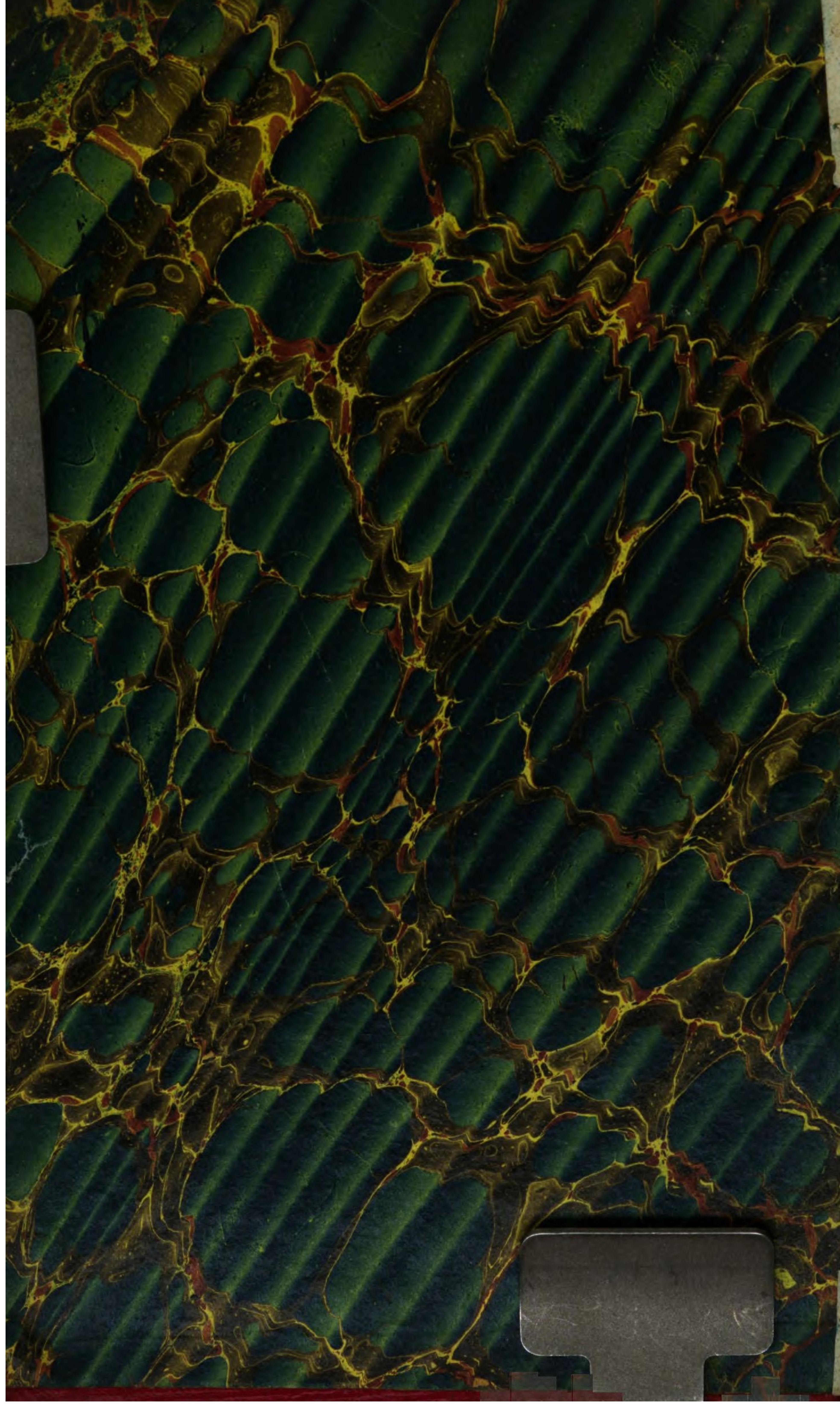
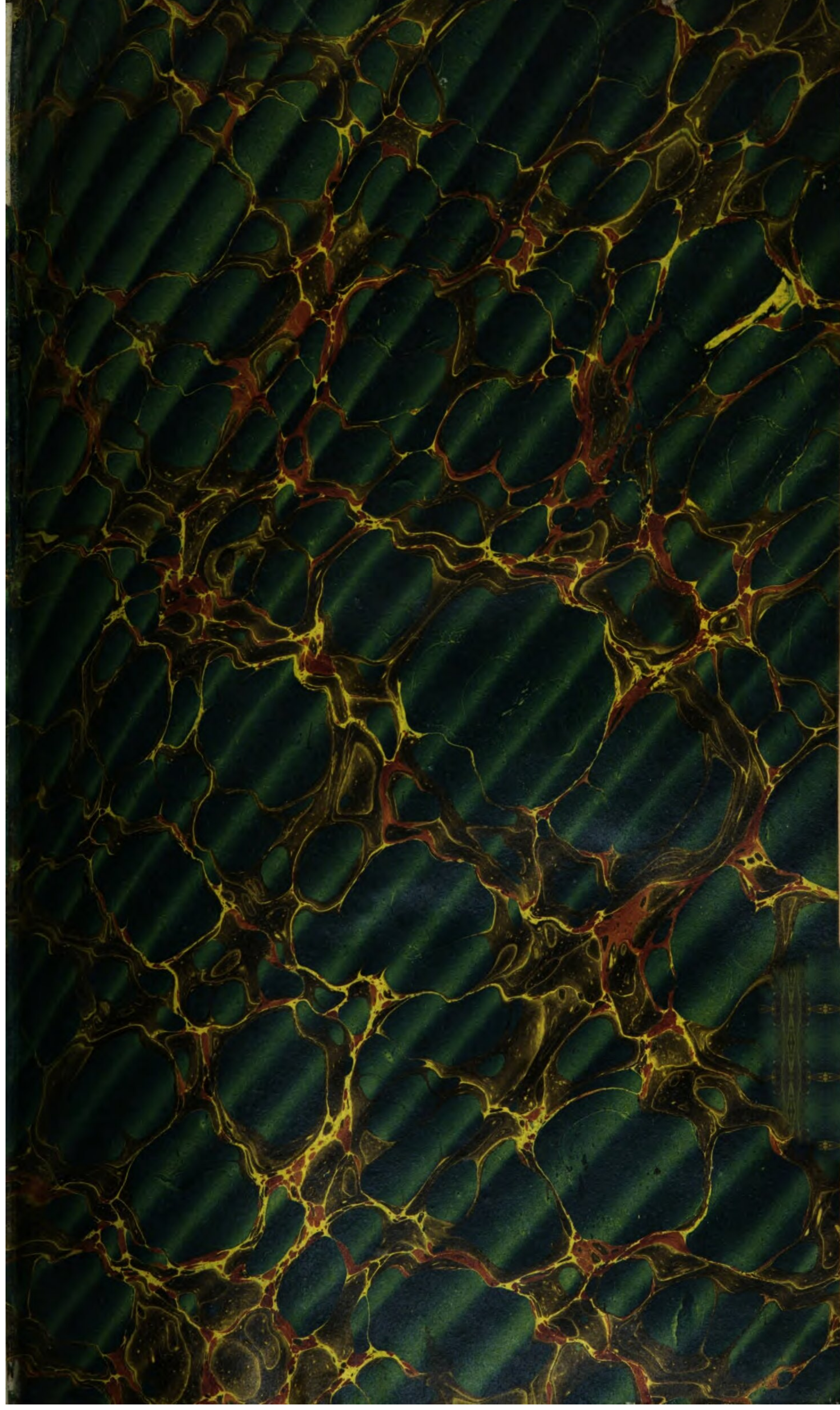

484
114

229

A. or. 3394

Apurva Krishna
Bahadur

Br $\frac{68}{30}$

DRAWN BY D.M. FERNANDES.

ENGRAVED BY NEMY CHUNDER ROY.

Apurva, Krishna
 مہاراجہ پوربشن بہاؤ شاہ خاں شہنشاہی سردار مدر عالیہ سمیر

MOHA RAJAH APURVA KRISHNA BAHADUR.

**Poet to his Imperial Majesty
 OF DELHI.**

and Member of the Hamburg Academy &c. &c.

THE
HISTORY
OF THE
CONQUERORS OF HIND

FROM THE MOST EARLY PERIOD TO THE PRESENT TIME.

CONTAINING AN ACCOUNT OF THE

Religion, Government, Language, & Literature

OF THE

INHABITANTS OF THIS CONTINENT.

MAHA RAJA AFURTA ERINHA SAKINER,

*Honorary Poet to His Majesty the King of India,
Member of the Hamburg Academy, and Member
of the American Oriental Society, &c. &c. &c.*

Vol. I.

CALCUTTA:

PRINTED BY

AT THE COMMAND OF THE SOCIETY:

PRINTED AT THE HINDU CATHOLIC PRESS.

Shurva Bahadur
مہاراجہ اور کیشن مہاراجہ دتھوہر شاہی محلہ علیہ علیہ

SHURVA RAJA APURVA KISHANA BAHADUR.

Post to his Imperial Majesty

of Delhi.

The ruler of the ...

THE
HISTORY
OF THE
CONQUERORS OF HIND

FROM THE MOST EARLY PERIOD TO THE PRESENT TIME:

CONTAINING AN ACCOUNT OF THE

Religion, Government, Usages, & Character

OF THE

INHABITANTS OF THAT KINGDOM :

BY

MAHÁ RAJA APÚRVA KRISHNA BAHÁDUR,

*Honorary Poet to His Majesty the King of Delhi,
Member of the Hamburg Academy, and Member
of the American Oriental Society, &c. &c. &c.*

Vol. II.

CALCUTTA:

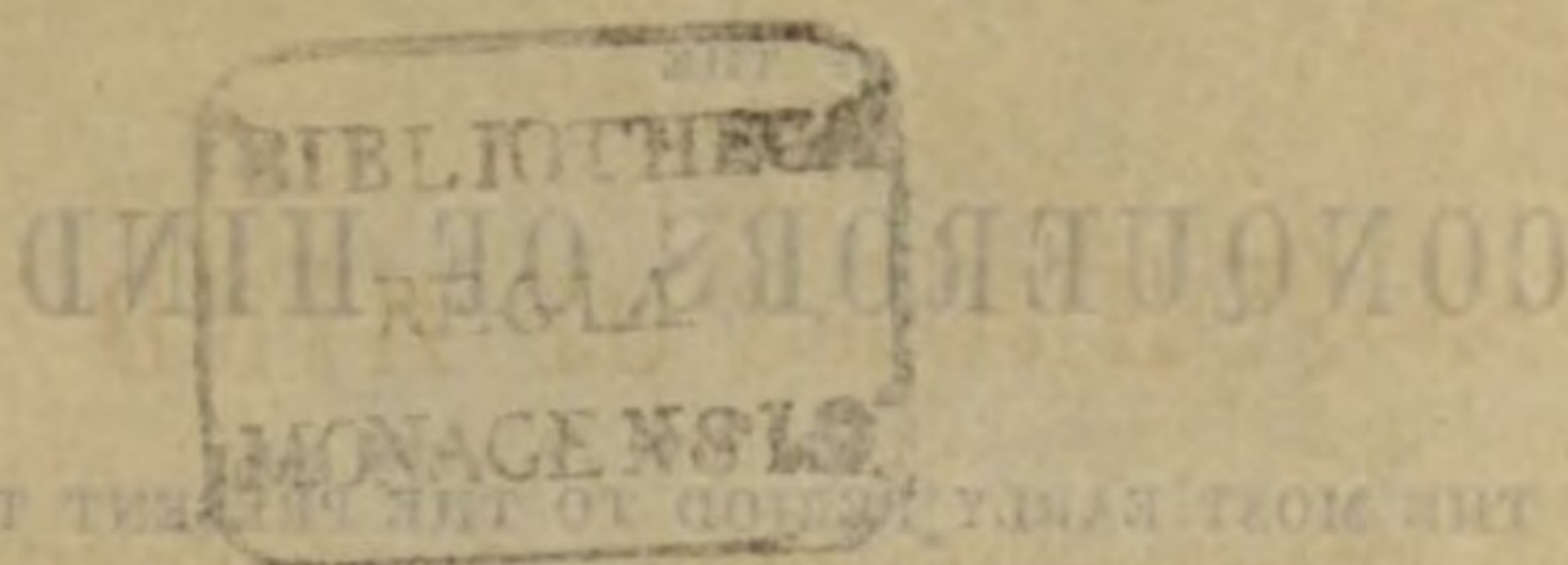
SHOBHABAZAR.

BY THE COMMAND OF HIS MAJESTY :

PRINTED AT THE BENGAL CATHOLIC ORPHAN PRESS.

1852.

THE
HISTORY

CONTAINING AN ACCOUNT OF THE

Religion, Government, Language, & Character

OF THE

INHABITANTS OF THAT KINGDOM:

BY

CHARLES A. SERRAO, PRINTER.

MAHA RAJA APURVA KRISHNA BAHADUR,

Honorary Poet to His Majesty the King of Delhi,
Member of the Humberg Academy, and Member
of the American Oriental Society, &c. &c.

Vol. I.

CALCUTTA:

SHOBHABAZAR.

BY THE COMMAND OF HIS MAJESTY:

PRINTED AT THE BENGALEE CATHOLIC ORPHAN PRESS.

1852.

PREFACE.

Foremost to the gracious request of His Imperial Majesty of Delhi, the Shah Nizam Hind or "the Conqueror of Hind," whereof this is an English translation, was undertaken in Persian verse, with a view to draw, as far as practicable, a faithful picture of the emperors, who have been locally de- scribed from Tahir, and of the various conquerors of India, whether ancient or modern. Many an able pen has been engaged in a similar attempt, and has most creditably ac- quitted itself of the task. We do not, therefore, pretend to

TO

His Most Excellent Majesty

**MAHOMED ABU-ZUFFER SERAJ-UD-DEEN
BAHADUR SHAH PADSHAH GAZIE.**

&c. &c. &c. &c. &c.

THIS WORK, INTENDED TO EXTEND THE FAME OF HIS
MAJESTY'S ANCESTORS, AND TO RECORD THEIR HEROIC ACTIONS,
IS MOST RESPECTFULLY DEDICATED TO HIS MAJESTY.

BY HIS MAJESTY'S HUMBLE GRATEFUL

AND DEVOTED SERVANT,

APURVA KRISHNA.

APURVA KRISHNA,

Calcutta, Solihabad,

24th January, 1843.

THE FIRST EDITION

MAKING ANOTHER

UNUSUAL

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

P R E F A C E.

Pursuant to the gracious request of His Imperial Majesty of Delhi, the Shah Namah Hind or "the Conquerors of Hind," whereof this is an English translation, was undertaken in Persian verse, with a view to draw, as far as practicable, a faithful picture of the emperors, who have been lineally descended from Timour, and of the various conquerors of India, whether ancient or modern. Many an abler pen has been engaged in a similar attempt, and has most creditably acquitted itself of the task. We do not, therefore, pretend to aim at originality. Our sole motive has been to make a compilation, with a few necessary additions, in English, of the accounts given of these monarchs by historians of different age and clime, to reconcile, if possible, their apparent contradictions, and thus to render the work, to a certain extent, acceptable to the literary community.

Among other causes, which induced us to set about an English translation of the work, may be enumerated the predilection that is at present manifested by the generality of readers in this country for English works.

It must here be confessed that in proceeding through this work we have ever and anon been forced to assume a tone of exaggeration, such being a characteristic of the language in which the original is composed. It is therefore hoped, that a generous public will pardon us on this point, and instead of a critical eye will cast a favourable glance on the production.

In conclusion, we feel it right to acknowledge with candour, that in compiling this work we have been assisted by a few learned friends, though the original has been completed entirely by our own exertions.

APURVA KRISHNA.

Calcutta, Sobhabazar,

5th January, 1848.

THE CONQUERORS OF HIND.

THE HISTORY OF TIMOUR.

CHAPTER I.

TOMNAI KHAN, an ancestor of Timour and Abu Seyd, had two sons, who were twins; the eldest was named Kabul Khan, and the youngest, Kagioulai Nevian. These two princes entered into an agreement with one another in the presence of their father, that the offsprings of the one should ascend the throne, and assume the title of Khan; while those of the other should be entitled Nevian, and successively become the prime ministers of the state. The king, pleased with this amicable adjustment, ordered the compact to be preserved amongst the national Records. Pursuant to the above agreement, Kabul assumed the reins of government, on the demise of his father, and Kagioulai became his prime minister. Kabul Khan was succeeded by his second son, Bretan Bahadur Khan, and Kagioulai, by Eer-dim-gy Nevian, his son. The sovereignty then passed to the hands of Musooka Bahadur Khan, son of Bretan, who had Karra Gan, son of Eer-dim-gy, for his vizier. Musooka was succeeded by Chenghiz Khan, who appointed Karegar, son of Karagan, as his Vizier. He left the crown to Toolly Khan, one of his sons, who in his turn left it to his son Hulakoo. Next came Abaka Khan, his son, who was succeeded by Argoon Khan, son of Abaka, whose successor was his son Aljaitoo Khan.

A. D. 1154.
A. H. 549.

This prince, a few days after his accession to the throne, renounced Vedaism or Hinduism, as it is more commonly called, the religion of his ancestors, and embraced the Mahomedan faith; and as a striking proof of the deep veneration he entertained for Islamism, he forsook his former name with his hereditary religion, and called himself thenceforward by the name of Mahomed-Khodah-Bundah, after the great Prophet.

A. D. 1316. On the death of this prince, his son Abu Seyd Bahadur Khan
A. H. 716. ascended to the throne of Persia. He reigned nineteen years,

A. D. 1335. and died of a fever, at Shirwan. With him the race of the
A. H. 736. great Hulakoo became extinct, and the glorious empire of Iran was dismembered into several petty independent provinces, by party intrigue and private confederacies. In the southern part of Transoxiana, there lay a small village, at the distance of forty miles from Samarcund, naturally ornamented with trees of various sorts. It was designated by the name of Kesch, which was afterwards changed into that of Subz Shaher, or "the verdant city," on account of its being the favourite residence of Timour during the summer season.

When Chenghiz Khan sent Chagtai Khan, one of his sons, to the administration of Transoxiana, he conferred the title of "Ameer-ul-omrah," or the "Prince of nobles," on Karegar Nevian. With this title Karegar set out with the prince for Transoxiana, and by his loyalty and steady adherence to his monarch, he won the royal favour, and was eventually raised to the independent government of Kesch. Karegar was succeeded by his son Abka, (Ameer-ul-omrah Nevian). Abka was succeeded by his son Hengar, with the same titles. After him, came in regular succession, Burkil, Tarragai, and Ameer Timour, the last of whom afterwards added to the titles above-mentioned those of Gorgan, Gazy, Sahebkeran. Such was the genealogy of Timour, the subject of our memoir, wherein our principal authorities are Sir John Malcolm, E. Gibbon Esq., and other English authors, whom we have consulted in unison to creditable Persian works on the same subject.

Timour was born in Subz. He is generally known A. D. 1336
A. H. 736
5th Shaban. by the names of Timorlung or Tamorlane, Timour, Temur, Ameer Timour, Demur, and Tamer Beg. Temur or Demur, means, in the Turkish language, Iron, and Beg chief. Though lame, he was in other respects very handsome in his person; and was almost unrivalled in his prowess, his agility, and his presence of mind. He shook all the empires of the then known world to their very foundation. He belonged to the Borlaus caste of the Turks. He gained the title of Gorgan by his marriage with the daughter of Chagtai Khan. The word Gorgan in the Turkish corresponds to son-in-law in English.

Such was the heroism that Timour began to display even from his early years, that while yet but twelve years old, he attracted the attention of the military world. At the age of twenty-five, he was called to defend his native country from foreign invasions. The advance of Togluk Timour Khan, A. D. 1359.
A. H. 761. chief of Budukshan and Kashgar, who claimed Transoxiana, or Maverul-Naher, as his inheritance, from being related to the family of Chenghiz Khan, gave the first opening to display his character. His uncle, Hajee Borlaus, who was the head of the tribe, and governed Kesch or Subz, was so much alarmed at the approach of Togluk's army, that he fled to Khorassan. Some time after he returned to his native country, but on a second invasion, ran away once more to Khorassan, where he was put to death. Timour Beg threw himself upon the clemency of the Khan of Kashgar. He appears to have gained the confidence of Togluk, by whom he was appointed to the government of his native province, while that chief marched back to his own dominions, to attack some of his rebellious subjects. Togluk, however, soon returned; and having completely subdued all the territories between the Jaxartes, and the Oxus or Jihoon, he nominated his son Ouleaus Khajah, to the important charge of maintaining this possession. Timour was appointed his vizier or prime minister,

and general to Ouleaus : but he soon threw off his allegiance to that prince ; and began to lead a wandering and perilous life in the deserts of his native country. After the death of Togluk Khan, when his son, Ouleaus Khan, was forced to proceed to Budukshan and Kashgar, the prospect of Timour began to brighten. In the meantime, three troops of seventy horsemen under Togluk Khajah Borlaus, Ameer Seifudden, and Toubok Bahadur, were wandering in quest of Timour. When their eyes fell upon him, they were overwhelmed with joy, and paid him every respect and regard. Thus his force began to increase day by day, till at last he contracted the closest friendship with Ameer Hussein, commonly known by the name of Sultan Hussein, one of the nobles of the country, with whose sister he was united in wedlock. The object of the two allies was to expel the enemies of their country : and when Ouleaus was obliged to proceed to Kashgar, they attacked him on his retreat, and defeated him. That prince, however, soon returned, and gained a great victory over these chiefs, who were forced to save themselves by flight ; but the gallant defence which was made by the inhabitants of Samarcund, and a great mortality among the horses of his army, obliged Ouleaus to retire again to his own Kingdom ; and his departure left the countries between the Jaxartes and the Oxus free from their foreign oppressors.

A. D. 1362.
A. H. 764.

A. D. 1363.
A. H. 765.

The absence of Ouleaus led to a contest for power between Hussein and Timour, who were of such opposite characters, that the duration of their friendship became impossible. Hussein was violent and avaricious, and desired to repair the losses he had sustained by extortion and oppression ; while those who were reduced to want by his rapacity, found Timour always ready to give them every relief in his power. Incidents such as these, combined with the dissimilarity of their tempers, could not fail to produce dissensions between the two chiefs. The death of Hussein's sister,* the beloved wife of

* The Arabic biographer of Timour, who bore the most inveterate hatred to-

Timour Beg, which happened shortly afterwards, at last dissolved their only bond of union. Soon after this event, Timour, A. D. 1365.
A. H. 767. on the plea of self-defence, placed himself at the head of a considerable army. In the contest which ensued, he was at first unsuccessful; but his fortunes were soon restored to their pristine state. Among other advantages which Hussein had gained, he had wrested the Fort of Kurshee from Timour; who informs us himself, that he felt himself pledged in honor to regain this important post: but it was impossible to do so by open hostility, for he had only a very small force, while the citadel was defended by a strong garrison. Timour resolved to have recourse to stratagem; and having proceeded to the Oxus, he concealed himself near the banks of that river, and caused a report to be spread, that he had fled to Khorassan. This report gained credit: the troops of Hussein became negligent, and thought of nothing but the joys of triumph. Meanwhile Timour selected two hundred and forty-three of his bravest followers; and assisted by the darkness of the night, proceeded unmolested towards the Fort. His knowledge of the tactics of war, and his skill as an able general, were brilliantly displayed on this important occasion. He entered the Fort and found the guards asleep, and captured it without difficulty. His followers then began to sound their trumpets, which alarmed the garrison. The generals of Ameer Hussein discovered at day-light the smallness of the body by which the garrison of Kurshee had been surprised, and resolved to make every effort to repair the disgrace which they had sustained. The followers of Timour were however heroes to a man, and thus every attack of the enemy was repulsed, and they were completely routed. After a long struggle, mutual conveyances that monarch, and delighted to blacken his character, and detract from his merits, expressly affirms, that Timour, in a fit of anger, laid violent hands on the life of his wife, and that she did not die a natural death: an assertion totally unfounded, and grossly false, and which, as a just retribution, only betrays the weakness of the Historian.

nience, and a sense of the danger to which their country was exposed by their discord, led the hostile chiefs to make peace. Shortly after, Ameer Hussein was slain by a Tartar Lord, whose brother he had put to death. Timour was thus unanimously elected to the sovereignty of the whole country of Transoxiana, in the 34th year of his age.

A. D. 1369.
9th April,
A. H. 771.
7th. Ruma-
zan.

He was occupied eleven years, after his elevation to the supreme power of Transoxiana, in settling his own kingdom, and in conquering Kashgar and Kaurism. It was about this period, that the Monarch lost his eldest son, Jehangire, who died in the prime of life, leaving behind him two sons, Sultan Mahommed and Peer Mahomed. The indomitable and unflinching spirit of the hero was repressed by this sad catastrophe; his affliction, however, was somewhat mitigated by his being blest in the very year with another son, called Sharokh, who appeared more than any of the other princes to have inherited all the warlike virtues of his father.

A. D. 1380.
A. H. 782.

Timour determined on the invasion of Khorassan. That province was then held by a chief of the name of Gheaus-uddeen, who, after a weak effort, threw himself upon the mercy of the conqueror. Timour spared his life; but levied severe contributions upon Herat and the other cities under his rule. Candahar and Cabul next yielded to his sword. Many of the strong-holds, however, in these and the neighbouring territories, must have continued to resist his arms; for we find him occupied more than three years in suppressing rebellions that occurred in Khorassan, and in subduing Seistan and Mazenderan.

A. D. 1383.
A. H. 785.

After these countries were completely subdued by his troops, Timour crossed the Oxus, with an immense army, to invade Persia. From the Oxus to the Tigris, that extensive country was left without a lawful sovereign since the death of Abu Seyd, the last of the descendants of the great Hulakoo.

A. D. 1384.
A. H. 786.

Timour took and destroyed their capital of Sultaneah, and carried his successful arms across the Araxes, which he

passed by the bridge of Zealulmulk. He undertook three several expeditions against Georgia, and conquered it. The prince of Teflis became his proselyte and friend. He next received the submission of the Khan of the Lesghees. After this, Timour marched against Shirwan or Albania. Ibrahim, the prince, kissed the footstool of the Imperial throne. His peace-offerings of silks, horses and jewels, were composed, according to the Tartar fashion, each article of nine pieces; but a critical spectator observed, that there were only eight slaves. "I myself am the ninth," replied Ibrahim. Timour was so pleased with this remark, that he readily confirmed him in his principality. While he was personally employed in these operations, one of his generals subdued the Mountain chief of Laristan, who had rendered himself peculiarly odious to all good Mahomedans by plundering a caravan of pilgrims to Mecca. By this holy war, Timour obtained the title of Gazie.* Timour at this period made war upon the Turkomans who had settled in Asia Minor; and their being addicted to the vile practices of robbery and murder, was the excellent pretext of the leader of a Moghul army for his attack of this savage nation, whose chief, Kara Mahomed, was obliged to save himself by flight, while the city of Van, his capital, was taken and pillaged. He next marched against Zeinulab deen, a prince of the race of Muzuffer, who governed Fars, and had extended his authority over the city of Isfahan, and a great part of Irak. Shah Sujah, the father of this Prince, had courted the friendship of Timour, and had, at his death, recommended his son to his protection; but that youth, instead of obeying the summons of the con-

A. D. 1386.
A. H. 788.

A. D. 1387.
A. H. 789.

* Gazie, an Arabic word for "holy war." This title the successors of Timour have ever since retained. It is still held by the reigning sovereign of Delhi, Mahomed Abu-Zuffer Serajuddeen Bahadur Sha-Gazie, the same august personage who has been pleased to express his approbation of the author's literary labours, (as has been intimated in his last Persian Poem) by enlisting him amongst his Royal Honorary Poets, and in conformity with whose special command the author has undertaken the present work.

queror to attend at his court, had confined the envoy who carried the command. This provoked Timour, who immediately collected his whole army and marched to Isfahan, which was then governed by an uncle of Zeinulab deen. It surrendered the moment he encamped before it. Satisfied with this ready submission, he commanded that the town should be spared, but that a heavy contribution should be levied upon its inhabitants. This had almost been collected, when an accident occurred which involved the city in ruin. A young blacksmith happened one night to beat a small drum for his amusement: a number of the citizens, mistaking it for an alarm, assembled, and became so irritated from a communication to each other of the distress they suffered, that they commenced an attack upon those whom they considered the immediate cause of their misery; and, before morning, nearly three thousand of the Tartars who had been quartered in the city were slain. After this massacre the gates were shut, to prevent immediate assault: but defence was impossible: and the rage of Timour, on hearing of the fate of his soldiers, exceeded all bounds. He would listen to no terms of capitulation; and the warmth of indignation was increased by the cold dictates of policy. He was commencing his career of conquest; and Isfahan was doomed to be an example to the other cities of the earth. The unfortunate inhabitants knew what they had to expect, and made all the resistance they could, but in vain: the walls were carried by storm: and the cruel conqueror did not merely permit pillage and slaughter, but commanded that every soldier should bring him a certain number of heads. It was found impossible to compute all the slain; but an account was taken of seventy thousand heads, which were heaped in pyramids, that were raised as monuments of savage revenge.

A. D. 1387.
A. H. 789.

After this massacre, Timour proceeded to Shiraz, which, with the whole of Fars, submitted to his authority. The prince, Zeinulab deen, unable to offer resistance, sought safety by flight. The chiefs of Yezd, Laristan, and Kerman, hastened to

pay their duty to the conqueror; who, however, had hardly time to establish his officers over the countries which he had subdued, before he was compelled to return to Transoxania; the tranquillity of which had been disturbed by an invasion of Tochtamush Khan, ruler of Kapchack.

This prince was descended from Chenghiz Khan. He had been deposed by one Auruss Khan, who forced him to take refuge at the court of Timour. Auruss sent ambassadors to the emperor to deliver him up, but Timour with his usual magnanimity and nobleness of disposition gave them a peremptory refusal, and ordered his army to march for Kapchack without any loss of time, and re-establish the fugitive prince in his empire. This was easily and speedily effected: Tochtamush re-ascended the throne, and was left in quiet possession of the Mogul empire of the north. Notwithstanding all this, a few years after, Tochtamush took measures to invade Transoxania during the absence of the emperor: a sure way how to repay that inestimable debt of obligation he owed him. He deemed Timour as the usurper of the sacred rights of the house of Chenghiz: and this, he thought, was a good ground to warrant his forgetting all the invaluable services of his benefactor. He thus entered Persia, through the gates of Derbend, at the head of ninety thousand horse: with the innumerable forces of Kapchack, Bulgaria, Circassia, and Russia, he passed the Sihoon, burnt the palaces of Timour, and compelled him, amidst the winter snows, to contend for his capital. However, he was at length unable to cope with the unparalleled prowess and vigour of that warrior, who fell with the greatest impetuosity upon the bold invader, baffled all his attempts, and totally routed him. Nor was this all. Timour marched upon his country and plundered it.

Tochtamush
Khan defeat-
ed.

Five years were thus employed in restoring peace to his own dominions, and in extending their limits to the furthest bounds of Tartary. One body of his troops spread dismay to

CHAP. I. the walls of China, while another army subdued to the banks of the Irtish, and a third marched to those of the Volga.

A. D. 1392.

A. H. 794.

Timour again invades Persia, and extirpates the race of Fedavees.

When he next invaded Persia, he advanced by the route of Mazenderan; all the chiefs of which hastened to acknowledge his power. Amid the general ruin which he spread, he had the merit of extirpating, upon this occasion, a band of assassins, with which the north-western provinces of Persia were infested; and from the name which these had assumed, of Fedavee, or "the devoted," we cannot doubt but they were a branch of the sect of Ismailee. This colony of the sect of Ismail, was settled in the mountains between Tortosa and Tripolis, whence it appears to have migrated to Persia.

A. D. 1393.

A. H. 795.

Advances towards Bagdad.

In the beginning of the next year, Timour advanced towards Bagdad.* One division of his army proceeded through Aderbijan and Kurdistan, while that under his own orders moved by the province of Irak to the cities of Khorumabad and Shuster.

Takes the Killah Suffeed.

He next attacked the famous Killah Suffeed, a mountain-Fort. It had been taken by the celebrated Persian hero, Roostum;† and the fame of its strength was not diminished by its falling before a chief who has been justly deemed equally irresistible. The monarch, after this success, advanced to Shiraz with thirty thousand men. As he approached this city, his army was attacked, to his great asto-

Is attacked by Shah Munsoor.

* This city was originally a garden, where a celebrated monarch of yore, Nowsheravan, by name, administered justice; and hence it came to be styled Bagdad. *Bag* a Persian word for garden, and *dad* justice, that is, the garden of justice.

† For the particulars of Roostum's invasion, *vide* the Shah Namah of Ferdousi Toosee, which was composed in Persian Verse, in conformity with the special desire of Sultan Mahmood of Ghizni. Simultaneously with the work in hand, that has been also undertaken by the author, agreeably to the special request of the reigning Emperor of Delhi, Mahomed Abuzuffer Serajuddeen Bahadur Badshah Gazy. The above suggests a point to the author whereon he cannot help remarking, notwithstanding somewhat out of place. He presumes to stick to an opinion, that Ferdousi really betrayed a weakness and levity of character, derogatory to his station in the literary community since on one occasion he railed against his sovereign on account of mere pecuniary matters.

nishment, by the brave Shah Munsoor, son of the late Zeinulabdeen. This prince madly advanced at the head of three thousand select horse, with the fury of a lion, not considering that though he had the boldness, he yet wanted the strength of that noble animal. A little prudence should have produced in his mind a tolerable idea of the person he had to deal with, one who had ever proved invincible in battle, and whose arm had cast down all his enemies. It was on a Friday at the hour of prayer, that he attacked at a place called Cobatila the main body of Timour's army, composed of thirty thousand Turks, the most dexterous men of their times ; he overthrew their squadrons, broke their ranks, made his way into the midst of them, and gained behind the army, posts of the utmost consequence ; then he returned, furious as a dragon, to fight, as if resolved to lose his life. Timour stopt short with some of his favourites, to consider the extreme vigour, or rather rashness, of this prince, who dared to attack him in person. Timour seeing him come direct against him, would have armed himself with his lance to oppose him ; but he could not find it, because Poulad Tchoura, the keeper of it, had been so briskly attacked, that he had fled, and carried away the lance. Timour, who had only fourteen or fifteen persons with him, did not stir out of his place till Shah Munsoor came up to him. This rash person struck the emperor's helmet thrice with his cimeter ; but the blows did no harm, for they glanced along his arms : he kept firm as a rock, and did not change his posture. Shah Munsoor, repulsed in the attack upon the person of Timour, fell upon the Tartar infantry ; but his two wings fled. He was surrounded : and at length the Meerza Shah Rokh, though but seventeen years old, behaved himself with so much valour and conduct, that he hemmed in Shah Munsoor, cut off his head, and cast it at the feet of the emperor, his father, congratulating him on the victory. " May the heads," said he, " of all your enemies be thus laid at your feet, as that of the proud Munsoor is !" This lucky

Shah Munsoor, is killed by Sha-rokh.

CHAP. 1.

accident discouraged the Persian soldiers, who till that time had fought well. Timour, pleased at this great victory, embraced his son, the princes, and the Nevians, commended them for the intrepidity they had shown in the late battle, and awarded them certain honorary marks of distinction, each according to his rank. He then fell on his knees with them to return thanks to God for the victory. The conqueror took possession of Shiraz. All the princes of the race of Muzuffer submitted, and were put to death. The officers of the conqueror's army were appointed to the charge of the different provinces and cities which had been subdued; and on their commissions, instead of a seal, an impression of a red hand was stamped: a Tartar usage, prevalent among that nation from the remotest antiquity.

Takes
muz.

Or- of gold, tempted the avarice of this warrior, who easily captured it.

Bagdad sub-
mits to him.

He next marched against Bagdad, then ruled by Sultan Ahmed Eel-Khannee, (as he was called, from being of the race of Hulakoo) a bad and cruel prince, whose subjects were ill-disposed to defend such a tyrant: he fled, and his capital and territories submitted to the victorious Timour. From Bagdad, Timour next marched against Tukreet, a fortress not more remarkable for its ancient celebrity, than the resistance which it offered, on this occasion, to the arms of the Tartar monarch. Tukreet stands upon a rock. It was built by Alexander the Great. It was, when Timour attacked it, held by a notorious chief, or rather robber, of the name of Hussun, whose depredations on the surrounding country made him an object of universal terror. He expected no mercy, and therefore defended his fort with all the valour despair could produce. Timour at length ordered his troops to undermine certain places contiguous to the Fort, and to fill the cavities with combustibles. On the night of the twentieth of Mohur-

rum, they set fire to the whole, and thus the impregnable fortress was carried by storm. Hussun and all the garrison that survived, were brought to Timour, and met with the disgraceful fate they deserved.

CHAP. I.

A. D. 1393.

A. H. 796.

Takes Tuk-reet.

The Tartar armies were, after this arduous conquest, dispersed over Asia Minor, Mesopotamia, Kurdistan, Georgia, and others; all of which countries were subdued. Elated, as Timour was, with success on this occasion, an unforeseen disaster befel him, that checked the current of mirth and jollity, which the victories had induced. His second son, Prince Omur Shaikh, had left Persia with a view to make his obeisance to the monarch personally, agreeably to his command, and celebrate the glorious conquests he had achieved; but accidentally on his way he received a fatal wound by an arrow from one of the garrison of Khorumatoo, of which he died, aged forty years. Omur Shaikh was succeeded by his son, Peer Mahomed, in the government. It was about this time, that the ungrateful Tocktamush Khan, ruler of Kapchack, ventured to make an inroad into Shirwan, supposing that the late catastrophe must have damped the military spirit of Timour, and rendered him absolutely unfit for the struggle.

Subdues several provinces.

The regard the warrior had for the family of the great Chenghizs had hitherto saved this rash prince from his fury; but forced by his incessant aggressions, Timour, though sensibly affected at the loss of his son, resolved on revenge, and ordered his army to march for Kapchack. He soon reached that country, and prepared for the battle. When the two armies encountered each other, the treachery of the standard-bearer on the side of Tocktamush, who, in the heat of the action, reversed the Imperial standard of Kapchack, determined the victory of the Zagatais; and Tocktamush gave the tribe of Toushi to the wind of desolation. He fled to the Christian duke of Lithuania; again returned to the banks of the Volga; and, after fifteen battles with a domestic rival, at last perished in the wilds of Siberia.* The pursuit of a

A. D. 1395.

A. H. 797.

Tocktamush Khan defeated.

* Siberia lies in the north of Asia. In the year 1846 A. D. and 1262 A. H. a goldmine was discovered, which is at the absolute disposal of the Emperor of Russia, who has possession of this city.

CHAP- 1.

flying enemy carried Timour into the tributary provinces of Russia. Moscow trembled at the approach of the Tartar, and the resistance would have been feeble, since the hopes of the Russians were placed in a miraculous image of the Virgin, to whose protection they ascribed the casual and voluntary retreat of the conqueror. Ambition and prudence recalled him to the south, the desolate country was exhausted, and the Mogul soldiers were enriched with an immense spoil of precious furs, of linen of Antioch, and of ingots of gold and silver. On the banks of the Don, or Tanais, he received an humble deputation from the consuls and merchants of Egypt, Venice, Genoa, Catalonia, and Biscay, who occupied the commerce and city of Tana, or Azoph, at the mouth of the river. They offered their gifts, and admired his magnificence; but the elated conqueror, far from condescending to acceptt he presents, gave a peremptory refusal, and soon marched for their city, and captured it. The cities of Serai and Astrachan were committed to the flames; and in short, he gained a complete victory over the greatest part of Russia. He gave the government of Kapchack to Joojee Khan.

A. D. 1396.
A. H. 799.
Takes Russia.

In his attack on Bulgaria, Timour was much perplexed on observing that the rays of the rising and those of the setting sun were scarcely separated by any interval; and that for forty days together, the sun never set. This was a strange phenomenon with the emperor, which authorized his Mahomedan doctors (the Cazi) to dispense with the obligation of Namaz A-sha, or the evening prayer. It is remarkable too, that a parrot, if transported to that climate, lives not a moment.

After these conquests in the Western world, the conqueror returned to his native country, and enjoyed a peaceful reign of some months, during which period he made over the kingdoms of Aderbijan, Bagdad, and Hamadan, to his third son, Meeran Shah, (from whom the reigning sovereign of Delhi is lineally descended), and rendered his fourth and the

last son, Sharokh, independent ruler of Khorassan, Mazenderan, and Affghanistan, where in the city of Herat was fixed his capital, owing to the heroic valour he had displayed in the battle with Shah Munsoor, and the satisfaction he frequently gave in several other engagements. He then prepared for the invasion of Hindustan. When he first moved this proposal to his princes and ameers, he was answered by a murmur of discontent: "The rivers! and the mountains and the deserts! and the soldiers clad in armour! and the elephants, destroyers of men!" But the displeasure of the emperor was more dreadful than all these terrors; and his superior reason was convinced, that an enterprize of such tremendous aspect was safe and easy in the execution. He was informed by his spies of the weakness and anarchy of Hindoostan: the Soubahs of the provinces had erected the standard of rebellion; the perpetual infancy of Sultan Mahmood was despised even in the haram of Delhi; and his minister Ekbal was the virtual sovereign of the kingdom, while the emperor was a mere nonentity on the throne. The Mogul army moved in three great divisions: and Timour observes with pleasure, that the ninety-two squadrons of a thousand horse most fortunately corresponded with the ninety-two names or epithets of the prophet Mahomed. Between the Jihoon and the Indus, they crossed one of the ridges of mountains, which are styled "The stony girdles of the earth." The highland robbers were subdued or extirpated; but great numbers of men and horses perished in the snow; the emperor himself was let down a precipice on a portable scaffold, the ropes were one hundred and fifty cubits in length; and, before he could reach the bottom, this dangerous operation was five times repeated. He at length arrived at the city of An-derab* which lies close to those mountains. The difficulties of the passage were not easily surmounted; but every thing yielded

* Ander-ab, alias, Juflander on account of the insular position of the city. Ander-within, and ab-water.

CHAP. I.

to the power and perseverance of Timour. He descended to the city of Cabul ; whence he marched towards Attok, the celebrated passage of the Indus, that lay at the distance of six hundred miles from Delhi, and successively traversed in the footsteps of Alexander, whose utmost limit of conquest in India was the Hyphasis. When he reached this city, he commenced his operations against Mubarick, who governed the frontier provinces of Delhi. Mubarick betook himself to a place of strength, and resisted the detachment sent to subdue him ; but on the approach of the conqueror with his whole army, fled, with his family and treasure. The attention of Timour was now called to the situation of his grandson, who had invaded Hindustan in the preceding year. The Solstitial rains had forced him to draw his army into Multan, after it had suffered much from the season ; and no sooner was he enclosed within the city, than the people of the country invested it, preventing supplies. Peer Mahomed was reduced to the greatest distress, when his grandfather detached a body of horse to support him, and soon after followed with his whole army. He ravaged Multan and Lahore, putting the inhabitants of several of the cities which presumed to offer any resistance indiscriminately to the sword. So great was the carnage which the conqueror perpetrated on this occasion, that the streets of the cities were filled with dead bodies and became almost impassable : the rivers adjoining were all “ incarnadined ” with the gore of the victims, and thus there presented a uniform scene of horror, too shocking and direful for mortal ken. Without further delay, he directed his march towards Delhi ; and encamped before the citadel. Delhi was then a great and flourishing city, which had subsisted three centuries under the dominion of the Mahomedan Kings. It was anciently known by the name of Hustina, and was governed by a race of kings, whom we may call Vedists, and of whose reign we intend to treat when we proceed to speak of the government of Akbar the Great. However, not to leave off abruptly the dissertation into which we have been

here insensibly led with regard to the Hindoos, a few hints are herein thrown concerning that nation. The name Hindoos has been improperly applied to them. The Vedists, as they may be more correctly designated, or those that profess the religion of the Vedas, have been promiscuously called by mistake with other distinct nations by the name of "Hindoos." A little reflection on the subject would scarcely fail to convince us, that Hindoo is a generic term for all that are born in Hindustan,* be they of whatever creed, or whatever language, manners, or customs. A Mahomedan, a Christian, or a Jew can equally lay claim to that appellation. Properly speaking the Hindoos (or that nation whom the present age calls so) should therefore be denominated the Vedists in contradistinction from others that are included under the expression. But to return from this digression. Timour commenced his operations against the citadel of Delhi. The siege might have been a work of time; but he tempted, by the appearance of weakness, the Sultan Mahmood and Ekbal his Vizier to descend into the plain, with ten thousand cuirassiers, forty thousand of his foot guards, and one hundred and twenty elephants, whose tusks are said to have been armed with sharp and poisoned daggers. Against these monsters, or rather against the imagination of his troops, he condescended to use some extraordinary precautions of fire and a ditch, of iron spikes and a rampart of bucklers; but the event taught the Moguls to smile at their own fears; and, as soon as these unwieldy animals were routed, the inferior species (the men of India) disappeared from the field. Timour made his triumphal entry into the capital of Hindustan; and admired, with a view to imitate, the architecture of the stately mosque; but the order and license of a general pillage and massacre polluted the festival of his victory. He resolved

A. D. 1399.
A. H. 801.
7th Rabiul-
saneh Takes
Hind.,

* In Persian the word Hindoo stands for an idolater, and Sthan or Satan place: that is, the place of the idolaters vide Abodoor Ruheem's Kushful Logat.

CHAP. 1.

to purify his soldiers in the blood of the Idolaters, or Vedists, who still surpass, in the proportion of ten to one, the numbers of the Moslems. In this horrible design, he advanced one hundred miles to the north-east of Delhi, having remained there fifteen days. The King Mahmood fled to Guzerat, and his Vizier Ekbal towards Birren. Timour then passed the Ganges, fought several battles by land and water, and penetrated to the famous rock of Coupele, the statue of the cow, that *seems* to discharge the mighty river, whose source is far distant among the mountains of Thibet. His return was along the skirts of the northern hills; nor could this rapid campaign of one year justify the strange foresight of his ameers, that their children in a warm climate would degenerate into a race of Vedists.

His war
against Sul-
tan Baya-
zeed.

It was on the banks of the Ganges that Timour was informed, by his speedy messengers, of the disturbances which had arisen on the confines of Georgia and Anatolia, of the revolt of the Christians, and the ambitious designs of the Sultan Bayazeed, known among European historians by the name of Bajazet. His vigour of mind and body was not impaired by sixty-five years,* and innumerable fatigues; and he gave himself up to repose for some months in the palace of Samarcund. To the soldiers who had served in the Indian war, he granted the choice of remaining at home for a few days, or following their prince; but the troops of all the provinces and kingdoms of Persia were commanded to assemble at Ispahan, and wait the arrival of the Imperial standard. The mis-government of his third son, Meeran Shah, in Persia, on account of the licentious character of the prince, which had led many chiefs, who had been deposed, to attempt the recovery of their territories, required the presence of the Emperor. Timour hastened towards that city, and on his arrival, without interfering immediately with the political

* According to the Hegyra year, and sixty-three according to the Christian.

affairs of the state, thought it proper, and as becoming a wise parent, to restrain the riotousness and debaucheries of his son, which he did very effectually by putting all his profligate comrades to the sword. Among the insurgent chiefs, were Ahmed-Eel-Khannee, who succeeded in reinstating himself at Bagdad, and Kurra-yasoof Turkoman, who, defeated by Timour in a pitched battle, took refuge at the court of Bayazeed. The ruler of Georgia had also rebelled. He therefore directed his arms against the Christians of Georgia, who were strong only in their rocks, their castles, and the winter season; but these obstacles were overcome by the zeal and perseverance of Timour: the rebels submitted to the tribute or the Koran; and many Christians who refused to abjure their faith were put to the sword. On his descent from the hills, the Emperor gave audience to the first ambassadors of Bayazeed, and opened the hostile correspondence of complaints and menaces. The Mogul and Ottoman conquests now touched each other in the neighbourhood of Erzerum, and the Euphrates; nor had the doubtful limit been ascertained by time and treaty. Each of these monarchs might accuse his rival of violating his territory; of threatening his vassals; and protecting his rebels; and, by the name of rebels, each understood the fugitive princes, whose kingdoms he had usurped, and whose life or liberty he implacably pursued. The resemblance of character was still more dangerous than the opposition of interest; and in their victorious career, Timour was impatient of an equal, and Bayazeed was ignorant of a superior. The first epistle of the Mogul emperor must have provoked, instead of reconciling the Turkish Sultan; whose family and nation he affected to despise. “Dost thou not know, that the greatest part of Asia
“is subject to our arms and our laws? that our invincible
“forces extend from one sea to the other? that the potentates
“of the earth form a line before our gate? and that we have
“compelled fortune herself to watch over the prosperity of our
“empire? what is the foundation of thy insolence and folly?

CHAP. I.

“Thou hast fought some battles in the woods of Anatolia; contemptible trophies! Thou hast obtained some victories over the Christians of Europe; thy sword was blessed by the Apostle of God; and thy obedience to the precept of the Koran, in waging war against the infidels, is the sole consideration that prevents us from destroying thy country, the frontier and bulwark of the Moslem world. Be wise in time; reflect; repent; and avert the thunder of our vengeance, which is yet suspended over thy head. Thou art no more than a pismire; why wilt thou seek to provoke the elephants? Alas, they will trample thee under their feet.” Perusing the contents of this letter, Bayazeed was deeply stung by such unusual contempt, and gave vent to his resentment in the following words. “Thy armies are innumerable: be they so; but what are the arrows of the flying Tartar against the scymetars and battle-axes of my firm and invincible Janizaries? I will guard the princes who have implored my protection: seek them in my tents. The cities of Arzingan and Erzerum are mine, and unless the tribute be duly paid, I will demand of thee the arrears under the walls of Tauris and Sultania. I have achieved glorious victories in Iran, Touran, and the Indies: thou hast never triumphed except through thy own perfidy and the vices of thy foes. If I fly from my arms, may *my* wives be thrice divorced from my bed: but if thou hast not courage to meet me in the field, mayest thou again receive *thy* wives after they have thrice endured the embraces of a hulla.” Any violation by word or deed of the secrecy of the Haram is an unpardonable offence among the Turkish nations; and the political quarrel of the two monarchs was embittered by private and personal resentment. Yet in his first expedition, Timour was satisfied with the siege and destruction of Siwas or Sebaste, a strong city on the borders of Anatolia; and he revenged the indiscretion of the Ottoman, on a garrison of four thousand Armenians, who were buried alive for their obstinate resistance

to the emperor. As a Mussulman he seemed to respect the pious occupation of Bayazeed, whose army with his son Soliman was still engaged in the blockade of Constantinople: and after this salutary lesson, the Mogul conqueror checked his pursuit, and turned aside to the invasion of Syria and Egypt. In these transactions, the Ottoman prince is styled by the Orientals the Kaissara-Roum.

CHAP. 1.

A. D. 1400.

A. H. 802.

Invades Syria.

The Military republic of the Mamalukes still reigned in Egypt and Syria: but the dynasty of the Turks was overthrown by that of the Circassians; and their favourite Barkok, from a slave and a prisoner, was raised and restored to the throne. In the midst of rebellion and discord, he braved the menaces, corresponded with the enemies, and detained the ambassadors, of the Mogul, who, busy as he was, with several expeditions on the occasion, anxiously waited for an opportunity to revenge on him. But while Timour was preparing himself for the struggle, Barkok died, and his son, Farage, a weak prince, ascended the throne. The son was therefore compelled to suffer for the crimes of his father, and to await an invasion from the mighty warrior. The Syrian ameers were assembled at Aleppo to repel the invasion: they confided in the fame and discipline of the Mamalukes, in the temper of their swords and lances of the purest steel of Damascus, in the strength of their walled cities, and in the populousness of sixty thousand villages: and instead of sustaining a siege, they threw open their gates, and arrayed their forces in the plain. But these forces were not cemented by virtue and union; and thus at the approach of Timour's army, some ameers, through fear or interest, deserted to his party; others fled towards the jungles; and those that remained were all panic-stricken with a sight of the stupendous elephants, that covered the front of Timour's army, and whose turrets were filled with archers. The rapid evolutions of his cavalry completed the dismay and disorder; the Syrian crowds fell back on each other; many thousands were stifled or slaughtered in

CHAP. I.

Sacks Alep-
po Nov. 11.

the entrance of the great street; the Moguls entered with the fugitives; and, after a short defence, the citadel, the impregnable citadel of Aleppo, surrendered before the victorious arms of Timour. Among the suppliants and captives, the conqueror distinguished the Cazies, or the doctors of the law, whom he invited to the dangerous honour of a personal conference. The Mogul prince was a zealous Mussulman; but his Persian schools had taught him to revere the memory of Ali and Hossain; and he had imbibed a deep prejudice against the Syrians, as the enemies of the son of the daughter of the Apostle of God. To these doctors he proposed a captious question, which the casuists of Bokhara, Samarcund, and Herat, were incapable of resolving. "Who are the true martyrs, of those who are slain on my side, or on that of my enemies?" But he was silenced, or satisfied, by the dexterity of one of the Cazies of Aleppo, who replied, in the word of Mahomed himself, that the motive, not the ensign, constitutes the martyrs; and that the Moslems of either party, who fight only for the glory of God, may deserve that sacred appellation. The true succession of the Caliphs was a controversy of a still more delicate nature, and the frankness of a doctor, too honest for his situation, provoked the emperor to exclaim, "Ye are as false as those of Damascus: Mavyah was an usurper, Azeed a tyrant, and, Ali alone is the lawful successor of the prophet." They all prudently acquiesced with the emperor in venerating Ali and his sons Hussain and Hussun, which pacified his wrath and led him to a more familiar topic of conversation." "What is your age?" said he to the Cazi. "Fifty years."—"It would be the age of my eldest son: you see me here (continued "Timour) a poor, lame, decrepit mortal. Yet by my arm has "the Almighty been pleased to subdue the kingdoms of Iran, "Touran, and the Indies. I am not a man of blood; and God "is my witness, that in all my wars I have never been the ag- "gressor, and that my enemies have always been the authors of "their own calamity." During this peaceful conversation the

streets of Aleppo streamed with blood, and re-echoed with the cries of mothers and children, with the shrieks of violated virgins. The rich plunder that was abandoned to his soldiers might stimulate their avarice; but their cruelty was enforced by the peremptory command of producing an adequate number of heads, which, according to his custom, were curiously piled in columns and pyramids: the Moguls celebrated the feast of victory, while the surviving Moslems passed the night in tears and in chains. In this manner, the conqueror captured several provinces of that extensive country which is denominated Sham, by the Persian Geographers, after one of the sons of Noah. There was still a blow remaining to be aimed against this country, and that was against its capital, Damascus.* To this end as the warrior proceeded, he was rudely encountered, in the vicinity of that province, and almost overthrown by the armies of Egypt. A retrograde motion was imputed to his distress and despair: one of his nephews deserted to the enemy; and Syria rejoiced in the tale of his defeat, when the Sultan was driven by the revolt of the Mamalukes to escape with precipitation and shame to his palace of Cairo. Abandoned by their prince, the inhabitants of Damascus still defended their walls; and Timour consented to spare their lives, if they would yield to his power without further struggle. At this, they opened the gates of the city, allowed free access to his army to enter in. As soon as Timour had introduced himself into the city, he imposed a contribution of ten millions of gold; and animated his troops to chastise the posterity of those Syrians who had executed, or approved, the murder of the grandson of Mahomed. A family which had given honourable burial to the head of Hosein, and a colony of artificers whom he sent to labour at Samarcund, were alone reserved in the general massacre; and

A. D. 1401.
A. H. 803.
Takes Da-
mascus.

* The Persian and Arabic Historians affirm, that this city is so called from Damshak, a son of Numrood (or Nimrod,) a king of Sham, who transferred the seat of government to that province.

CHAP. I. Damascus was reduced to ashes on account of mere fanaticism. In his return to the Euphrates, Timour delivered Aleppo to the flames; and justified his pious motive by the pardon and reward of certain sectaries of Ali, who were desirous to visit the tomb of his son. He erected a pyramid of ninety-thousand heads on the ruins of Bagdad; again visited Georgia; encamped on the banks of the Araxes; and proclaimed his resolution of marching against the Ottoman emperor. Conscious of the importance of the war, he collected his forces from every province: eight hundred thousand men were enrolled on his military list, according to some; twenty thousand according to a Greek* historian. A Latin historian reckons his army 1,100,000; "but," says the famous historian of the Decline and Fall of the Roman Empire, "the splendid commands of five, "and ten, thousand horse, may be rather expressive of the rank "and pension of the chiefs, than of the genuine number of effective soldiers." This custom has uniformly descended with the posterity of Timour from age to age, and is still followed by the reigning sovereign of Delhi. To cite illustrative instances, we may herein observe, that the Emperor Shah Allum, grandfather to the present Padshaw, Abuzuffer, conferred the title of "the Commander of six thousand horse and four thousand foot" on the author's late grandfather, Maha Rajah Nub krishna Bahadur, who, we are certain, had not in reality the command of such a number. Our present sovereign of Delhi, we know, bestows the titles of Munsuba-Punch-Hazaree, Sush-Hazaree, Duh-Hazaree, and other honors which, it is needless to repeat in this place, the author himself has been fortunate enough to participate. The particular detail of all this is, however, reserved, till we proceed to speak of the times of his present majesty. In the pillage of Syria, the Moguls had acquired immense riches: but the delivery of their pay

* The Persian Geographers and Historians denominate all the countries lying in the south of Europe, as Italy, Greece, and other adjoining ones, by the name of Roum, situated on the Mediterranean sea, and governed by Grecian Kings.

and arrears for seven years, more firmly attached them to the Imperial standard. CHAP. I.

During this diversion of the Mogul arms, Bayazeed had two years to collect his forces for a more serious encounter. Timour himself fixes the Ottoman army, at 400,000 men which is reduced to 150,000 by Phranza, and swelled by the German soldier to 1,400,000. It is evident, that the Moguls were the more numerous. We may discriminate the Janizaries who have been gradually raised to an establishment of 40,000 men; twenty thousand cuirassiers of Europe clad in black and impenetrable armour; the troops of Anatolia, whose princes had taken refuge in the camp of Timour, and a colony of Tartars, whom he had driven from Kapchak, and to whom Bayazeed had assigned a settlement in the plains of Adrianople. The fearless confidence of the Sultan urged him to meet his antagonist; and, as if he had chosen that spot for revenge, he displayed his banners near the ruins of the unfortunate Suvas. In the mean while, Timour moved from the Araxes through the countries of Armenia and Anatolia: his boldness was secured by the wisest precautions; his speed was guided by order and discipline; and the woods, the mountains, and the rivers, were diligently explored by the flying squadrons, who marked his road, and preceded his standard. Firm in his plan of fighting in the heart of the Ottoman kingdom, he avoided their camp; dexterously inclined to the left; occupied Cæsaria; traversed the salt desert and the river Halys; and invested Ungooria: while the Sultan, immoveable and ignorant in his post, compared the Tartar swiftness to the crawling of a snail: he returned on the wings of indignation to the relief of Ungooria; and as both generals were alike impatient for action, the plains round that city were the scene of a memorable battle, which has immortalized the glory of Timour and the shame of Uldirrim Bayazeed. For this signal victory, the Mogul emperor was indebted to himself, to the genius of the moment, and the discipline

A. D. 1402,
A. H. 804.
Invades A-
natolia.

Battle of Un-
gooria.

CHAP. I.

of many years. He had improved the tactics, without violating the manners, of his nation. From a single troop to a great army, the mode of attack was the same : the drum, and the trumpet raised their shrill yet animating voice, and the foremost line first advanced to the charge, and was supported in a just order by the squadrons of the great vanguard. The general's eye watched over the field, and at his command the front and rear of the right and left wings successively moved forward in their several directions, and in a direct or oblique line : the enemy was pressed by nineteen attacks ; and each attack afforded a chance of victory. If they all proved fruitless, or unsuccessful, the occasion was worthy of the emperor himself, who gave the signal of advancing to the standard and the main body, which he led in person. But in the battle of Ungooria, the main body itself was supported, on the flanks and in the rear, by the bravest squadrons of the reserve, commanded by the sons and grandsons of Timour. The conqueror of Hindostan ostentatiously showed a line of elephants, the trophies, rather than the instruments, of victory. In that day, Bayazeed displayed the qualities of a soldier and a chief : but his genius sunk under a stronger ascendant ; and from various motives, the greatest part of his troops failed him in the decisive moment. The Turkish chiefs and others,* unable to cope any longer with their enemies, implored the assistance of the emperor ; and even Soliman, one of Bayazeed's sons, hastily withdrew from the field. The curiassiers of Europe, and the Janizaries alone remained in the field, and vigorously charged Timour's army. But their valour was at length oppressed by heat, thirst, and the weight of numbers ; and the unfortunate Sultan, afflicted with the gout in his hands and feet, was transported from the field on the fleetest of his horses. The scale now turned towards the side of the emperor, who thus obtained the undisputed possession of the whole country of Anatolia. Several chiefs with

* Among these were Karayusoof Turkoman and Sultan Ahmed Eel-Khannee, who fled to the Court of Egypt.

Mousa, one of the sons of the Sultan,* were taken captives by the conqueror. Bayazeed himself was soon pursued and taken by

CHAP 1.

one of the Khans of Timour, who brought him with due honor to the royal presence. No sooner was Timour informed that

Bayazeed defeated and captured.

the captive Ottoman was at the door of his tent, than he graciously stepped forward to receive him, seated him by his side, and mingled with just reproaches a soothing pity for his rank and misfortune. "Alas !" said the Emperor, "the decree of fate is now accomplished by your own fault : it is the weed you yourself have planted ; the coat of amity, which yourself have rent in twain. I wished to spare, and even to assist, the champion of the Moslems : you braved our threats ; you despised our friendship ; you forced us to enter your kingdom with our invincible armies. Behold the event. Had you vanquished, I am not ignorant of the fate which you reserved for myself and my troops. But I disdain to retaliate : your life and honor are secure ; and I shall express my gratitude to God by my clemency to man." The royal captive showed

some signs of repentance, accepted the humiliation of a *Khelat* or (robe of honour) from the conqueror, and embraced with tears his son Mousa, who, at his request, was sought and found among the captives of the field. The Ottoman princes were lodged in a splendid pavilion ; and the respect of the guards could be surpassed only by their vigilance. The fame of Tamer Beg now spread far and wide. His knowledge of the tactics of war had been on the late occasion put to the highest test, and he acquitted himself in the ordeal with honor and glory. After the victory, the conqueror let loose on all sides the ministers of rapine and destruction. Mirza Mahomed Sultan, the eldest and best beloved of his grandsons, was despatched to Bursa, the capital, with thirty thousand horse to overtake Soliman, who had retired from the field of battle : and such was the youthful ardour of Mahomed,

* Two other sons of the Sultan, Esau and Mustafa, escaped from the field ; and some say, the latter fell in the battle, and an impostor under that name afterwards appeared.

CHAP. I.

that he arrived with only four thousand at the gates of the capital, after performing in five days a march of two hundred and thirty miles. Yet fear is still more rapid in its course : and Soliman had already passed over to Europe with the royal treasure. Several of the respectable inhabitants had escaped ; but the buildings, for the most part of wood, were reduced to ashes. On the arrival of the haram from Bursa sent by Mahomed, Timour restored the queen Despina and her daughter* to their father and husband ; but he piously required, that the Servian princess, who had hitherto been indulged in the profession of Christianity, should embrace without delay the religion of the prophet. From Bursa, the grandson of Timour advanced to Nice even yet a fair and flourishing city ; and the Mogul squadrons were only stopped by the waves of the Propontis. The same success attended the other Mirzas or Princes and ameers in their excursions : and Smyrna, defended by the zeal and courage of the Rhodian Knights, alone deserved the presence of the emperor himself. After an obstinate defence, the place was taken by storm ; all that breathed was put to the sword ; and the heads of the Christian heroes were launched from the engines, on board of two carracks, or great ships of Europe, that rode at anchor in the harbour. The Moslems of Asia rejoiced in their deliverance from a dangerous and domestic foe, and a parallel was drawn between the two rivals, by observing that Timour, in fourteen days, had reduced a fortress which had sustained seven years the siege, or at least the blockade, of Bayazeed. In honour of the late successful battles, the conqueror entertained several Ameers, Kings, and Princes of the neighbouring countries with a ball and supper. In the feast of victory, to which Ul-Dirrim Bayazeed was also invited, the Mogul emperor placed a crown on his head and a sceptre in his hand, with a solemn assurance of restoring him with an increase of glory to the

A. D. 1302
A. H. 805.
Takes Smyrna.

* Sherefeddin says that Timour married this daughter of Bayazeed.

throne of his ancestors. Bayazeed was descended from Osman or Othman, who founded the Ottoman empire in the year 1300 A. D and A. H. 700. He had obtained several titles of Ul-Dirrim, Sultan, Gazie, and Kaissara-Roum. His dynasty still exists on the throne of the Turkish Empire, with the titles of "Sultan Gazie" and "Kaissar* of Roum." The ruling power of Turkey professes Islamism; and Constantinople† Egypt and Rome,‡ with several parts of Europe are under its sway. But to return. The effect of the glorious promise that Timour had made of re-instating the fallen Sultan was, however, frustrated by the untimely death of the latter, who, in spite of the care of the most skilful physicians, expired of an apoplexy, at Akshehr. In the same year and at the same place died, the eldest grandson of Timour, Mirza Sultan Mahomed, son of Mirza Mahomed Jehangire deceased. The victor dropped his tears over their graves; Bayazeed's body was conveyed with royal pomp to the mausoleum which he had erected at Boursa; and his son Mousa, after receiving a rich present, or Khelat, of gold and jewels, of horses and arms, was invested by a patent in red ink with the kingdom of Anatolia.¶

Such is the portrait of a generous conqueror, drawn from the Persian history of Sherefeddin, which was finished at Shiraz, and dedicated, nineteen years after the decease of the hero, to Sultan Ibrahim, the son of Shahrokh, the son of Timour, who reigned at Herat in his father's lifetime. The authority of Sherefeddin is indeed of a nature to be relied upon; for falsehood, if there were any, in his accounts of this warrior, especially at so short a distance of

* The Kaissar of the Persian Historians is the Greek rendering of the Latin Cæsar, a title which the Roman Emperors generally assumed.

† Constantinople has been so called after its founder, Constantine the Great, the first who renounced Vedism, the religion of his ancestors, and embraced the Christian creed. It lies on the east of Roum, and thence-forward became the capital of the Roman world.

‡ Rome was founded by Romulus after whom it has been called.

¶ Anatolia is another name for Roum.

CHAP. I.

time, as nineteen years after the death of Timour, could not have escaped the notice of critics, who abound in every age and clime, or met the royal approbation. We do not, however, thereby deny that exaggerations might have insensibly crept into his history, but we should not therefore charge the author with adulation, as some English historians have done; for the very language wherein the work was composed necessarily required certain ornaments and flourishes.

Story of the
Iron Cage.

The harsh and ignominious treatment of Bayazeed is attested by the French, the Italians, the Greeks, the Turks, and the Arabs. All these nations except the last mentioned have furnished certain reasons, collected from mere report, for their assertion. They all expressly affirm, that Timour confined Bayazeed in an iron cage after his defeat; and that after dragging forth such a miserable life for a few months, the Sultan died of a broken heart. As for Ahmed Ebn Arabshah, the Arabic historian, who out of malice and personal antipathy towards the emperor, has exhausted his oriental scholarship in depreciating him in every possible way, we cannot rely on his evidence. We have already adverted to the weakness this author has betrayed in writing the history of Timour. The emperor in his career of conquest reduced several cities of Sham, and Arabia, his native country, and put to the sword certain followers of Yazeed, a sect to which the Arabic historian himself belonged. Causes like these roused the indignation of Arabshah, who thus attempted to turn his pen into a weapon of revenge, and depicted in the darkest colours the birth, the character, and the merits of the hero. With respect to the iron cage, the inimitable Historian of the Decline and Fall of the Roman Empire, remarks: "I am satisfied that Sherefeddin Ali has faithfully described the first ostentatious interview, in which the conqueror, whose spirits were harmonised by success, affected the character of generosity. But his mind was insensibly alienated by the

“unseasonable arrogance of Bajazet ; the complaints of his
“enemies, the Anatolian princes, were just and vehement ;
“and Timour betrayed a design of leading his royal captive
“in triumph to Samarcand. An attempt to facilitate his
“escape, by digging a mine under the tent, provoked the
“Mogul Emperor to impose a harsher restraint ; and in his
“perpetual marches, an iron cage on a waggon might be
“invented, not as a wanton insult, but as a rigorous pre-
“caution.” M. D’Herbelot treats the story of the iron cage
as a fable. CHAP. I.

To us too, it seems to be an utter falsehood. For had Timour
been exasperated, as he is represented to have been, with
Bayazeed, it is probable, he would not have limited his revenge
to the person of the Sultan alone, but would have certainly
extended it to his family and kingdom, and treated them all
with the same severity which he had exercised towards other
princes, whose insolent conduct had provoked his resentment.
But we observe, on the contrary, with no small delight, that
Timour acted, as became a generous conqueror, and raised
Mousa, a son of his antagonist, to the throne of his ancestors ;
that he invested Soliman, another son of Bayazeed, with the
sovereignty of Romania, and that he promised to aggrandize
the Sultanate, though, before he could fulfil his promise, the
Sultan was unfortunately dead. Nor did the generosity of
the emperor stop here. He shed tears over the corpse of
his adversary, and accompanied it himself to the mausoleum at
Bursa. It is not improbable, therefore, that the historians have
collected the story from mere report, which the enemies of
Timour took delight in circulating far and wide. Probable
conclusion
about the
Iron Cage.

All Persia, Arabia, Hindustan, Roum, Sham* and much of
Europe were in the hands of Timour ; his armies were invincible,
his ambition was boundless, and his zeal might aspire to conquer
and convert the Christian kingdoms of the West, which already
trembled at his name. He touched the utmost verge of the

* Sham is the Persian name for Africa.

CHAP. I.

land ; but an insuperable, though narrow, sea rolled between the two continents of Europe and Asia. The two passages of the Bosphorus and Hellespont, of Constantinople and Galliopoli, were possessed, the one by the Christians, the other by the Turks. On this great occasion, they forgot the difference of religion, to act with union and firmness in the common cause : the double streights were guarded with ships and fortifications ; and they separately withheld the transports which Timour demanded of either nation, under the pretence of attacking their enemy. At the same time, they soothed his pride with tributary gifts and suppliant embassies, and prudently tempted him to retreat with the honor of victory. Soliman, the son of Bayazeed, implored his clemency for his father and himself ; accepted, by a red patent, the investiture of the kingdom of Romania, which he already held by the sword ; and reiterated his ardent wish, of casting himself in person at the feet of the king of the world. The Greek emperor (either John or Manuel) submitted to pay the same tribute which he had stipulated with the Turkish Sultan, and ratified the treaty by an oath of allegiance, from which he could absolve his conscience as soon as the Mogul arms had retired from Anatolia. But the fears and fancy of nations ascribed to the ambitious Tamerlane a new design of vast and romantic compasss ; a design of subduing Egypt and Africa, marching from the Nile to the Atlantic Ocean, entering Europe by the straits of Gibraltar, and, after imposing his yoke on the kingdoms of Christendom, of returning home by the deserts of Russia and Tartary. This remote, and perhaps imaginary, danger was averted by the submission of Sultan Farez of Egypt or Meser,* who by the emperor's command imprisoned Sultan Ahmed Eelkhannee and Karayusoof Turkoman. The Khootba and the Coin, attested at Cairo the supremacy of Timour, which honour, his descendant, the present King of Delhi, Abuzuffer, possesses in his realm. A rare gift of a *giraffe*, or camelopard, and nine

* Meser, a descendant of Noah, founded this city, and gave name to it.

ostriches, represented at Samarcund the tribute of the African world. Timour now meditated the invasion of the Chinese Empire. He was urged to this enterprise by national honour and religious zeal. The recent expulsion of the house of Chenghiz was an insult on the Mogul name; and the disorders of the empire afforded the fairest opportunity for revenge. The illustrious Hongvou, founder of the dynasty of *Ming*, died four years before the battle of Ungooria; and his grandson, a weak and unfortunate youth, was burnt in his palace, after a million of Chinese had perished in the civil war. Before he evacuated Anatolia, Timour dispatched beyond the Sihoon a numerous army, or rather a colony, of his old and new subjects, to open the road, to subdue the Pagan Calmucks and Mungals, and to found cities and magazines in the desert; and, by the diligence of his lieutenant, he soon received a perfect map and description of the unknown regions, from the source of the Irtysh to the wall of China. During these preparations, the emperor achieved the final conquest of Georgia; passed the winter on the banks of the Araxes; appeased the troubles of Persia; and slowly returned to his capital.

On the throne of Samarcund, he displayed, in a short repose, his magnificence and power; listened to the complaints of the people; distributed a just measure of rewards and punishments; employed his riches in the architecture of palaces, gardens, and temples; and gave audience to the ambassadors of Egypt or Meser, Arabia, Hindustan, Tartary, Russia, France, and Spain, the last of whom presented a suit of tapestry which eclipsed the pencil of the Oriental artists. This was Henry III. king of Castile; there appears likewise to have been some correspondence between the Mogul emperor, and the Court of Charles VII. king of France, who with several other potentates of the West and East sent embassies with presents to the King of the World. They were received with due marks of regard, and *kheluts* or honorary distinctions were bestowed upon them. The marriage of the emperor's grandsons was esteemed an act

CHAP. I. of religion, as well as of paternal tenderness; and the pomp of the ancient Caliphs was revived in their nuptials. They were celebrated in the gardens of Congool, decorated with innumerable tents and pavilions, which displayed the luxury of a great city and the spoils of a victorious camp. Whole forests were cut down to supply fuel for the kitchens; the plain was spread with pyramids of meat, to which thousands of guests were courteously invited: Kings, Princes, Ameers, and in short, several orders of the state, and nations of the earth, were marshalled at the royal banquet; nor were the ambassadors of Europe excluded from the feast. The royal host welcomed his guests with the greatest complaisance conceivable, all according to their rank and dignity. The public joy was testified by illuminations and masquerades; the trades of Samarcund passed in review; and every trade was emulous to execute some quaint device, some marvellous pageant, with the materials of their peculiar art. After the marriage-contracts had been ratified by the Cazies, the bridegrooms and their brides retired to the nuptial chambers; nine times, according to the Asiatic fashion, they were dressed and undressed; and at each change of apparel, pearls, and rubies were showered on their heads, and contemptuously abandoned to their attendants. A general indulgence was proclaimed: every law was relaxed, every pleasure was allowed; the people was free, the sovereign was idle; and we may here remark, that the only happy period of Timour's life were the two or three months in which he ceased to exercise his power. But he was soon awakened to the cares of government and war. The standard was unfurled for the invasion of China: the Ameers made their report of two hundred thousand, the select and veteran soldiers of Iran and Touran: their baggage and provisions were transported by five hundred great waggons, and an immense train of horses and camels; and the troops might prepare for a long absence. Neither age, nor severity of the winter, could retard the impatience of Timour; he

mounted on horse-back, passed the Sihoon on the ice, marched three hundred miles,* from his capital, and pitched his last camp in the neighbourhood of Otrar or Sahera-Torab, where he was expected by the angel of death. Fatigue, and the indiscreet use of iced water, accelerated the progress of his fever; and the conqueror expired, aged seventy-one years, after having declared his grandson, Peer Mahomed, son of Jehangire, his successor. His corpse was carried to Samarcund, where in Rohabad it was interred with usual pomp and magnificence. For forty days after his death, his subjects wore sable suits, and be-moaned the irretrievable loss their country had thus sustained. By this catastrophe, China was saved; and fourteen years after his decease, his fourth and most powerful son, Shahrokh, contracted an alliance with the emperor of China: the particulars of which will be delineated in his life.

CHAP. I.

A. D. 1405,
1st April.
A. H. 407,
17th Shaban.
Timour's
death on the
road to China.

Sahéb Keran Ameer Timour Gorgan Gazie, reigned thirty-six† Hegyra years. He devastated several countries on the face of the habitable globe, and levelled them to the ground. He was master of eight millions of troops. Timour might boast, that, at his accession to the throne, Asia was the prey of anarchy and rapine, whilst under his prosperous monarchy a child, fearless and unhurt,

Timour's
character and
government.

* Or half the number according to the current Persian and Bengallee measure.

† He thereby gained the title of Saheb Keran. Karun signifies ten years. Its plural Keran means 20, 30, 40, 60, 80, 100, and 120 years respectively. For particulars see Kamoos, an Arabic Dictionary. "Saheb" means *master*. Agreeably to this definition, it is perfectly accurate to style any king, Keran, who may have governed his kingdom for twenty years. Richardson's and Hunter's Persian and Urdu Dictionaries interpret the phrase "Saheb Keran" into a "great emperor," or "an invincible hero." The former states that "this title was adopted by Tamerlane." "One of his descendants, also, Shah Jehan, emperor of Delhi, assumed the title of Saheb Keran (Sanee) or (the second.)" Hence we cannot but be struck with surprise to behold our worthy historian of Persia, Sir John Malcolm, remarking that "His flatterers styled him (Timour) Saheb Keran or "Lord of the great conjunctions" (of the stars.)"

CHAP. I.

might carry a purse of gold from the East to the West. For his learning, he was master of the Turkish and Puh-luvi or Persian languages. He often delighted to hear the praise of the Deity. He was a rigid Mahomedan, and a follower of Ali and his sons. He it was, who improved the game of chess (invented by Ranee Mundadoree, wife of Ravuna, emperor of Lunka, and one of the Vedists,) and laid it in the system we have it now. He was never swayed by others' influence in any matter; and such was the dread with which the emperor was looked up to by his subjects, that none dared to contradict his irrevocable nod. He was a ready friend to the poor and distressed, but a violent suppressor of insolence and audacity. He invented a code of laws which still exists. He dethroned and enthroned several potentates. No contemporary sovereign could pretend to be his equal in arms; and he was the greatest of all Mussulman kings, before or after his epoch. With all his virtues, Timour was, it must be acknowledged, a great scourge of mankind.

His sons and grand-sons amounted to thirty-six at the time of his decease; all of whom he loved in an equal degree. He had four sons, namely, Princes, Jehangire, Omur Saikh, Meeran Shah, and Shah Rokh. The eldest, Jehangire, had two sons, namely, Sultan Mahomed, the eldest, and Peer Mahomed, the youngest. Sultan Mahomed had three sons, namely, Mahomed Jehangire, Sadoo Kas, and Aheya; Peer Mahomed had seven sons, namely, Kaodoo, Khal, Sadookus, Boozunjeer, Jehangire, Sunjur, and Kaissar. Omur Saikh had five sons, namely, Peer Mahomed, Rostum, Sekunder, Baya Kurra, Ahmud, and four grand-sons, Mehdy and Omur, sons to Peer Mahomed, and Ulkeez, and Osman Chulpee, sons to Rostum. Meeran Shah had six sons, namely, Ababaker, Omur, Khulleel, Sultan Mahomed, Ayjul, and Sayoorghutmush. His grandsons were two, Elunghur, and Osman, sons of Ababaker. Shah Rokh had seven sons, namely, Ulugh Beg, Ibrahim Sultan, Baisanghar, Sayoorghut-

mush, Mahomed Yogee, Man Eglan, and Bardooye. Of CHAP. I.
these, Jehangire, and Omur Saikh died during their father's
life-time, the eldest son of Jehangire also died at Akshehr,
and another of Timour's grand-sons died in Egypt having
deserted his party.

The following is a catalogue of the names of emperors in
a direct line from Timour. It comes down to the present
King of Delhi.

Saheb Keran Ameer Timour Gorgan Gazie; Jelal-ud-deen
Meeran Shah Gorgan; Mirza Sultan Mahomed; Sultan Abu-
sayeed; Sultan Omur Shaikh Gorgan; Zaheer-ud-deen Ma-
homed Baber Padsha Gazie; Nuseer-ud-deen Mahomed Ho-
mayoon Padsha Gazie; Abul-futha Jelal-ud-deen Mahomed
Akbar Padsha Gazie; Abul-mozuffer Noor-ud-deen Mahomed
Jehangire Padsha Gazie; Shahab-ud-deen Mahomed Saheb
Keran Sane Shah Jehan Padsha Gazie; Aurungzebe Allum-
gire Padsha Gazie; Shah Allum Bahadur Shah; Mahomed
Moez-ud-deen Jehandar Shah; Az-ud-deen Mahomed Allum-
gire Sane; Abul-Mozffer Jelal-ud-deen Shah Allum Padsha
Gazie; Abu-Nusr Moeen-ud-deen Mahomed Akbar Shah
Padsha Gazie; Mahomed Abu-Zuffer Seraj-ud-deen Bahadur
Shah Padsha Gazie.

This last, the present ruling power of Delhi, is of a
dynasty that has been as brilliant as the sun that
illuminates the world, and has waved the sceptre since
the time of Adam, though not all with equal cogency.
His hospitality is boundless; his complaisance of manners
and amiableness of disposition are remarkable. Few, if any,
can equal him in his knowledge of the Punjabee, the Uurdu,
the Persian, and the Arabic languages. He is himself a great
Oriental poet; and is in consequence a zealous encourager of
those who follow his literary example. His impartiality in
the administration of justice is of such a transcendent nature,
that it is, on that account in particular, that his subjects have
perfectly acquiesced in his rule, and he may be said to be

CHAP. I. idolized by them. His courtiers and sirdars are all of noble extraction. There is no contemporary sovereign of any country on the face of the habitable globe that does not deem it his duty to pay him friendly regard and esteem. In short, his virtues are so many, that to expatiate on them is beyond the compass of my ability.

Permitted, as I have been, by his Majesty to undertake the history of his forefathers, and stand, as I do, within the beneficial influence of his royal favour, I have been enabled to complete an intricate task like the one in hand.

We here close this short memoir with our fervent and sincere prayers to the Deity to grant eternal felicity and welfare to our excellent King of Delhi.

THE CONQUERORS OF HIND.

CHAPTER II.

THE HISTORY OF THE DESCENDANTS OF TIMOUR, WHO RULED OVER PERSIA.

THOUGH it may appear as a digression to treat in this place of the Emperors of Persia in direct descent from Timour, yet, with a view to embody the detached accounts of the ancestors of his present Majesty of Delhi, we need no apology for undertaking this chapter.

When the disastrous news of Timour's death reached Bagdad, Sultan Jelal-ud-deen Meeran Shah Gorgan, his third son, who was present on the spot, ascended the throne, with the usual ceremonies. He was, however, addicted to pleasure, and spent his time more in festivities and diversions than in the administration of his kingdom. His eldest and most beloved son, Abubeker, therefore, was entrusted with the reins of government. Omur, another of his sons, who governed Aderbijan,* at Timour's decease, declared himself independent, without any regard to the memory of his father, or the authority of his elder brother. The latter, while on a tour to Hamadan, was arrested, and confined by him in the castle.

In the meantime, Meeran Shah, who, notwithstanding his natural propensity to a life of pleasure, was a powerful prince, marched to take Khorassan out of the hands of his brother, Shah Rokh. The latter, informed of his approach, ordered his

Reign of Sultan
Meeran Shah,

A. D. 1406.
A. H. 808.
Meeran Shah
marches against
Khorassan.

* The Capital of Iran.

CHAP. II.

forces to oppose his passage, or receive him with due obeisance, if he was not coming as an enemy, and addressed him a letter as follows :

TO SULTAN MEERAN SHAH, GORGAN.

Letter of Shah
Rokh to his brother,
Meeran Shah.

Having offered thanks-giving to God, the Creator of Heaven and the Earth, with thanks I beg to represent to your Majesty, that as our venerable father, the late Timour Saheb Keran, has divided his conquests among his descendants, it behoves us each to rule over, enjoy, and maintain the possession of the allotted portion. It is, therefore, a lamentable circumstance that your Majesty's son Omur should be dispossessing you of Aderbijan, a part of your kingdom. But there still remain under your Majesty's control the countries of Magun, Armana, Jean, &c. and these, it is necessary and no less desirable, that your Majesty should govern with energy and equity. Noted, as your Majesty is, for prowess and sagacity, it is remarkable you should be instigated by a few mischievous men to come to a rupture with your own blood. Remember, dear brother, the dreadful effects of a civil war. It affords ample opportunities for foreign foes to take their arms, and spread disasters with impunity, and is, in short, the parent of all evils. From what I have thus said to dissuade your Majesty from your purpose, it should not be inferred that it is only my pusillanimity that gives rise to these thoughts, and not a sincere wish to preserve the interest and glory of our race. For should your Majesty be obstinately bent to break forth into hostility, I am no wise backward. What I regret is but the mischief that must thus ensue to both parties, and what is above all, when once such a rupture happens to take place, it would not be easier to restore peace than the fragments of a piece of glass which is broken, to its entire state. Weigh, then, friendship and enmity on opposite scales, and accept the heavier. To conclude, may your Majesty rest satisfied with your own kingdom, and not imprudently encroach on that of others, and may your Majesty venerate

the memory of our late father, that thus Heaven shall shower forth on you the blessings of ease and prosperity, and grant a long life.

SULTAN SHAH ROKH.

With this letter the Ameers of the Kingdom proceeded to Kalbush, where Meeran Shah was encamped. On their arrival, an audience was granted them, and they stated their emperor's wish, and, in fine, made over the letter to Meeran Shah, who, greatly pleased with its contents, exclaimed—"May the Great God bless my beloved brother, Shah Rokh, with the safe and undisputed possession of his throne, and a long life of comfort and happiness, and may glory ever attend his footsteps. He is the sinews of my limbs, and his regard to me as his elder is indeed conspicuous. This noble behaviour of his is nothing unexpected from one endowed with so many virtues. In him is happily concentrated all the best." Having thus rejoiced awhile, Meeran Shah delivered the fugitive princes, who, unable to cope with Shah Rokh, had taken refuge with him, to the Ameers, who represented the impropriety of granting quarter to his brother's antagonists. The Ameers, honored with Khelats, retraced their steps to the kingdom. Shah Rokh was extremely gratified with the success of the enterprise, and especially with the magnanimity and tender affection of his brother.

It was about this time, that Abubeker got loose from the prison, bribing the Kutwal, or porter, and joined the royal army at Kalbush, which would have by this time turned their heels, had not Abubeker been still bent on retaliation; and thus a battle was fought near the walls of Sultaneah, in which the righteous cause prevailed. Omur fled, and his whole family became captives at the hands of the victor. The Ameers of Persia flocked in numbers to offer their tributes to Meeran Shah, and began to read the Khootba, and coin money in his name. Abubeker ruled over the kingdom for some time as a vizier; but at length deserted him, and declared himself independent.

Battle between
Abubeker and
Omur, two sons
of Meeran Shah.

CHAP. II.

Meanwhile Omur, retiring from the field of battle, took refuge at the court of Roostum, Iskander, and Peer Mahomed, sons of Omur Shaikh, the second son of Timour, who governed Persia, Irak, &c. Thus supported, Omur gave battle to Abubeker in the vicinity of Ispahan.

Both sides fought desperately; four thousand men were slaughtered on the spot: and at last Omur was overthrown, and forced to implore succour from his uncle, Shah Rokh, who appointed him as governor of Mazenderan, which had some time before fallen into his hands. Omur, however, soon forgot all these obligations to the Emperor, and revolted, but was at last wounded with an arrow by Mezrab, an Ameer of Shah Rokh, in a battle that ensued. At this Shah Rokh, with his usual lenity and good disposition, ordered him to be carried to his capital in a litter, and medical assistance was immediately called for, but on the way he died of the wound.

Death of Omur.

Some time after Kara Yusoof Turkoman* made an effort to be restored to his government of Aderbijan, and with this view waged war against Meeran Shah. Abubeker was now at that place to quell an insurrection. On receiving the news of Kara's revolt, he mustered his army, and, joined by his father, marched directly against the enemy. A bloody battle ensued: Meeran Shah with his son met a total overthrow, and himself fell in the field; while the latter fled to Khorassan, where he was put to death by one Voice Borlaus.

A. D. 1408.
A. H. 810.
27th Zekaud.
Meeran Shah
killed.
A. D. 1409.
A. H. 811.
2d Juma the-
ul-Sanee Abu-
beker slain.

Shah Rokh
conquers Ader-
bijan.

On receiving this fatal intelligence, the Emperor Shah Rokh was greatly affected, and a few days after marched to Aderbijan to avenge his late brother. He met Kara Yusoof, and defeated him in three great battles: and, after the death of that Turkoman prince, he was still more successful in a war in which he was engaged with his sons, Jehan Shah and

* He and Sultan Ahmed ul Khanee, ex-ruler of Bagdad, were by Timour's command imprisoned by Farez, king of Egypt,—but were released on the death of the Emperor; and each began to struggle for being reinstated in his government.

Secunder; the former of whom was reduced to the condition of a tributary governor of Aderbijan, and the latter became a fugitive from his country.

When Timour breathed his last at Otrar, Khulleel Sultan, son of Meeran Shah, who was present with the army at Tashcunt, obtained the support of Ameer Arghoon, governor of the fort of Samarcund, and several other powerful chiefs, except Shah Moolk, Noruddeen, and others, who, dissatisfied with this reversal of the Emperor's will, which entitled Peer Mahomed, son of Jehanghire Shah, eldest son of Timour, to the sovereignty, were about to enter the city with Olugh Beg and Ibrahim, sons of Shah Rokh, when the gates were shut against them. At this, they took their way to Bokhara, whence they wrote of this to Peer Mahomed, who was then at Candahar. Meanwhile, Ameers Seifuddeen Hajee, Rostum Taghee Boogha, Abdul Kurreem, and Buzundok crossed the Oxus with an army, and the last mentioned* broke down the bridge adjoining to cut off Khulleel's passage. Notwithstanding, Khulleel reached Samarcund and ascended the throne. All the nobles of the kingdom hastened to pay him their tributes, and, among others, Ellahdad, chief of Ashwara—who was, however, prevented by the Emperor from evacuating his country at such a tumultuous period. At this time, Ameer Khodadad represented in strong terms to Ellah of the illegality of Khulleel's accession to the throne, and both with one accord rose against the Sultan, and fought a battle with the royal party near the walls of Tozuck, in which the scale turned in their favour. In the meantime, Ellahdad's subjects had left their country in apprehension of the Moguls, and now joined him, but they became greatly incensed with his conduct towards Khulleel. Ellah, therefore, stung with remorse and resentment against Khodadad as the instigator, flew to the court, cast himself at his monarch's feet, and begged forgive-

Reign of Khulleel Sultan.

A. D. 1405.

A. H. 807.

17th Ramzan.

Khulleel ascends the throne

Month of Shawal. Battle between Khulleel Sultan and the Ameers of the kingdom.

* He however eventually joined Khulleel Sultan's party.

CHAP. II.

ness. Khulleel, it must be here remarked, with his wonted magnanimity, not only granted Ellah pardon, but appointed him as his first vizier.

About this time Peer Mahomed, son of Jehanghire, eldest son of Timour, having heard of his grandfather's death, and his bequest of the crown of Samarcund to him, despatched an ambassador to Khulleel representing his pretensions to the throne, and himself followed soon after with his whole army. Khulleel's reply to the ambassador was rather in a tone that provoked Peer Mahomed to a war, who now having crossed the Oxus pitched his camp in Bactria. Khulleel sent a large army under the command of Sultan Hussein, son of Timour's daughter, to oppose Peer Mahomed. Hussein, however, tried to avail himself of this opportunity for obtaining the throne, and hoisted the standard of rebellion. Other chiefs, dreading his influence, professed to side with his party. Khulleel, on hearing of this, personally marched against the rebel, and

A. D. 1405.
A. H. 808.

defeated him in a battle near Kesch. Sultan Hussein fled to Herat, where he was killed by Nowsheravan, an Ameer of Shah Rokh. From Kesch, Khulleel proceeded to Nukshub,

Peer Mahomed is defeated by Khulleel Sultan.

where Peer Mahomed, with his army, had now arrived through Bettar, and a battle took place, in which the latter was defeated, and obliged to retreat to his capital, Candahar; where, having restored discipline and order to his army, he made a second march against Khulleel, and again met

A. D. 1406.
A. H. 809.

Peer Mahomed is put to death.

a total overthrow, and took refuge at Killah Shadman, whence he shortly after, a treaty being concluded, returned to Candahar, where his minister, Peer Alli Taz, put him to death and took possession of the throne. When this

Shah Rokh gains Candahar.

news reached the Emperor Shah Rokh, his anger knew no bounds. He immediately marched against Peer Alli to avenge his nephew, put him to death, and took the city. When Khulleel had come to arms with Peer Mahomed, many of his Sirdars, dissatisfied at it, had with one accord revolted. The Sultan, however, at his return from the expedition,

quelled the insurrection, and all was again peace and order in the kingdom ; he conciliated the allegiance of his subjects so far, that none dared show the least signs of disobedience against his authority. He was a prince of excellent temper and many good qualities, and might have therefore preserved the power he had acquired, had not his violent love for the celebrated Shad-ul-Mulk diverted him from the cares of government. That fascinating woman obtained so absolute a sway over her infatuated lover, that every consideration was subordinate to the gratification of her wishes. Never was the vanity of ambition more strikingly exemplified. The vast treasures which Timour had amassed by the conquest of more than half the world, were squandered but in four years at the will of a courtesan, whose extravagance was boundless. To complete the picture of lasciviousness, Khulleel vested the powers of government in the hands of an old menial of the lady, with whom he was a great favorite. But this scene could not last. The chiefs who had raised Khulleel to the throne were scandalized at a proceeding which they deemed degrading to the character of the successor of the great Timour ; and their discontents were aggravated by the complaints of the high-born females of the deceased emperor's haram, who saw with disgust a woman of low birth and dissolute character raised above them. All the chiefs, therefore, headed by Ellahdad, vizier to Khulleel, with one accord wrote to Khodadad, a powerful chief of Transoxiana, to attack the kingdom, which promised an easy conquest. Khodadad, deeming this the best opportunity of gratifying his old enmity towards the Sultan, gladly accepted the offer, and marched against Khulleel, who, ignorant as he was of the conspiracy of his subjects against him, or the treachery of his minister, sent an army under his command on hearing of Khodadad's approach. Ellah, as might be foreseen, immediately joined the enemy, and, availing himself of the Sultan's confidence, asked a reinforcement. Khulleel, plunged in the abyss

CHAP. II.

of sensuality, and not even then suspecting his vizier's loyalty, granted his request; and at length his personal presence was called for. He proceeded accordingly and arrived at Sultaneah, where an obstinate battle would have taken place, had not Ellahdad instructed his forces to refrain, and Khulleel, thus finding himself unable to cope with Khodadad, appointed him his prime minister.

Sultan Shah Rokh, the uncle of Khulleel Sultan, marched from Khorassan the moment he heard of the misfortunes of his nephew. When this intelligence reached Samarcund, Khodadad retired with Khulleel to Andagan, and Ellah, with other chiefs, awaited their fate in the citadel. Khodadad induced Khulleel to send him to Mogulistan to ask for a force to encounter Shah Rokh, where, however, he was killed by Khulleel's command. Shah Rokh on his arrival put to the sword all the chiefs who imposed on his nephew, and insulted the lady of his love, whom Timour too had twice intended to destroy. All Transoxiana acknowledged the authority of Shah Rokh.

Shah Rokh takes
Samarcund.

In the mean-time, Khulleel was taken up in composing verses on his separation from his love and the forfeiture of the crown, and when one of these chance brought into Shah Rokh's hands, he was greatly affected, and not only gave him the government of Khorassan, but restored his beautiful mistress to his arms. This amiable but weak prince died in Khorassan some years afterwards, and Shad-ul-Mulk, on the occurrence of this event, acted a part which has given fame to her memory. She struck a poniard to her heart; and the lovers were buried in one tomb at the city of Rhe.

A. D. 1409.
A. H. 812.
Death of Khul-
leel Sultan.

Reign of Shah
Rokh.
Born,
A. D. 1375.
A. H. 777.

Sultan Shah Rokh was the fourth son of the Ameer Timour. He held the government of Khorassan on his father's death, and appears to have declined entering into any contest for the Crown of Tartary.

He was a brave and generous, but not an ambitious, prince. During his reign of thirty-eight years, several expeditions were undertaken, in which generally victory was gained with very

little bloodshed, and his very name was in certain cases sufficient to make the enemy retreat from the field of battle. He rebuilt the walls of the cities of Herat and Mero, and restored almost every town and province in his dominions to prosperity. This prince also encouraged men of science and learning: and his court was very splendid. He loved his sons, nephews, and relatives all equally; who in their turn were very submissive to him, and even when they were found to be disobedient he generally forgave them, except in extreme cases, when rigorous measures were necessarily resorted to. He quieted any dissensions that happened to arise betwixt them, and paid due homage to his elder brother, Meeran Shah. In short, nature endowed him with all amiable qualities. He gradually obtained possession of all his father's conquests without a struggle. He cultivated the friendship of cotemporary monarchs; and certain embassies passed between him and the Emperor of China, as follows:

When the King Shah Rokh returned from his expedition to Seistan, ambassadors, who had been sent by the Emperor of China to condole with him on the death of his father, arrived with a variety of presents, and represented what they had to say on the part of their monarch. The King, after showing them many favours and civilities, gave them their dismissal.

A. D. 1408.
26th May.
A. H. 811.

About this time ambassadors from Day-ming Khan, Emperor of Chin and Machin, from Khezr Khan, Governor of Hindustan, from the Ameers of Persia and Affghanistan, with their tributes, and from several other kings with their presents, arrived at Herat. His Majesty Shah Rokh issued orders on this occasion, that the city and the bazars should be decorated, and that the merchants should adorn their shops with all possible art and elegance. The Lords of the court also went out to meet them, to signify that they regarded their coming as an auspicious event, and conducted them into the city with the utmost honour and ceremony. It was a time of rejoicing, like the day of youth, and of gaiety, as on a night of

A. D. 1412.
12th May.
A. H. 815.

CHAP. II.

nuptial festivity. His Majesty ordered the royal gardens to be bedecked like the gardens of Paradise, and sent his martial and lion-like yesavals to assign every one his proper mansion. After which his Majesty himself, radiant with a splendor which resembled the sun, ascended his throne, as that glorious luminary when in the zenith of his course, and bestowed upon the chief of his lords, and on the ambassadors, the happiness of kissing his hand. The latter, after offering him their presents, delivered their message. The purport of what the Chinese ambassadors said on that occasion, and the letter they brought from their Emperor was as follows :

Letter from
the Emperor of
China.

“The Great Emperor, Day-ming, sends this letter to the country of Samarcund, to Shah Rokh Bahadur.

“As we consider that the Most High God has created all things that are in Heaven and Earth, to the end that all his creatures may be happy, and that it is in consequence of his sovereign decree, that we are become the Lord of the face of the Earth, we therefore endeavour to exercise rule in obedience to his commands ; and for this reason we make no partial distinctions between those that are near, and those that are afar off, but regard them all with an eye of equal benevolence.

“We have heard, before this, that thou art a wise and excellent man, highly distinguished above others, that thou art obedient to the commands of the Most High God, that thou art a father to thy people and thy troops, and art good and beneficent towards all ; which has given us much satisfaction.

“But it was with singular pleasure we observed, that when we sent an ambassador with Kimkhás, and Torkos, and a dress, thou didst pay all due honour to our command, and didst make a proper display of the favour thou hadst received, in so much that small and great rejoiced at it. Thou didst also forthwith dispatch an ambassador to do us homage, and to present us the rarities, horses, and choice manufactures of that country. So that, with the strictest regard to truth,

we can declare, that we have deemed thee worthy of praise and of distinction.

“The Government of the Moguls was some time ago extinct, but thy father, Timour Fûmâ, was obedient to the commands of the Most High God, and did homage to our Great Emperor Tây Zûy, nor did he omit to send ambassadors with presents. He (the Emperor) for this reason granted protection to men of that country, and enriched them all. We have now seen that thou art a worthy follower of thy father, in his noble spirit, and in his measures; we have therefore sent Duji-chûn Bayaz-kasay, and Hararâ Sûchû, and Dan-ching Sadasun Kunchi, with congratulations, and a dress, and Kimkhâs, and Torkos, &c. that the truth may be known. We shall hereafter send persons whose office it will be to go and return successively, in order to keep open a free communication, that merchants may traffic and carry on their business to their wish.

“Khulleel Sultan is thy brother’s son; it is necessary that thou treat him with kindness, in consideration of his rights, as being the son of so near a relation. We trust that thou wilt pay attention to our sincerity and to our advice in these matters. This is what we make known to thee!”

Another letter was sent with presents, and contained a particular account of them; besides one calculated to serve as a pass, which was to remain with the ambassadors. Each was written in the Persian language and character, as well as in the Turkish language with the Mogul character, and likewise in the language and character of China.

His Majesty attended to the letter, and apprehended its meaning with his usual penetration: and after he had understood the objects of the embassy, gave his assent to them all, and then gave orders that the lords should entertain the ambassadors. When the affairs of the Chinese ambassadors were settled, they had an audience of leave, and set out on their return. Shaikh Mahomed Baksby accompanied them as Envoy

CHAP. II.

on the part of his Majesty, and as the Emperor of China had not yet assented to the Mussulman faith, nor regulated his conduct by the law of the Koran, his Majesty, from motives of friendship, sent him a letter of good advice in Arabic and Persian, conceiving, that perhaps the Emperor might be prevailed upon to forsake Vedism and embrace the faith.

Letter from Sultan Shah Rokh.

“To the Emperor Day-ming, the Sultan Shah Rokh sends boundless peace !

“The Most High God, having, in the depth of his wisdom, and in the perfection of his power, created Adam, was pleased, in succeeding times, to make of his sons prophets and apostles, whom he sent among men to summon them to obey the truth. To some of those prophets also, as to Abraham, Moses, David, and Mahomed, he gave particular books, and taught each of them a law, commanding the people of the time in which they lived, to obey that law, and to remain in the faith of each respectively. All these Apostles of God, called upon men to embrace the religion of the unity, and the worship of the true God, and forbade the adoration of the sun, moon, and stars, of kings and idols ; and though each of them had a special and distinct dispensation, they were nevertheless all agreed in the doctrine of the unity of the Supreme Being. At length, when the apostleship and prophetic office devolved on our Apostle Mahomed Mustafâ, (on whom be mercy and peace from God,) the other systems were abolished, and he became the apostle and prophet of the latter time. It behoves all the world, therefore, lords, kings, and viziers, rich and poor, small and great, to embrace this religion, and forsake the systems and persuasions of past ages. This is the true and right faith, and this is Islamism.

“Some years before the present period, Chengez Khan sallied forth, and sent his sons into different countries and kingdoms. He sent Jojy Khan into the part about Sarây, Krim (or Crimea,) and the Thusht Kafchâk, where some of the kings his successors, such as Uzbek, and Jani Khan, and Uras Khân,

professed the Mussulman faith, and regulated their conduct by the law of Mahomed. Hulâku Khan was appointed to preside over the cities of Khorassan, and Irâk, and the parts adjacent, and some of his sons who succeeded to the government of those countries, having admitted the light of the Mohammedan faith into their hearts, became in like manner professors of Islamism, and were so happy as to be converted to it before they died. Among these were the king Gazan, so remarkable for the sincerity of his character, Aljây-tu-Sultan, and the fortunate monarch Abousaid Bahadur, till at length the sovereignty devolved on my father Ameer Timour (whose dust I venerate). He throughout his empire made the religion of Mahomed the standard of all his measures, so that in the times of his government the professors of Islamism were in the most prosperous condition. And now that by the goodness and favour of divine providence, the kingdoms of Khorassan, Irak, and Maver-ul-Naher are come into my possession, I govern according to the dictates of the holy law of the prophet, and its positive and negative precepts; and the Yergu and institutions of Chengez Khân are abolished.

“As then it is sure and certain that salvation and deliverance in eternity, and sovereignty and prosperity in the world, are the effect of faith and Islamism, and the favour of the Most High, it is our duty to conduct ourselves with justice and equity towards our subjects; and I have hope that, by the goodness and favour of God, your Majesty also will in those countries make the law of Mahomed, the Apostle of God, the rule of your administration, and thereby strengthen the cause of Islamism. That this world’s few days of sovereignty may in the end be exchanged for an eternal kingdom, and the old adage be verified, ‘May thy latter end be better than thy beginning.’ Ambassadors from those parts have lately arrived here, have delivered us your Majesty’s presents, and brought us news of your welfare and of the flourishing state of your dominions. The affection and friendship which sub-

CHAP. II.

sisted between our respective fathers, is revived by this circumstance, as indeed it is proverbial that, 'the mutual friendship of fathers creates a relationship between their sons.' In return we have dispatched Mahomed Bakshy as our ambassador from hence, to acquaint your Majesty with our welfare. And we are persuaded that henceforward a free communication will be maintained between the two countries, that merchants may pass and repass in security, which, at the same time that it contributes to the prosperity of kingdoms, is what raises the character of princes both in a political and in a religious view. May the grace of charity, and the practices of the duties of amity, ever accompany those who profess to walk in the right path."

A. D. 1417.
17th February.
A. H. 820.

Day-ming Khan, Emperor of China, having again sent ambassadors to his Majesty, they arrived in the month of Rabia-ul-Avvul, or May, the chief of them were Bibâchin, and Tûbachin, and Jâtâchin, who came attended by three hundred horses, and brought with them an abundance of rarities and presents, such as Shonkârs, Damasks, Kimkha stuffs, vessels of China-ware, &c. They also brought royal presents for each of the Princes and the Agas.

With them came a letter, the contents of which consisted generally of an enumeration of past favours and civilities, and of expressions of confidence in the future continuance of his Majesty's friendship. The points more particularly insisted on, were, that both parties should strive to remove all constraint arising from distance of place, and a diversity of manners, and to open wide the doors of agreement and union, that the subjects and merchants of both kingdoms, might enjoy a free and unrestrained intercourse with each other, and the roads be kept open and unmolested. The ambassadors were handsomely entertained, and at length, as on former occasions, received their dismissal, when the King sent Ardashêr Tavâchy back with them to China.

A. D. 1419.
27th January.
A. H. 822.

It was mentioned that, Day-ming Khan, Emperor of China, sent ambassadors to the Court of his Majesty, at his capital of Herât, who dispatched Ardashêr Tavâchy with them when they went back to China. Ardashêr at this time returned from thence, and gave his Majesty an account of that country, and of the approach of a new embassy. About the end of Ramzân (October 1,) the ambassadors, Bimâ-chin, and Jân-mâchin, arrived at Herât, and presented to the king the presents and rarities they had brought, and a letter from the Emperor of China, a copy of which is here subjoined.

“The great Emperor Day-ming sends this letter to Sultan Shah Rokh.

An exact copy of the Letter from China.

“We conceive that The Most High has made you knowing, and wise, and perfect, that the kingdom of the Islamites may be well governed, and it is owing to this that the men of that kingdom are become prosperous.

“Your Majesty is of an enlightened mind, skilful, accomplished, and judicious, and superior to all the Islamites, you honour and obey the commands of the Most High, and you reverence the things that relate to him, which is the way to enjoy his protection.

“We, on a former occasion, sent Ameer Seyrây-Lida with others, as our ambassadors, who arrived at your Majesty’s Court, and you were pleased to receive them with much honour and ceremony, which Lida and the rest represented to us, so that it has all been made clear and manifest, and fully known to us. Your ambassadors, Bêg Bûka and the others also arrived here with Lida and the rest, on their return, and delivered at this Court all the presents of tigers, Arabian horses, lynxes, and other things which you sent to us. We viewed them all. You have on this occasion displayed the sincerity of your affection, and we are exceedingly sensible of your kindness. The western country, which is the seat of Islamism, has from old time been famous for producing wise and good men, but it is probable that

CHAP. II.

none have been superior to your Majesty. Well may we afford protection and encouragement to the men of that country, for we deem it consonant to the will of heaven that we should do so. Indeed, how should we not. The Most High be well pleased with those men who practise mutual affection, where one heart reflects the sentiments of another, as mirror opposed to mirror, and that, though at a distance ! in the eye of friendship, generosity and civility are precious above all things, but even in these also there is something more particularly so. We now send Uchangku and others in company with your ambassadors Bêg Bûka and the rest, who will deliver to your Majesty our presents, consisting of seven Sûngkûrs, each of which we have flown with our own hands, and Kimkhas, &c. Though Sûngkûrs are not born in this our Empire of China, they are constantly brought us as rarities from the sea-coasts ; so that we have always enough, but in that country of yours it seems they are scarce. We have sent you choice ones, such as might be deemed worthy the great soul of your Majesty. In themselves, to be sure, they are of little value, but as they are tokens of our affection we trust they will be acceptable to your Majesty. Henceforth it is requisite, that the sincerity of our friendship be increased, and that ambassadors and merchants be always passing and repassing between us without interruption, to the end that our subjects may all live in plenty, ease, and security. We may then assuredly hope that The Most High will make us experience more of his goodness and mercy. This is what we thought proper to write to you."

Each time that letters from the Emperor of China were thus brought to his Majesty there were triplicates ; and each was written in three different sorts of character : that is to say, first, in the vulgar character in which we now write, and in the Persian language ; secondly, in the Mogul character, which is that of the Yegûrs, and in the Turkish language ; and thirdly, in the Chinese character and language ; but the

purport was exactly the same in all. There was another, which contained a particular account of the things sent, whether living creatures or other rarities, and was written in like manner in these three languages, and characters. And there was likewise a letter to answer the purpose of a pass, which was written like the rest in these three languages, and characters. The dates of months and years inserted in both the letters of the Chinese and the Mogul emperors, were those of the emperor's reign, and this custom is still in force both in China and Delhi, as the emperors on both these thrones are descended from a common ancestor. Of this, we have been made sensible by the several Firmans His Present Majesty, Mahomed Abu-Zuffer Seraj-ud-deen Bahadur Shah Padshaha Gazie has graciously favoured us with.

However, this friendly feeling between the two emperors was of short duration, owing to the following circumstance. As the emperor of China was proceeding on a hunting excursion, mounted on the horse presented by Shah Rokh through his ambassadors, the animal proved untractable, and threw his Majesty from his seat, which hurt one of his arms. Enraged at this, Day-ming Khan ordered Shah Rokh's ambassadors to be imprisoned, but, through the interference of one of his courtiers, the order was revoked, with this remark, that a friend should often deal with another in serviceable objects. His Majesty returned mounted on the horse presented by Mirza Ulugh Beg, son of Shah Rokh, and was much pleased with the animal.*

Shah Rokh died at the age of 72, at Rhe, after a reign of fifty Hegyra years ; seven of which over Khorassan during his father's life-time.

Shah Rokh's death
A. D. 1446.
A. H. 850.
25th Zilhedge.

The death of Sultan Shah Rokh was followed by the same confusion and anarchy in the state, which happened on his

* For particulars of the Chinese Government, religion, and the character and manners of the inhabitants, vide the reign of Shah Rokh in the *Mutla-ul-Sadeen* of Abdur Rezak.

CHAP. II.

father's decease. Each of the descendants of Timour declared himself independent, and assumed the title of King.

Character and
rule of Ulugh
Beg and his sons

Sultan Ulugh Beg Gorgan, the eldest son of Shah Rokh, however, to whom the crown of Samarcund was bequeathed by his father, ascended the throne. Sultan Allah Vud Dowla, son of Baisanghar Mirza, his late brother, succeeded to his grandfather's capital of Herat. Some time after, Ulugh Beg invaded Herat, and conquered it, and seated one of his sons, Mirza Abdul Latif, on the throne. But no sooner was he returned to his capital, than Sultan Abul Kasim Baber, brother of Allah Vud Dowla, deposed Abdul Latif, and invested himself with the sovereignty. This powerful prince conquered several provinces and reigned many years over Herat. Ulugh Beg had two sons, viz. Mirzas Abdul Azees and Abdul Latif. The father was more attached to the former than to the latter, and this created a jealousy between them which ended in rebellion. Abdul Latif took up arms against his own father. A battle ensued, in which Abdul Azees fell, and Ulugh Beg was taken prisoner. Abdul Latif ascended the throne of Samarcund, and, under the pretext of sending Ulugh Beg on a pilgrimage to Mecca, he put him to death, through the instrumentality of one of his creatures, Abbas.

Ulugh Beg slain.
A. D. 1449.
A. H. 853.

Ulugh Beg was a wise, kind, and amiable prince. He governed the kingdom with great equity. He made peaceful studies the chief object of his life. It is said that he assembled all the astronomers of his kingdom, and the celebrated tables, which are known by his name, were the result of their labours. At the death of Ulugh Beg, the lords of the country became extremely dissatisfied with Abdul Latif, and to avenge their master's murder, instigated one of their chiefs, Baba Hussein, to put the tyrant to death, and Abdul Latif died after a reign of six months. With him ended the dynasty of Sultan Ulugh Beg Gorgan.

Abdul Latif
slain.
A. D. 1450.
A. H. 854,

Reign of Sultan
Abousaid.

At the death of Sultan Ulugh Beg, Sultan Abousaid, son of Mirza Sultan Mahomed, and grand-son of Sultan Meeran Shah,

who lived in Court, became king of Bokhara, and several chiefs with their respective armies joined his cause. When the assassination of Abdul Latif was reported to him, he marched with his whole army to obtain the crown of Samarcund. But the Ameers meanwhile had raised Mirza Abdullah, a descendant of Shah Rokh, to the throne. On arriving at Samarcund, Mirza Abdullah encountered him in a pitched battle, and defeated him. After this, he contracted an alliance with Sultan Abul Khoer Khan, king of the Uzbeks, and with the united forces fought a sanguinary battle with Abdullah, in which the latter fell, and Samarcund submitted to Sultan Abousaid.

Abousaid takes Samarcund.

One of the first acts of Abousaid on his accession to the throne, was to put to death all the conspirators against the life of Abdul Latif—a measure worthy the character of a sovereign. He was busily employed in removing all the sources of evil to his subjects, and peace and order were again restored to the kingdom. He entertained his friend the Uzbek king with a magnificent banquet in honor of the late victory, and permitted him to return to his capital. Not satisfied with the crown of Samarcund, Abousaid struggled to tread in the footsteps of his forefathers, and soon became master of several countries. He marched against Sultan Abul Kasim Baber, king of Herat, who ruled over numerous countries, and slew two or three of his chieftains in a battle near Balkh.

On this, Baber immediately invaded Samarcund, and Abousaid was thus forced to retrace his steps to his capital, and prepare for the impending storm. A desperate engagement ensued. The scale remained in equilibrium for forty days together, neither party giving way. On this, both became eager for a truce; and a treaty was concluded, in which it was stipulated that the countries on this side of the Oxus should be in possession of the one, and those on the other side of the other. Baber now returned to his capital. He died at Mosheed. Herat thus fell into confusion. The descendants of Shah Rokh broke

Abul Kasim Baber's death. A. D. 1456. A. H. 861.

CHAP. II.

into a civil war. At this juncture, a descendant of Karayasoof Turkoman captured the kingdom. When Abousaid heard of it, he marched with his whole army against the intruder, defeated him in a pitched battle, and successively conquered Herat, Khorassan, Mazenderan, Cabul, Candahar, &c.

Of all the descendants of the great Tamerlane, who swayed the sceptre of Persia, Shah Rokh and Abousaid may be said to have been the wisest and the greatest, and the most powerful. But the last was not destined to meet with a similar fate.

Sultan Abousaid killed.

A. D. 1468.

A. H. 873.

22d Rujub.

In an invasion on the country of Hussein, chief of the Turkomans, his army being ill supplied with provisions near Kurabag, and several of his chiefs proving treacherous, he was about to retire from the spot, when the enemy fell on him unawares, arrested him with his two sons, Mirzas Shah Rokh and Mahomed, and killed him.

He left eleven sons behind him, viz. Mirzas Mahmood, Ahmed, Ulugh Beg, Mahomed, Abubeker, Shah Rokh, Morad, Khulleel, Omur, Sultan, and Omur Shaikh.

Reign of Sultan Ahmed.

Abousaid was succeeded by his son, Sultan Ahmed, on the throne of Samarcund. This prince was distinguished for affability. During the several years he reigned over the whole Transoxiana, peace and concord prevailed.

Reign of Sultan Omur Shaikh.

Omur Shaikh, another of Abousaid's sons, was at first invested with the government of Cabul by his father, which was afterwards transferred to the hands of his brother, Ulugh Beg Mirza, whilst he was appointed to rule over Ferghana and Endagan. At the death of his father he was firmly seated

Omur Shaikh ascends the throne of Ferghana.

A. D. 1483.

A. H. 888.

on the throne. But sometime after, a quarrel ensued between him and his brother, Ahmed Sultan, of Samarcund, joined by his brother-in-law, Mahmood Khan, a descendant of the Great Chagtai Khan, King of Mogulistan. While, however, as both parties were preparing for the struggle, Omur Shaikh, in one of his diversions with pigeons on the top of the house, fell down, and died. He left three sons behind, Baber, Jehanghire, and Nusser.

Dies.

A. D. 1493.

A. H. 899.

On Monday, 4th Ramzan.

CHAP. II.

Reign of Baber Padshah.

Month of Zekad.

A. D. 1494.
A. H. 900.
10th Ramzan.

Baber Padshah takes Samarcund for the first time.

A. D. 1497.
A. H. 903.

Baber was born the very year in which his father ascended the throne of Ferghana, and was only twelve years old at his death, and his own accession. Omur Shaikh had just been involved in a war with his brother, Ahmed Sultan, and his brother-in-law, Mahmood Khan, the Mogul; and those princes showed no disposition to relent in favour of their youthful nephew. They, however, failed entirely in an attack on his capital; and shortly after Ahmed Sultan died. He was succeeded by his brother, Sultan Mahomed, the king of Bactria. He also died soon after, and was succeeded by his son, Baisanghar Mirza. Confusions ensued, and Baber was induced to attempt the conquest of Samarcund for himself. Though he had for sometime conducted his own government, he was as yet only fifteen; and considering that circumstance, together with the insignificance of his means, it is much less surprising that he more than once failed in this undertaking, than that his spirit and perseverance were at last rewarded with success.

The possession of the capital of Timour, which seemed a step to the sovereignty of all Transoxiana, proved in itself to be more than Baber had strength to maintain. The country of Samarcund was exhausted by long disorders, and afforded no means of paying his troops, who, in consequence, began to desert in great numbers. They spread their discontent among those left in Ferghana, and at last openly revolted, under Ahmed Tambol, one of Baber's principal leaders, in the name of his younger brother, Jehanghire Mirza. Such a rebellion at home allowed no time for delay, and Baber left Samarcund, after a reign of a hundred days: on his departure the inhabitants immediately threw off their obedience to him. An unfortunate illness, which he with difficulty survived, so retarded his operations, that, by the time he had abandoned Samarcund, he found he had lost his hereditary dominions. On this he had recourse to his Mogul uncle, and sometimes with slender aid from him, but oftener with his own resources alone, he made

CHAP. II.

A. D. 1499.

A. H. 905.

various attempts, not without partial success, both on Samarcund and Ferghana. At length, he succeeded in recovering his native kingdom; but he had not entirely subdued the rebels when he was tempted by strong invitations from Samarcund to set out for that capital. Before he reached his destination, he learned that both Samarcund and Bokhara were occupied by the Uzbeks, then founding the dominion which they still possess over Transoxiana.

Meanwhile Tambol had again seized on Ferghana, and Baber was compelled to take refuge in the almost inaccessible mountains to the south of that country. While there, he learned that Sheibani,* Khan, the chief of the Uzbeks, had left Samarcund on an expedition; and with characteristic spirit of enterprise he determined to avail himself of the opportunity to attempt to surprise that city. He set off with only 240 men, escaladed the walls in the night; overpowered the guards, and magnified the impression of his numbers by boldness and rapidity, until the citizens rose in his favour, and massacred the Uzbeks wherever they were to be found. Sheibani Khan hastened back on this intelligence, but found the gates shut against him, and ultimately withdrew to Bokhara.

The whole of Sogdiana now declared for Baber. He remained for six months in quiet possession, and employed the interval in endeavours to form a combination among the neighbouring princes, by impressing them with a sense of their danger from the Uzbeks. His exertions were fruitless; and he was obliged to encounter alone the whole power of Sheibani. The hopes of success, which even then he continued to cherish, were frustrated by the baseness of some Mogul auxiliaries, who left the battle for the purpose of plundering his baggage. The consequence was a total defeat; and Baber was obliged to retire with the few troops that adhered to him within the walls of Samarcund. He resolved to defend that place to the last

Baber Pad-
shah takes Sa-
marcund for the
second time.

* Alias, Shahi-Beg.

extremity, and repelled various assaults that were made on him by the Uzbeks. Sheibani had then recourse to a blockade, and in four months reduced his enemies to all the miseries of famine. The inhabitants perished in great numbers; the soldiers let themselves down from the walls and deserted; and Baber, who had shared in all the privations of the people, was compelled at last to evacuate the town.

After this he spent nearly two years in the utmost poverty and distress, sometimes in the mountains, and oftener in his uncle's camp, where he remained in such a state of destitution that his very servants left him from absolute want. He seems to have been almost reduced to despondency by his repeated misfortunes, and once resolved to withdraw to China, and pass his life in obscurity and retirement. Occasional openings in Fergana served to keep alive his hopes; and at length, with the help of his uncle, Mahmood Khan, he recovered the capital, and was joined by his brother Jehanghire, who had hitherto been his nominal rival. Tambol, in this strait, called in the formidable aid of the Uzbeks. Baber was overpowered, compelled to fly, after a desperate conflict in the streets, and so hotly pursued, that his companions, one by one, fell into the hands of his enemy, and his own horse was so much exhausted that he was overtaken by two of Tambol's soldiers. They endeavoured to persuade him to surrender; and Baber, while he kept up the parley, continued to push on towards the mountains. At length he thought he had succeeded, by arguments and entreaties, in bringing over the pursuers to his interest, and they took a solemn oath to share his fortunes; but, whether they were originally insincere, or lost heart when they contemplated the prospect before them, they ended by betraying Baber to his enemies; and it was with the utmost difficulty that he again recovered freedom. He only escaped to a condition almost as hopeless as captivity. His uncle's Mogul army had been defeated by Sheibani, and himself made prisoner; while the whole of Transoxiana, except that

CHAP. II.

annexed to Bactria, fell into the hands of the Uzbeks. All his prospects being thus extinguished, Baber bade a last farewell to his native country of Ferghana, and set out to try his fortune in new scenes beyond the range of Hindu Cush.

After all that he had done and suffered (enough to fill up an eventful life) Baber was yet only in his twenty-third year. He bore his numerous reverses with the elasticity of youth. He himself tells us that he often shed many tears, and composed many melancholy verses; but in general his cheerful temper buoyed him up, and enabled him to enjoy the present, and to entertain favourable prospects of the future. He had generally between two and three hundred followers, many of them armed with clubs; and only two tents, the best of which was allotted to his mother.

Having left Mogulistan he proceeded to Khoozar and Shadman, and from thence to Toormooz, where Ameer Mahomed Bakir, uneasy at the ascendancy of the Uzbeks, availed himself of Baber's alliance. Baber still retained the command of some troops, and was received by him with great kindness. Ameer Mahomed Khan assisted him also with money. Baber, who had long been the foot-ball of fortune, and, like a king of a chess-board, moved from place to place, and buffeted about like the pebble on the sea-shore, begged the friendly advice of his host as to his future operations. Ameer Mahomed Bakir replied, that as Sheibani Khan was now in full possession of Baber's kingdom, and of many others, which rendered him extremely powerful, it seemed advisable for him to pursue his fortune elsewhere, and directed his attention to Cabul, which was now in a state of anarchy.

Baber marches
towards Cabul.
A. D. 1504.
A. H. 910.

Baber, adopting this advice, marched towards Cabul, and passing through the dominions of Ameer Khoosrow Shah,*

* Khoosrow Shah was a great favourite of Ahmed Sultan of Samarcund, and minister to Mirza Baisanghar, cousin of Baber, whom having treacherously put to death, he possessed himself of a part of his kingdom—Vide Ferishta's Life of Baber.

ruler of Koondooz, he was entertained by him with hospitality, as some reparation for the injuries he had formerly sustained from him. While at Koondooz, Baber induced seven thousand of Khoosrow Shah's troops to join him in his march to the southward; and Khoosrow Shah, apprehensive of Baber, fled with a few servants, and took protection with Budee-ul-Zeman. On this occasion, three or four thousand Mogul families, together with part of the treasure of Khoosrow Shah, fell into the hands of Baber, who availing himself of these advantages, proceeded direct to the south.

Death of Baber's mother.
A. D. 1505.
3rd June
A. H. 911.
1st Mohurrum

Cabul had been long in the hands of Ulugh Beg, one of the sons of Sultan Abousaid, who dying in the year 907, A. H. (A. D. 1501,) and leaving an infant son, Abdul Ruzak Mirza, the whole management of his affairs fell into the hands of one Zuky Beg, who having disgusted the other nobles, was assassinated in the month Zeehuj. This circumstance occasioned great convulsions in the kingdom; for Mahomed Mokeem, the youngest son of Ameer Zoolnoon, prince of Gurmseer, taking advantage of the intestine divisions of the Cabulies, invaded their country with an army of Huzaras, and forcing Abdul Ruzak Mirza to take shelter among the Affghans, took quiet possession of Cabul, and married the daughter of Ulugh Beg. Affairs were in this state when Baber, arriving on the borders of Cabul, drove Mahomed Mokeem from the field, and forced him to take refuge in the city, which Baber besieged and took. He then applied himself to regulate and improve the country, as belonging to himself.

Baber marches towards Cabul.
A. D. 1504.
A. H. 910.

Baber takes Kishkan-i-Hu-
sara.

Baber Pashah
marches towards
Herat.
A. D. 1506.
A. H. 912.
Takes Cabul.

But though Baber had gained a fixed establishment, he was by no means in a state of repose. He had, in fact, only changed the character of his toils and perils. He was still threatened from without by an enemy who had hitherto proved irresistible; and within, a great part of his territory was in the hands of independent tribes, and so strong that he could not hope to subdue it; while part of the rest was possessed by personal enemies and rivals. His title was doubt-

CHAP. II.

ful; he had no minister whom he could trust; his brother Jehangire had but lately joined him after having been long in rebellion; and his army was an assemblage of adventurers, strangers to him, and traitors to their former masters.

Death of Baber's mother.

A. D. 1505.

3rd June

A. H. 911.

1st Mohurrum

About this period, Kootloogh Nigar Khanum,* the mother of Baber, died at Cabul. In this year also the inhabitants of Cabul were thrown into great consternation by dreadful earthquakes, which laid many cities in ruins. Baber endeavoured to alleviate the public calamity in such a manner by his unwearied care and extensive benevolence, that he gained the love and attachment of his new subjects. The ambition of Baber, however, could not rest; he accordingly led an army against the Arghoons, and having deprived them of the strong fort of Kilat, established an alliance with Budee-ul-Zeman Mirza. He marched in the same year to Kishlakat-i-Huzara, the inhabitants of which he brought into subjection, and conferred the government of Ghizny on his brother Jehangire; but after some time, the latter, quitting Ghizny without permission, came to Cabul, and on meeting with a reproof from Baber, he departed suddenly, and proceeded into Kishlakat-i-Huzara.

Baber takes Kishlakat-i-Huzara.

Baber Padsha marches towards Herat.

A. D. 1506.

A. H. 912.

Baber marched towards Khorassan to join Sultan Hossein,† who, ashamed of his former behaviour, and irritated by fresh injuries from Sheibani Khan, now proposed to Baber, that they should unite in alliance against the Uzbeks. On the road, however, he was induced to return, to take measures against Jehangire Mirza. The officers of Jehangire, perceiving the intention of Baber, deserted the prince, who thought fit to

* She was the daughter of Yoonoos Khan, king of Mogulistan, and father of Mahmood Khan. Yoonoos Khan married three of his daughters to the sons of Sultan Abousaid, namely, Sultans, Omurshaikh, father of Baber, Ahmed of Samarcund, and Mahmood of Koondooz and Budukshan. By these marriages, each of the three princes obtained the title of Gorgan.

† Hossein was the son of Mirza Munsoor, son of Mirza Baya-Kura, son of Mirza Omur Shaikh, the second son of Timour. He obtained the sovereignty of Herat at the death of Sultan Abousaid.

come to his brother Baber's camp, where he procured pardon, and went with the army towards Khorassan. But no sooner had Baber reached Murv* than he heard of Sultan Hossein's death. It is stated in the Wakya Babury (commentaries of Baber,) that out of respect alone for the family of the Sultan, Baber proceeded to Khorassan, and endeavoured to induce the princes and nobles to act against the Uzbeks. The sons of Sultan Hossein, however, made many excuses to fight against Sheibani Khan. At this, Baber having spent the hot season with Budee-ul-Zeman Mirza at Herat, returned to Cabul. The snow falling heavily at this season, he with difficulty reached the country of the Huzaras, with whom he was compelled to fight, and force his passage to his capital.

While Baber was engaged with the Huzaras, Mahomed Hossein Gorgan, Sunjur Borlaus, and other Mogul officers in Cabul, promoted the pretensions of Khan Mirza to the throne, by fabricating false intelligence of the king's death. He was both uncle and cousin of Baber. But when the news of Baber's return reached the people, they rebelled against the new government; and, as soon as the season permitted his approach, flocking to his standard, they put all the garrison into his hands, except the capital, where Khan Mirza and his adherents sustained a short siege, but eventually fled, and took protection with the descendants of Ameer Zoolnoon, while Mahomed Hossein Khan fled in the direction of Furrah and Seistan. At this time, Nasir Mirza, Baber's youngest brother, who held the government of Budukshan, being defeated by one of the generals of Sheibani Khan, came to Cabul; and as Jehangire Mirza, about the same period, died from excess of drinking, the government of Ghizny was conferred on Nasir Mirza.

Baber marched against the Khilijeas, a race which infested his country; and having taken from them 1,00,000 sheep, and some thousands of other cattle, returned to his capital.

Baber Padsha takes several countries.

A. D. 1507. 03
A. H. 913.

* Known in Ferishtah as Neemroze.

CHAP. II.

The nobles of the house of Arghoon, being greatly oppressed by the Uzbeks, now wrote to Baber, that if he would send troops for the purpose, they would put him in possession of Candahar. Baber instantly proceeded in that direction, and on reaching Kilat, Khan Mirza begged permission to be admitted into his presence, and, receiving his pardon, accompanied him on the expedition. Having reached the borders of Candahar, Baber wrote to Shah Beg Arghoon and to Mahomed Mokeem, that he was so far on his way according to their desire, and that, therefore, he expected to see them in his camp. Since the time of their inviting Baber, however, some alteration in their politics had taken place, and they repented of the application they had made: so that instead of receiving the king in a friendly manner, they prepared to oppose him.

Baber engaged his treacherous allies at the village of Khutuk, near the city of Candahar; and having defeated them with great slaughter, cut off their retreat from the city. Shah Beg fled to Yesawul, and Mahomed Mokeem towards Zumeen-Dawur. Baber laid siege to Candahar, and took it, with all the wealth of the family of Ameer Zoolnoon, which he divided by weight amongst his officers and troops according to their rank; after which, leaving Nasir Mirza, his brother, in the government of Candahar, and Zumeen-Dawur, Baber returned in triumph to Cabul.

Mahomed Mokeem joined Sheibani Khan, and prevailed on him to march against Nasir Mirza; who, on receiving this intelligence, shut himself up in Candahar, and sent expresses to his brother for assistance. Baber enjoined him to defend the place till the last; but, if he should be driven to extremity, to capitulate, and join him at Cabul. Baber stated, at the same time, that he was in no condition to dispute the field with Sheibani Khan, whose resources were so greatly superior to his own; besides, that a defeat might ruin him for ever, and upset the design he had formed of establishing himself in Hindoostan.

Some of his nobles advised him to endeavour to occupy Budukshan in preference, while others approved of the attack on Hindoostan. Baber adopted the latter plan, and began his march towards India. He was detained for some time among the mountains, and finding his means deficient, he, for the present, gave up his intention, and returned to Cabul. Nasir Mirza, according to his instructions, finding he could hold out no longer with propriety in Candahar, capitulated, and joined the king at Cabul. Sheibani Khan, after taking the town of Candahar, ordered Abdulla Sultan, one of his chiefs, to persevere till he got possession of the fort also, and then directed him to make it over to the family of Ameer Zoolnoon, while he himself marched with his army towards Khorassan. Shortly after this, the fort of Candahar also fell, and was restored to the Arghoons. What might have been Baber's fortune if the Uzbeks had continued their progress, it is not easy to surmise. It is possible he might have shared the fate of so many princes of his family, had not Sheibani Khan encountered a new enemy whose success put a stop to the career of Tartar conquest.

Baber had a son born to him in Cabul, whom he named Homayoon.

Homayoon
born
A. D. 1508.
7th March,
A. H. 913.

In the following year, he took the field against the Meimundy Affghans; but, during his absence, the Moguls of Khoosrow Shah, who had been left to defend Cabul, revolting, raised the king's cousin, Abdul Ruzak Mirza, the son of his uncle Ulugh Beg, to the throne. Baber was now suddenly deserted by the greatest part of his army; who, hearing of the rebellion in Cabul, hastened to join their families: inso-much, that out of upwards of 10,000 horse, which he carried to the field, scarcely 500 men remained with him.

A. D. 1508.
A. H. 914.
4th Zeekad.

Notwithstanding these misfortunes, Baber boldly advanced towards Cabul, with the few trusty friends he had with him. Abdul Ruzak Mirza marched out to oppose him; but Baber, with his small band, attacking the enemy with impetuosity,

CHAP. II.

defeated them, and with his own hand slew the following chiefs: Ally Shubkoor, Ally Seestany, Nuzr Bahadur Uzbek, Yakoot Sheer Chung, and Uzbek Bahadur. Abdul Ruzak Mirza was taken prisoner; but so great was Baber's clemency on this occasion, that he pardoned him, though soon after Abdul Ruzak again engaged in rebellion, and suffered death.

The country of Khoosrow Shah, ruler of Koondooz, having fallen into the hands of the Uzbeks, who took no proper means of keeping it in subjection, a number of independent chiefs arose in Budukshan, of whom the principal was one Zoobeir. In this state of affairs Khan Mirza, the son of Khoosrow Shah, was influenced by his mother, Shah Begum, who traced her descent from the ancient kings of Budukshan, to take measures to raise himself to the throne of that kingdom. Having previously obtained the consent of Baber, he left Cabul, and raising a small army, advanced towards the borders of Budukshan. His mother, who came up in the rear, was intercepted by a body of Kashgar troops, made prisoner, and carried off to Abubeker Mirza of Kashgar. Khan Mirza, in the mean time, was seized by Zoobeir, who kept him also in confinement. Yasoof Ally Gokultash, an old servant of Khan Mirza, however, having formed a conspiracy against Zoobeir, assassinated him, and elevated Khan Mirza to the throne. It is mentioned in the Waky-a-Babury, that the kings of Budukshan, from whom Shah Begum was descended, traced their pedigree from Alexander the Great, son of Philip.

A. H. 916.
A. D. 1510.

About this period Shah Ismael Suffave,* king of Persia, wrote to Sheibani Khan to withdraw his troops from some parts of his dominions, on which the Uzbeks had made encroachments. Sheibani Khan replied, that it was only for those who were descended from kings to entertain thoughts of empire; that it was true Shah Ismael had raised himself to the throne, when there was no such prince as himself in his neighbourhood to oppose him; but that now he should recommend

* A descendant of the Prophet,

his retiring to his former obscurity ; and that, for that purpose, he sent him a staff and a beggar's dish, the badges of his inheritance. "For," added he, "those only like myself are worthy of possessing the bride of sovereignty, who dare kiss her through opposing swords." Shah Ismael replied, that if empire was an inheritance, it would never have left the race of the Peshdadians. That by the same rule, Chenghiz Khan would never have attained empire, nor Sheibani himself succeeded to the throne he had overturned. That, for his own part, he had always considered the right of kings as founded on power, and that the longest sword was the best title. That with the latter he was at all times ready to contend with such as Sheibani Khan ; and that, though he himself had no disposition to a display of ostentation, yet, in return for Sheibani Khan's present, he had sent him a spinning-wheel for his amusement. "As for the rest," added he, "I shall be my own messenger."

Having despatched this communication, Shah Ismael marched eastward, and expelled the Uzbeks from Khorassan. He did not halt till he reached Murv, where Sheibani Khan sustained a seige, and being severely reproached by Shah Ismael for remaining within the walls, he marched out and gave him battle, but was defeated. In his flight he had the misfortune to be overtaken, and surrounded in a walled park, with about 500 relatives and Uzbek chiefs, from whence there was no escape : he was attacked by the Kuzilbashies of Shah Ismael, and in this situation he and all his followers were put to the sword.

Sheibani Khan
defeated by Shah
Ismael, King of
Persia.

Khan Mirza despatched accounts of this important event from Budukshan to Baber, and went himself to Koondooz, to influence him to recover his former dominions. Accordingly, Baber marched towards Khoozar, and crossed the Oxus, in company with Khan Mirza. An army of Uzbeks lay encamped near Budukshan, which Baber, not being able to attack, was obliged to retreat to Koondooz. Shah Ismael at this time sent Khan Zada Begum (Baber's sister) to him. This princess had been

Baber marches
to Khoozar.
A. D. 1511.
A. H. 917.

CHAP. II.

Battle between
Baber Padsha
and the Uzbeks

9th October,
15th Rujub,
Baber Padsha
takes Samarcund
for the third time

made prisoner at the capture of Samarcund by Sheibani Khan, who afterwards married her. She was now restored, with all her property, and sent from Murv to Koondooz. On her arrival, she gave so flattering an account of the generous conduct of Shah Ismael, that Baber hoped to induce him to lend his assistance in reinstating him in his hereditary kingdom. He accordingly deputed Khan Mirza as ambassador, with proper presents to Shah Ismael's court, and himself, marched towards Khoozar.

Finding the Uzbeks strongly posted at that place, he declined attacking them till reinforced. His troops arriving, Baber advanced to the Uzbek camp, and offered them battle. An action ensued, wherein Baber obtained a complete victory, for which he was mainly indebted to Khan Mirza, who had rejoined him. In a few days after, Baber was joined by Ahmud Sultan Soofy, Alli Kooly Khan Oostajloo, and Shah Rokh Afshar, with a fine body of cavalry, on the part of the king of Persia, so that his army now amounted to 60,000 horse. With this force having taken Koondooz, Khoozar, and Boklan, Baber marched towards Bokhara, and after several successful actions with Abdulla Sultan and Jany Beg Sultan, he subdued that kingdom. At this time he marched from Bokhara to Samarcund, which city surrendered to him the third time, and acknowledged him as its sovereign. Baber, having fixed his residence at Samarcund, appointed Nasir Mirza, his brother, to the government of Cabul, and gave permission to the troops of Persia to return. Baber had not been seated on his new throne, however, above nine months, when the Uzbeks, who had fled to Toorkistan, returned under Timur Sultan, who succeeded to the government of Sheibani Khan. On receiving these advices, Baber marched to defend Bokhara, in the vicinity of which place he engaged the Uzbeks, but was defeated, and obliged to shut himself up within the walls of the city, which, in the end, he abandoned, and retreated to Samarcund. Herein he was again besieged, and compelled to fall back on Khoozar and Shadman.

About this time Nujm-ul-Sany, of Isfahan, a Persian

general, advanced with the intention of occupying Balkh ; and Baber, fully bent on recovering his paternal dominions, made common cause with him. Nujm-ul-Sany, having taken the fort of Furas from the Uzbeks, put the garrison, consisting of 15,000 men, to the sword, and laid siege to Kujdiwan in conjunction with Baber. Shortly after, a body of Uzbeks advanced against them from Bokhara. Fortune being still adverse to Baber, Nujm-ul-Sany and the greater portion of his army were cut off, and Baber was compelled to fly to Khoozar with a few attendants. Nor were his misfortunes confined to defeat by the enemy ; for having reproached his troops with their misconduct, they conspired against his life, and a party rushing into his tent at midnight attempted to assassinate him. Baber, aroused by the opposition of his guard, made his escape, and reached the citadel of Khoozar before morning, without one attendant : the conspirators then plundered his camp, and dispersed. In this situation, seeing little hope of success in the north, Baber proceeded direct to Cabul, with a small retinue. On his arrival, he reinstated Nasir Mirza in the government of Ghizny. He marched towards Swad and Bejowr, then possessed by the Affghans of the tribe of Yasoofzye. He defeated those mountaineers, and carrying some thousands of them away with him, he intrusted the management of that country to Khaja Kulan.

Baber Padsha
marches towards
Swad, Bejowr &c
A. D. 1518.
A. H. 924.

On the death of Sekunder Lody, king of Hindustan, he was succeeded by his son Ibrahim. In his reign, the Affghan Chiefs settled in India nearly subverted his power ; and Baber deemed it a favourable opportunity to establish himself in a quarter, the conquest of which he had long meditated. He accordingly marched to take Hindustan. Thus ended the career of Baber in Persia ; and therewith that of the descendants of Timour the Great. We have in this chapter recorded only the striking exploits and adventures of the lineal descendants of Timour who sat on the throne of Persia, without entering into the details of their administration, which, though not

CHAP. II.

less interesting to an historian, would fill up a large volume, and do not directly bear on the history it is our purpose to relate. Of these, Sultan Shah Rokh, Peer Mahomed, and other princes had tributary governors over Hindustan, who also coined money and read the Khootba in their names. This affords us, therefore, an additional reason for our undertaking this chapter. Besides the posterity of Timour, there have been other kings of Persia whose reigns have been marked with several memorable events; which, however, fall within the province of the historian of Persia. Ours is to speak of the Conquerors of Hind, and of these only as far connected with them. We hasten, therefore, to resume the thread of the narrative, without running into further digression. In conclusion, we have to offer our best respects to His Majesty, the reigning sovereign of Delhi, in commemoration of the exploits of whose glorious ancestors this work is undertaken.

THE CONQUERORS OF HIND.

CHAPTER III.

THE HISTORY OF THE RULERS OF HINDUSTAN, AFTER THE CONQUEST OF TIMOUR, WITH THE SEQUEL OF THE REIGN OF BABER PADSHA.

Before we proceed to pursue the narrative of Baber, which we left unfinished in the last chapter, we shall give a succinct account of those who sat on the throne of Hindustan after the invasion of Timour the great, whether tributary or independent.

The formidable invasion of Delhi by Saheb Keran Timour proved highly prejudicial to the interests of the kingdom. It remained in a state of anarchy for two months after his departure. It was then entered by the pretended emperor Nusrut, with a small body of horse. Ekbal, the minister of the deposed emperor, however, by means of some Ameers, was still able to dislodge him, and recovered the Dooab, or the country between the rivers Ganges and Jumna, which, with a small district round the city, was all that now acknowledged the sovereign of Delhi. The governors or subahdars of the provinces all assumed independence, and adopted royal titles. Lahore, Punjab, and Multan were left in possession of Khezra Khan by Timour, who on his return to his capital, appointed him as governor of Hindustan. Kunouj, Oude, Corah, and Jionpoor were seized by Shaha Jehan; Guzerat, by Zuffer Khan Azim; Malwa, by Delawir, and the other districts

Anarchy at Delhi.

CHAP. III.

by those who happened at the time to be in the enjoyment of power in their respective governments. Ekbal made some efforts but with little success to extend the territories of the

Account of Mahmood after the conquest of Delhi by Timour.

emperor. He received Mahmood, the ex-king of Delhi, who fled from the disrespectful treatment bestowed on him by the king of Guzerat, whose protection he had sought after his defeat by Timour, as already mentioned. But Ekbal compelled his sovereign to live on a pension, without claiming any share in the government. At last he came to blows with Khezra Khan, governor of Mooltan and the adjacent countries; when he was defeated, and lost his life in the ac-

Sultan Mahmood regains his empire.

tion. Mahmood then recovered a small portion of the power which once belonged to the kings of Delhi, but knew not how to employ it either for his own or the public advantage. Nothing but the struggles and contests which prevailed among the usurpers of the provinces prevented some one from seizing his throne, and extinguishing his impotent reign in his blood. This weak prince therefore after being reinstated in the government waved the sceptre of Delhi for some time,

Sultan Mahmood died.

A. D. 1412.
A. H. 814.

till at length he died of a fever. With him ended the dynasty of the adopted slaves* of Shahab-ud-deen Mahomed Gauri.

Doulut Loodhi ascends the throne.

A. D. 1413.
A. H. 816.

After the death of Mahmood, Doulut Loodhi ascended the throne without any opposition; but he was soon after deposed by Khezra Khan, who took possession of the capital. Khezra

Khezra Khan takes Delhi.

A. D. 1414.
A. H. 817

was sprung from the race of the Prophet. Malek Mervan, who governed Multan during the reign of Feroze Shah, emperor of Delhi, was succeeded by his son, Malek Shaikh,

Rule of Khezra Khan.

who dying without issue, the government fell into the hands of

* Some historians reckon this dynasty as of direct descent from Shahab-ud-deen Mahomed Gauri, who, being without issue at his death, is stated to have adopted his slave Kootub-ud-deen as his son, and bequeathed him the crown of Hindustan; while others would have it as a distinct line from that of the emperor and style it the dynasty of the slaves.

Malek Soliman, the adopted son of Malek Mervan. Soliman was succeeded by his son, Khezra Khan.

When Timour invaded Hindustan, Khezra Khan involved in difficulties through the power of a neighbouring chief, very prudently threw himself on his protection, and was confirmed in his government of Multan, and appointed viceroy of Hindustan. So grateful was Khezra towards Timour for this act of favour, that he never assumed the title of "King" even after the death of the Emperor, when the Mogul empire fell into confusion and anarchy. He uniformly paid tributes to Timour, his son, and grandson, and struck coin and read the Khootba in their names at two different localities, viz: at Multan in the name of Timour and his grandsons, and at Delhi, in that of Sharokh the Great. His conquests extended from the furthest branch of the Indus, to the extremity of the Dooab; and from the Cashmere and Himalya Mountains to the latitude of Gwalior. He ruled over these countries with considerable abilities for seven years and a few months after his accession to the throne of Delhi, and expired of a fever.

Khezra Khan
died.
A. D. 1421
A. H. 824.

Reign of Sul-
tan Mubarick
Shah.

His death transferred the government to Mubarick Shah, his son, who assumed the title of Sultan Moez-ud-deen Abul Futeh, and declared himself independent. Mubarick was soon involved in a contest with the Ghukurs, who, under a leader of the name of Jusrut, continued to molest the Punjab and Lahore during the whole of his reign. The Vedist tribes in the hill country of Mewat, to the south of Delhi; those also in the hill country to the north of Budavun or Rohilcund, gave him at various periods, no little disturbance. A war was at one time kindled between him and the governor, who had wrested the provinces lying eastward from Delhi, and was then known by the title of the "King of the East." Coming however to a pitched battle, the two sovereigns were contented ever after to leave each other in peace. A Turkish slave named Foolad, fought with Mubarick Shah near the walls of Putterhinda, and was defeated. He then im-

CHAP. III.

explored the assistance of Ali Shaikh, the viceroy of Sharok at Cabul, who gladly availed himself of the opportunity to reduce Mubarick to the emperor's obedience. After several engagements in which victory inclined towards the side of Mubarick, the head of Foolad was cut off in the field of battle and presented to the Sultan.

Sultan Mubarick slain.

A. D. 1433.

A. H. 837.

Upon this, Ali Shaikh made towards Cabul without further struggle. Mubarick, however in consequence of a conspiracy headed by Malek Survur-ul-Moolk, the vizier, was shortly after assassinated in the fourteenth year of a reign, during which he had displayed considerable talents for government, and more than usual attention to justice and humanity.

Reign of Sultan Mahomed Shah.

The vizier placed Sultan Mahomed Shah, son of Furreed Khan and a grandson of Khezra Khan, upon the throne, expecting to govern the kingdom in his name, or in time to appropriate the shadow as well as the substance of command. But the Omrahs disgusted with his pretensions and eager to avenge the assassination of Mubarick, levied war and besieged the citadel of Delhi, where the vizier, unable to cope with them, had retired with the Sultan. Meanwhile, the latter suspecting that Mahomed was dissatisfied with his proceedings, entered his apartment with a few armed followers to take his life. Mahomed however conscious of his perfidy, was already prepared to meet him. The vizier was therefore immediately on his entrance arrested and put to death.

A. D. 1434.

A. H. 838.

After this, Mahomed highly pleased with the Omrahs for their late behaviour summoned them to his presence, and dismissed them with suitable Kheluts and titles. He reigned for some time with all the good qualities of a sovereign.

A rebellion in Multan and its vicinity required the presence of the king on the spot, who proceeded thither with the twofold object of quelling the insurrection, as also of making a hunting excursion. From Multan he returned to his capital, after making a parade of his power through several of the provinces, and resigned himself to pleasure. But the temper of

the times was not such as to permit a negligent hand to hold the reins of government with impunity. The Omrahs in the distant governments began immediately to prepare for independence. Bahlool Loodhi, the governor of Sirhind, a town on the Sutledge, or eastern branch of the Indus, made himself master of Lahore, of the greater part of the Punjab, and the country eastwards as far as Paniput, where a battle took place between him and the Imperial army, in which he was overthrown, and compelled to retrace his steps to Sirhind. A few days after, he seized all those countries a second time; at which the king of Delhi ordered his prime minister Hosam to oppose the rebel. Hosam accordingly marched with an army against Bahlool, but was defeated in a pitched battle. Though Hosam was not successful in the engagement, yet his exertions to ensure victory were such as could not fail to convince Bahlool of his great abilities as a general. The latter therefore immediately after the victory wrote to Mahomed that he was ready to return to obedience, in case the king would consent to put Hosam to death. At this, the timid Mahomed with lamentable temerity acceded to Bahlool's proposal, and put a period to his minister's existence. This catastrophe estranged the affections of all his Omrahs, even those who were closely attached to him. Among these, Mahmood Khooljee, a Malwa chief, revolted and assumed the title of king. He approached the frontiers of Delhi, when Mahomed called Bahlool to his aid.

An indecisive action was fought: and the monarchs of Delhi and Malwa, both suffering from their fears, made haste to quiet their minds by huddling up an adjustment; but Bahlool attacked in its retreat the army of Malwa, which he plundered and deprived of its baggage. At this, Mahmood conferred on him the title of Khan Khanan, and invested him with the government of Lahore and Debalpore, and styled him his son. The king then despatched him against Jusrut, the Ghukur chief, who still harassed the northern provinces. But

CHAP. III.

Sultan Mahomed Shah died.
A. D. 1444.
A. H. 849.

Reign of Sultan
Ala-ud-deen.

Bahlcool made his own terms with the plunderers and returned to besiege Delhi. It held out however so long, that for the present he abandoned the enterprise. Mahomed shortly after died, his power reduced to a shadow, after a reign of twelve years and some months.

Sultan Ala-ud-deen, the son of Mahomed, mounted the throne of Delhi, honored with Nuzzers from all the Omrahs except Bahlcool. He showed no talents for government, and was seldom to be seen presiding over the affairs of the state, or at the capital, being in the habit of proceeding on hunting excursions to Budavun. He gave ear to whatever any Ameer suggested without distinction of friend or foe. This mode of behaviour highly incensed all the Omrahs, who took possession each of the province nearest to himself, and assumed independence. The authority of the Sultan was thus reduced to the precincts of Budavun and Delhi. During this confusion, Bahlcool besieged Delhi, which surrendered without a struggle. Ala retired to Budavun where he lived and died in peace. He reigned over Delhi for seven years and some months, and Budavun for a space of about twenty-eight years. At this period, Sultan Hossein, styled King of the East, repaired to Budavun under pretence of deploring the death of Ala-ud-deen in company with his sons, and wrested the place from their grasp. Thus the empire of Hindustan passed from the hands of the race of Khezra Khan.

Bahlcool takes
Delhi.
A. D. 1447.
A. H. 852.

Sultan Ala-ud-deen died.
A. D. 1478.
A. H. 883.

Reign of Sultan
Bahlool Loodhi.

Some Affghans of the tribe of Loodhi with Bahram at their head carried on traffic with Hindustan during the reign of Feroze-Shah. One of the sons of this Bahram was Malek Kala, the father of Bahlcool. It was during the reign of Feroze-Shah also, that Malek Mervan governed Multan, as already stated. Bahram, grand father of Bahlcool, was brought to his notice as a merchant, and installed in his service. When Khezra Khan received the government of Multan, he engaged Bahlcool's father and uncle in his service. The latter named Eslam Khan signalized himself in a battle that ensued be-

tween Khezra and Ekbal, minister of Mahomed Shah, emperor of Delhi. He it was who cut off the head of Ekbal and presented it to his master. At this, Khezra Khan conferred on him the government of Sirhind. Bahlool often lived there with his uncle, and was much beloved. He was soon honored with the hand of his daughter. So far did he ingratiate on his uncle's favour, that the latter at his death bequeathed him the government of Sirhind in preference to his sons. At this, Kotba Khan, a son of Eslam Khan, with Feroze Khan, and two of Bahlool's uncles, levied war against Bahlool, but were defeated and forced to take refuge at Delhi, then ruled by Sultan Mahomed. Kotba, however, with the aid of the emperor was soon after able to overthrow Bahlool, and take possession of Sirhind. Bahlool, therefore, was obliged to retire to the mountainous part of the country and live on plunder. But no sooner did the Imperial army turn their backs towards Sirhind, than he recaptured it. We have already mentioned how Bahlool commenced to conquer province after province, and at length depose the emperor of Delhi himself. Though seated on the throne of Delhi, he was not long suffered to remain in peace. Between him and the rival sovereign of the East, an undecisive war was carried on during the whole of his reign. He at length died of a fever. He reigned thirty-eight years eight months and seven days. He governed the kingdom with great energy. So averse was he to a parade of his power, that he never even seated himself on the throne before any member of his family; and such was his munificence, that all of them were indiscriminately allowed a share in the government of the kingdom.

Death of Bah-
lool Loodhi.
A. D. 1488.
A. H. 894.

This partition, however, had no tendency to prevent those disputes about the succession, which are so frequent in the East; but neither perhaps did it augment them. A strong party of the Omrahs declared for Sekunder, one of the younger sons of Bahlool, and after some struggle of no great importance he was seated firmly on the throne. The usual measures

Reign of Sul-
tan Sekunder
Loodhi.

CHAP. III.

were pursued for placing the provinces in a state of obedience, and Sekunder was stimulated to endeavour the restoration of some of the districts which for several reigns had affected independence on the throne of Delhi. The tranquillity, however, of an empire, which had been so long distracted, was not easily preserved; and Sekunder was perpetually recalled from the frontiers of his kingdom, to anticipate or to quell insurrections within. He waged notwithstanding a successful war with Sultan Hossein, the King of the East, who had been driven from Jionpore by the father, and was now driven from Behar by the son. But he found himself unequal to a war for the recovery of Bengal, to the confines of which he had once more extended the empire of Delhi; and that important province still remained in the hands of the usurper.

His internal administration was just and vigorous; and he seems, in all other respects, to have been a mild and excellent prince. But he was one of the few bigots who have sat on the throne of India. He destroyed the temples in the towns and forts that he took from the Vedists, and he forbade that people performing pilgrimages, and bathing on certain festivals in the sacred streams within his own dominions. On one occasion, a Brahmin having been active in propagating the doctrine that "all religions, if sincerely practised, were equally acceptable to God," he summoned him to defend this opinion in his presence, against twelve Mahomedan divines, and on his refusing to renounce his tolerant maxims, put him to death.

Death of Sul-
tan Sekunder
Loodhi.

A. D. 1516.

A. H. 923.

Sekunder was a poet, and a great patron of letters. He died at Agra, after a reign of twenty-eight years and five months.

He was succeeded by his son, Ibrahim.

Reign of Sul-
tan Ibrahim
Loodhi.

Ibrahim had personal courage, and was not altogether destitute of talents; but he was a violent, capricious, unthinking prince, and quickly lost the affections and respect of his subjects. One of his maxims was, that kings had no relation; for that all men equally were the slaves of the monarch. This, though perfectly a constitutional doctrine in the East, was a

language which had now become unusual to the proud Omrahs of the falling throne of Delhi. It was about this period that Baber marched to invade Hindustan, as mentioned in the last chapter.

CHAP. III.

He failed, however, in four successive campaigns; but eventually succeeded in his fifth and last attempt, which we shall proceed to detail.

In his first campaign, Baber marched his army as far as the Indus, to where it is called the Neelab; he over-ran with his troops all the countries on his route, and crossing the river, advanced to Berah in the Punjab. In this province he levied a contribution of 400,000 Shah Rokhies on the inhabitants, instead of permitting his troops to plunder. From Berah he deputed one Mowlana Moorshid to Ibrahim Loodhi, acquainting him, that as the Punjab had been frequently in the possession of the house of Timour, it was fit he should relinquish his pretensions to it, and thus prevent the war from being carried further into India. At this place Baber received accounts of the birth of a son, while preparing to invade Hind, whom he caused to be called Hindal Meerza. Having appointed Hussein Beg Atka governor of the countries which he had subdued, as far as the Chunab, he marched in person against the Ghakurs, and laid siege to the fort of Birhala. The Ghakurs sallied, but were defeated by Dost Beg Mogul; and the king in person, cutting off their retreat to the fort, compelled them to fly to the mountains. The fort of Birhala, in which was considerable treasure, fell, without further opposition, to Baber; in which having left Mahomed Ali, he returned to Cabul.

Baber Padsha
marches for the
first time to-
wards Hindus-
tan.

A. D. 1519.
A. H. 925.

In the latter end of the same year, Baber returned a second time towards Hindustan, in order to reduce Lahore. On the route, he defeated the Yasoofzye Affghans, who endeavoured to oppose his progress. On reaching Peshawur, he caused that fort to be repaired, and proceeded to the Indus. Intelligence was now brought that Sultan Said, the king of Kash-

Baber Padsha
marches a se-
cond time to-
wards Hindus-
tan.

CHAP. III.

gar, was in full march towards Buduk-shan, which induced Baber to return. At the same time he left Mahomed Sultan* Meerza, with 4,000 horse, to prosecute the war in the East. Baber had scarcely reached Cabul, when he learned that the king of Kashgar had retreated. His attention being directed to the Affghans of the tribe of Khezra Kheil, who had made depredations on Cabul during his absence, he entered and sacked their country, and returned to his capital.

Baber Padsha
marches a third
time towards
Hindustan.
A. D. 1520.
A. H. 926.

It was about this period that Baber marched a third time towards India, attacking the Affghans on his route. On reaching Sealkote the inhabitants submitted, and thus saved their property from plunder: not so the people of Syudpoor, who making a vigorous defence, the garrison was put to the sword, and their families carried into captivity. Baber was here met by intelligence of an army from Candahar having invaded the territory of Cabul; abandoning therefore, his projects in India, he returned to his capital, and not only expelled the invaders, but pursued them, and laid siege to Candahar. In the meantime he received advice of the death of Khan Meerza, in Buduk-shan, in whose stead Baber appointed his son Homayoon governor. Shah Beg Arghoon, of Candahar, maintained the siege with great obstinacy for three years; but at length Candahar fell, as well as the country of Gurmseer, into Baber's hands. The prince Camran, Baber's second son, was placed in charge of the government. Shah Beg Arghoon being thus compelled to seek safety in flight, retreated with a few of his tribe, and found refuge in the city of Bhukkur, the capital of Sind. Soon after the occupation of Candahar, Doulut† Khan Loodhi, an Indian chief, apprehensive of treachery on the part of Ibrahim Loodhi, king of Delhi, sent a deputation to wait on Baber at Cabul, offering to place Lahore in his hands.

Baber Padsha
takes Candahar.
&c.
A. D. 1522.
A. H. 928.

* The son of Sultan Voice, the son of Kerany, the son of Munsoor, the son of Omur Saikh, the son of Saheb Keran Ameer Timour.

† He was a lineal descendant of the person of the same name who ascended the throne of Delhi in the year 816, (A. D.) 1413.

In this year, Baber, having augmented his army, advanced through the territory of the Ghakurs, to within six coss of Lahore, where he was opposed by Behar Khan Loodhi, Moobaruck Khan Loodhi, and Bhikim Khan Lohany, Indian officers stationed in the Punjab; but they being defeated with great slaughter, he entered Lahore in triumph, and set fire to the bazar, a superstitious practice common with the family of Chenghoz Khan, the great Mogul king. Baber remained only four days in Lahore, before he proceeded against Debalpore. The garrison having forced him to risk an assault, he put the whole to the sword. Doulut Khan Loodhi, who had been expelled from Lahore by the king of Delhi, and had taken protection among the Bulochies, now joined Baber at Debalpore, together with his three sons. He was favorably received, and being enrolled among the nobles of the court, was appointed governor of Jullunder, Sultanpoor, and other districts of the Punjab. At this time, Doulut Khan proposed to Baber, to send a force to Dura Ismael Khan, where several hostile Affghan chiefs had collected a force. The king prepared to do so, when Delawur Khan, the youngest son of Doulut Khan Loodhi, acquainted Baber privately that his father and brother only wanted to separate the Mogul troops in order to follow them. On enquiry, Baber became convinced of the truth of this information, and ordered Doulut Khan and his son Ghazie Khan into confinement. On crossing the Sutledge, however, and advancing to Newshehra, he caused them to be released, and conferred the revenues of Sooltanpoor on them for their subsistence. On reaching Sooltanpoor, these chiefs, collecting their families, fled to the hills; on hearing of which circumstance, Baber conferred on Delawur Khan the title of Khan Khanan, and gave over into his hands the family estates; but as the desertion of Doulut Khan greatly affected Baber's interest in Hindustan, he deemed it inadvisable to prosecute any attempt on Delhi this year. Accordingly he proceeded to Lahore, and made the following

CHAP. III.

Baber Padsha
marches a fourth
time towards
Hindustan.

A. D. 1524.
A. H. 930.

Baber Padsha
takes Lahore.

Takes Debal-
pore.

CHAP. III.

arrangements for the government of his newly-acquired provinces :—He appointed Meer Abdul Azeez, governor of Lahore ; Khoosrow Gokultash, governor of Sealkote ; Baba Kushka, under the orders of Sultan Ala-ud-deen, (brother of Ibrahim Loodhi, king of Delhi,) was made governor of Debalpore ; and Mahomed Ali Tajek, governor of Kulanore ; after which Baber returned to Cabul. During his absence, Doulut Khan Loodhi found means to seize his son, Delawur Khan, who had betrayed him, and to put him in chains ; he then marched to Debalpore, and attacked the Prince Ala-ud-deen Loodhi, brother of the king Ibrahim Loodhi, and defeating him, occupied his country. Ala-ud-deen fled to Cabul, and Baba Kushka, the Mogul general, retreated to Lahore. Doulut Khan Loodhi now sent 5,000 Affghans to recover Sealkote ; but Meer Abdool Azeez, governor of Lahore, having marched with reinforcements to the assistance of Khoosrow Gokultash, the Affghans were defeated, and Meer Abdool Azeez returned to Lahore. Meanwhile Ibrahim Loodhi, king of Delhi, proceeded against Doulut Khan and his son ; but such was the influence of these officers, that they contrived to sow dissensions in the king's camp at Bejwara, and gained over a part of the troops : the remainder were compelled to return to Ibrahim Loodhi without risking a battle. Ala-ud-deen Loodhi, who having lost Debalpore, had fled to Cabul, now returned to Lahore, conveying Baber's orders to his officers in those parts to join him with their forces, and to march towards Delhi. Doulut Khan and Ghazie Khan Loodhi, hearing of this determination on the part of Baber, wrote to the Mogul chiefs, that they were also prepared to espouse the cause of Ala-ud-deen, and to aid in raising him to the throne of Delhi. The Moguls, having obtained for Baber the formal cession of all the countries west of Lahore, permitted Ala-ud-deen to join Doulut Khan, in order to prosecute his pretensions. Ala-ud-deen, with the aid of Doulut Khan and his son, Ghazie Khan, accordingly marched to Delhi, and invested that city with 40,000

horse. His brother, the King Ibrahim Loodhi, advanced to oppose him from Agra, where his army was surprised in the night, and dispersed; but owing to the irregular conduct of the troops of Ala-ud-deen after the action, they were attacked again by Ibrahim Loodhi, and defeated. Ala-ud-deen retreated in great distress to the Punjab. At this crisis, Ghazie Khan Loodhi, finding the affairs of Ala-ud-deen on the decline, deserted his standard, and having reached Kulnore, reduced it, and encamped at the town of Pursuroor. Here he heard that Baber was again on his return to India. He first of all retreated to Mulvut, from whence, taking the road through the mountains, he had a conference with Ibrahim Loodhi at Delhi, with whom he remained till that monarch's death.

Baber, hearing of the defeat of Ala-ud-deen Loodhi, awoke from the dream of indolence and luxury in which he had for some time indulged in Cabul; and marched the fifth time towards Hindustan. He was joined on this occasion by his son Homayoon from Budukshan, and Khajah Kullun from Ghizny. On the route to Lahore he amused himself by hunting rhinoceroses, with which that country abounded; and thus had an opportunity of putting the personal courage of most of his chiefs to trial. Many of those animals were killed, some taken alive.

Baber Padsha marches the fifth and last time towards Hindustan.

A. D. 1525.
15. Nov.
A. H. 932.
1st Suffur.

Baber crossed the Indus, and having mustered his army on the banks of that river, he found it to consist of only 10,000 chosen men. Proceeding thence across the Behut, he advanced to Sealkote, where he was met by Ala-ud-deen Loodhi, as also by Mahomed Ali, governor of Kulnore, and Khajah Hussein, collector of the revenues. Doulut Khan and his son, Ghazie Khan Loodhi, who considered themselves in the service of the King Ibrahim, were at this time encamped on the banks of the Ravy, near Lahore, with an army of 40,000 men; but on Baber's approach they retreated, Doulut Khan to the fort of Mulvut, and Ghazie Khan to the hills. Baber

15 Dec.
1st Rabi-ul-Avul.

CHAP. III.

having invested Mulvut, it capitulated after a few days; and Doulut Khan, who had some days before put on two swords, and boasted of the manner in which he would treat Baber, was ordered to appear with those two swords slung round his neck. Notwithstanding his conduct, the king subsequently forgave him, and took him into favour. When the gates of Mulvut were opened, the troops, eager to plunder, rushed in without orders. Baber was provoked at their conduct; and mounting his horse, galloped in among them, and was under the necessity of using violence to prevent outrage. On the spur of the moment he killed by accident an officer of rank, of his son Homayoon's retinue, with an arrow; and though he lamented the circumstance, it is certain his presence alone saved the honour of Doulut Khan's family. Baber preserved, by his exertions on this occasion, a fine library collected by Ghazie Khan, who was a poet, and a man of learning. On the following day he went in pursuit of Ghazie Khan; when Delawur Khan, the son of Doulut Khan, who had been confined by his father and brother, found means to escape, and was honourably received by Baber. Ghazie Khan was subsequently overtaken and defeated; and being followed very closely, was induced to join Ibrahim Loodhi at Delhi. Doulut Khan Loodhi died shortly afterwards.

Baber, being fully satisfied of the dissensions which prevailed among the Affghan chiefs, determined to delay no longer his attack on Delhi; a measure to which he was invited by letters received from time to time from a few of the malcontents at the court of Ibrahim Loodhi. On reaching the Kuggur, he learned that Azim Humeed Khan, on the part of the governor of Hisar—Feroza, was prepared to oppose him. He accordingly detached his son Homayoon, to expel the governor, having effected which, Homayoon returned to the army. This being the first battle in which Meerza Homayoon commanded, his father was overjoyed at his success, and made over to him the districts of Hisar—

Feroza and Jalendur. Two days after, Malek Bubun Affghan Julwany, one of Ibrahim Loodhi's officers, deserted his master, and joined Baber's standard with a body of three thousand horse.

Baber arrived within two stages of Shahabad when he received intelligence that Ibrahim Loodhi had marched out of Delhi, and that Dawood Khan and Hatim Khan, forming his vanguard, were prepared with 27,000 men to oppose his progress, six or eight miles in advance. Baber accordingly detached Timour Sultan, Mehdy Khajah, Mahomed Sultan Meerza, and Adil Sultan Meerza with all the troops of the left wing, together with the troops of Sultan Joonied Borlaus, and Shah Hussein Borlaus to meet the enemy. They encountered Dawood Khan the next morning at sunrise, and, after an obstinate conflict, put his army to flight, Hatim Khan having fallen in the pursuit. The victors took seven elephants, and a number of prisoners, whom they brought into camp; and in order to inspire terror, Baber caused them to be put to death. The main army under Baber, having arrived on the field of battle, encamped there for six days, during which he ordered his park of artillery to be linked together with leather ropes made of raw hides, according to the practice of the armies of Asia Minor.

Ibrahim Loodhi's army consisted of 100,000 men, and 1000 elephants; and although that of Baber did not exceed 12,000 men, he made an attempt with 5,000 horse to surprise the indian camp by night; but finding the enemy on the alert, the enterprise failed. This circumstance encouraged Ibrahim Loodhi to begin on a general action, and he accordingly marched the next morning to Paniput. Baber at the same time also advanced to within twelve miles of Ibrahim Loodhi's encampment. On the day after, the two armies came in sight of each other. Baber divided his troops into two lines, composed of four divisions, with a reserve in the rear of each, and a few light horse to skirmish

Battle between
Ibrahim Loodhi
and Baber Pad-
sha.

A. D. 1526.

20 April.

A. H. 932,

10th Rujule.

CHAP. III.

in front. In the first division on the right, commanded by Prince Homayoon, were Khajah Kalan Beg, Sultan Mahomed Doldy, Hindoo Beg, Vali Beg Khazin, and Peer Kooly Seestany. In the division on the left, commanded by Mahomed Sultan Meerza, were Mehdy Khajah, Ghazie Sultan, and Joonied Borlaus. The right of the second line was commanded by Timour Sultan, Meerza Mehdy Gokultash, Shah Munsoor and others; and the left by Ameer Khuleefa, Turdee Beg, Moheb-Ali Khuleefa, &c. The light troops thrown in the advance were under Soliman Meerza,* with Khoosrow Gokultash and Mahomed Ali Jung, with a reserve under Abdul Azeez (Meer Akhoor). Vali commanded the reserve of the right wing, and Kara Koozee Bahadur that of the left. Besides these, was the grand reserve in the rear of both lines, the right of which was commanded by Mulek Kasim, and the left by Ali Bahadur. Baber having personally given orders to his generals, and marshalled the troops, took post in the centre of the first line. Ibrahim Loodhi drew up his forces in one solid mass, and, according to the practice of the Indians, ordered his cavalry to charge.

Ibrahim defeated and slain.

This attack the Mogul army received so steadily, that the Indians began to slacken their pace, long before they reached the enemy's line. Those divisions which advanced were repulsed; but when they attempted to retreat, they found themselves surrounded; for the two corps in reserve in rear of the Mogul line being ordered to wheel round their flanks, met in the centre, and fell upon the rear of those who had advanced, by which means the Affgans were cut to pieces: 5000 men fell around the person of Ibrahim, who was found among the slain. According to the most correct accounts, 16,000 Affghans were slain in this action, though some authors have computed the number at 50,000.

Baber did not fail to make the best use of his victory. Immediately after the battle, he detached Prince Ho-

* Son of Khan Meerza,

CHAP. III.

mayoon, and three of his best generals to Agra, to occupy it, before the Indians could have time either to recover from their defeat or to remove their wealth. He also deputed Mahomed Sultan Meerza, and three other generals, to march rapidly on Delhi, to take possession of that city, while he himself came up in the rear. The Khootba was read in Baber's name by Shaikh Zein-ud-deen of Delhi, and, after surveying the city and visiting the tombs of the saints and heroes, he proceeded to Agra. He immediately invested the fort, still in possession of the late government, which had for its garrison the troops of Vicramadeetta, the Raja of Gwalior, who had been killed in the late action. So great, however, was the terror inspired by the Moguls, that the Rajpoots proposed to capitulate; and in lieu of any other ransom for the private property of individuals, Baber was content to receive a diamond, weighing eight misculs, or 224 rutties. This diamond was formerly the property of Sultan Ala-ud-deen Khiljy of Malwa, and Baber on this occasion presented it to his son Homayoon. Thus, on the fifth day after his arrival, Baber was in possession of Agra, wherein he found the mother of Ibrahim Loodhi: she was treated with becoming respect, and permitted to retain all her wealth.

Baber Padsha
takes Delhi.
22nd April.
12th Rujub.

Arrives at Agra.
2nd May.
22nd Rujub.

Baber Padsha
takes Agra.

Having gone into the public treasury of the king of India, Baber presented his son Homayoon with 350,000 Rupees, and to his cousin Mahomed Sultan Meerza he gave four handsome shields, and 200,000 Rupees in money, added to which, he conferred costly presents on all his chiefs, and even to the merchants who followed his camp. Besides what was distributed in camp, a great part of the treasure was sent to Cabul, to be divided among his subjects, which yielded to each a silver Shah Rokhi. This division was independent of the large sums he sent to Samarcund, Khorassan, Kashgar, Erak, Mecca, Medina, Kurbula, Nujuf, Mushud, and other holy places, in charity. Such generosity, bordering on prodigality, procured for Baber the name of Kallender, whose practice it is to keep nothing for to-morrow.

9th May.
29th Rujub.

CHAP. III.

The Affghans, apprehensive of a Mogul government, and bearing a natural aversion to that race, still refused to submit. They appeared in arms in every quarter, strengthening their forts, and refusing submission in their different provinces. Kasim Khan in Sumbul; Ali Khan Kurmuly in Mewat; Mahomed Zeitoon in Dholpore; Tatar Khan* in Gwalior; Hussein Khan Lohany in Rabery; Kotba Khan in Etawa; Alum Khan in Kalpy; Nizam Khan in Byana; and Nasir Khan Lohany and Maroof Khan Kurmuly on the east bank of the Ganges. All these chiefs refused to acknowledge Baber's authority, and uniting for mutual support, they elected Behar Khan, the son of Duria Khan Loodhi, their king, with the title of Sultan Mahomed, and forming a junction at Kunouj, advanced towards Agra. At this time also, Bubun Khan Julwany, the Affghan chief, who had joined Baber, deserted with all his adherents, and the very inhabitants of the country around Agra cut off the Mogul foraging parties, and rendered it difficult to support the cavalry, or to supply the troops with provisions. Added to these circumstances was the intolerable heat of the weather, from which many of the Moguls, unaccustomed to the climate, died.

In this situation of affairs, Baber was strongly urged by Khajah Kalan and other chiefs to return to Cabul; but he replied, "That a kingdom which had cost him so much pains in taking, should not be wrested from him but by death." He immediately issued an order, stating his determination to remain in India, permitting, at the same time, those persons who were desirous of returning to Cabul, and who preferred safety to glory, to retire; retaining with him only such soldiers whose valour would reflect honour on themselves, and their king and country. This order had the desired effect: all murmurs ceased; and the officers, one and all, swore never to forsake him, with the exception only of Khajah Kalan, whose reputation being already well established, he was per-

* The son of Mubarick Khan.

mitted to withdraw for the sake of his health, and was appointed governor of Cabul and Ghizny, on account of the services he had rendered. It being now known publicly, that Baber had determined not to quit Hindustan, as his ancestor Timour had done before, several officers of the late government began to come over to him, such as Shaikh Ghoorun, with 3000 horse from Dooab, and Ali Khan Mewaty from Mewat. The last chief was induced to adopt this step in order to procure the release of his sons who had been taken in the battle. Lastly were Feroze Khan, and Shaikh Bayazeed Kurmuly.

At the same time also, Kasim Khan of Sumbul, being besieged by Bubun Affghan, invited Baber to receive him under his protection. The king accordingly deputed Meerza Mahomed Gokultash to his aid: the confederate troops were defeated, and Kasim Khan placed Sumbul in possession of the Moguls. Measures were now taken to attack the confederated army, and the prince Homayoon, with the greatest part of the Mogul troops, was detached against the Affghans of the East, whose forces amounted to fifty thousand men. On the Prince's approach, the Affghans retreated to Joanpore, and Futha Khan, the late king's minister, who was one of the number, joined Homayoon. Futha Khan was sent to Baber at Agra, under the care of Meer Mehdy, where he was received with honour and distinction. The emperor conferred presents on him, and restored him his confiscated jagheers, which he held in possession during the reign of the late king, Ibrahim Loodhi. This generous behaviour of Baber induced several other Affghan chiefs to submit without the least struggle.

Nizam Khan, governor of Byana, though pressed hard by Rana Sanka, who was endeavouring to become master of that province, still refused to submit to Baber. Baba Kooly Sultan marched against him with a force, but was unfortunately defeated. Rana Sanka, soon after, having reduced Nizam

CHAP. III.

Khan of Byana to great extremities, that chief sent a deputation to Baber, requesting his aid, for which he was ready to pay him due homage. The king did not hesitate to accept his allegiance, and sending a force to expel Rana Sanka, Nizam Khan was confirmed in possession of Byana, which was settled upon him, with all its dependencies, in consideration of his paying an annual tribute of twenty lacks of rupees.

Tatar Khan, a descendant of Sarung Khan, was now in possession of the fort of Gwalior; but being besieged by the Raja Munkut Rao of that country, he solicited the aid of Baber. The detachment of troops sent by Baber defeated the Raja; but Tatar Khan, repenting of his promise of submission, delayed to put the Mogul troops in possession, who however through the assistance of one Shaikh Mahomed Gowse succeeded one night in entering the fort. At this, Tatar Khan proceeded in person the next morning to Agra, and entered into the service of Baber. Zeitoon Khan also, having surrendered Dholpore, was placed in command of a body of troops, having previously sworn allegiance to Baber. Not long after these transactions, Humeed Khan, Sarung Khan, and other Affghans, created an insurrection in Hisar-Feroza; but the sudden arrival of Timour Sultan against them soon put an end to all opposition.

Baber receives presents from the king of Persia.

A. D. 1527.

A. H. 933.

Khajah Asud, who had gone as ambassador from Cabul, to congratulate Shah Tamasp, king of Persia, on his accession, returned to court, accompanied by Soliman Khan Turkoman. This officer brought with him, among other presents, two Circassian virgins, of whom the king became greatly enamoured. At this time, the mother of Ibrahim Loodhi, who had hitherto been treated with much kindness, formed a design to poison Baber, and seduced the king's taster and cook to effect her object by putting poison into some hare soup: the king, after eating a few spoonful, nauseated the food, and immediately vomited, which saved his life. After proper enquiry, the whole plot was revealed; on this, the taster and head cook, with

several of their assistants, were put to the torture, and the mother of Ibrahim, being cast into prison, all her wealth was confiscated. One of Ibrahim Loodhi's sons, too, was sent at the same time to Cabul, which left Baber without any further apprehensions from that family. The Prince Homayoon having defeated the Affghans at Joanpore, left Sultan Jooneid Borlaus in that quarter, and on returning to Agra, induced Alum Khan, governor of Kalpy, to submit, and to accompany him to court, where he was received with due honours.

The king was at this time suddenly roused by information that Rana Sanka with an army of one hundred thousand men joined by the Rajahs of Malwar, viz. Baram Deb, Nursing Deb, Medny Rao of Chundery, Rawul Deb of Doon-gulpore, Rao Chunder Vann, Rao Duleep and others, with fifty or sixty thousand men, and a reserve of ten thousand men, under Hosein Khan Mewaty, had espoused the cause of Mahmood Khan, a son of the late king Sekunder Loodhi, and proceeded towards Agra to re-establish the Loodhi dynasty. Baber, having little dependence on the Indian chiefs who had joined him, detached them to defend different provinces, and with his own Moguls hastened to meet the enemy: his vanguard falling in with theirs in the neighbourhood of Byana, after a sharp conflict, was repulsed by the enemy, with great loss, which struck unusual terror into the king's small army. The Mogul garrison at Byana being also overthrown, were obliged to seek shelter within the walls. Kasim Khan, deserting Baber, repaired to Sumbul; and every day brought disagreeable intelligence from all quarters.

Battle between
Baber Padsha
& Rana Sanka,
&c.

Baber formed his line of battle, and moved towards the enemy, and defeated them in a pitched battle. Many Rajahs fell in the field with immense numbers. Rana Sanka with a few others sought safety by flight. The king, immediately after the victory, assumed the title of Gazie, and, in order to perpetuate the commemoration of the victory, ordered a pyramid,

Rana Sanka, &c.
defeated
21st March.
9th Jumadee-
ul-akhir.

CHAP. III.

composed of the heads of the slain, to be raised on an eminence near the field.

Baber Padsha
takes Mewat.

From hence, Baber marched towards Mewat, where Nahir Khan, seeing no other means of safety, submitted. The government of Mewat was conferred on Timour Sultan and his tribe. After which, Baber returned to Agra, and detached his son the Prince Homayoon to Cabul, with orders to add Balkh to that province. Mahomed Ali Sultan and Tardy Beg were also ordered to proceed against Hussein Khan and Duria Khan, Affghans, who still kept possession of Chundwar and Rabery. On the approach of the Moguls, the Affghans flying, Hussein Khan was drowned in crossing the Jumna, but Duria Khan escaped. Mahomed Sultan Meerza, the king's cousin, was also detached at the same time to Kunouj, against Bubun Khan Affghan, who fled from thence to Khyrabad.

Baber Padsha
marches against
Medny Rao.

A. D. 1528.
A. H. 934.

The king marched towards Chundery, then occupied by Medny Rao, with a strong garrison of Rajputs. The place being invested, the Rajputs sallied out on the second day, and attacked the king; but they paid dear for their rashness, and lost six thousand men. Those who returned after this defeat into the fort, seeing no hopes of defending it, murdered their wives and children, according to custom. Among those who lost their lives on this occasion, was Medny Rao himself. The empty fort thus fell into the hands of the Moguls and Baber did not fail to rebuild and repair those mosques in Chundery, Sarungpore, &c. which had been partly destroyed, and otherwise injured by being converted into cattle-sheds, by Medny Rayo's orders. He also restored those countries to their legitimate sovereign, Sultan Ahmud.*

Takes Chunde-
ry. &c.

Advices were at this time received, that a body of troops which had been sent against the Affghan chiefs of the East had unnecessarily brought on an action, and were defeated. The king, therefore, marched in person towards Kunouj, and

* The son of Sultan Mahomed, and grand son of Sultan Nasir-ud-deen Khiljy king of Malwa.

met his defeated troops at Rabery. Having reached the Ganges, he collected thirty or forty boats, and threw a bridge over it, so that Timour Sultan commenced crossing that night. The enemy on the opposite bank, after a faint resistance, gave way, and Timour Sultan, pursuing them, took part of their baggage, and a number of their families and followers were made prisoners.

The king after this victory hunted for a few days along the banks of the Ganges, and then returned to Agra. He appointed Mahomed Zeman Meerza, the son of Badee-ul Zeman, (who had lately been expelled from Balkh), governor of Agra, during his absence at Gwalior, where he proceeded on a hunting excursion, whence he soon after returned.

A. H. 935.

Askury Meerza, who governed Multan, was ordered to court, just at the time he was making preparations to attack Nusrut Shah. Boorhun, Nizam Shah Bheiry, Prince of Ahmudnugur, also at this time sent an ambassador to congratulate Baber on his good fortune, and proffered allegiance. Towards the close of the year, the king received advices, that the Prince Mahmood, the son of the late king Sekunder Loodhi, had obtained possession of the province of Behar, and also that the Bulloochies in Multan had raised the standard of revolt. The king deferred any operations against Multan for the present, but marched in person towards Behar. On reaching Corah, Jelal-ud-deen Nusrut Shah of the East, the ex-king of Joanpore, prepared a royal entertainment for him, and was honoured with an audience. Mahomed Zeman Meerza was detached from Corah to Behar, from whence he expelled the Prince Mahmood Loodhi; but in a few months after, the Affghans of Behar, collecting troops, advanced again towards the Ganges. The king, on this occasion, detached Askury Meerza with a division to oppose them at the Budryford, and himself followed the next day with the rest of the army. On reaching the banks of the river, he was preparing boats to cross, when Timour Sultan, who had already gained the opposite

CHAP. III.

bank with only eighty horse, attacked without hesitation. Askury Meerza, who had crossed at another place, also appearing fortunately in the enemy's rear, threw them into confusion, and they fled. Nusrut Shah now joined the king, and promised to aid in the expulsion of the Affghans; and Baber, having given orders to Sultan Jooneid Borlaus to prosecute the war in conjunction with Nusrut Shah, returned to Agra.

The Prince Homayoon having left his brother, Hindal Meerza, to govern Budukshan in his absence, returned about this time from Cabul to visit his father, and Sultan Said ruler of Uzcand, taking advantage of this circumstance, invaded Budukshan. On the approach of the enemy, Hindal Meerza retreated into the fort of Budukshan, and was besieged therein; but Sultan Said Khan finding he could not reduce the place, and that the inhabitants were not disposed to join him, ravaged the country and returned home. The news of the retreat of Sultan Said not having reached Agra, the government of Budukshan was conferred on Soliman Meerza, the son of Khan Meerza, who marched immediately for that province, and obtained its possession with ease. The Prince Hindal Meerza now came to Agra.

Baber Padsha
is dangerously
ill.

A. D. 1530.

A. H. 936.

About this period, Baber fell sick; and his disorder daily gaining ground, in spite of the power of medicine, he recalled his son Prince Homayoon, who was then besieging the fort of Calunjur, and appointed him his successor; after which, he

Baber Padsha
died.

A. H. 937.

breathed his last. According to his will, his body was carried to Cabul, and interred in a sepulchre at that city.

The character
and rule of Ba-
ber Padsha.

Mohamed Zaheer-ud-deen Baber Padsha* Gazie reigned over the countries of Budukshan, Candahar, Affghanistan, and Hindustan with considerable energy and great justice

* The conquest of a province like that of Hindustan induced Baber to adopt this title in imitation of his progenitor, Timour the great, who had first assumed the title of Saheb Keran, as already stated (vide Page 35 Chap. 1st), and from the times of Baber this title of Padsha has been applied to every sovereign of Delhi, lineally descended from him.

for thirty-eight years, during which, the subjects enjoyed great security, and commerce flourished to an amazing extent. His liberality often bordered on prodigality; and such was his magnanimity and forbearance of disposition, that he not only pardoned ingratitude and treason, but seemed to make a principle of returning good for evil: he thus disarmed malice, and made his enemies the admirers of his virtues. He was well conversed with the doctrines of his religion, and spent most of his time in prayers and thanksgivings to the Deity. He was a master of music, poetry, and prose composition, and of the Arabic, the Persian, and the Turkish languages. He wrote his own life in the Turkish language with such elegance and truth, that the performance is universally admired. He translated Abdur Rezak's works into verse. From his earliest years he was in the field, and thus attained a complete knowledge of the tactics and manœuvres of war, which, in conjunction with a vigour of body that might be compared to that of a lion, enabled him to perform such a conspicuous part in the annals of mankind. Though the interests of the empire were uppermost in his thoughts, Baber was not unmindful of the pleasures of luxury. Wine and beauties were his constant companions. His presence of mind never forsook him amidst the various reverses of fortune he encountered; and he was noted for hilarity of disposition. What he lost in his ancestral empire of Persia was compensated or rather overbalanced by his acquisition of Hind.

Of the three great Mahomedan conquerors of Hind, whose dynasties long presided over the fate of that empire, to wit, Mahmood of Ghizny, Shahab-ud-deen Mahomed Ghory, and Baber—, the last might be said to possess extraordinary prowess as a warrior; as is clearly evinced from the following fact. When Mahmood of Ghizny invaded Hindustan, he was the undisputed sovereign of Maver-ul-naher, Khorassan, and Kharizme; and if his army did not amount to 200,000 men, it exceeded 100,000 soldiers. In the case of Shahab-ud-deen

CHAP. III.

Mahomed Ghory, he had 150,000 men with him; but Baber achieved the conquest of Hindustan with only a small band of 12,000 troops.

Though at first but a ruler of a small province like that of Cabul, he often came into collision with several powerful Ameers of the neighbouring territories, and generally made them experience the strength of his arms.

In short, Baber was at once, one of the most powerful, the most intrepid, the most generous, and the most erudite sovereigns that the annals of the East present, and possessed every virtue necessary to constitute the founder of the Mogul empire in Hindustan,—an empire, which though in fast decay, has survived the wreck of its sister states, that are buried in oblivion, and which still spreads its glory like the setting sun all around, through the happy auspices of His Majesty, Padsha Mahomed Abu-zuffer Seraj-ud-deen Bahadur Shah Gazie, in conformity to whose gracious request, this chapter was commenced.

THE CONQUERORS OF HIND.

CHAPTER IV.

THE HISTORY OF HOMAYOON PADSHAH AND THE DYNASTY OF SOOR WHO RULED OVER HIND.

BABER Padshah* left four sons, Princes Homayoon, Camran, Hindal, and Askari. The eldest son, Mirza Homayoon ascended his father's throne, and assumed the title of Nuseer-ud-deen Mohamed Homayoon Padshah-a-Gazie; his brother, Camran Mirza, formed a design of making himself master of Punjab; but, in order to conceal his real intentions, he gave out, that he was proceeding from Cabul to Hindoostan, to congratulate King Homayoon on his accession. The King, although aware of Camran Mirza's design, from the conduct he pursued in those countries through which he passed, was extremely unwilling to wage war with his brother; and anticipating his wishes, sent to him a commission, appointing

* This title was adopted by Baber, as his illustrious ancestor Timur the Great had assumed the royal title of Saheb Keran which we have already mentioned (See Page 35) in the first chapter. Pad means keeper or holder of the throne, and Shah signifies a man of great authority or master, the word Padshah means guardian to the people of the world, or King of Kings, vide the Persian Dictionary called "Boorhanquatiu." For a more particular meaning of this word, see also John Richardson's Dictionary. Subsequently to this period, the Kings of Delhi became so frequently engaged in war with the other Kings of India, that it becomes necessary to give them some distinguishing appellation. See Brigg's Mahomedan Power in India, vol. 2, Page 1st.

CHAP. IV.

him governor of Punjab, Peshawar, Lumgham, Kandahar, and Cabul; a measure with which Camran professed to be satisfied. The government of Meerat was conferred on Hindal Mirza, and Askari Mirza obtained that of Sumbhul.

Homayoon
takes Calunjar.
A. D. 1532.
A. H. 938.

Afghan insur-
rection in India.

Homayoon
takes Joonpoor.

A. D. 1533.
A. H. 939.

At this time Homayoon led an army against the strong fortress of Calunjar in Bundlecund. During the siege, Mahomed Khan, the son of Sekunder Loodhi, in conjunction with Baber Khan Julwany, having taken possession of Joonpoor, made war in the eastern provinces. Homayoon receiving intelligence of this event, left Calunjar, on receiving a tribute from the chief of that province, and marched to Joonpoor, where he defeated the Afghans; and, having reinstated Sultan Jooneid Birlas in the government, he returned to Agra.

At this time, he sent to demand of Shir Khan Afghan Soor the evacuation of the fortress of Chunar,* which being refused, Homayoon marched an army against him. While engaged in this operation, information was received, that Bahadur Shah of Guzerat was advancing towards the north. This event induced Homayoon to make peace with Shir Khan, and return towards Agra.

Mahomed Zuman Mirza, grandson of Sultan Hussein Mirza, resolved, if possible, to supplant Homayoon on the throne of India. The plot was discovered, but Mahomed Zuman Mirza received his pardon; he projected a similar scheme a second time, when he was seized, and confined in the fort of Byana, under charge of Yadgar Beg. Orders were issued, at the same time, for apprehending his cousin, Mahomed Sultan Mirza, who was confined. Meanwhile Mahomed Zuman Mirza, assisted by his keeper, Yadgar Beg, escaped from Byana, and sought refuge at the court of Bahadur Shah of Guzerat. Mahomed Sultan Mirza aided by his sons, also fled to Kunowj, where he was joined by about six thousand persons.

* Near Benares.

Homayoon required Mahomed Zuman Mirza to be delivered up by the King of Guzerat, who refused compliance, and became involved in a war. Bahadur Shah was at this time engaged in besieging the Fort of Chittoor. The Raja Rana Sanka also called Vikramadita claimed the protection of Homayoon; who, having advanced as far as Gwalior, encamped there for two months, and, for what reason does not appear, returned peaceably to Agra. Rana Sanka, despairing of relief, sent a crown of jewels and other valuable presents to Bahadur Shah, and thus induced him to raise the siege.

Bahadur Shah, inflated with pride by gaining this victory, did not hesitate to show his contempt for Homayoon, by bringing Mahomed Zuman Mirza into public notice, and by granting him honors. He also encouraged Ala-ud-deen, a son of the King Bahlool Loodhi, to make an attempt on the throne of Delhi. To this end, Bahadur Shah conferred on Tartar Khan, the son of Ala-ud-deen, the command of forty thousand men, to enable him to march against Homayoon. Tartar Khan took Byana, and advanced to the neighbourhood of Agra, when Homayoon directed his brother, Hindal Mirza, to oppose him. As the armies approached, Tartar Khan's troops deserted him; he had only ten thousand horse remaining. With these, however, he ventured to give battle, but was totally defeated, having lost most of his troops, three hundred officers, and eventually his own life. Hindal Mirza, after this victory, having retaken Byana, which had before fallen into the hands of the enemy, returned in triumph to Agra.

At this time, Bahadur Shah marched a second time towards Chittoor. Homayoon Padshah in this year caused a citadel to be built in Delhi, on the banks of the Jumna, to which he gave the name of Deen Punah (the asylum of the faithful), after which he marched towards Sarungpoor in Malwa. This place belonged to Bahadur Shah of Guze-

King of Guze-
rat marched to-
wards Chittoor.
A. D 1533.
A. H. 940.

CHAP. IV.

rat, to whom Homayoon addressed the following verses :

" O thou ! the ravager of Chittoor,

" In what way wilt thou subdue infidels ?

" Knowest thou, that while employed at Chittoor,

A King cometh to subdue thee ?"

Bahadur Shah answered Homayoon in the same strain :

" I, who am the ravager of Chittoor,

" Will conquer the idolaters by valour ;

" And he who dares not succour Chittoor

" Shall see in what way he himself shall be conquered."

Bahadur Shah, after sending this reply, prosecuted the siege with vigour till Chittoor fell. The reign of Bahadur Shah now drawing to a close, that Prince, without anticipating his destiny, and full of his own importance, marched against Homayoon, who, hearing of his approach, proceeded to op-

Battle be-
tween Homayoon
on Padshah and
Bahadur Shah of
Guzerat.

pose him. The two armies met near Mundsoor, and they continued to lie in sight of each other for two months, during which daily skirmishes occurred, but with varied success. Homayoon, unable to draw Bahadur Shah from his entrenchments, directed his attention to cutting off his supplies. He accordingly ordered some of his troops to proceed and scour the country in rear of the enemy's camp, where famine began to be severely felt, so that men, horses, elephants, and camels perished daily in great numbers. Finding himself hemmed in on all sides, Bahadur Shah, accompanied by only five of his chiefs, fled towards Mando. This event was no sooner known in the morning than Bahadur Shah's army dispersed. Homayoon ordered a pursuit, which was continued as far as Mando ; where Bahadur Shah threw himself and was invested therein.

Bahadur Shah
defeated and fled
A. D. 1534.
A. H. 941.

A few days after, Bahadur Shah escaped from Mando with six thousand troops, and reached the town of Champanere, which had become the capital of Guzerat. Homayoon without any struggle, on the second day took possession of the citadel of the fort of Mando called Songur.

Three days after the capture of Mando, Homayoon re-

newed the pursuit of Bahadur Shah, who, having taken all his treasures and jewels out of the city of Champanere,* fled towards Ahmudabad. Homayoon continued in pursuit of the King of Guzerat. Bahadur Shah, hearing of the approach of the Moguls, fled to Cambay in the first instance, and eventually to the island of Dew.

Homayoon, however, having heard that Bahadur Shah's wealth lay principally in the citadel of Champanere, he returned to superintend the siege of that place. Yekhtyar Khan, of Guzerat, defended the fort with great bravery. Though he had some years' provision in the fort, yet, with that propensity to accumulate which belongs to some men, he was desirous of obtaining more, and was in the habit of receiving supplies daily by a secret path way, leading through a thick wood. Homayoon, while one day reconnoitring, suspecting this fact, seized a party of country people who conveyed the supplies, and induced them to carry him, in disguise, to the spot where they gained admittance. After making the necessary observations, he returned to his camp. On the same night, having procured a number of steel spikes to be constructed, and selected a body of three hundred men for the purpose, he determined to attempt to take the place by escalade. Accordingly several false attacks were made by moonlight on other quarters. As access to this part of the fortress was extremely difficult, the enemy had confidently withdrawn the troops to repel the other assaults. The King was thus enabled to fix at leisure his steel spikes, without interruption, in the scarp of the rock, by which means Homayoon and his attendants ascended. Before sunrise, his whole detachment was within the walls, when displaying a preconcerted signal, his troops attacked the garrison with vigour on all sides. At this moment Homayoon, at the head of his detachment, forced his way, sword in hand, through the enemy, and possessed himself

* Formerly it was called Mahomedabad Champanere.

CHAP. IV.

of one of the gates, through which he admitted his troops. The whole garrison, excepting the governor, were put to the sword. Here the treasure of Guzerat, the accumulation of many years, was distributed among the troops; Homayoon gave to his officers and soldiers as much gold, silver, or jewels, as could be heaped upon their respective shields, proportioning the value to their rank and merit.

Bahadur Shah, having secured himself in the island of Dew, sent a chief, to Ahmudabad, to collect the revenues, and to levy troops, and he succeeded so well, that the King of Guzerat, shortly after, found himself at the head of fifty thousand men, and every day gained a new accession of power. Homayoon hearing of this circumstance, after nominating Tardy Beg to command the fort of Champanere and the adjacent countries, marched in person towards Ahmudabad. The King of Guzerat's chief drew out his troops to oppose Homayoon, but was defeated. On this occasion, the vanguard only of Homayoon's army, commanded by Askari Mirza, was engaged. In reward for this service, Askari Mirza received the government of Ahmudabad. Homayoon now divided the provinces of Guzerat among his officers, and marched to Boorhanpoor. In this state of affairs, Boorhan Nizam Shah, Imad Shah, and the other sovereigns of the Deccan, apprehensive of his designs, wrote submissive letters, tendering their allegiance. Homayoon had scarcely obtained these flattering tokens of his success, when accounts arrived of the insurrection roused in the north by Shir Khan. Having received the submission of Kandeish, Homayoon proceeded to Mando.

In Guzerat, the chiefs of Bahadur Shah, again collected troops, and appeared in force in the neighbourhood of Ahmudabad. Bahadur Shah, who had ensured the aid of the inhabitants, did not fail to take advantage of this overture, and proceeded towards Ahmudahbad. Askari Mirza, having heard, of the approach of Bahadur Shah, marched out of

Ahmudabad, and encamped near Assavul, in the neighbourhood of Surkech. Here the two armies met in an engagement, and the scale of victory turned on the side of Askari Mirza, who intending to proclaim himself king, retreated on that very night, and calculating on securing himself Homayoon's treasures at Champanere, marched towards that fortress. Tardy Beg, the governor of Champanere, on discovering Askari Mirza's object, resolved to put him to death rather than suffer him to obtain the treasure. From Champanere Askari marched to Agra: meanwhile, Homayoon left Mando, and reached Agra before him. Askari, on hearing that Homayoon had already arrived, perceived that his diabolical projects had all miscarried: he therefore made some false excuses before the King. Tardy Beg Khan shortly after surrendered the fort of Champanere to Bahadur Shah, and joined Homayoon. Thus the countries of Malwa and Guzerat, the conquest of which had been made by the exertions of so fine an army, were now abandoned without a struggle.

Bahadur Shah regained his kingdom.

During this time it was observed, that the King gave way more than ever to the excessive use of opium: public business was neglected; and the governors of the surrounding districts, taking advantage of the state of affairs, promoted their own aggrandizement. In the first place, Sultan Jooneid Birlas dying, the Afghans of the late Shurky Kingdom, whom he had kept in subjection, revolted, and enlisted under the standard of Shir Khan Soor.

This event compelled Homayoon to march towards Joonpoor at this time; and as Shir Khan had gone to Bengal, the King proceeded to besiege the fort of Chunar, and he gave a battle with the chief of that fort; and he erected stages of a certain height, placed on rafts, which being built at some distance above the fort, were launched, and floated down without resistance: the wall being low, they were easily surmounted, and the place was thus secured.

A. D. 1536.
27th May.
A. H. 943.
8th Sufer.

Homayoon takes Chunar.

CHAP. IV.

Homayoon
takes Gurhy.

A. D. 1537,
A. H. 945.

Homayoon
conquered Ben-
gal.

Hindal be-
came King of
Agra.

Shir Khan Soor, meanwhile, had wrested the kingdom of Bengal from Mahmood Shah, who, having been severely wounded, reached the King's Camp. At this time, Homayoon reached Gurhy, a place situated on the banks of the Ganges, but difficult of access from the woods in its vicinity. Shir Khan, however, content with the spoils of the kings of Goor, and without opposing Homayoon, fled to the mountains of J'harkund, leaving the Moguls to continue their march unmolested to Goor, the capital of Bengal. Homayoon having occupied Goor, caused that unpropitious appellation to be changed for that of Junutabad.* He took up his residence in that city for the space of three months, but was obliged to abandon it on account of the insalubrity of the climate, the greatest part of his army having fallen sick. At this time, accounts reached the King of the rebellion of his brother, Hindal Mirza, at Agra. Hindal Mirza had been sent to suppress the revolt of Mohamed Sultan Mirza, who, we have already observed, had escaped to Kunowj; but instead of performing that service, he ascended the imperial throne of Agra. From this place he proceeded with all the ensigns of royalty to Delhi, to which place he laid siege. Homayoon, hearing of these proceedings, left Jehangeer Beg Mogul and Ibrahim Beg in Bengal, and hastened towards Agra. On the march, Mahomed Zuman Mirza, who had formerly found an Asylum with Bahadur Shah, returned from his court and on promise of pardon, joined the King with a considerable party. Meanwhile Shir having heard of the affairs of the king, marched with his troops from Rohtas, and came up with Homayoon at Jowza. Both armies lay three months inactive.

To add to Homayoon's embarrassments, which could hardly be exceeded, his other brother, Kamran Mirza, instead of aiding him at this crisis, aspired to the throne, and marched with ten thousand horse from Lahore, giving out,

* Goor, signifying the *grave*; Junutabad, *paradise*.

that he came to offer assistance. On the arrival of Kamran at Delhi, Hindal Mirza prevailed on him to unite their forces in prosecution of the siege. Fukhrood-deen-Ali, who commanded in Delhi, informed Kamran that he would never betray his trust, but was determined to hold out to the last drop of his blood, as long as Homayoon reigned; but that if Kamran should, in the first place, make himself master of Agra, and succeed in subduing his brother Homayoon, he would then, and not till then, give up the city of Delhi.

On reaching Agra, the jealousy which the brothers naturally entertained against each other (the eyes of both being turned towards the throne) evinced itself in a quarrel. Hindal Mirza, being deserted by many of his party, fled to Alwur, with five thousand horse and three hundred elephants; while Kamran Mirza, entering Agra, proclaimed himself King.

Kamran Mirza became the King of Agra. A. D. 1539. A. H. 946.

Homayoon used every possible argument with his brothers to effect a coalition of interest against Shir Khan; telling them, that their intestine feuds must end in their losing that mighty empire which had cost their father so much pains to acquire; that their conduct would involve the house of Timour in one common ruin; and that no remedy existed, but to reunite against the common enemy; and afterwards to divide the empire amongst themselves. These arguments had no weight with the King's brothers, who, blinded by ambition, determined rather to lose all than to be content with a part. At this juncture, Shir Khan sent word to Homayoon, to treat for peace, to which the latter assented. Homayoon, trusting too much to the faith of his enemy, permitted a free intercourse to be maintained between both armies. Shir Khan's chief object in obtaining a suspension of hostilities was to throw Homayoon off his guard. Accordingly, one morning early, he treacherously surprised the Mogul Camp on the banks of the Ganges, during the armistice, and totally defeated it. A bridge of boats, which

Homayoon defeated by Shir Khan and expelled from Bahar and Bengal.

CHAP. IV.

Homayoon
reached Agra
and ascended
the throne.

the latter had been preparing, was unfinished ; and no means of escape remained, but by swimming across the stream, all the crafts on the river having been seized by a party of the enemy, who had turned the rear of Homayoon's army for that purpose. The King with a vast number of his soldiers plunged into the current, where, according to the most authentic accounts, eight thousand Moguls, were drowned, among whom was the Prince Mahomed Zuman. Homayoon owed his life to one Nizam, a water carrier, who with great difficulty swam along side of him across the river, and was among the few who survived the slaughter of this eventful day, and fled to Agra. On reaching his capital, Homayoon allowed the man who had saved his life to sit on the throne for half a day, and permitted him to reward his own relatives during that time with princely presents. Kamran Mirza, hearing of this defeat, hastened from Agra to Alwur, to consult with his brother Hindal Mirza. Finding that the Afghans were likely to prevail in all quarters, they became ashamed of their conduct, and now when too late endeavoured to support Homayoon. The King was shortly afterwards joined by Jehangeer Beg and Ibrahim Beg, who were at this time expelled from Bengal, and Mahomed Sultan Mirza with his sons (who had gone into rebellion) came from Kunowj, leaving the country he had acquired in the hands of the enemy.

The three royal brothers having met at Agra, held daily consultations ; but Kamran, averse to composing their differences, abandoned their councils, and proposed to return to Lahore, to which measure he was principally instigated by Khwaja Kulan Beg. Homayoon in vain used every argument to prevent his departure ; but the ambition of Kamran prompted him to independence, and he accordingly withdrew from his brother's councils. These dissensions had continued six months, when Kamran was suddenly seized with dysentery, owing to too luxurious a gratification of his appetite ;

and imputing the disease to poison, he quitted the court for Lahore. Homayoon's soldiers, greatly disconcerted by the departure of Kamran Mirza, deserted, and many of them accompanied him. Among others, however, Mirza Hydur Doghlat, disgusted with his conduct, abandoned his standard, and joined Homayoon, to whom he was afterwards of great service.

Shir Khan, who had remained quiet during these disputes, now advanced with an army to the banks of the Ganges, and detaching his son Kootub Khan across the river, took possession of the adjacent provinces. Homayoon, on receiving intelligence of his movements, ordered Kasim Hussein Sultan, in conjunction with Yadgar Nasir Mirza and Sekundur Sultan, to oppose him. They met the enemy at Kalpy, where an obstinate engagement took place, in which, victory declared in favour of the Moguls. Kootub Khan, with a great part of his army, was cut off, and that chief's head was sent to Agra. The generals, at the same time, recommended the King immediately to assume the command of the army in person.

Battle between Homayoon's and Shir Khan's armies.

Shir's army defeated by the Moguls.

Homayoon accordingly marched with a hundred thousand horse, and crossing the Ganges, near Kunowj, encamped for a whole month in view of Shir Khan's army, which consisted of only fifty thousand men. Meanwhile, Mahomed Sultan Mirza and his sons, who were alike distinguished for their treachery and ingratitude, went over to the enemy with all their adherents. Many others were induced also to follow them; an event which again plunged the King into distress; for his army, thus dispirited, began to desert by thousands. To complete his misfortunes, too, the rainy season commenced; his camp became quite overflowed, in so much that he was obliged to abandon his position, and move to a more exposed one on higher ground. At this time, while his army was in motion, he was attacked by Shir Khan, and sustained a signal defeat. Having unfortunately, as in the

Homayoon totally defeated by Shir Khan, A. D. 1540. 17th May, A. H. 947, 10th Mohur-rum.

CHAP. IV.

Shir Khan expelled Homayoon from his throne.

Homayoon arrived at Lahore. July.

Rube-ul-Awul.

November. Rujub.

former action, the river close on his rear, some thousands of his soldiers, in avoiding the swords of the enemy, suffered a more ignominious fate in the stream. A few only escaped with the King across the river, with whom he fled to Agra. Shir Khan lost no time in pursuing Homayoon, who was forced to retreat to Lahore. In the course of a month, he was joined in Punjab by many of his Mogul officers, who had been dispersed on the day of the battle of Kunowj. Shir Khan, still continuing the pursuit, crossed the river Beea near Sultanpoor, and compelled Homayoon, to pass down the river of Lahore, or Ravy, and to retreat towards Bhukkur on the Indus. Kamran Mirza at length became sensible of his ungenerous conduct towards his brother Homayoon, and was compelled to fly with his younger brother Askari Mirza, and Khwaja Kulan Beg, from Nowsharah towards Cabul. Homayoon having crossed the Indus on his way to Bhukkur, halted at Lory, and sent an ambassador to Mirza Shah Hussein Arghoon, governor of Tutta, to request his aid in recovering Guzerat; but Mirza Shah Hussein detained Homayoon by various artifices and excuses for six months, till his small army, distressed for want of pay, daily diminished in numbers. Hindal Mirza left Homayoon at this time, and went to Kandahar; Yadgar Nasir Mirza proposed also to quit the King, though the latter spared no pains to bind him firm to his interest by giving him the government of Bhukkur; but he was no sooner in possession, than he declared his independence.

Homayoon with his small army now laid siege to Sehwan for seven months, without producing any effect; when Mirza Shah Hussein, desirous of getting the place into his own hands, advanced with a force from Tutta, and surrounding both the garrison and the besiegers, prevented supplies from being carried to either. Homayoon's army became greatly distressed, and was soon reduced to extremities. The King solicited Yadgar Nasir Mirza to join him with his forces from

Bhukkur; but Yadgar was prevailed on to unite with his enemy, Mirza Shah Hussein, who promised to give him his daughter in marriage, and to secure him in his government. Homayoon, thus deserted by all his relatives and friends, was obliged to retreat from before Sehwan to Bhukkur, where he could not even obtain a few boats to cross his army over the Indus. After a search of some days, and wandering along the banks, he discovered some craft that had been sunk, and having raised them, he transported his troops to the opposite bank.

Notwithstanding these accumulated misfortunes, Homayoon had strength enough left to inspire terror into Yadgar Nazir Mirza, who, to avoid his resentment, came and made his submission. He obtained his pardon, but shortly after began to create sedition among his troops, and privately drew them over to his own interest. This plot being communicated to the King, Yadgar Nasir Mirza, instead of denying it, appeared at the head of his party in open rebellion; but the principal officers of his faction having refused to attack their King, an action was prevented at the very time when both armies were formed in order of battle. Homayoon, being in no condition to contest the point, thought only of providing for his safety, and accordingly marched by the way of Jesselmere to Ajmere, then ruled by Maldew, one of the most potent of the Hindoo or Vedist Rajahs, from whom he had before received an invitation. While proceeding through the territory of Jesselmere, the Rajah of that country opposed him; but being defeated, Homayoon passed on to the boundaries of Ajmere, where he halted, and sent a messenger to Maldew, who perceiving he had nothing to apprehend from Homayoon, and having no cause for attachment to him, resolved to seize and make him over to his enemy, Shir Khan. One of Maldew's soldiers, who had formerly been in the service of Homayoon, obtaining intelligence of the design, communicated it to him. Ho-

CHAP. IV.

mayoon, warned of his danger, mounted his horse at midnight, and fled towards Amurkote. His horse beginning to fail, he asked Tardy Beg Khan, one of his chiefs, who was well mounted, to let him have his, but was refused. The troops of Maldew being close in pursuit, Homayoon was necessitated to mount a camel, till Nudeem Koka, his foster-brother, having caused his mother to dismount, gave her horse to the King, and placing her on the camel, ran on foot by her side.

The Country through which they fled being an entire desert of sand, the Moguls were in utmost distress for water. Some ran mad; others fell down dead. Nothing was witnessed but dreadful screams and lamentations; while, to add to their misery, news arrived of the enemy's approach. Homayoon ordered all those who could fight to form the rear guard, and allowed the women and baggage to move forward: but the enemy did not make their appearance. The King rode on in front, to see how it fared with his family; and it was fortunate he did so, for night coming on, those in the rear lost their way, and in the morning the enemy was discovered in close pursuit. The King was left with a few soldiers only, commanded by one Ameer Sheik Ali, who, with about twenty five brave men, resolved to sell their lives dearly, and having repeated the creed, turned upon their pursuers. The first arrow discharged reached the heart of the chief of the enemy, and the remainder fled. The Moguls, pursuing in their turn, took many of the enemy's camels; after which, the King coming to a well, ordered the whole party to kneel down, and offer up prayers for their escape. During the day, those who had lost their way joined again.

On marching forward, the Moguls were more distressed than before, there being no water for three whole days. On the fourth day they came to a well, which was very deep, so that getting out water was a very troublesome

task. The unhappy followers, elephants, horses, and the camels quenched their thirst with much distress. The King, after enduring unheard-of miseries, at length reached Amurkote with only a few attendants. The Maha Raja, who has the title of Rana, took compassion on his misfortunes, and spared nothing that could alleviate his sufferings, or tend to console him in his distress.

At Amurkote, Prince Akbur was born of the Queen Banoo. Homayoon, after returning thanks to God, left his family in the hands of the Rana of Amurkote, and with his assistance marched against Bhukkur. But a mutiny breaking out among the Rana's troops, they dispersed, and nothing could be effected. Some of the King's officers also deserted him; while the gallant Ameer Sheik Ali, one of his most faithful adherents, was killed in an action with Shah Hussein Arghoon. Homayoon now retired towards Kandahar, having been joined by Beiram Khan Toorkoman from Guzerat. Kamran Mirza, who had obtained possession of Kandahar from his brother, Hindal Mirza, had placed Askari Mirza in the government; and Mirza Shah Hussein Arghoon now wrote to him, that Homayoon being without followers, might easily be seized; so that Askari Mirza, instead of affording his brother aid in his distress, attacked Homayoon as he approached Kandahar, and obliged him to leave his queen, and infant son Prince Akbur behind in camp, and to fly to Khorasan with his mother, the Sultana, and only twenty-two horsemen, one of whom was Beiram Khan. Askari Mirza, being disappointed of his object, on coming into Homayoon's camp, carried off his nephew, the infant Akbur, and the Queen, to Kandahar.

Prince Akbur born.

A. D. 1542,
14th October.
A. H. 949,
5th Rujub.

Homayoon, finding he could place no reliance on his brothers, proceeded to Seestan, where he was hospitably received by Ahmud Sultan Shamloo, the governor, on the part of Shah Tamasp, King of Persia. This officer met and escorted Homayoon to the capital of Seestan, and

King Ho-
mayoon fled to-
wards Persia.

CHAP. IV.

treated him with the utmost consideration. From this chief Homayoon received not only a supply of money, but had a number of attendants furnished for his mother the Queen Dowager. Having taken what appeared absolutely necessary, he proceeded to Herat, where he was met by the Prince Mahomed Mirza, the King of Persia's eldest son. This Prince omitted nothing of that generosity and politeness which so remarkably distinguished his character, and provided the unfortunate exile abundantly with every requisite for his journey to the Persian Court. In his progress, Homayoon was met by all the governors of provinces, who paid him their respects, and made magnificent entertainments for him. On his arrival at Kuzween, he deputed Beiram Khan to Isphan, on a mission to the King of Persia, and awaited his return at Kuzween.

Reign of Shir
Shah Soor Af-
ghan.

Shir* Khan having defeated Homayoon returned towards

* His original name was Fureed. His father was Husun, an Afghan of the tribe of Soor, and a native of Roh in Peshawar. When Bahlool Loodhi ascended the throne, Ibrahim Khan, the father of Husun Soor, came to Delhi in quest of military service. The seat of these Afghans is Roh, a word which, in their language, signifies a mountainous country. It extends in length from Swad and Bijowr to the town of Seevy, in the territory of Bhukkur, and in breadth, from Husun Abdal to Cabul. This tract at that time contained many separate tribes. Among the number of these was that of Soor, who derive their origin from the Princess of Goor. Although averse from intermarrying with strangers, one of the Roh Afghan chiefs consented to give him his daughter. Mahomed Soor's descendants, therefore, called Soor Afghans; and, on this supposition, this family may be reckoned the most illustrious of any of the Afghans. When Sekunder Loodhi ascended the throne of Delhi, Jumal Khan, a chief of distinction, was appointed governor of Joonpoor. On this occasion, he took Husun the father of Fureed with him, and eventually conferred on him the districts of Sahsaram and Tanda in jageer, for the maintenance of five hundred horse.

Husun, having little regard for his wife, neglected her son Fureed, so that he quitted his father's roof, and enlisted as a common soldier in the service of Jumal Khan, the governor of Joonpoor.

Sometime after Fureed came to Agra, where he obtained service with Dowlut Khan Loodhi, one of the principal officers of the King Abraham Loodhi. Mean-

Agra, and assumed the title of Shah. On his arrival he learned that Khizr Khan Shirwany, whom he had left in the government of Bengal, had espoused the daughter of

while Husun Khan Soor dying, Dowlut procured the King's Patent in favour of Fureed, and came to Sahsaram, and possessed his father's Estate.

Afterwards he joined with Mahomed Shah Lohany, the King of Behar. As that monarch was one day on a hunting-party, a tiger was roused, which Fureed attacked and killed with one blow of his sabre in Mahomed Shah's presence. For this act of intrepidity, he received the title of Shir Khan on the spot. Shir Khan now acquired gradually great influence and favour in Mahomed Shah Lohany's service. Some time after, Shir Khan having obtained permission to go to his Estate, he was detained by business beyond the period limited by his leave of absence. Mahomed Shah Lohany, dissatisfied with this conduct, of Shir Khan, ordered his father's Estate to be divided equally between him and his brothers, and one of them Sooliman, took possession of it. On this occasion, he fled to Sultan Jooneid Birlas, governor of Kurra and Manukpoor, on the part of the Emperor Baber. By the assistance of this governor, Shir Khan recovered his country with many other adjoining districts. By the influence of his benefactor Jooneid Birlas, Shir Khan was introduced to the Emperor Baber, whom he attended in his expedition to Chundery.

Meanwhile he again joined with Mahomed Shah of Behar, and became a greater favourite than before. Mahomed Shah Lohany dying a short time after, was succeeded by his son, Prince Julal Khan, a minor. The young prince's mother, acted as Regent, and conferred the principal offices of the government upon Shir Khan; and she too dying soon after, the administration fell wholly into his hands. The governor of Hagypoor, on the part of Mahomed Shah Poorby, King of Bengal, being guilty of some misconduct, put himself under Shir Khan's protection. The King of Bengal, to revenge this insult, ordered the governor of Moonghyr, to attack Shir Khan, but the governor was slain, and Shir Khan gained the victory, which greatly added to his power and reputation.

After this victory, the chiefs of Behar being zealous of his fortune, took every step to widen the breach between the King and his minister, which was soon effected, and the young King Julal fled to Mahomed Shah Poorby of Bengal, and implored his aid to expel Shir Khan. The King of Bengal ordered his troops to accompany Julal, King of Behar, to restore him to his kingdom, consequently, a battle was fought with the King Julal, and Shir Khan. The latter gained victory, and the young King fled in greatest distress to Bengal.

Shir Khan, afterwards married the widow of the late Taj Khan the governor of Chunar: by this he secured Chunar and the dependant districts, which added greatly to his power. So that he was subsequently enabled to expel Homayoon from Hindoostan as has already been stated in the text.

CHAP. IV.

the exiled King, Mahomed Shah of Bengal, and had assumed the state of a sovereign Prince. Aware of the danger of permitting such conduct, Shir Shah proceeding to Bengal, Khizr Khan submitted without a struggle, and was imprisoned. Shir Khan now divided the kingdom of Bengal among a number of chiefs wholly independent of each other, and appointed Kazy Fuzeelut, to control the whole. He then returned to Agra.

Shir Khan
conquered Gwa-
liar and Malwa.
A. D. 1542.
A. H. 949.

In this year Shir Shah marched towards Malwa. He advanced, in the first instance, to Gwalior, and took it from the hands of Abool Kasim Beg, the governor on the part of Homayoon; and shortly after, Mulloo Khan, the governor of Malwa, submitted without a struggle. Shir Shah now marched to Runtunbhore, and conquered it. After this event, Shir Shah returned to Agra, where he remained a whole year, superintending the civil administration of his government. Meanwhile Heibut Khan was sent to conquer Multan, and the whole country submitted to the arms of Delhi.

Shir Shah
takes Runtun-
bhore.

Multan gain-
ed by Shir Shah.

Shir Shah
takes the fort of
Raisein.
A. D. 1543.
A. H. 950.

In this year, Shir Shah marched against Poorun Mull, and invested him in the fort of Raisein. Shir Shah having occupied the fort, drew out the army, and surrounding the followers of Poorun Mull, ordered his troops to cut them off. After this transaction, he returned to Agra.

Having remained in his capital for a few months, to recruit his army, he proceeded towards Marwar. Maldev, the most powerful of the Vedi Princes, opposed the King with considerable army. Many of the chiefs of Maldev, secretly joined the King; therefore he ordered his troops to retreat. But some of his faithful chiefs with a few thousand of men, separating from their prince, turned back with an intent to surprise Shir Shah's camp. Both the parties met in a furious engagement, but after a great difficulty the King achieved the victory.

Shir Shah now marched against the fort of Chittoor, which surrendered by capitulation. He next proceeded to

Runtunbhore, and gave that country in jageer to his eldest son Adil Khan, who fixed his residence there. The army then moved towards Calunjar, one of the strongest forts in Hindoostan. The Raja, in consequence of Shir Shah's treachery to Poorun Mull, refused terms, and prepared for hostilities. Shir Shah having surrounded the fort, carried on his approaches, constructing batteries for his artillery, and sinking mines under the rock. The batteries were advanced close to the walls, a breach was made, and a general assault ordered, when a shell, which was thrown against the fort, burst in the battery in which the King stood, and communicating to a powder magazine that had not been properly secured, several gunners were blown up, as also the King, and many of his chiefs, who were so severely scorched that they were carried for dead to their tents.

In this condition, though the King breathed with great pain, he encouraged the prosecution of the attack, and continued to give his orders, till in the evening news was brought him of the reduction of the place. He then cried out, "Thanks to the Almighty God!" and expired. He ruled over Hindoostan, five years, as an Emperor.

Shir Shah took Calunjar and died.
A. D. 1545.
22nd May.
A. H. 952.
12th. Rubeel-Awul.

Shir Shah was not more remarkable for his good sense and talents than for his justice towards his subjects; and left behind him many monuments of his magnificence. He built caravanseras, and dug wells within his kingdom. Besides which he raised many magnificent mosques for the worship of God. He ordered that at every stage all strangers, without distinction of country or religion, should be entertained, according to their quality, at the public expence, and he planted rows of fruit trees along the roads, as well to preserve travellers from the scorching rays of the sun, as to slake their thirst. Such was the public security during his reign, that travellers and merchants, depositing their property on the road side, lay down to sleep without apprehension of robbery. He was a great Poet, and of the Mahomedan creed.

The character and rule of Shir Shah.

CHAP. IV.

The reign
of Sulim Shah
Soor Afghan.

Sulim Shah
ascended the
throne,
25th May
15th. Rubee-ul-
Awul.

Shir Shah Soor, left two sons, the eldest was Adil Khan, whom he had appointed his successor, but he was a very weak Prince. His second brother Julal Khan, who being favoured by the officers of the kingdom, ascended to the throne of Agra, and assumed the title of Sulim* Shah. Adil Khan came to the court and saluted him King, who presented him as a jageer the district of Byana.

Few days after Sulim Shah desired to imprison him, but his brother Adil, having timely information of the design, fled to Mewat, where Khawas Khan, the commander-in-chief of the army, then resided, and acquainted him, with tears in his eyes, of his brother's baseness. The commander-in-chief protected and accompanied the Prince, headed by a considerable army marched towards Agra against the King. The two armies met in the field; the victory was on the side of the King, and Adil Khan fled towards Behar; but soon after disappearing, was never again heard of. Sulim Shah to punish the conspirators that had maintained with Prince Adil Khan, before the late battle, beheaded one of them. On this account, rebellion broke out in several quarters. In some instances the rebels were without success.

Sulim Shah.
marches against
the Guhkker.

A. D. 1547.
A. H. 954.

In this year, the Emperor marched towards Punjab to chastise the Guhkkurs, who took shelter near Afghan Neeazy; for this reason the Emperor was obliged to fight with them continually for two years. After reducing them, he returned to Agra.

Much about this time, Kamran Mirza, flying from his brother Homayoon, who was now on his march from Persia to the East, took protection with Sulim Shah; but being ill received, he retired to the mountains of Sewalik, and eventually joined the Guhkkurs. Shortly after this, Sulim Shah received advices that Homayoon Padshah had crossed the

* Islam is the proper denomination, but by false pronounciation it is called Sulim.

river Neelab or Indus and advanced towards Hind to recover his kingdom. The King, when he gained the information, was under the operation of leeches. He instantly started from his seat, and reached Lahore. Meanwhile he heard, that the Emperor Homayoon retreated to Cabul, as we shall have occasion to mention in the sequel; and Sulim Shah, returning to Delhi, eventually retired to Gwalior, where he took up his residence.

In this year Sulim Shah became afflicted with a fistula, of which he died.

Sulim Shah
died.
A. D. 1553.
A. H. 960.

Sulim reigned nine years. Like his father, he was magnificent in his court equipage, and studied the convenience of travellers in his kingdom. The new city built by Homayoon Padshah, was walled in with stone by this Prince. In short this monarch possessed every good qualities truly deserving an illustrious sovereign.

The character
and rule of Su-
lim Shah.

After the death of Salim Shah, he was succeeded by his son, the Prince Feroze Shah, then twelve years of age who was placed on the throne by the chiefs of the tribe of Soor at Gwalior. He had not reigned three days, when Moobarik Khan, a nephew of the late Shir Shah, cousin and brother-in-law of Sulim Shah, having entered the female apartments, slew with his own hand the unhappy Prince, whom he dragged from the arms of his mother, Beeby Bye, * his own sister; and ascended the throne. By the death of Feroze Shah, the race of Shir Shah became extinct.

Reign of Fe-
roze Shah.

Feroze Shah
slained,

As soon as Mubarick Khan had secured the Musnud of the dynasty of Soor Afghan, he assumed the title of Adil Mahomed Shah, commonly called Mahomed Shah Adlee. Debauchery, vice, profusion, and folly, the attributes of his

Reign of Adil
Mahomed Shah.

* Nizam-ud-deen Ahmud Bukshy states, in his history of Akbur the great, that Sulim Shah frequently told his wife, if she had any affection for her child Feroze, to consent to the execution of her brother Moobarik Khan, or she might rely on his putting his nephew to death on the first opportunity. She always replied, "my brother is too fond of dissipation and pleasure to encumber himself with the load of anxiety which belongs to a King."

CHAP. IV.

character and administration, lost him speedily the respect of his people, and the obedience of his Omrahs. He appointed as his minister one Hemoo, an Indian shopkeeper, whom he entrusted with the whole administration of affairs. The King having heard after much in praise of the munificence of former Kings, and mistaking prodigality for liberality, he opened the treasury, and lavished riches on all without distinction. This wanton extravagance soon left him without any of the treasure of his predecessors.

One day, during a public audience, he began to distribute estates and government to his favourites, forcibly taking them from the old chiefs of the state. On this occasion a dispute was raised between the old chiefs and his favourites; some were cut up before the presence of the King who, being afraid, leaped from the throne, and ran into the Seraglio.

For such bad behaviour of the monarch, all his chiefs declared themselves independent, and retired from the court.

Ibrahim Khan
takes Gwalior.

Ibrahim Khan Soor another nephew of the late Shir Shah, collected a numerous army, and marched against the King; and without a struggle, he possessed the fort of Gwalior. Mahomed Shah Adlee fled towards Chunar. Ibrahim Shah after getting possession of the city of Delhi, marched towards Agra, and reduced the circumjacent provinces. Mahomed Shah Adlee returned from Chunar to suppress this rebellion, but was disappointed.

* Reign of Ibrahim
Shah Soor.

Ibrahim Shah no sooner ascended the throne of Delhi, than another competitor arose in the province of Punjab, in the person of the Prince Ahmud Khan Soor Afghan, another nephew of the late Shir Shah, who marched with a considerable army towards Agra, and encamped at Kurrah, where Ibrahim Khan opposed him with great valour.

Ibrahim Shah in the onset broke through the enemy's army; but his troops having quitted their ranks and engaged

Ibrahim Shah in plunder, Ahmud Khan took advantage of it to rush upon
defeated.

them, and creating a panic in the army of Ibrahim Shah, his troops dispersed, and were defeated.*

CHAP. IV.

Reign of Sekunder Shah Soor.

Ahmud Khan Soor, after having ascended the throne at Agra, assumed the title of Sekunder Shah, and made a magnificent festival, and calling together all his chiefs, spoke to them to this effect: "I esteem myself as one of you: having thus far acted for the commonwealth, I claim no superiority. Shir Shah rendered the tribe of Soor illustrious; and now Homayoon, the Mogul, heir to his father's conquests, is watching an opportunity to destroy us all, and to re-establish his government. If, therefore, you are sincere, and will set aside private faction and animosities, we may still retain our kingdom; but if you think me incapable of rule, let an abler hand and a stronger arm be selected from among you, that I also may swear allegiance to him: I promise most faithfully to support him, and will endeavour to maintain the kingdom in the hands of the Afghans, who have retained it by their valour for so many years." The Afghan chiefs, after this appeal, answered with one accord, "We unanimously acknowledge you, the nephew of our Emperor Shir Shah, our lawful sovereign." Calling then for a Koran, all swore both to observe allegiance to Sekunder, and to maintain unanimity among themselves.

Sekunder Shah now began to rule his Empire with justice, meanwhile Homayoon Padshah returned from Persia, and recovered his kingdom from Sekunder Shah; the particulars of which we will state in his sequel reign.

We have already seen that Homayoon, having arrived at Kuzween in Persia, deputed Ameer Beiram Khan to the Persian Court at Ispahan. That chieftain, accordingly, having waited on Shah Tamasp at the palace of Nilak, be-

The sequel
Reign of Ho-
mayoon Pad-
shah,

* Afterwards Ibrahim Shah fought two or three battles with the chiefs of Hind; but was defeated and fled to Orissa, where in the year A. D. 1567. A. H. 975, that province being occupied by Sooliman Kerwany, one of the generals of the Emperor Akbar, Ibrahim was made prisoner and suffered an ignominious death.

CHAP. IV. { tween the cities of Abhur^m and Sulania, received answer indicating the king's wish to have an interview with Homayoon. The royal fugitive accepted the invitation with joy, and at this time, he was honorably received by Shah Tamasp, the son of Shah Ismael Sufvy, and was entertained with becoming dignity.

Homayoon received by the Emperor of Persia.

A. D. 1544.

A. H. 951.

Jum-d-ul-

Awul,

Shah Tamasp one day in conversation asked Homayoon by what means his weak enemy became so powerful? Homayoon replied, "By the enmity of my brothers." The Persian monarch then told him, "Your manner of treating brothers is not such as they ought to experience." This conversation occurred one day while the kings were at dinner, and as soon as they had finished, the Prince Beiram Mirza, brother to Shah Tamasp, approached the latter with a basin and ewer for him to wash his hands. This ceremony being over, he returned to Homayoon, and resuming the discourse said, "This is the way you ought to have treated your brothers." Homayoon, out of compliment to the king, immediately assented, which so much offended the Prince Beiram Mirza, that he never forgave him while he resided at court: on the contrary, he took every opportunity to calumniate Homayoon, and frequently hinted that it was by no means the interest of Persia that a Prince of the house of Timour should sit on the Indian throne. This opinion Beiram Mirza inculcated into all who had the King's ear, and it was believed by this means the prospects of Homayoon were so much injured, that he was at one time apprehensive of losing his life, or of suffering imprisonment.

Meanwhile Sultana Begum, the King's sister, and Kazy Jehan Kuzveeny, as also Noor-ud-deen Hukeem, one of the King's privy counsellors, taking compassion on Homayoon's situation, united to effect a reconciliation, and to reinstate him in the favour of Shah Tamasp. The wit of the Sultana was exerted on this occasion, who having presented the King with a copy of verses of her own composing, introduced the

name of Homayoon, and extolled his devotion to Ali. Shah Tamasp, who was a zealous Sheea,* a sect which differs from the Soonnies, told his sister at the time, that if Homayoon could be brought to embrace and to enforce the Sheea doctrines in India, he would assist him to recover his empire. The Sultana having acquainted Homayoon with these particulars, he assented, observing, "That he had always privately been well disposed to the Sheeas, out of which had partly originated the animosity of his brothers."

Shah Tamasp, soon after, in a private conference with Ameer Beiram Khan Toorkoman, enquired particularly as to the political condition of Hindustan, and promised that his son Moorad Mirza (then an infant), with his general Boodagh Khan Kajar, should accompany Homayoon with ten thousand horse to attack and expel his brothers from Cabul, Kandahar, and Budukhshan. Orders having been given for the requisite preparations, Homayoon took leave of Shah Tamasp. Meanwhile, Homayoon requested to be allowed to make a tour through Tubreez and Ardbeel, to visit the tomb of Sheikh Sufy previously to proceeding on his expedition. To this the King assented, and gave orders to all governors through whose territories Homayoon passed to supply him with all necessaries, and to treat him in a manner becoming his rank. Homayoon, having performed this Journey, joined the young Prince Moorad Mirza, with whom he proceeded towards Kandahar. Having, in the first instance, reduced the fort of Gurmseer. Askari Mirza, who governed the province for the Prince Kamran, on hearing of the approach of Homayoon, sent the young Prince Akbar to his uncle at Cabul, and prepared the fort of Kandahar to stand a siege.

Homayoon took Gurmseer.

At this time, Homayoon invested Kandahar. The siege lasted for six months, when he deputed Beiram Khan Toorkaman to wait on Kamran Mirza, then at Cabul. The Hazaras at-

Homayoon seized Kandahar A. D. 1545. 21st March. A. H. 952. 7th Mohurrum.

* From Timour, to Homayoon, they were all Sheeas in religion; but most of their descendants became Soonnies.

CHAP. IV.

tacked Beiram Khan on the road ; but they were defeated, and that chief obtaining an audience of Kamran, demanded the cession of Kandahar and its dependencies, at the same time requiring an unqualified resignation of all the provinces which he had usurped. Kamran refused to acknowledge the supremacy of Homayoon, and his messenger returned without effecting his object.

The Persian troops with Homayoon now began to evince great impatience at the length of the siege of Kandahar, and to show discontent at being commanded by Moguls. These circumstances would have injured Homayoon seriously, had he not been joined at this time by several of his old officers, who, having quarrelled with Kamran Mirza, left his service. This opportune assistance did not come alone, for a part of the garrison of Kandahar at the same time also deserted, and joined him. These circumstances revived the spirits of Homayoon's army in proportion as they depressed those of the besieged, so that Askari Mirza proposed to capitulate. Honorable terms were granted, the place surrendered, and Askari Mirza received pardon for his former defection.

Homayoon
took Kandahar.

The fort of Kandahar, according to stipulation, was delivered over to the infant Persian prince Moorad Mirza, who, as the winter had set in, together with his generals, took up their quarters in the fort, but refused admittance to the Mogul troops. This conduct created so much jealousy, that several of Homayoon's officers deserted him, and went to Cabul.

Homayoon, finding a state of inaction unpropitious to his affairs, marched towards Cabul; but hearing on the road of the death of the Persian Prince Moorad Mirza at Kandahar, he returned, in order to obtain possession of the fort, as a place of security till he should make further conquest. The Persian generals refused to cede it, but Homayoon resolved if possible to secure it, and urged his

officers contrive some plan for effecting this object. Hazy Khan, and a few enterprising men, disguised like soldiers, having gained admission into the fort among some camels which were supplying it with provisions, fell upon the guards at the gates, and overpowered them, while all the other officers of Homayoon rushing in at the same time, with a chosen body of horse, secured the fort. The Persian general, whose life was spared, returned by Homayoon's permission to Persia, and Beiram Khan was appointed to the government of Kandahar.

Homayoon instantly marched to Cabul, where he was joined by his brother Hindal Mirza, and by his cousin Yadgar, the son of Nasir Mirza, brother of Baber, who having fled from Shah Hussein Arghoon in Sind, now arrived at Cabul. Homayoon encamped in the environs of the city, in sight of the army of his brother Kamran Mirza, and was every day joined by some deserters from him: among others was Kaplan Beg, one of Kamran Mirza's principal generals, who coming over with his adherents, so much weakened the power of his master, that Kamran was compelled to retire within the town, which he shortly after evacuated without fighting, and fled to Ghizny. Homayoon entered Cabul, where he found his son Akbur, then four years old, with his mother.

Homayoon
possessed Cabul.
26th October.
10th Rumzan.

Kamran Mirza found the gates of Ghizny shut against him, and was compelled to seek refuge at Zemeen Dawur, among the Hazaras; but being ill received, he went to Bhukkur, to Shah Hussein Arghoon, who conferred on him his daughter in marriage, and made preparations to support his cause. Homayoon meanwhile left his family in Cabul, and marched in person, to reduce Budukhshan; while Yadgar Nasir Mirza, being convicted of an attempt to stir up a sedition in the army, suffered death.

Homayoon
marched towards
Budukhshan.
A. D. 1546.
A. H. 953.

Homayoon, having passed the Hindu Koosh, and encamped at Teerghan, was opposed by Sooliman Mirza with

CHAP. IV.

the forces of Budukhshan, who was defeated in the first charge. The King marched from thence to Talikha having fallen sick, factions broke out in his army, but his recovering at the end of two months, they soon subsided.

Kamran Mirza, having heard of Homayoon's attack on Budukhshan, made an excursion to Gorebund, and falling in with a caravan of merchants on the road, robbed them of their camels, horses, and goods; after which, coming to Ghizny, he raised a party in his favour in that city, and cut off the governor, Zahid Beg. From Ghizny he proceeded by rapid marches to Cabul, where having arrived as the guards were opening the gates in the morning, he took the place by surprise.

Intelligence of these transactions reaching Homayoon, he entrusted the government of Budukhshan to Sooliman Mirza, and that of Koondooz to his brother Hindal Mirza: himself returning to Cabul, fought several battles with his brother Kamran who was defeated, and fled towards the hills, leaving Homayoon a second time at liberty to take quiet possession of Cabul. On his retreat, Kamran Mirza was plundered and stripped of his very clothes by the Hazaras; but when they knew him, they conducted him in safety to Gorebund. Not conceiving himself safe among them, he hastened to Bulk, where Peer Mohamed Khan, ruler of that city, rendered him assistance in subduing Budukhshan, on which occasion they expelled the troops of Sooliman Mirza, and possessed the cities of Gore and Boklan.

Kamran took
Gore and Bok-
lan.

Some of the officers of Homayoon, being, about this time offended with Khwaja Ghazy, his vizier, insisted on his being disgraced, and on Kasim Hussein Sultan being appointed to his office. Homayoon, satisfied with the conduct of his minister, refused to accede to this demand, which induced them to desert Homayoon and to join Askari Mirza, who had united with Kamran at Bu-

dukhshan. On this occasion the Emperor sent his brother CHAP. IV.
Hindal Mirza to overtake these rebellious chiefs; but he
failed in doing so.

Homayoon, however, having in a few days advanced with his army from Cabul towards Budukhshan to support Hindal, Kamran fell back on Talikhan in such disorder as to be obliged to abandon all his booty and baggage; and on the following day found himself closely invested in Talikhan. Afterwards, Kamran Mirza requested his brother's permission to retire from public life, and go on pilgrimage to Mecca, Homayoon consented; but both Kamran Mirza and Askari Mirza proceeded only about ten parasangs on their way, when finding that Homayoon did not send troops to seize them, they repented of their resolution, and, trusting to his generosity, returned to their brother's camp, and threw themselves on his clemency. The King, on hearing of their approach, sent persons to meet them, and, on their arrival, treated them with every respect; after which, they returned together to Cabul. In this year Peer Mahomed Khan, Homayoon
marched towards
Bulkh.
A. D. 1549.
A. H. 956. the ruler of the Uzbeks, having made some incursions into Homayoon's dominions, the latter marched towards Bulkh to oppose them. On this occasion both Kamran and Askari Mirza, who accompanied him, began to excite disaffection amongst his troops; but Homayoon took no effectual steps to prevent their designs. The chiefs of Peer Mahomed opposed Homayoon with three thousand horse, and checked his progress. Afterwards Peer Mahomed, being joined by the Princes of Khoozar, mustered thirty thousand horse with which they gave battle to Homayoon. The Emperor opposed and defeated the advanced parties of the Uzbeks, and even pressed Peer Mahomed Khan so severely, that he was compelled to retreat within the walls of Bulkh.

The King, desirous of following up the blow, wished to lay close siege to the place; but on this occasion he suffered his own judgment to be over-ruled by some of his generals,

CHAP. IV.

who, being suspicious of Kamran Mirza, advised him to encamp at some distance from Bulk, which, they concluded, must surrender in the course of a few days. This fatal advice was accordingly adopted, and there being no encamping ground near, the king was obliged to fall back to a considerable distance. The troops, unable to conceive the cause of retreating, fancied there must be immediate danger; while the enemy, construing the retrograde movement into a real flight, sallied, and defeated Homayoon.

Retreat of
Homayoon
from Bulk.

After this unfortunate affair Homayoon retreated to Cabul. On his way thither, he was attacked by his brother Kamran Mirza with a considerable army, the King, therefore was obliged to take the field personally to oppose his antagonist; the action was carried on so violently, that the King received a sabre wound in the head. At this time, too, his horse failing him, he was forced to quit the field, and fled towards Budukhsan. Kamran Mirza thus obtained possession of Cabul the third time.

Kamran took
Cabul.

Homayoon, by the aid of some great merchants, mounted his cavalry and paid his troops. Meanwhile, Sooliman Mirza, and Hindal Mirza, who had gone in pursuit of Kamran, returned with their troops to join the King, who in about forty days found himself in a condition to make an attempt again to recover his kingdom; for which purpose he marched towards Cabul. Kamran Mirza opposed him on the banks of the Punjur river; but being defeated with great slaughter, he shaved his head and beard, and escaped in the disguise of a mendicant to the mountains of Lumghan. Askari Mirza was taken prisoner. This victory once more enabled Homayoon to enter Cabul in triumph. Here he devoted himself to pleasure for one whole year, when he was roused by intelligence that Kamran was again in his vicinity, at the head of fifteen thousand horse. Homayoon now marched against Kamran, who fled to the Indus; and the former returned without effecting any other object. Kamran, hearing of his

Homayoon
possessed Cabul.

brother's retreat, returned among the Meimundy Afghans, where he shortly afterwards raised an army. Homayoon again took the field; for which Kamran was obliged to fly to Peshawar.

CHAP. IV.

Kamran fled towards Peshawar.

A. D. 1551.

A. H. 958.

At this time Askari Mirza preferred a petition to the King, soliciting his release from prison, and permission to perform a pilgrimage to Mecca. His request was subsequently acceded to, and he died in the year H. 961. A. D. 1554, on his way across the desert of Arabia.

Askari Mirza died.

Kamran Mirza continued to raise troops among the Afghans, Homayoon again marched against him; but was surprised in his camp near Khyber, in a night attack, on which occasion Hindal Mirza lost his life. Kamran gained little advantage by this accident; for being subsequently defeated, he was obliged to seek shelter among the Afghans. After this success, Homayoon returned to Cabul, and out of affection to the memory of Hindal Mirza, who had expiated his former disobedience by his blood, he gave the daughter of that Prince, Ruzeea Sultana, to his son Akbur in marriage. He conferred on them at the same time all the wealth of Hindal, and appointed Akbur to the command of his uncle's troops, and to the government of Ghizny.

Prince Hindal slain.

19th November.

21st Zeekaad.

A few months after these events, the Afghans again rose in favour of Kamran Mirza; but Homayoon invaded their country, and laid it waste with fire and sword, till they abandoned Kamran's cause, and expelled him from their country.

Kamran, now flying to Hindustan, was induced to solicit an asylum with Sulim Shah Soor; but meeting with a cold reception there, he departed from the Court of Delhi, and sought protection from the Raja of Nagurkote: being expelled thence also, he joined Sultan Adam, the Chief of the Guhkkurs in the Punjab.

Kamran fled towards Hindustan.

At this period, one Mirza Heidur Doghlat reigned in Cashmere, who requested the assistance of Homayoon in quelling

CHAP. IV.

Kamran
seized.

A. D. 1552.

A. H. 959.

some disturbances in his kingdom. Homayoon, accordingly, marched towards India, and crossed the Indus. On this occasion, Sultan Adam, apprehensive of Homayoon's resentment in case he afforded protection to Kamran, seized that Prince, and sent him to the Royal presence.

Kamran died.

The Mogul Chiefs were all of opinion that he should suffer death, in order to prevent further disturbances in the government; but Homayoon, unwilling to stain his hands in his brother's blood, through mercy, pardoned him, and eventually permitted him to proceed to Mecca, Kamran having resided there three years, died a natural death, 1556. A. D. 964. A. H. He left three daughters and one son, Mirza Abul Kasim.*

Homayoon, being now free from the restless spirit of Kamran Mirza, began to extend his dominions, and turned his thought towards Cashmere. Sulim Shah Soor, the King of Delhi, hearing of this, advanced to Punjab; and Homayoon's officers represented to him, that the time is not yet arrived for him to recover his Empire of Hind. Homayoon was consequently compelled to give up his purpose, and recrossed the Indus. On his retreat, he caused the fort of Bikram to be built, wherein he left a garrison under Sekunder Khan Uzbek.

At Cabul
Prince Ma-
hommed Hukeem
born.

A. D. 1553.

A. H. 961.

The King, having arrived in Cabul, was blessed with another son, whom he named Mahomed Hukeem Mirza, an account of whom will appear in the reign of Akbur.

Homayoon became jealous of Beiram Khan Toorkoman the governor of Kandahar, owing to the calumny of some of his courtiers. They stated that he was carrying on intrigues with the Persian government, and the King thought it necessary to march to Kandahar. Beiram Khan, conscious of his innocence, came out when he heard of his approach, to congratulate Homayoon on his arrival, and to lay his offerings at

* Who, some time after his father's decease, was put to death by order of Akbur, in the fort of Gwalior.

his feet; and the King, perceiving how he had been deceived, satisfied Beiram Khan as to the reason of his coming, and spent two months with him. Homayoon, on his way to Cabul, gave the charge of governing the district of Zumeen Dawur to Bahadur Khan, the brother of Ali Kooly Khan Seestany.

At this time, Homayoon received intelligence, that owing to the death of Sulim Shah Soor, the Afghan tribes being engaged in a civil war, at Hind, a favourable opportunity presented itself for Homayoon to take possession of his kingdom.

The King, having left Moonyim Khan in charge of the government of Cabul, and making over his youngest son, Mahomed Hukeem Mirza, to his hands, commenced his march from his capital towards Hind. He was joined by Beiram Khan with a body of veterans from Kandahar, at Peshawar.

Homayoon
marched towards
Hind.
A. D. 1554.
December.
A. H. 962.
Sufer.

On the approach of the Mogul army, Tartar Khan, the Afghan governor of Punjab, having evacuated it, was closely pursued as far as Lahore, which the Afghans also vacating, Homayoon entered it without opposition. From Lahore he despatched Beiram Khan to Surhind, who occupied all the country up to that point. Homayoon also sent Shah Abul Maaly to Devalpoor, who obtained it, by overthrowing the enemy, and returned with much booty to Lahore.

Homayoon
conquered, Pun-
jab and Lahore.

Sekunder Shah Soor in the meantime had ordered Tartar Khan and Heibut Khan, with an army of thirty thousand horse, from Delhi against Homayoon. Notwithstanding the great superiority in number of this force, Beiram Khan resolved to hazard an action, and having advanced boldly to meet the Indian army, pitched his camp on the banks of the Sutledge at the town of Machywara. It being cold weather, the Indian Afghans kindled great fires of wood in their camp at night, of which Beiram Khan took advantage, and crossed the river with a thousand chosen horse. He now advanced to their camp without being discovered, when he began to gall those who crowded round the fires with arrows, which threw them into disorder. The Afghans, instead of extin-

Homayoon
took Surhind.

CHAP. IV.

guishing their fires, which prevented them from seeing their enemies, who had a fair view of them, threw on more wood; and the whole of Beiram Khan's army having crossed the river, fell upon them on all sides, and routed them. The Afghans on this occasion lost all their elephants, their baggages, and a number of horses. Beiram Khan sent the elephants to Homayoon at Lahore, and remaining encamped at Machywara, he despatched detachments in all directions, and occupied all the country up to the walls of Delhi. The King was greatly rejoiced when he heard of this victory, and conferred on Beiram Khan the title of Khan Khanan*

When the news of Tartar Khan's defeat reached Sekunder Shah Soor, he exacted an oath of fidelity from his officers, and with eighty thousand horse, a large train of artillery, and a number of elephants, marched towards Punjab. Beiram Khan advanced as far as the fort of Nowsherah, and prepared it for a siege by laying in provisions. Sekunder Shah Soor encamped before the place, and Beiram Khan sent continual letters to Lahore, to hasten the march of Homayoon, who soon after joined. Beiram Khan in the interim made repeated sallies from the city, and greatly distressed the enemy in his camp.

Battle between
Homayoon and
Sekunder Shah.

A. D. 1555.
18th June.
29th Rujub.

At this time Prince Akbur was visiting the pickets of the camp. The Afghans drew up their forces and offered battle. The challenge was not refused, and the young Prince communicated the information with joy to his father. Homayoon gave the command of the right wing to Beiram Khan Khanan, and the left to Sekunder Khan Uzbek, composed of the troops of Abdulla Khan Uzbek, Bahadur Khan, Shah Abul Maaly, Ali Kooly Khan, and Tardy Beg Khan; these troops were directed to begin the action. The left wing having charged according to the orders which it received, the enemies were broken,

* Prime minister, and a title of the Emperor of China, see Boorhanquatiu. Noble of Nobles which entitled him to rank next to the blood royal, See Brigg's Mohamedan Power in India, vol. 2 page 175.

and never after recovered from their confusion. The battle continued to rage for some time, during which Homayoon and Beiram Khan displayed great good conduct, while the Prince Akbur was distinguished by feats of personal courage. The Moguls, animated by the conduct of that young hero, seemed to forget that they were mortal. The enemy was driven off the field with slaughter, and their King, Sekunder Shah Soor, fled to the mountains of Sewalik.

Sekundur
Shah Soor de-
feated and fled.

On the following day Sakunder Khan Uzbek, and some other chiefs were detached to take possession of Delhi and Agra, which they occupied without opposition. Homayoon conferred the government of Punjab on Shah Abul Maaly, and ordered him to pursue the fugitives. In this month Homayoon re-entered Delhi in triumph, and became a second time King of Hind. Beiram Khan, to whose valour and talent the King was principally indebted for his restoration, was rewarded with the first offices in the state, and had princely estates assigned to him. Tardy Beg Khan was appointed governor of Delhi; Agra was assigned to Sekunder Khan Uzbek; and Ali Kooly Khan was sent to Meerut and Sumbul.

Homayoon
possessed his
throne of Delhi
July, Rumzan.

Shah Abul Maaly, on account of disputes with the generals of his army in Punjab, had given time to Sekunder Soor to rally his forces; and the King accordingly permitted his son Akbur, under the direction of Beiram Khan, to proceed against him. Much about this time a man of low birth, who became famous under the name of Kumber, raised an insurrection in Sumbul, and, collecting a large force, plundered the provinces of Doab. Not long after the rebel was defeated and slain by Ali Kooly Khan, and the revolt was totally suppressed. The insurgent's head was sent to the King at Delhi.

Kumber slain
A. D. 1556.
19th. January.
A. H. 963.
5th Rubee-ul-
Awul.

At this time, Homayoon, after walking on the terrace of the library at Delhi for some time, sat down to enjoy the fresh air; in the evening after which, while in the act of descending the steps to go below, the moazin or crier of the royal chapel

CHAP. IV.

Homayoon falls
from the roof
of the palace.
21st January.
7th Rubee-ul-
Awul.

Homayoon
died.
25th January
11th Rubee-ul-
Awul.

Homayoon's
character and
Government.

announced the hour of prayer. The King, as is usual, stood still on the occasion, and having repeated the creed of Islam, sat down on the second step till the crier had done. When about to rise, and endeavouring to support himself on a staff he held in his hand, it slipped along the marble, and the King fell headlong over. He was taken up insensible, and laid upon his bed, and although he soon recovered his speech, the physicians administered to him in vain; till, at this instant, about sunset, his soul took its flight to Paradise. He was buried in the new city of Delhi, on the banks of the river Joon or Jumna; and a splendid monument was erected over his remains some years after, by his son Akbur the great. Homayoon died at the age of fifty-one, after a reign of twenty-five years, both in Cabul and Hind.

The mildness and benevolence of Homayoon's character were excessive, if there can be excess in such noble qualities. He was a Prince of great intrepidity, and possessed the virtues of charity and munificence in a very high degree. He was skilled in the science of geography, and delighted in the society of learned men. He was a great poet, and subscribed his name Homayoon in his poem. He was regular in his devotions and ablutions, and never pronounced the name of God without having performed the latter ceremony.

Homayoon was of elegant stature, and of a bronze complexion. He professed the religion of Sheea.* His descen-

* That is to say, he was devoted to Mahomed, Ali, and his eleven descendants, viz: Husun; Hussein; Zein-ul-Abadeen; Mahomed Baker; Jafer-e-Sadiq; Moosa Kazim; Alireza; Mahomed Tuqee; Alinuqee; Husun Askari; Mahomed Mahdi; who, assumed the title of Imam, and also to his fourteen minor descendants, viz: Mahomed Akber; Abdulla; Abdulla; Kasim; Hussein; Kasim; Ali-kootub; Abdulla; Aheya; Saleh; Tyub; Jaafer; Kasim; Jaafer; who were killed in their minority, and whose titles were Mashooms. The Sheea sect had its origin in Persia, and is still prevalent there; as it is also in Locknow. However, Briggs, in his history of the Mahomedan power in India, stated: "We may with safety take Ferishta's word for his religion, as, being himself a Sheea, he would gladly have acknowledged Homayoon to be of the same persuasion, had he not ample reason for knowing the contrary."

dant the excellent reigning sovereign of Delhi professes the Soonnee* religion, but is not a despiser of the Sheea ; by whose command we have undertaken this work, intended to extend the fame of his Majesty's Ancestors, and record their heroic actions.

We here close this Chapter, to offer our best respects to his Majesty the reigning Sovereign of Delhi.

Ferishta it is true, says, that Homayoon's religion was Haneefy or Soonnee ; see the word Haneefy in John Richardson's Dictionary. But in our opinion, Homayoon was of the Sheea sect, because, when he was dethroned and went to Persia, he professed before the King Tamasp, that, " I obey Ali and his descendants, for this reason, animosity is created between my brothers." Ferishta also stated in the life of Homayoon that Kamran Mirza was fond of talking to his brother the King on the subject of religion ; so that one day, while they were riding together on their retreat from Hindoostan towards Lahore, they observed a dog lift up his leg against a tombstone : Kamran remarked, " I conclude the man who is buried there, is a Sheea." Homayoon replied, " That the dog must be a Soonnee." This story seems to contradict Ferishta's own assertion as quoted above that Homayoon was a soonnee.

* An orthodox Mahomedan, who reveres equally the four successors of Mahomed, viz : Abubeker ; Omur ; Osmon ; and Ali ; and hence called also Char-yaree. The Soonnee sect is divided into four classes, viz : Haneefy ; Shafaie ; Malaky ; and Humbaly.

END OF CHAP. IV.

that the excellent reigning sovereign of Delhi purchased the
"Gleanings of Europe," but is not a despiser of the school; by whose
counsel we have undertaken this work, intended to extend the
fame of his Majesty's Ancestors and record their heroic actions.
We have done this Chapter to offer our best respects to his
Majesty the reigning Sovereign of Delhi.

It is true, says that Historian, that "Hindustan was formerly
the seat of the great Emperors, in John Hindustan's Dictionary." But
in our opinion, Hindustan was of the highest importance, when he was
throned and went to Persia, he professed before the King Tamerlane, that
"All and his descendants, for this reason, earnestly is desired between
himself and the King of Hindustan, that Hindustan should
be a land of refuge to his people, the King of the subject of Hindustan;
that one day, while they were sitting together on their retreat in the Hindustan
country, they observed a dog sit up his leg against a tombstone;
Hindustan remarked, "I observe the dog who is buried there, is a sheep."
Hindustan replied, "That the dog must have been a sheep." This story seems to
be a fable, but it is a proof that Hindustan was a
country of refuge.

An old order Mohammedan, who traces equally the four ancestors of
Muhammad, viz: Abraham; Omer; Omer; and Ali; and hence called also the
four. The four are also divided into four classes, viz: Ibrahim; Ishmael;
Isaac; and Joseph.

It is a common error to suppose that the four are the same as the
four great prophets, viz: Adam; Noah; Abraham; and Muhammad.
The four are also divided into four classes, viz: Ibrahim; Ishmael;
Isaac; and Joseph.

It is a common error to suppose that the four are the same as the
four great prophets, viz: Adam; Noah; Abraham; and Muhammad.
The four are also divided into four classes, viz: Ibrahim; Ishmael;
Isaac; and Joseph.

It is a common error to suppose that the four are the same as the
four great prophets, viz: Adam; Noah; Abraham; and Muhammad.
The four are also divided into four classes, viz: Ibrahim; Ishmael;
Isaac; and Joseph.

گناه خلافت عفو ساختی امور شهری و بر و ساختی
 بزرگ خدای روز و شب شاد بودی بهمدش همه ملک آباد بود
 بدین بی اعتقادش بدیده ابر پنجتن اعتقادش بدیده
 به صحبت بسا فاضلان داشتی همه باب شاهیه بشان داشتی
 مهیا همه ساز و لنخواه بودی پر از وصف و اوصاف آن شاه بود
 شهینشاه دهلان از آن خاندان عیان ست همچون قمر در جهان
 شهینشاه من عادل و دادگر بهادر مراج الدین شده بود ظفر
 از و شاد استند خرد و کلان به عالم نشد همچنان مرزبان
 بنار و از آن شاه تاج و مهریر بداد دگوان و یلان کثیر
 تهنیت جو نمود بسیار هست همایون صفت نیک کردار هست
 ز حاکم ملک پست شده سنگ لعل بدل خون خور و زان شده ش رنگ
 خدایا دارا دارا تاج و تخت چو طالع همایون و فیروز تخت
 همیشه حکمش زمین و زمان بماند و قایم بتوقیر و شان
 چو او مهربان هست بر حال من باشد است زان جاه و اقبال من
 ز حکمش مهربان و استانه از دم نمودم ز کاک سخن در رقم

یکی چوب در وقت برخاستن گرفته ز تائید آن شه ز ^{شاه} من
 ماهمین خواست بر خیزد اندم بگاه جدا شد چو آن چوب از دست
 در افتاد از نروبان بر زمین ز جان گشت مایوس آن پاکدین
 مزدوی شهزاده را سروران بخانه به بردند با صد فغان
 سپس چند ساعت افتافت سیاحت یافت
 طبیبان بی صحت مرزبان نمودند کوشش بسا آن زمان
 ولیکن آرام شد شهریار ازان رو بگذشتند شان و لنگار
 برزده و یک همان ماه و سال چو حالت گزیده شه خوشحال
 بدیلهی نوبل آب چون نهاده ملک رازمین اندرون
 در آنوقت عمر شه بحر بود به تحقیق پنجاه و یک سال بود
 ابر هندو کابل بشادی و رنج نموده شهری حجت بست و پنج
 تهمتن جوانمرد بسیار بود فرشته صفت نیک کردار بود
 سخاوت بعالم نموده بی باخلاق و اوصاف بوده بی
 بعلم ریاضی مهارت داشت چه در شاعری هم بلاغت بدست
 تخاصمهایون نمودی ملک حسین و خوش اندام بودی ملک

ابو شهبه پنجاب با عمرو ران چو کرده بسی بد سلوک آن زمان
 از آن رو سکندر رسته نامدار بسی یافت فرصت بمعرت و وقار
 بسا فوج و لشکر بیاراسته بسا ساز و اسباب پیراسته
 برای اسیرنی آن شهریار همایون شده هند گردون و قار
 بمکراه پیرم بشوق و رضا روان کرد اکبر همراه فرازا
 در اندم به سنبیل ز راه عناد یکی شخص قنبر نموده فساد
 رسید به دو آب با صد چشم تصرف نمود ده ابدی خو فوغم
 بسن نه صد و شصت و سه با قلای خان بتادیب او شد روان
 بتاریخ پنجم ز اول ربیع در آن مه بان مرد زشت و وضع
 قلای خان بکنگید با عز و شان مهرش را بریده بر مرزبان
 بد هلی فرستاد زود و شتاب زدید نش شد شاد عالی جناب
 بتاریخ هفتم همان ماه و سال همایون شده هند فرخنده قال
 کتب خانه بد بیالای بام در انجا بده پیشتر وقت شام
 بوقت فرو رفتن شاه رود موذن چو ناگاه بانگ برزد
 بتعظیم بانگ نماز آن زمان نشسته بر رتبه دوم مرزبان

فلک گشت حیران ز چاک تیغ	بی رزم شخصی نکرده دریغ
سپاه شپ شاپ تیر خدنگ	بگر خسته گشته در آمد بتنگ
ملک تیغ هند ی گرفته بدست	صفت دشمنان را بداده شکست
سپهبد ار بیرم دوران ز مگاه	نموده باد دشمنان را ابتاه
مهرافرازا کبر دران رزم و جنگ	بجنگیده باد دشمنان چون پادنگ
سکندر ملک از سپاه مغول	هزیمت بخورده بگشته ملول
بکوه سوا لک گریزان بگشت	مظفر شهرشاه دوران بگشت
سوئی و هلی و آگره مرزبان	روان گردا سکندر و دیگران
ابو شاه را شاه پنجاب داد	بدفع سکندر شده مرد را د
و راهم بفرمود شاه حریف	همان حال در ماه رمضان
بد هلی رسیده بفوج و مهران	دگر بار شده شاه هند و مهران
نوازش چنان شده به بیرم نمود	ز اموال و شوکت ابی غم نمود
بساجان فشانی چو تودی بگرد	در احاکم شهر د هلی بگرد
سکندر را همراه از د امر زبان	مهر آگره کرد با عز و شان
قلی خان همراه از راشاد شاد	شهرشاه میرت به سنبیل بداد

ز گفتار پیرم ز لاهور شاه بزودی رسیده بفوج و سپاه
 دولشکر نمودند آغاز جنگ ز شمشیر و توپ و ز تیر خدنگ
 یکی بردگرتر کتازی نمود یکی بردگر تیغ بازی نمود
 همان سال ماه رجب آخرین همراه فرازا کبر شد و در بین
 قراول شده با سوار و جوان روان شد بی دیدن دشمنان
 سگند ر شد هندگردون و قار بی جنگ آراست فوج و سوار
 همایون هماندم بفوج و همراهان با مداد اکبر بگشته روان
 به یک طرف پیرم سپه دار را مقبره بر بفرمود عالم کشا
 به دیگر طرف آن شه بهر جود همین سرداران را مقبره نمود
 قلی خان جوان و بهادر جوان ابو شاه و اسکندر پهلوان
 همراه از تودی و عبدالله خان بصد جاده و توقیر و با عزتشان
 دولشکر مقابل بصدشان ^{شده} بهم دادند جان نترسان شدند
 و مادم ز آواز کرنا و کوس گیران بگشته ز بیدیه خپوس
 ز خون یلان دشت گلرنگ گشت ز تگ تا ز گردان زمین تنگ
 زمین لرزه گشته ز آواز ^{توپ} بارید آتش زاندا ز توپ

سپهر ار بیرم ز تیر خدنگ یکنگید باد شمنان چون پلنگ
 نموده تن دشمنان چاک چاک باؤگند اکثر یلان را بخاک
 چو فوج مخالف به تنگ آمدند نه اوشان بآرزم و جنگ آمدند
 همه فیل و اسباب و خیر گذاشت سوئی شهر و هلی قدم را بداشت
 سپهر ار بیرم ظفر یاب گشت غنیمت بسایافت شاداب گشت
 به لاهور بیرم بر پا و شا فرستاد فوراً همه فیل را
 در آنوقت در ماچواره بشان اقامت نموده بفوج ویلان
 بسا ملک از سروران و سوار گرفته سپهر ار بیرم بکار
 گرفته مهاگک چو بیرم بجاه لقب خاتمان و راداد شاه
 میکنند رشمه هند عالی تبار چو بشنید تاتار خان شد فرار
 گرفته قسم شاه از سروران ابا الف هشتاد جنگی جوان
 بسا توپ و فیلان هزاران ^{هزار} گرفته سرکند رشمه نامدار
 سوئی ملک پنجاب گشته روان شبان شب بصد جاه و توقیر و شان
 از آنطرف آن خاتمان بجاه به نو شهر آمده به گرد و سپاه
 میکنند در آنجا بفوج و سوار رسیده به نزد خیر بهر کار

فرستاد فوج ویلان سی هزار
 پی جنگ با شاه گردون و قار
 سپیدار بیرم بفوج ویلان
 پی دفع دشمن بگشته روان
 نموده عبور آب سلتج بکام
 بفرمود و رما چوار ه قیام
 در آنوقت مرما چوبیار بود
 ز شبتم مخالف باخوار بود
 پی دفع آن آتش افروخته
 در آن دشت پیش همه بارگمه
 به خیمه بآرام و عشرت بماند
 ز فوج همایون بغضات بماند
 از آن حال آگاه بیرم بگشت
 ز دشمن همانوقت بیغم بگشت
 کسی را نگفته به ده صد جوان
 یکایک فتاده ابر دشمنان
 زهر سوب ساتیر بازی نمود
 ز تازی بسا ترک تازی نمود
 کزان پر تو آتش تند و تیز
 ز بازی بسا ترک تازی نمود
 بطرفش چو افواج شاهی رسید
 کزان پر تو آتش تند و تیز
 نیامد چو شاهی جوان در نظر
 به آگه شده زان تباهی رسید
 پی دیدن پادشاهی ویلان
 مخالف از آن گشت خسته بگم
 از آن شاد بیرم شده بیشتر
 با فروخت آتش بسا آن زمان
 پی جنگید با دشمنان بی خطر
 همانم همه شکر شهریار
 به پیوست با بیرم نامدار

از ان رو همایون به قند بار شد هر انگه بآن میرد و چار شد
 چو دانست سلطان و را خبر خواه بدشهرت بمانده و را بنجاد و ماه
 بهادر همراه از راه شهریار سپرده به داور بفرج و سوار
 از ان سو ملک شادمان شادمان به کابل رسید به بستان و چمان
 شنیده بهما نوب شاه فہیم کہ از فوت ذی جاہ سلطان سلیم
 تزلزل فیادہ بہ ہندوستان ز آرزوم و جنگ ملک زادگان
 بہ منعم بہ مرزا محمد حکیم نہادہ بہ کابل بستان عظیم
 چو آمد سن نہصد و شصت و دو بہاہ صفر آن شد نیک خو
 ز کابل بہ ملک پشاور رسید بر شاہ بیرم بہ شکر رسید
 شہر شاہ پنجاب را با سمران بزودی کشادہ بتوقیر و شان
 رسیدہ بلاہور بی کارزار گرفتہ ہمہ ملک را شہریار
 ز بیرم ہمہ ملک سمر ہند را مظفر نمودہ یحنگ و و غا
 سپہس با حشم آن شدہ بی نظیر کشادہ بہ دیوال پورا ز امیر
 بماندہ بہ لاہور شاہ جہان پی اخذ دیہیم ہندوستان
 سبکدہ شدہ ہند صاحب سمر ہمراہ تاتار و ہیبت امیر

ز فعل بدش سروران مغول چو بودند بسیار زار و ملول
 پی قتل مرزا شدند استوار ز راه ترحم مگر شهر یار
 به بخشید جانش نه آزار کرد به مکه فرستش نه بیزار کرد
 و چار در انجا بسن نه صد و شصت
 همانوقت سه دختر و یک پسر به عالم بمانده از ان دادگر
 چو فارغ بشد شاه از کامران به کشمیر رفته پی اخذ آن
 به پنجاب آمد چو سلطان صلیم به افواج و اسوار و شان عظیم
 از ان رودمران و یلان مغول ز بیمش بگشتند اکثر ملول
 همایون ملک را بگفتند شان که ای شاه ذی جاه گیتی سندان
 مناسب که اکنون ز هندوستان به کابل روانه شوی بایلان
 ز گفتار و کردار شان شهر یار از ان غم برگشت شد دلفگار
 بگفته بمیری به انشای راه به تیار تی حصن بگرام شاه
 ۹۶۱ شد عیان
 چو بسن نه صد و شصت و یک به کابل دگر پور شاه جهان
 تولد بگشته بشان عظیم سمر افراز مرزا محمد حکیم
 بنام سمر افراز بیرم امیر شکایت نمودند خرد و کبیر

سپهس چند میرزا کامران ز تائید افغان بتوقیر و شان
 بسا فوج و اسوار آراسته بزودی همه ساز پیراسته
 و لیکن همایون مهر و دران روان شد بآن سو ب فوج گران
 همه ملک افغان زیان شاه کرد تبه جان شانرا به جنگاه کرد
 ز خوف همایون ملک کامران از اندسور سیده به هندوستان
 ورا نوقت با فوج سلطان سلیم بده شاه هند او بشان عظیم
 بدرگاه آن شهر یار زمان رسید امان خواسته کامران
 بحالش تاطعت نکرد چو شاه به راجه نگر کوت برده پناه
 از آنجا ملک کامران را سلیم برانده چو دانست او را غنیم
 رسید به پنجاب با گسکران به پیوست آن میرزا کامران
 همانوقت حیدرز کشمیریان بسا گشت بیزار و شد خست جان
 ز سلطان همایون گرفته پناه از اندس و ملک با سوار و سپاه
 در آمد به هندوستان آن زمان ز خوف ملک مهر و رگسکران
 ملک کامران را اگر فتار کرد بر شه فرستاد بیزار کرد
 چو پنجاه و نه شد به نصد فردن ^{۹۵۹} دران سن رسید او بحال زبون

مگر شه و را با سمران و سپاه	نمودی بسا بار خست و تپاه
به نه صد و شش و پنجاه و هشت ^{۹۵۸}	دران سن ملک کامرا خوا ^ن ر گشت
بمک پشاور بسامان رفت	هوای شهی لیک از جان ^{فت} تر
بمذت ملک عسکری آن زمان	گرفته اجازت ز شاه جهان
می ^ن حج مکّه روان شد بکام	و فاتش بگشته به نزدیک شام
چو سن نه صد و شصت و یک ^{۹۵۸}	ز عالم ملک عسکری شد نهان
بدو سال نه صد و پنجاه و هشت	به ذی قعدة مرست و یکروز گشت ^{۲۱}
ملک کامران باز با شهریار	پی ^ن کردن جنگ شد استوار
به خیبر بشب جنگ چون طول	دران رزم هندال مقتول ^{گشت}
ملک کامرانرا اگر شهریار	چو داده بریمت بگشت او فرار
ازان سو مظفر شده مرزبان	رسیده به کابل بشان و چمان
سپهدار ذی چاه هندال را	به دختری نیک راحت فرا
چو آن میرزا بهر شاه جهان	تأمین کرد چار ازان مرزبان
سرافراز اکبر ملک را نکاح	بآن ماه ر و داد با صد فلاح
به غزنین به افواج عالم کشا	فرستاد اکبر سرافراز را

همایون ز تائید سوداگران بیاراست اسباب و فوج و جوان
 سلیمان و هندال آمد بجاه با سوار جرّار و جنگی سپاه
 رسیدند در پیش شاه زمان بگفتند کای شهریار جهان
 بنا زد ز تو آسمان و زمین زد شمشیر مشو هیچ اندوه گین
 ازان بعد در غصه چهل روز همراهِ خاقان عالم فروز
 روانه به کابل گردان شدند دلیران بگشتند و خندانشدند
 با کثافت دریای پنجه بریشان به سلطان بکنگید شه کامران
 ز رزم همایون شه بی نظیر گریزان شد او در لباس فقیر
 شبان شب سوئی کوه طمان رسید بمحله درو خانگاه و نالان رسید
 دران معرکه عسکری نامدار گرفتار گشته ز شاهی سوار
 مظفر شده شاه گردن فراز به کابل رسید به سامان و ساز
 دران ملک یکسال شاه جهان نموده به سعیش با حسب شان
 ملک کامران باز در ملک شاه رسید به ابا پانزده صد سپاه
 روانه بسویش چو سلطان بشد به نیلاب رفته گریزان بشد
 ملک کامران بهر افساد و جنگ نه غافل شدی ار چه آمد به تنگ

بگفتند کای نازش تاج و تخت همیشه ترا باد فیروز ز تخت
 باین شهر رسیدنی خوب نیست که اینجا به پیکار مرغوب نیست
 از آنسو ملک گشت ناچار گشت ز گفتار او شان دل افکار
 نمودی حصار ار شده نامدار کشادی همان شهر را با وقار
 چو دیده مخالف ملک باز گشت فتاده ابر شاه پر ساز گشت
 چو اسوار شاهی پریشان بده ز شش کامران خوف در جان بده
 از آن از مخالف نموده فرار به جنگاه شخصی نمایده قرار
 شده شاه ناچار با پهلوان سونی ملک کابل بگشته روان
 ملک کامران چون از یخال شاه شده مطلع با سوار و سپاه
 براهمایون با جنگ کرد بقتلش در آنوقت آهنگ کرد
 نموده یلان و سمران را هلاک ز خنجر نموده جگر چاک چاک
 بفرق شهر شاه بحر و زمین رسانید ضربی ز شمشیر کین
 هم اسپ شهر شاه محمروح گشت بمرزادر فتح مفتوح گشت
 همایون چو محمروح از جان بده بملک بدخشان گریزان بده
 مظنر شده کامران مرزبان سوم بار کابل گرفته نشان

از افسو مظفر شده باز گشت بر همه سران شاه ممتاز گشت
 بکابل رسید به تخت شهری به حشمت نشسته بتاج مہی
 چو پنجاه و شش شد به نصد ^{۹۵۶} ^{فزون} دوران سال از گردش چرخ
 بملک همایون مرمروران چو تاراج کرده همراه وز بکان
 به تادیب او شاه گردن فراز سوی بلخ رفته بسامان و ساز
 ملک عسکری هم ملک کامران نمودند افساد آندم عیان
 همایون سونی شان نگرده خیال سوی بلخ آمد بجاده و جلال ^{۳۰۰۰}
 همراه وز بکان پیر محمد جوان بچندی امیران به سی صد بلان
 فرستاد بهر جدال و قتال بساطمان همایون خجسته خصال ^{۳۰۰۰۰۰}
 سپهس با ملک زادگان خضار رسید او بال لشکر سی هزار
 بساطمان قیامت نما جنگ کرد ملک و شمشان را بسا تنگ کرد
 گریزان از جنگاه او شان شدند رسیدند در شهر حیران شدند
 شهر شاه فرمود بهر حصار مگر آن زمان لشکر شهریار
 نیامد در آن جنگ چون کامران که در ملک او شان کند گریزان
 بگشتند زان رو پریشان ^{دل} زان رو پریشان زان رو پریشان

ابا عسکری آن زمان آن مهران
 بدست بد خشان بر کامران
 روانه شبها شب زکابل شدند
 جدا از شهرنشاه با نکل شدند
 به تعزیب و تعزیر شه کامران
 فرستاد هند ال را مرزبان
 ز هند ال مرزا چو کارش تمام
 نگشته از آن شاه عالی مقام
 بملک بد خشان بفوج و یلان
 رسید و یکنگید با کامران
 دسار گشت او ز سلطان فرار
 سپس در در طالقان شد قرار
 همایون ملک بایلان و گوان
 مهران حصن کرده حصار آن زمان
 ملک کامران چون بگشته تباہ
 طالب رخصت حج نمود و شاه
 در انغم شد بش شادمانی حصول
 همایون چو عرضش نموده قبول
 بدست عسکری هم ملک کامران
 بدست زیارت گرفتند راه
 نفرمود چون شاه بحر و زمین
 پی قید او شان بفوج و سپاه
 برگشتند او شان از آن شرما گین
 بر شه رسید و امان خواستند
 ز حیل همه کینه بگذاشتند
 ابر حال شان رحم خاقان نمود
 بگونی با و شان ابا جان نمود
 بشهرنشاه شانرا بتوقیر و شان
 عنایت نموده گلاب آن زمان

رسیدند به کابل بسامان خود در آورد آنرا بفرمان خود
 همایون چو زین حال آگاه گشت پی جنگ تیار با جاه گشت
 سلیمان جوان را بدخشان سپرد بهندال قند ز بدخشان سپرد
 رسیدند به کابل همایون بشان بسا عریده کرد با کامران
 یکایک ملک کامران از حصار سوئی کوه رفته بگشته فرار
 دیگر بار کابل بفرمان شاه رسیدند به صولت بفضل اله
 در اندم هزاری باثنای راه نمودند بس کامران را تباہ
 و را بر گه آن قوم بشناختند به تعظیم بردند و در غور بند
 در آنجا چو دید او شده کام تانخ بر پیر محمد رسیدند به بلخ
 ز تائب او میرزا کامران بملک بدخشان بگشته روان
 چو پیکار او با سلیمان بشد مظفر ابر غور و بقلان بشد
 سلیمان بچنگش چو طاقت برفته به کولاب راحت نداشت
 مران همایون شد بی نظیر بگشتند ناخوش ز خواجه وزیر
 بگفتند شان شاه را از حصار وزارت به قاسم عنایت شود
 همایون چو نشید گفتارشان بگشتند ناراض از مرزبان

بسوری هم او دختر خویش را سپرده بآن کامران میرزا
 به کابل همایون مهر مهروران همه آل را داشته آن زمان
 چو پنجاه و سه شده به نهمه فزون پی کردن دشمنان راز بون
 در آنسن ز کابل ملک بایلان بملک بدخشان بگشته روان
 همان دم دیگر بار چون یادگار نموده فساد از شده نامدار
 از آن روز شهر شاه بحر و زمین بقتلش رسانید از تیغ کین
 شده هند کش شاه در تیرگان به محرم حم رسیده به گرد و جوان
 بفوج بدخشان صلیمان جوان در آمد در انجا تو قیر و شان
 بچنگید با شاه بحر و زمین بگرزگران و به شمشیر کین
 به یک معر که شاه کردش فرار روان شد سوئی طالقان با سوار
 در انجا چو بیمار شد باد شاه از آن روا قامت نموده و ماه
 از آنسو ملک کامران هو شمنه فنا و ده به تجار و ر غور بند
 بسامال و اسپان گرفته ز شان رسیده به غزنین بفوج و جوان
 یکایک ز مهر دار آن جنگ کرد بچانش به یکبارگی تنگ کرد
 گرفته مران حصن را کامران در انجا بسیار است فوج و یلان

شهرشاه بیرم سپهدار را سپرده همه ملک قندهار را
 سپیس پادشاه بایلان و گوان به تسخیر کابل بگشته روان
 همانوقت آن میرزا یادگار زانماغزار غون بگشته فرار
 بر شاه با فوج اراسته بیامد بمقت امان خواسته
 همراه فراز هندال هم با سپاه به پیوست با شاه عالم پناه
 به کابل برانگاه سلطان رسید ملک کامران هم بسامان رسید
 چو سالار او با سپاه گران در آمد به نزدیک شاه جهان
 گریخت
 ملک کامران زان به غزنین بصد حیف در جان خود خون
 همان سال با جاه شاه حریف بر وز دهم ماه رمضان شریف
 چو در حصن کابل با سوار شد با کبر همراه فرازد و چار شد
 در آنوقت عمرش بده چار سال ابامادرش بود آن نیک فال
 ز دیدار فرزندش شاد گشت دل شوره اش زد و آباد گشت
 سپهدار غزنین یل مرد راو چو پستی ملک کامران را نداد
 میان هزاره به داور رسید ز شان نیز مرزا چو ایمن ندید
 شادفت
 بنزدیک ارغون به بهنگ از و کامران دستگیری یافت

از ان شه زائشای ره باز گشت بی فتح قند بار پر ساز گشت
 ملک با سمران رای با کام کرد به بد اغنجان زود پیغام کرد
 که اکنون مرا حصن قند بار را سپاری اگر تو بشوق و رضا
 بدخشان و کابل ز اخوان من هر آنکه رسد زیر فرمان من
 مران حصن را ای سحر بخود ترا باز تسلیم خواهم نمود
 به تسلیم و زاد چو انکار کرد شه نشاه رازان دلازار
 بخاوت سمران را شه نامدار بفرمود آمدم به فتح حصار
 سپه دار بد اغیکتای دهر بی غلّه و قوت روزی بشهر
 قطار شتر بابا مردمان فرستاد بهرد و اب و جوان
 هر آنگاه رفتند شان در حصار در آمدم محمد سمرنا مدار
 باو شان با سواران در رسید ابرو شمنان تیغ و خنجر کشید
 هر ان کس در آمد بشد ^{راه} سد ز شمشیر جانش نمود و تباه
 یکا یک همه نامدار و سوار بزودی رسیدند اندر حصار
 چو غافل بده میر بد اغنجان نه آرم کرده باو شان از ان
 همانوقت رخصت گرفته ز شاه روانه به ایران شده با سپاه

ز افواج ایران شه نامدار پی فتح قندار بد استوار
 چو کارش نگشته ز او شان تمام بگشتند حیران پریشان تمام
 ز شاهی از ان گشت محروم شاه جهان را بدیده بدیده سیاه
 ولیکن در اندام ز فضل خدا بسا نامدار و بسا میرزا
 بگشتند ناراض از کامران رسیدند در پیش شاه جهان
 بسا مردم نامور از حصار بیرون آمدند هم بر شهریار
 ز تاید شان شاه فنکار گشت ظفر یاب بر حصن قندار گشت
 ملک عسکری، با سمران و سپاه بر شاه آمد گرفته پناه
 ز اقرار خود شاه عالی نژاد سپرده همان در به مرزا مراد
 چو ایرانیان لشکر شاه را درون همان درندادند جا
 از ان سروران دیلمان مغول بگشتند بیزار و زار و ماول
 در آنوقت اکثر گریزان شدند به کابل بر قند بیکان شدند
 از ان بعد سلطان گردن خراز پی رزم آراست اسباب و ساز
 چو اسباب تیار با جاه گشت به تسخیر کابل روان شاه گشت
 مراد آن زمان سخت بیمار شد به ملوت میت گه فتنه شد

رسید به شاهزاده مراد و همراه او پادشاه مرد را در
 دست خیمه قندار گشته روان کشاده و زرگر سیر از یلان
 همانوقت چون عسکری میرزا خبر یافت از حال عالم کشا
 همراه از اکبر ملک را ایشان به کابل به عثم او کامران
 فرستاد و در حصن قندار خود بی جنگ مانده با سوار خود
 همان یون شهرنشا فرخنده بخت در ماه محرم بتاریخ هفت
 به نهمه فروزن بود بجا و دو در آن پناهنده با لشکر جنگجو
 رسید به قندار کرده حصار مران حصن را ماه شش شهریار
 جو کامران شاه فرمان روا فرستاد بیرم همراه از را
 چون قوم برارده شد شش سده راه بآرزوم شانه نمود و تپاه
 همراه از بیرم به کامران رسید به دو گفت کای مرزبان
 هر ملک قندار و دیگر دیار به تنفویض سلطان نه عذر گیار
 به تسلیم آن او نه اقرار کرد هم از طاعت شاه انکار کرد
 بمقصود چو آن میر فایز نشد بدو گفت کاین کار جایز نشد
 ز کابل رسید او بشاه ز من بگفته همه حال در آن خمین

بگفتا که سلطان هند و سستان اگر عهد با من کند این زمان
 که در ملک او کلمه پنجتن بخوانند با صدق دل مرد و زن
 هر ملک هند و سستان از جدال و دشمنی بان شاه فرخنده قال
 در آنوقت سلطان به یگم بکام همایون ملک را به داد آن پیام
 همایون به سوری جوابش به داد که دارم بآل علی اعتقاد
 از آن روی بران و با اخویان بگشته عناد و جدل در میان
 به عالم نبود ی اگر نیک زن نه شاهی به سعیدی به شاه ز من
 بخاوت شهر شاه ایران پناه به دولت بآن پیرم خیر خواه
 به پیر سعید احوال هند و سستان بی دستگیری شاه زمان
 بگفتا شهر نشد که طفلم مراد به نالار بداغ خان مرد در اد
 به صد جاه جنگی یلان ده هزار رود زود همراه آن شهریار
 به دشان و کابل چه قند را ز دست اخویانش ی جنگ و و غنا
 گرفته ملک را همه سپرد سپیس شاهزاده بر من رسد
 سپیس چند که به شاه هند و سستان مرخص بگشته ز شاه زمان
 شده شه ز تبریز هم اردو یلان پی جا ختن دشمنان را از لیل

که تا شاه هند و سیستان در عراق پانده بدو داشت مرزا نفاق
 بطرفش کشیده همه مروران بامداد سلطان نموده زبان
 ز الطاف شاهی در ا باز داشت بسقیدش همه وقت پر ساز داشت
 گزندی رسانید بر جان او حقارت بسی کرد بر شان او
 ز گفتار آن بیرم اهل جنگ ملک بود خاموش چون کوه سنگ
 درین وقت سلطان رشک ماه که بدخواهر شاه ایران پناه
 همراه از قاضی جهان نامور تهم نور دین مرور ذی هنر
 بی دستگیری آن مرزبان بگشتند ساعی بشاه جهان
 درون محال هم بروز سعید بر شاه آن خواهر اور سید
 رقم کرد و بدیت آن رشک ماه بیان کرد نزد یک ایران پناه
 که سلطان همایون مروران باغت این سخنها با صدق جان
 بصوری بر شاه ایران بخواند گزان در دل شاه لغت
 بذکر علی شاد هستم مدام باو لا داو نیز هستم غلام
 چو مهر ولایت ازو شد عیان مرا نام او هست و روزبان
 در خواهر جو بشنید این خوش کلام برو شاد گشته شبه نیک نام

به نهمصد چوپنجاه و یک شده عیان هم اول جمادی شهر شد روان
 همایون شهر نشسته در آن سال و ماه رسید به نزد یک ایران پناه
 ز دیدار سلطان ملک شاد شد تو گوئی یکی گلشن آباد شد
 نشسته با هم چو شمس و قمر به پرسید احوال یک را دیگر
 شهر شاه یکر و ز در آن سخن همایون ملک را بگفت این سخن
 که دشمن ضعیف چنان شده ^{بلند} تر اندرون چاه غم در فکند
 بد و گفت کای پادشاه جهان چنان شد ز فعل بد اخویان
 شهر شاه را گفت شاه ما و یک بطوریکه کردی با خوان ساوک
 بناید که دور است از عقل و ^{هوس} اگر چه شوند اخویان زور و دوش
 بران وقت حاضر نموده طعام اخ شاه ^{طهماسب} بهرام نام
 چوبنده دران بزم بد دست بست گرفته بدست آفتاب و طشت
 ابر دست ^{طهماسب} عالی جناب همرا از بهرام یل رنجت آب
 چنین گفت آنوقت شاه زمان بخاقان ذی شان هند وستان
 باخوان چنان طرز باید نمود بتو گفتم این هند من بهر سود
 ازین حرف بهرام مرزا بدل بهما غم بخورده شده ^{مضمحل}

نشسته به تخت شهری با چشم جهان را آگاهستان نمودار گرم
 لقب خویش را از زمان مرزبان بداده سکنه ر ملک در جهان
 مهران را از تقریر دل شاد گویو بطرفش بیاد رود و مقاد کرد
 مساوی خود مهوران را شمرده به از جان خود پهلوان را شمرده
 ملک پادشاهی بصد داب کرد جهان را از انصاف شاداب کرد
 گر پادشاهی آن شهر یار از سلطان همایون نموده قرا
 بطوریکه سلطان همایون بجاه گرفته مهاگ از ان پادشاه
 به تشریح آن خوش بیان میگنم شه هند و اشادزان میگنم
 داستان در بیان مراجعت نصیرالدین محمد همایون پادشاه
 از پارسه مان و مسخر کردن کابل و هند و مغان گرت ثانی
 از حکم همایون مهوران ز قزوین چو آن بیستم ترکمان
 بر شاه ایران فلک افتاده رسید به نیلاق با صد وقار
 همه حال خاقان هند و سنان به تفصیل گفته بآن مرزبان
 چو بشنید این حال بیتاب شد خدیو جهان چشم پر آب شد
 به و گفت گای مهوران زمان بیاد به نزد م به شاه جهان

محمد شده خست با هر دوران برفه بسوی چنار انزان

* داستان در بیان ابراهیم شاه سورا فغان *

از انجا بشوکت ابراهیم شاه روان شده سوی آگره با سپاه

چو بختش همایون و فیروز گشت به تخت شهری جلوه افروز گشت

هماندم بسی ملک هندوستان گرفته سپهر ارباعز و شان

اگر چه محمد شده نامدار پی اخذ ان تحت و ملک و دیار

بساجستجو کرد و بی سود گشت چو اقبال و بختش نه به بود گشت

سپس چند گره سورا احمد بشان به پنجاب گرداوری یلان

نموده پی جنگ و آرزوم و کار بساطان ابراهیم عالی و قار

چو احمد بد اخ زاده شیر خان روان شده پی تاج هندوستان

بقرب قرح با ابراهیم شاه بجنگید احمد بفوج و سپاه

نمودند با هم بسا کارزار در آخر ابراهیم گشته فرار

ملک اور یسه گریزان بشد بران ملک با جاده سلطان بشد

* داستان در بیان سکندر شاه سورا فغان *

مظفر شده شاه احمد بشان روان شده سوی آگره با یلان

پیاده کشی روز و شب شاد گشت بی در خان خویش بر باد گشت
 بنغمه سمرائی و رقص و نشاط یار است محض انبساط
 با نعام و اکرام شاغل شد ز کار شهری عین غافل شد
 زیدی اهو شخص بقال بود جوانمرد بسیار خوشحال بود
 وزارت و راه شاه با جاه داد ز رو خلعت و پیل و لخواه داد
 بدانت چون خیر خواهی و را سپرده همه کار شاهی و را
 ز اسراف و تبذیر شه نیکنام تهی گشت چون گنج شاهی تمام
 ازان از سمران ملک و جاگیر گرفت او در اندام به تبعزیر
 عطا کرد بر اهل شینان خویش ازان رو امیران و سلطان ^{خویش}
 بگشتند با غنی بر شهر یار نمودند با هم با کارزار
 ز حرکات شان شاه شد ^{مضمحل} گر یزان بر دند ورون محل
 همین طرز هر روز شر و فساد ترقی بگشتی ز راه عناد
 و گریه داخ زاده شیر شاه بر اهیم خان سور عالم پناه
 کشیده بطرفش امیران ^{بسی} بهمراه گرفت سامان بسی
 ز سلطان محمد ابی کارزار بگشتش در آورد گوا یار

ابرهند نه سال شاهي نمود . نصد جاده فرمان روائی نمود
 سنجاق و ت. بمالیم بسی شاه کرد . ابا در خان عیش و لخواه کرد
 یکی حصه حصن دهلوی بشان . تعمیر آورد آن مرزبان
 * داستان در بیان فیروز شاه سورا افغان *

چو کرده وفات آن شه نامدار . در آنوقت بر تخت گوالیاو
 شده پورا و شاه فیروز خان . ده و دو ده سال عمرش عیان
 که تار و زسه هم نگرده شهری . به شیر و گوپال و تاج مهی
 که خاشن مبارز بر اده دغا . ز لک شیر و خور دگر فدا
 بقتلش رسانید با صد ستم . نگرده بدل هیچ اندوه و غم
 ز فوتش بشد منهدم خاندان . سپهر ار هندوستان شیرخان
 مبارز سمرافراز عالم پناه . بده نیز اخ زاده شیر شاه
 ازین کار او ناپشیمان بگشت . به هندوستان شاه باشان بگشت
 * داستان در بیان محمد شاه سورا افغان مشهور بعدی *

مبارز بران تحت شاهي نشست . پی نظم فرمان روائی نشست
 لقب خویش را آن زمان شاد . بشان شاه عادل محمد بداد
 شاد

سوئی گه گران مهرکشان تاختند	ز افغان نیازی امان خواستند
۹۵۴	سوار
به نصد فرون بود پنجاه و چار	دران سال سلطان بروج و
به پنجاب رفته بتاویب شان	بجنگید و د سال با گه گران
ملک دشمنانرا بریشان نمود	رخ خویش بر تخت با شان نمود
ز سلطان همایون ملک کامران	همزیمت بخورده بحال زیان
بدرگاه سلطان سلیم انزمان	رسید و امان خواست از ترس
ز راه تکبر برش شهریار	نموده حقارت شد اوزان قرار
ز کوه سوا لگ شده کامران	به پیوست با گه گران بعد زان
ششده سپس چند گره شده سلیم	که سلطان همایون بشان عظیم
باطرات نیلاب با پهاوان	در آمد پی اخذ هندوستان
هماندم سپه دار خان نیک خو	اگر چه نهاده بگردن زو
که تا هم زد و هلی بروج و سوار	سلطان همایون پی رزم و کار
شباشب به لاهور با شان رسید	در انجا با گوش مهر خان رسید
که سلطان همایون بکابل شتافت	ازان روز به مرور خان بیافت
۹۶۰	صفات
بسن نصد و شصت آن پر	بسی گشت بیمار و کرده وفات

پتاج شهی شاه زاده جلال شد شاه در آگره بی جدال
 لقب خویش را داد سلطان سلیم شد هند گشته بستان عظیم
 چو عادل ملک را اطاعت نمود پیانه و رازان عنایت نمود
 سپس چند روز آن ملک نامدار پی قید عادل شده استوار
 چونین حال عادل خبردار گشت ز جان خویش محروم یکبار گشت
 بمیوات رفت او ز راه سانس به نزد و هم فوج شاهی خواص
 به پیشش همه حال اظهار کرد بر او مهر زان آن سپهر کرد
 به همراه عادل بفوج و یلان پی رزم با شاه گشت از روان
 اما شاه در آگره جنگ ساخت بمیدان همه را ملک تنگ ساخت
 چو عادل بآر ز م گشته فرار پریشان شده رفت سوئی بهار
 سپس کس ز حالش ناگاه گشت پریشان از آن خاطر شاه گشت
 بران مردوران از شه مرد راو بمخفی نمودند شر و فساد
 به تعذیب شان شاه ارشاد کرد یکی را از آنجهامه بر باد کرد
 ز سلطان از آن دیگران بیدرنگ بگشته با غی نمودند جنگ
 سپهر ارشان را بریخت به داد ز شمشیر هندی نصیحت به داد

ز احکام سلطان شریف و وضع ^ن بر وزده و دوز اول ربیع
 به نصد قزون بود پنجاه و دو ^{۹۵۲} در آن سال از دشمن جنگجو
 گرفتند آن حصن را از سستیز به صد جاهد و صولت شده تدوینیز
 چو این مرده فتح سلطان شنید بگردید مسرور و رحلت گزید
 ابر تحت هند ان خمسه خصال بشوکت نموده شهری پنج سال
 بسی مسجد و نهرو همان مرا بسی حصن هم راه راحت فرا
 نموده به عهد خود ان مرزبان ز عدلش بده شاد خود و کلان
 یجود و سخاوت نه همسر بداشت بجال گدار حم اکثر بداشت
 بصادرک در شاعری و اشقی بدین نبیره بری ساختی
 ز ان سال سوری سپیدار بود پر از وصف آن نیک کردار ^{بود}

* داستان در بیان سلیم شاه سور افغان *

پروصفت

هر آنکه ملک شیر کرده وفات بهمین دو پسر داشت آن
 کلان بود عادل خمسه خصال قویدل تهم خر و بوده جلال
 اگر چه وی عهد عادل بده ز کار شهری لیک غافل بده
 بر وزده و پنج اول ربیع یلان و سمران را نموده مطیع

چو پیوست با شاه میران او رسیده از انخوت در جان او
 چو ایام با او نه دمساز گشت ز آرزو یکبارگی باز گشت
 مگر چند میران آن نام دار نمودند آرزو با شهریار
 چو پنجاه و یک شده به نه صد روان ^{۹۵۱} در آن سال با هم روان شیرخان
 بسختی مظفر در آن جنگ شده بمیدان منخالف بجان تنگ
 از آن سواران شده بحسن چتور بران نشد ظفر یاب از راه غور
 به رتبه سواران شاه زان بعد رفت
 مران حسن بگرفت چون رعد رفت
 ملک زاد عادل همراه فراز را عطا گشت انجا ز کشور کشا
 از آن سوبه کالنجرا ندیم بشان روان نشد ملک شیرخان ^{مکان} ذی
 بچنگید باراجه آن دیار نقب زد و بشوکت بفتح حصار
 بران دژ و حصائی تنگ منخالف شود زان درون ^{حسن تنگ}
 مگر حقه باز گشت از جدار برانجا بده باهمان شهریار
 فتاد و از آن نارتد و زیان ملک گشت مجروح با هم روان
 که تا هم دران حالت مرگ شاه پی فتح آن دژ بفوج و سپاه
 هر وقت ترغیب دادی بشان به خیمه فتاده شده نیم جان

میران بسی مشورت شده نمود همه ملک بنجام حصه نمود
 بچندی امیران عطا شاه کرد امینی بر او شان بصد جاهد کرد
 از آن طرف در آگره باز گشت ابر مالوه رفت پر ساز گشت
 نخستین گرفته به گوا لیا ر ز قاسم امیر همایون بکار
 ز مالو سپس مالوه را گرفت بشمال و اسباب زانجا گرفت
 بزودی بدر تنبهور آن شاه رفت بصد شان و شوکت بصد جاهد
 بر آن جایگا شده ظفر یاب گشت سونی آگره رفت شاداب گشت
 بشادی و سوری ممالک تمام بیک شمال سلطان بداد نظام
 به تنخیر ملتان سپس مرزبان به هیبت فرستاد با پهلوان
 در آن ملک هیبت بصد شان مظفر شده نزد سلطان رسید
 بسن نهصد و پنجه آن شهریار بتادیب پورن بگشته سوار
 بار نامور راجه رایسین به جنگید سلطان رونی زمین
 اباخان مانس تبه شاه کرد رخ خویش بر تخت با جاهد کرد
 سپس چند به با سپاه و سوار روان شد سپه دار بر مار دار
 پی جنگ با مال دیو آن زمان پیار است لشکر ملک شیر خان

بن شاه پارس تر یا مکان محمد ملک شاه زاده کلان
 شهرنشاه را آن نجسته صفات به تعظیم برده به تخت هرات
 شب و روز بسیار عزت نمود بجان خویش با شاه الفت نمود
 برای سفر آنچه بود احتیاج به داد و پی صاحب تخت و تاج
 از آنجا به مشهد شهرنشاه رفت به قزوین از آن بعد با جاه
 سمران شهرنشاه پارس تمام نمودند تعظیم آن نیک نام
 همایون شهرنشاه هند و سستان بر شاه طهماسب در اصفهان
 فرستاد بپیرم سمرقند را بمانده به قزوین بشوق و رضا

* داستان در بیان شیر شاه سور افغان *

همایون ملک را نموده تپاه شده شیر در آگره پادشاه
 شنید او که سر خضر خان اهل جزگ اباد ختر شاه محمود بنگ
 بصد جاده و توقیر کرده نکاح بماندست چون پادشاه با فلاح
 که آن خضر از جانب شیر خان به حاکم بنگ با عزت و شان
 روانه بنا و یب او شاه گشت به تعظیم او خضر در راه گشت
 چو آن میر با شاه دو چار شد به قهر و عتابش گرفتار شد

گرفتار یثس هیچ دشوار نیست که همراه او فوج بسیار نیست
 به قندار هرگز که سلطان رسید برش عسکری با جوانان رسید
 بحال برادر تا طاعت نکرد یحنگید باشد تا صفت نکرد
 یحنگش حوالت نمیداشت شاه زن و پور را داشت در بارگاه
 صرف نام را شاه همراه گرفت طریق خواصان یحانکه گرفت
 بده نزدش بست و دو پهلوان از آن جمله بد بیرم تر کمان
 به خیمه ملک عسکری چون رسید همراه از اکبر ملک را بدید
 همراه بر دش به قندار رفت غنیمت بسی برده شیار رفت
 همایون ز فعل بد اخویان گریزان شده رفت در سیستان
 ز طهماسب سلطان فلک اقتدار^ن بده شامو حاکم آن دیار
 رسید او بنزدیک شده چون با عز از برده بصد احتشام
 بد رگه هر چیز حاضر نمود و سوخ خودش بیش نماند نمود
 زنان را برسم کنیزان بجان فرست او بر مادر مرزبان
 شهر شاه زو شاد بسیار بود نموده قبول آنچه در کار بود
 از آنجا سپس با دوشه نیک ذات بزودی رسید به ملک بهرات

که آن ملک را نامهاراج بود بر از وصف آن صاحب تاج بود
 بر احوال شده غمگساری نمود شب و روز خدمت گذاری نمود
 چو حسن نهصد و چهل و نه شد ^{عیان} ۹۴۹
 ز خاتون بانو خجسته شمار
 تو له ملک زاده اکبر شد
 ملک آل را نزد رانا گذاشت
 هم اسباب و دولت در آجا گذاشت
 ز رانا مهاراج لشکر گرفت
 خدیو جهان راه بهر گرفت
 موافق بساطان چو لشکر نگاشت
 از آن بر مخالف مظفر نگاشت
 به ارغون یکی جنگ چون طول شد
 علی شلیخ آنوقت مقتول شد
 در آن عزم چون سود سلطان نیا
 به خواری سوئی ملک قند بار تافت
 ز گجرات بیرم به اتشای راه
 رسید به بنزدیک عالم پناه
 ز هندال شده کامران میرزا
 بآرزوم بگرفت قند را
 ملک عسکری را در انجا نشاند
 بذیر رسومش مهران را نشاند
 همراه از ارغون بداد این پیا
 تمام عسکری را بزدی تمام
 که سویت همایون بحال زیان
 پریشان و حیران بگشته روان

بمردند بسیار و خیران شدند
 خبر یافته قرب دشمن رسید
 زن و مال را پیش انداخته
 چو شب شد شهرنشاه گم کرد راه
 شهرنشاه با پهلوان دست و پنجه
 چو بیریان بر مخالف تاخت
 از آن فوج او شان هراسان
 تعاقب نموده خدیو جهان
 از آن فتح خوشنود شد شهریار
 در آن روز خوش گم شده
 پی آب تار و زسه مرد و زن
 ملک روز چارم بنزدیک چاه
 عمیق اندر آن چاه بسیار بود
 همه مردم و اشتر و تازیان
 بسی محنت و رنج بر جان

شدند
 شهرنشاه و میران بلب جان
 بتر رسید سلطان چو ایمن ندید
 علم را پی جنگ افراخته
 به نزدیک دشمن بدیده نگاه
 بمرده علی شیخ برده برنج
 مرد شهنانه از جان تنگ ساخت
 ز جنگاه فوراً گریزان شدند
 گرفته بسا اشتر از دشمنان
 نموده ز دل شکم پروردگار
 رسیدند نزدیک شاه جهان
 باشتند مایوس از جان و تن
 پریشان رسیدند به فوج و سپاه
 بر آوردن آب دشوار بود
 به سختی بخوردند آب آن زمان
 سپس در امر کوت سلطان

چو شه را از ان پدش داده پیام پی آمدن زان روان شد بکام
 چو راجه حاکمیر شد راه بشد جنگ و راندش شد دین پناه
 به اجمیر شد خست و پامال رفت چو در گوش راجه همین حال رفت
 ز طلبیدن شد پشیمان گشت به بندیدش عین حوایان گشت
 اراده همین کرد آن ذی مکان که شه را فرستد بر شیر خان
 ز افواج راجه یکی عمده دار که سابق بد او چاکر شهریار
 از و حال آگه شده مرزبان به شب در امر کوت گشته روان
 چو کامل بره اسپ سلطان بشد از ان خاطر شه پریشان بشد
 ز تردی پی اسپ اظهار کرد ز اغماغ و بی شرمی انکار کرد
 چو لحظه بلحظه خبر میرسد سرعت می آید که فوج عنید
 ز وقت زیان شاه ناچار گشت بر اشتر به صد حیف اسوار گشت
 همراه از ذی جاه که ندیم یکی اسپ بد مادر آن فهیم
 شهزاده را داد آن باد پا بر اشتر نشاند سپس مام را
 همراه مادر پیاده رفت چو خورشید آن نیک زاده رفت
 پراز ریگ بد آن ولایت تمام میسر نه بد آب زان خا و عام

به دشمن بکنگید تا هفتماه^۷ بران چون مظفر نشد بادشاه
 همانوقت از گردش روزگار طلب کرد امداد از یادگار
 در اشاه ارغون ز راه دغا بگفته که من دخر خویش را
 حواله بتوز و خواهم نمود بعالم از ان سود خواهم ر بود
 ز اغوای او میرزایادگار بغاوت نمود از شه نامدار
 از اشاه ارغون^ن شه جنگ کرد به لشکر شهرنشاه را تنگ کرد
 گزندی چو بر حال سلطان^{سید} به بهاکر پریشان و حیران رسید
 در آندم شهرنشاه از یادگار طلب کرد و کشتی بمست هزار
 ز حیل بسی او فسانه نمود بی دادن آن بهانه نمود
 بده چند کشتی که در آب غرق بر آورد خاقان عالم چو برق
 نموده عبور از زمان باسوار ز خوف ملک میرزایادگار
 بدرگاه آمد امان خواسته سپس جنگ بامر زبان خواسته
 ز شه لشکران را پراکنده کرد بطرفش همه را گزیننده کرد
 ز راه^۸ حاکم میر شه باغریو به اجمیر رفته بر مالدیو
 که از راجگان هندی شان بدش مقرب بدرگاه سلطان بدش

مظفر شده با چمن باز گشت به افران و امثال ممتاز گشت

* داستان در بیان جنگ کردن پادشاه همایون با *

* برادران خود و میران هند و رفتن نزد پادشاه ایران *

پناه رجب شده بفوج نشور ز دریای لاهور کرده عبور

به بهر روانه بصد جا ه شد ملک کامران زان چو آگاه شد

نخواجه کلان و ملک عسکری ز نو شهره آمد ز راه بری

بکابل شب تاب به سوری بر رفت ز سید اب سلطان به توری

بده میر تخته شده ارغون جوان از و خواست آمداد شاه جهان

که گجرات را فتح ثانی کند بر آن ملک کشور ستانی کند

چو آن میر تا ماه شش شاهرا پریشان نمود ز راه دغا

ازان فوج شاهمی نمی یافت ز در گشتی بسار و زو شب منتشر

همان وقت هندال از مرزبان جدا شد به قندهار گشته روان

زار شاد خاقان عالی تبار به بهر روانه شده یادگار

مرا بخابی رزم باشان گرفت خدیو جهان راه سهوان گرفت

در ابحار سید و بگر و حصار بی فتح آراست فوج و سوار

باولا و سلطان محمد ز غدر جدا گشت آن دم ز سلطان و هر
 بطرف مخالفت با سوار شده همایون از آن رود لا فگار شد
 بسا فوج زان رو پیریشان شدند ز جنگاه فوراً گریزان شدند
 به ایام بارش هم افواج شاه بگشتند بسیار زشت و تباہ
 همه دشت از آب سیلاب گشت زیان غله و جنس و اسباب گشت
 چو ز انجا ملک دید جانی بلند بآنسور و آن شده نموده پسند
 یکایک هماندم بشاه زمان نمود و جدل شیرخان مرزبان
 قیامت نه جنگ آغاز کرد چو دیو قوی شور و آواز کرد
 ز خون یلان دشت سیلاب ساخت شهر شاه را نیز بیدتاب ساخت
 ماه محرم بر روز دهم ۹۴۷ آن هم
 به فوج مغل زود از آب گنگ به سن نهصد و چهل و هفت
 سوئی آگره شاه دوران رسید نمود و عبور آن زمان چون رنگ
 چو آن ملک از دست سلطان برفت رسید به پشش بصدشان
 همان سن بر شش به اول ربیع به لاهور ناچار ویران برفت
 ز دریای سلطان پور آن زمان رسیدند اکثر شریف و وضع
 گزشته ملک شیرخان بایلان

در آن بحر یکبارگی غرق گشت
 بخت رسید از جهات فرق گشت^ن
 بران کس سلامت ز دریا^{رسید}
 بران جابده شد در آنجا رسید
 چو بر تخت شاه نیکو فال رفت
 ملک کامران نزد هندال رقت
 به ستقاز سلطان عالم فروز
 عنایت بشد شاهنشاهی^ن شمر و ن
 سپس نزد خاقان گیتی سستان
 رسیدند هندال هم کامران
 جمانگیر و ابراهیم از ملک بنگ
 در اندم رسیدند و گشتند تنگ
 با طغفال سلطان محمد جوان
 ز قنوج آمد به مرزبان
 پی دفع خان شاه عالی نژاد
 نمودی بشان مشورت با مراد
 درین گفتگو ماه شش^۶ بادشاه
 زیان کرد اوقات شام و نگاه
 ز سلطان همایون مهرمروان
 بدل داشتی بغض و کین کامران
 از آن شامل حال سلطان نگشت
 به حیرانیش خویش حیران نگشت
 چو بیمار گشت او در آمد بمقهر
 بگفتا که سلطان مراد داد زهر
 هم از گفتن بیگ خواجه کلان
 به لاهور رفت او بگر دو جوان
 سواران و میران سلطان بسی
 ز افغان چو بودند حیران بسی
 روانه بهمراه مرزاشدند
 جدا از سپهر اراغی شدند

بجهت نفاق از کف دست ما همین نار و دمخت این ملکا
 گزارید اکنون ز دل بغض و کین بی دافعت شیر خان پاکدین
 بزودی نمائید تا نید من کز ان می شود شادی و عید من
 رهای کزین فتنه ای عظیم برانگاه یابم بفضل کریم
 شمار ابا عز از واکرام زود هر ملک تقسیم خواهم نمود
 مر این حرف در خاطر اخویان موثر نگشته به بخت زیان
 در ان دم ز راه دغاشیر شاه ز سلطان عالم گرفته پناه
 از ان روشهرن شاه و فوج و جوان چو غافل بگشتند از دشمنان
 با فواج خان بر مهر شاه شد ظفر یاب باشوکت و جاه شد
 همایون بادشکر سوئی آب گنگ گریزان بگشته در آمد به تنگ
 به پشتش تعاقب کنان شیر خان رسید به باطراف گنگ ان زمان
 چو کشتی نمی یافت شبهه رنگ زده خویشتر را بدریای گنگ
 بدریایکی بود ستقاء نظام بصد جان فشانی بمحنت تمام
 ملک را بدساحل سلامت رساند ابر دشمنان زان قیاسان
 محمد زمان میرزا نامدار به پیشتا و صد پادشاهی سوار

چو زین حال آگاه شد کمران ز لاهور با الف ده پهلوان
 بامداد سلطان روانه بگشت بعالم و را این بهانه بگشت
 بدیلمی چو مرزا با سوار شد به شفقت به هندال دو چار شد
 تهم مخمردین کوتوال حصار بیامد بر کمران ذی وقار
 ماهمین عرض کرده بدرگاه او بصد حسرت و حیف و جانگاه
 که هستیم نکلخوار شاه جهان ترانادهم حصن تا آن زمان
 که با جاهد در آگره بادشاه نگر دی اباسروران و سپاه
 ز گفتار آن فخر دین کمران به هندال در آگره شد روان
 ازان بعد از کمران نامدار برنجید هندال عالی تبار
 به سه صد قوی پیل جنگی نشان هم اسوار پنج الف وین
 به الور بصد شان و شوکت شتایشان شتافت
 به سن نهصد و چهل و شش کامران شد شهاب بزودی و سرعت
 همایون چه آگاه زین حال شد باخوان نه بیزار و احکال شد
 نوشت این ز جو سابر اخویان که باجم شهرنشا به جنت مکان
 بصد جانفشانی و جاهد و جلال گرفته است هنداز جدال و قتال

بدیدار آن شهر شه شاد گشت ز شه اسمان جنت آباد گشت
 بآن شهر مدد را قامت نمود هوایی بد آنجا قیامت نمود
 بسامردم و اسپ بیجان شد از آن فوج شاهی پریشان شد
 همانوقت هندال شه تد و تیز بساطمان محمد نکرده ستیز
 بصد جاده در آگره میرزا رسید بگر دید فرمان روا
 موافق چو با او زمانه بشد به تسخیر دهلوی روانه بشد
 و را بخار سیده نموده حصار چو آگاه ز یخال شد شهریار
 بر اهییم بیگ و جهانگیر را همه رنگ بنجاله کرده عطا
 ره آگره ز و سلطان گرفت با سوار و لشکر بسامان گرفت
 باثنای ره نزد شاه جهان رسید محمد زمان بایلان
 ز سلطان معافی ز تقصیر خود ز جان خواست از نیک تد بیر
 نوازش برش شاه با جاده کرد و را خاص مقبول در نگاه کرد
 ز احوال خاقان هند و ستان چو آگاه شد شیر خان مرزبان
 روانه زرتهاش باشان بگشت به جوسا مقابل به سلطان بگشت
 سه سه در برابر دولشکر بشان نشستند بهر جدل بی گمان

شده باد شده شیر خانی آن زمان	چو سلطان جنید از جهان ^{نهان} شده
بسایمال و اسباب و دولت گرفت	همه ملک شرقی بصورت گرفت
بتاریخ هشتم ^ه شه وادگر	به سن نهصد و چهل و سه در صفر
شبها شب روان گشت با صد وقار	سوئی جو نیور از غضب با سوار
به تسخیر بنجا آمد رفته بستان	چو با فوج و لشکر ملک شیر خان
بسر دار آن در بسا رزم کرد	ملک بر چناران زمان عزم کرد
ز سر کوب آن حصن تسخیر ساخت	بصد جستجو نیک تدبیر ساخت
ز فوج ملک شیر خان گشت تنگ	در آن وقت محمود سلطان بنگ
پریشان بگشته مراسان بر سید	در انجا به نزدیک سلطان بر سید
نوازشش بحالش شهر نشاد ^{حت} سا	ز افساد خان شده را آگاه ^{حت} سا
به گرهی مظفر شده پادشاه	به سن نهصد و چهل و پنج از سپاه
سوئی چهار کمنده او گریز ^ن ابگشت	ز خو ملک خان مراسان بگشت
بسی یافته خان چو از رزم و جنگ	غنایم ز شاهان ذی شان بنگ
بدل حسرت و در د جان گاه برد	بزودی همان گنج همراه برد
ظفر یاب گشته بفضائل	سپهدار بر تخت گور از سپاه

به مهر کج اقامت پنی جنگ ساخت عدد و راهم از تو پها تنگ ساخت
 چو مرزا بدل داشتی این مراد که خود می شود پادشاه در بلاد
 از آن رو بفرج و یلان زودتر بصورت رسیده به چنپا نیر
 ز تردی گرفته یجور و جفا ز رومال و اسباب آن میرزا
 سوئی آگره زود با جاه رفت ز مند و در آنسو شهر شاه رفت
 چو در آگره شاه ذیشان رسید بد رگه مرزا ابراهیم رسید
 ز حیل بسی عذر خواهی نمود را خود را از تاب شاهی نمود
 همراه از تردی خمسته نشان بآن حصن چنپا نیر آن زمان
 بهادر ملک را با صلاح داد ره آگره برد آن مرد را داد

* داستان در بیان جنگ کردن نصیرالدین *

* محمد همایون با دشاه با شیر شاه سور افغان *

چو گجرات هم مالوه ملک ؛ برون رفت از دست عالم کشا
 خلل یافت بر شان شاهی تمام پس بهمت شده زان سپاهی
 هم از شوق افیون ملک شاد بود ز کار شهی عین آزاد بود
 از آن سرکشان مهر بر افراختند ز هر سو با فساد پر داختند

در آن جنگ چون عسکری میرزا هر فوج بوده ز کشور کشا
 بر آن ملک حاکم در اشته کرد مظفر چو شد جشن دلخواه کرد
 بر یک موضع ملک گجرات هم عطا شد بهر میر با صد چشم
 به تسخیر بر آن پورا زمان روان گشت خاقان هندوستان
 سپه ارضی شان بر آن نظام عماد و دیگر هر در آن نیک نام
 که بودند شاهان ملک دکن فرستند عرضی به شاه ز من
 که گشتیم منقاد درگاه شاه ز حکمت نه هستیم ماعذر خواه
 هنوز این خبر در بر شهریار رسید نه بد یافت این اشتهار
 که بر ملک شد شیر خان مرد راد نمود به هر طرف شر و فساد
 امیران خندیس از خوف جان ز سلطان پناه خواستند از زمان
 نمود به بر آن پورا اختیار به هند و رسید ملک با سوار
 دیگر بار میران گجراتیان نمودند گرد آورنی یلان
 بمقرب و جوار احمد اباد زود رسیدند و کردند افساد زود
 در آن دم بهادر سپه دار هم ز بند اب دیو آمده با چشم
 بمقرب اساول بفوج و سپاه روان عسکری میرزا شد یگاه

در اندوختن خالفت چو با جاه رفت
 با آن سوبه سه صد نفر شاه رفت
 ز حکم ملک زو دبر پشت آن
 زدند آهنی میخها مردمان
 خیال عدو چون در آن طرف بود
 باین سونه آگه ز یک حرف بود
 از آن میخ ؛ مردم و شهریار
 رسیدند مخفی درون حصار
 در حصن بگشاد در صبح گاه
 رسیدند اندر سوار و سپاه
 همایون بران در ظفر یاب گشت
 خداوند عالم زو شاداب گشت
 میخ میر آن قلعه دیگر تمام
 هماندم رسیدند در قتل عام
 ز مدت گشایشان گجراتیان
 جمع کرده بودند گنج گران
 ز دیدار آن شاه دل شاد شد
 به تقسیم افواج ارشاد شد
 چو در بند رویو با صد الم
 رسید بهادر شه ذی اہم
 مری را بگرد آورنی یلان
 سوئی احمد آباد کرده روان
 باندک زمان فوج پنجه ہزار
 بیار است ان سرور ذی وقار
 بملک بہادر شد نامدار
 پی برون باج شد استوار
 بہ تروی مغل حصن چہانیر
 سپردہ شہر شاہ والا گہر
 عزیزست سوئی احمد آباد کرد
 عدو را بہ آرزوم بر باد کرد

به تفریب آن فتح دوروز شاه ^۲ به مکی اقامت نموده بجای
 شهرنشا آگاه شد آن زمان که سلطان بهادر خجسته نشان
 ز اسلالت در حصن چنپانیر بدارد بسامال و گنج و گهر
 شتابی با نظرت شه بازگشت پی فتح آن حصن پر سازگشت
 نگهبان آن در چو بسیار شد نه تنگ آمد او جنگ بسیار شد
 نه حیران پی غلّه و آب بود مهتاب هر ساز و اسباب بود
 به یکطرف آن در که غیل ^ن کلا به پائین بده زان طرف ^ن مرور
 همه غلّه و روغن و کاه و آب به ادندی او میکشید از طناب
 شهرنشا روزی بگرد و حصار پی ^ن سیر می گشت با صد سوار
 به ناگه با نظرش رسید آن زمان کزان پیشه آیند بس مردمان
 ز دیدار شکر براسان شدند به جنگل همان وقت پنهان ^{شدند}
 از آنجمله ده مرد را از سپاه گرفتار کرده شه دین پناه
 ز اظهارشان را از افشا بگشت با فواج سلطان در آنجا بگشت
 در آن شب که چون خوش شب ماه بود به تسخیر آن در معین شاه بود
 به سه طرف ^۳ آن جنگ آغاز ^{حت} ساخت قیامت نما شور و آواز ساخت

گشت	گشت
ز نعل سهندان زمین پست	صف لشکر دشمنان خست
بطرف بهادر شه ذی وقار	بسی مردمان و سهندان هزار
بی غله و آب بیجان شدند	ازان لشکرانش هراسان شدند
بهادر سپهر اربابی تاب شد	همایون با آخر ظفر یاب شد
چوسن نهصد و چهل یک شد	گزینان بهادر شده از ترس ^{جان}
گرفته بهمراه سردار پنج	بمندی و رسیده به صد درد و رنج
به پشتش همایون تعاقب کنان	رسیده به بندی و بهوج و یلان
بهادر دران قلعه محصور گشت	دران هم ز خاقان منصور گشت
گرفته بساکنج و مال از حصار	بمراه برده یلان شش هزار ^{۶۰۰۰}
به صد حیفت در تحت چنابنیر	گزینان بگشته بخوف و خطر
همایون ملک بی قتال و فساد ^۳	بروز دگر حصن سونگر کشاد
ازان بعد سه روز با صد حشم	برافراخت سوئی بهادر عالم
به چنابنیر چون ملک شاد رفت	بهادر سوئی احمد اباد رفت
از انجا بهادر ز خوف مغول	روان شده به مکی بگشته ماول
از انجا روان شده به بنداب دیو	براسان دل افکار با صد غریو

بد هلی همایون مهر و روان با کفایت دریای جون آن زمان
 پناگر و حصنی بصدشان و جاه به عالم بشد اسم آن دین پناه
 سپس بایلان بادشا با حور به چم چم بر فته به سارنگ پور
 حکومت بران شاه گجرات بود زن و مرد آنجا بند ذات بود
 نوشت این شهر شاه گیتی ستان به سلطان بهادر تر یا مکان
 بدیدم که هستی غنیم چتور همه کافران را بگیر ی چطور
 ابر فرق تو پادشاهی رسید نشستی برای چتور ای عید
 بهادر سپهر از زود و شتاب زرونی تکبر به ادش جواب
 که هستم غنیم چتور این زمان چور و ستم گیرم آن کافران
 حمایت کند هر که بهر چتور به بین تو ز آن کس بگیرم چطور
 بهادر سپس با امیران خویش مران قلعه بکشد باشان خویش
 ازان بعد سلطان بهادر بشان سونی شاه هند و سنا شد روان
 ز راه تکبر بشاه جهان یحنگید در مند سور آن زمان
 دولشکر که تا ماه دور و زوشب نمودند آرزوم با صد غضب
 دادم ز آواز توپ و تفنگ زمین گشت لرزان ^{تنگ} گشت

۴۰۰۰۰۰

همراه او داد آن شهسوار جوانمرد جنگی یلان چل هزار
روان کرد با شوکت و غرورشان پی فتح و تسخیر هندوستان
بره میر تاتار عالی نژاد بحسن بیان نه بزودی کشاد
بشرب و جوار آگره بعد از آن رسیده با فواج تاتار خان
مهرافراز هندال را بادشاه ابا مهر و بران مغل خبر خواہ
پی دفع تاتار ارشاد کرد ازین حکم سلطان دلش شاد کرد
چو فوج مخالف زین آگاه گشت همانم گریزان ز جنگاہ گشت
ندیدہ چو تاتار راہ فرار بحزبید با بہاوان ده ہزار
قیامت نما رزم ہندال کرد عدو را یکان خوار و پامال کرد
بآن رزم شد خست تاتار خان بہ صد امیران افغان یکان
بحسن بیان سپس با سوار روان گشت ہندال عالی تبار
چو تاید و آمد اقبال کرد مران قلعه را فتح ہندال کرد
مظہر شدہ با چمان باز گشت ز الطاف شاہی ہر افراز گشت
بہ سن نہ صد و چل با بہاوان بہادر سپہدار گیتی ستان
دگر بار آمد بعزم چتور نقبض آردش نیز چر و چطور

۱۰۰۰۰۰

۳۰۰

۹۲۰

بهادر چو زین عزم شاه جهان شده مطلع با سمران گوان
 همین خواست تسخیر آفر ا کند پریشان همه دشمنان را کند
 بسی مشورت کرد از راه غور شب بآش روان شد بحسن چتور
 ازو میران حصن ترسان بگشت ز رانایانه بر دیگان بگشت
 به تادیب سلطان گجرات هم بامداد رانایگاه و چشم
 زدهای همایون بفوج و سوار شب بآش رسید به گوالیار
 بنا بر تقاضای وقت و زمان نموده توقف دو روز مرزبان
 سپس شاه در آگره باز گشت زیاریش رانایانه ممتاز گشت
 بر شش بهادر بصد انکسار فرستاد رانایان تائف هزار
 از ان رو بهادر شش ذی المهم را کرد اورا بر فتنه الم
 چو این مرده فتح مشهور گشت بهادر سپهر ار مغرور گشت
 محمد زمان را معظم نمود ز الطاف شاهی مکرّم نمود
 بن شاه بهاول عالی تبار علاء دین چو بد نزد آن شهریار
 در اینر بسیار عزت نمود بحالش شب و روز رحمت نمود
 بد پور آن میر تاتار خان و را شاه کرده همه پهلوان

چو او بار دیگر شرارت نمود بسی ملک از ظلم غارت نمود
 مقید و را ساخته شهریار بحصن بیانه بر یادگار
 فرستاد محبوس سازد در آن که او ناکند باز فتنه عیان
 نبیره ز سلطان حسین آن زمان دگر بود سلطان محمد جوان
 بدش با محمد زمان چون وفاق عتاب شهری شد برو از نفاق
 محمد زمان میرزا ذی وقار به پیوست با چاکر یادگار
 شبشب از آن حصن کرده گریز بگجرات رفته برای ستیز
 همراه از سلطان محمد جوان بمقنوج بگریخت هم آن زمان
 پوران خود آن ذوی الاحشام بشوکت نموده در انجا قیام
 بکرده پیلان مجتمع شش هزار ^{۶۰۰۰} پی جنگ و آرزم با شهریار
 داستان درینان جنگ کردن نمایون بادشاه با بهادر شاه گجرات
 نخستین فرستاد کس بادشاه به نزد بهادر شه دین پناه
 برای فرستادن زودتر محمد زمان میرزا نام و در
 بهادر ز راه غرور و عناد شهرنشاه را سخت دشنام داد
 به تادیب او شاه عالی تبار به ساز نفر اندم بگشسته سوار

در آنوقت محمود خان ذی وقار بن شه سرکندر لدی نامدار
 موافق با فغان ببن خان بگشت مهر چون پورا و بصدشان بگشت
 ز سردار کالنجرا ند م خراج گرفته شه مالک تخت و تاج
 سوئی جو پورا از غضب عزم کرد بهر یمت بشان داد آرزوم کرد
 جنید از شهرنشاه ممتاز گشت چو سابق بران ملک مهر باز گشت
 از ان بعد در آگره شاه شد خوش ظفر موجب جاه شد
 سپس شاه ذی جاه هندوستان فرستاد کس در بر شیر خان
 که تا شاه را زود حصن چنار سپار دو گره شود خست و خوار
 به تسلیم در او چو انکار کرد رخ فوج آندو سپهدار کرد
 سپهدار گجرات فرخنده قال بهادر ملک چون بطرف شمال
 رخ خویش باشوکت و شان نمود ملک صلیب باشیر خان زان نمود
 بسن نهصد و سی و نه شهریار رسید سوئی آگره با سوار
 نابیره یکی بد ز سلطان حسین محمد زمان خود در آنوقت عین
 بد عوئی شاهسی هندوستان کمر بست باشوکت و عز و شان
 چو زین حال سلطان خردار گشت به بخشید جرمش نه بینر ار گشت

داستان در بیان نصیر الدین محمد همایون پادشاه هندوستان
 بیاسا قیاز و دود را بخشن و مادم بمن ده شراب سنجن
 که تازان بیان همایون کنم ز اشعار او راق گلگون کنم
 بدیدار آن شاد سلطان شود کز انجاء من به زکیوان شود
 چو الطاف شاهی بسی بر من است بیان خاندانش مرا کردن است
 بخت چو با بر فلک جاه شد همایون یگانش شهرنشاه شد
 بصدشان بز و سکه بر نام خویش بیاورد عالم به احکام خویش
 ولی اخویش میرزا کامران بدل حرص پنجاب کرد آن زمان
 به تمیزیت شه روانه شد همین باب او را بهانه شد
 همایون ز غمش خبردار گشت بدل هیچ بروی نه بیزار گشت
 پشاور چه لمغان چه پنجاب را بقندهار و کابل بشوق و رضا
 اضافه بفرمود و فرمان بداد پی ضبط آن ملکهایش بشاد
 عطا شد ز شه ملک میوات هم همراه از هندال را از کرم
 عنایت بشد عسکری را بشان همه ملک سبیل ز شاه جهان
 بصولت به سن نهصد و سی و ^{۹۳۸ هشت} روانه به کابلنجران شاه لشت

همه ما در آن روز و خوار زمزم
 خراسان بگمشت بدو بادشاه
 به راه آن بادشاه ذی وقار
 فردن بود لشکر ز یکصد هزار
 به هند و سنان هرگز اشهاب دین
 بیامد به راه آن پاکه بن
 به ده فوج جزا و جنگی سوار
 بر یک لک فردن بود به
 فلک چاه با هر شمشیر ذی بزم
 بحال بریشان بصدور و غم
 ابا پهلوانان و دوازده هزار
 به هند آمده بدین کارزار
 حکومت بکابل بچندی سوار
 از ان پیش میداشتی شهریار
 گو با امیران اطراف شاه
 همیشه به جنگید در روزگاه
 که تا هم درین حالت مرزبان
 از ان بمرزبانان با کدین
 از ان شاه بابر پسر در پسر
 از ان بمرزبانان با کدین
 به نوز است چون خورشید و جهان
 به تحت دهنی بصدور و فر
 به شمس و شوکت به دولت بجاه
 به عالم عدیم المثل دین پناه
 به نوز است چون خورشید و جهان
 به تحت دهنی بصدور و فر
 به شمس و شوکت به دولت بجاه
 به عالم عدیم المثل دین پناه
 به نوز است چون خورشید و جهان
 به تحت دهنی بصدور و فر
 به شمس و شوکت به دولت بجاه
 به عالم عدیم المثل دین پناه

زده را مصی خالی خود شهریار
 بهر کی نوشته هر شرح دارد
 و حالیک از عبد الاحرا بود
 شهرشاه در نظم آنرا نمود
 به آرزوم و نخبیر ملک و دیار
 قصه ف باشد عمر آن شهر
 تهناتن جوانمرد و هشیار بود
 به عالم بهی نیک کردار بود
 اباماه رویان به باد و جام
 بهی سختی انگ سخت بر جان خود
 بهی ویش و طرب بود شاقلم امام
 زبونی بهی دید بر شان خود
 که تا هم نخورده بدل هیچ غم
 بر دست از دست آن نیکو
 ولی خود ز راه شجاعت بهشان
 به کس از شهرها نماند بجاه
 ابر تحت دهلی به در بهر
 یکی بود محمود دشت غزنوی
 دوم بود سلطان روی زمین
 محمدماه غوری اشهاب دین
 بجاه و چشم هم جو صاحبقران
 که محمود هر گاه بهند و ستان
 بیامد به او شاه پارس بهشان

بعضی گشت بیمارزان و وزجان
 بعضی نهصد و سی و شش مرزبان
 نمایان بر را بطایبید زود
 که بر حصن کالنجرا و رفته بود
 زجان گشت مایوس چون مرزبان
 نمایان ولی عهد را آن زمان
 ز الطاف پیر و تحت و کلاه
 بگردش بهند و ستان باد شاه
 چو آمد سن نهصد و سی و هفت
 به پنجم جمادی اول چو رفت
 بر دزد و شایع بود وقت سعید
 شهر شاه با بر بخت رسیده
 بحسب و صحبتش لعش جناب
 بکابل بشد و فن با صد صواب
 ابر بهند و پارس ز تیغ و کلاه
 نمود و شهریشت و سی حال شاه
 بخود و سخادت شد خوشحال
 نوگونی به عالم عدیم المثال
 بعضی نوکرانش ز راه و غا
 ز خدمت بگشتند اکثر جدا
 بعضی بارشان بلکه بر جان او
 رساندند آسیب و بر شان او
 سزا واقعی شده بر شان نمود
 بهر حال بل لطف و احسان
 اورفته آن شده به او ستاد
 سب و روز در ذکر حق بود شاد
 اور موسیقی طایم با صد و قار
 بعضی حیثیت داشتی شهریار
 بهمنش گری هم ادر شاعری
 به عالم نمیداشتی همسری

معروض نمایان رسانند این سخن که این دژم افغان سپاه و بهمن
 شهر نشسته سلطان جنید آن زمان بی دفع افغان بفرج و یلمان
 ابا شاه نصرت در انجا گذاشت ملک فکر آن سوز دل و گذاشت
 ادر تختگاه آگره باز گشت بر احوال به آرام و مساز گشت
 نمایان برادرش هندال را بداده بدخشان ابا صدر رضا
 ز کابل بر شاه و دوران بشد بدیدار او شاه و خاقان بشد
 همراهی که آن زمان شد سعید ابر ملک هندال لشکر کشید
 حصار می شد میرزا ابا صبا به بد شهن بد جنگید از قلعه گاه
 در انجا جوکاری نکرد و آن سعید ز باشندگان نیز یاری ندید
 هر ملک را خواهر و دیران نکرد رعایای انجا پریشان نکرد
 ظفر چون ابا او و مساز گشت بملکش بفرج و یلمان باز گشت
 ادر آگره این خبر تا سوز رسید به بدگان شد بیکروز
 برزاسایمان بدخشان بداده بداد این خان میرزا انیکم او
 در ان ملک هر گاه صایمان رسید بخند و شش هر کس بدخشان
 ملک زاده هندال حال بجناب رسید به بدش شهر نشسته شتاب

در اندم شهر نشسته خسته خصال هوای ملک ملتان نگرده خیال
 بلاشکار روان گشت سوئی بهار به کره رسیده چه با افتخار
 فلک جاه نصرت بشاه جهان ضیافت نموده توقیر و شان
 از انجاسم زمان میرزا بلاشکار فرمان فرمان روا
 بزودی روان گشت سوئی بهار بمحمود و لودهی بمفوج و سوار
 هریمت بداده ظفر یاب گشت بر اوزان شهر شاه شاداب
 و گمبار میران افغان بهار بگرد آورید نه فوج و سوار
 یکبار از کین بی رزم و جنگ رسیدند شان بر لب آب گنگ
 ملک عسکری میرزا را بجای در اندم روان گرد با صد
 و گمروز خود شه بمفوج دیلان بمصد تر کنازی گمشده روان
 از ان پیش تیمور سلطان جوان بهفتاد کس پهلوان زمان
 ابر دشمنان تر کنازی نمود چو برق فلک تیغ بازی نمود
 بمفوج دیلان عسکری آن زمان ابان تیغ بر تاخت برد دشمنان
 بجان دشمنان خون غم ریختند هریمت بخوردند و بگریختند
 در انوقت نصرت ملک نامدار در آمد به نزدیک شه با وقار

بن شد بدیع الزمان نامدار محمد زمان میرزا با سوار
 فی الطاف بسیار شاه جهان ^{۹۳۵} شده حاکم آگره آن زمان
 شهر نشین نهم صد و سی و پنج پیران و اسوار بی درد و درخ
 بسی سیر کرده بگو ایار در آمد او را آگره با وقار
 همان سن زمان بفرمان شاه جوان عسکری میرزا با سپاه
 بصولات به رگه سلطان رسید به الطاف بسیار خاقان رسید
 جوان میرزا عریه خواهد بود از امر و اهلین مرضی شاه بود
 که او عزم بر شاه نصرت کند ابامال و شوکتش غارت کند
 که آنوقت نصرت بر مرزبان رسولان فرستاد و بگرفت امان
 همان سال میرزا احمد نگر میرافراز بران صاحب مهر
 بقاصد فرستاد هدیه هزار به رگه آن خسرو نام دار
 او را آخر آن سال هم این خبر رسید و او را گوش آن دادگر
 که محمود سلطان عالی مقام بن شد سرکنه و لدهی بنک نام
 نصرت بفرمود ملک بهار بهانه است بی خوف و غم با سوار
 بهمانان باو چو همه هم ز غدر بگشتند با غی ز سلطان و هر

چو دیدند در جنگ شاه جهان ندانند تاب و توان آزمان
زن و بچه‌گان نیز خویشان تمام هم آن میدان را ای طالب مقام
آورد رسم او شان ز بیغ و مسافین و مانند در قتل خود خود بجان
همان دم ملک عادل و حق پرست در آورد آن حصن خالی بدست
در اندام شنیده این خبر باد ^{شاه} که آن سروران با جوان و سپاه
پی و دفع افغان شرقی تمام روانه بگشتند با احتشام
مگر شان ز افغان شرقی بجنگ شکستی بخوردند و گشتند ^{تنگ}
از امر و شهرنشده بفرج و یلمان بقتل و فتنه پی و دفع شان
آورد را بری آن شکسته سپاه به پیوست با شاه عالم پناه
رسیده چو شد در لب آب گنگ ز کشتی پلای بدست شد بیدرنگ
از آن بل بسبب با سپاه و ^{سوار} بفرمود تیمور سلطان گزار
که قبل از رسیدن آن دشمنان ^ن گریزان بگشتند از ترس جان
زن و بچه و مال و اسباب ^ن در آمد آورد دست شاه یلمان
از آن سو ملک با سپاه و سوار به اطراف دریا بگرفته شکار
آورد تختگاه آگره باز گشت ز اقبال فیروز ممتاز گشت

چو مرزا در انجا رسید ه بشاد و
 ۹۳۳
 شهر نشسته بس نهصد و سی و چهار
 که آن میدنی رای با عز و شان
 بجهنم جندی ز بس خوف و بیم
 بادشکر و در انجا چو سلطان رسیده
 بهر دو صد و رزم و پیکار گشت
 سواران نمودند رزمی در شت
 چو شب چادر تیره بر برگند
 عیان خور جو بر چرخ کینه بگشت
 دهر دار خود را چو تان بلان
 از آن سو شهر نشسته بفرج و سوار
 و دلشکر مقابل بمیدان شدند
 و مادم ز آواز توپ و دفنگ
 بلان را چو تان در آن کارزار
 در آخر زمیده ان گریزان شدند
 گریزان برفت او در خیر آباد
 بشد و در جندی ای ابا صد سوار
 ابارا چو تان جنگی جوان
 ابا آل و اطفال بوده مقیم
 هم او با جوانان بمیدان در
 ز خون یلان دشت گلزار گشت
 کس از دشت کینه نه بنمود و دشت
 بخیر بر اندام مردان صمد
 بسی گرم بازار کینه بگشت
 برون آمدند از حصار آن زمان
 پیامد بمیدان بی کارزار
 ز شمشیر کین طالب جان شدند
 فلک گشت حیران زمین گشت
 سپردند جان پیش از شمشیر
 درون حصن رفتند و بیجان

بسی را بجان با جوان و سپاه سپردند جان اندران روزگاه
 مگر رانا سینگا پندی جوان گریزان گشته امان یافت جان
 ظفر یافت سلطان طایب ازین فتح خود یافت غازی خطاب
 بفرمان بابر شد بر شکوه سرکشگان مجتمع شد جوکوه
 از انجا بیوات شد عزم کرد بره بادگر سروران رزم کرد
 مظفر دران ملک سلطان ^{سید} بی جنگ خیمه بمیدان کشید
 سران چون امر به آرزوم شاه نمیداشت طاقت گرفته پناه
 به تیمور سلطان ز شد نیکنام عطا شد همان ملک از لطف عام
 از انسواد را اگر شاه رفت بهمین غلغل فتح تا ماه رفت
 به تسخیر بلخ از زمان با سپاه همایون بکابل شد از حکم شاه
 محمد علی بیزر دی امیر ز فرمان سلطان بفوج کبیر
 بی دفع دریا امیر حسین بمصوالت روان شد و را نوقت ^{عین}
 که چند و ابرهم و امیری را بشان تصرف نمودند شان آزمان
 در انجا فواج سلطان شدند به یکبار او شان گریزان شدند
 بتفوج مرزا محمد جوان به دفع بدین شان گشته روان

ابا هم شده مستفق این مهران هلی وادون تخت هند وستان
 بن شاه اسکاند و دین پناه مهران از محمود خان و ابجا
 بیاید اکنون بدو لک موار هوی اگر های شهر نام واد
 چو سلطان زمیران هند وستان نمیداشت کای صداقت زجان
 بربک بضبط حدود وحصار تعیین نموده اباصد موار و
 سپس خود و فوج مغل بید رنگ روان شد هوی دشمنان برب
 بقرب بیام چو سلطان رسید جرایین ادر گوش خاقان
 که مردانی قراول بر احسان هم از دشمنان تنگ و بیجان
 هم افواج و حصن بیانه بجنگ بگشتند از دشمنان زیر و تنگ
 در آنوقت قاصم بر ایشان شده ز سلطان بس بیل گزینان
 موافقش خبر برب شهر یار و سیدی ز هر طرف لبان و نهار
 بر و ز صد شبیه در آن سال هم ز ماه جمادی آخر نهم
 شهن شاه لشکر بیاراسته به اصحاب آرزوم دلخواسته
 روانه بزدوی بصد جا گشت مقابل ابا و دشمنان شاه گشت
 جو شیر زیان رزم سلطان نمود به یکبار شمار ابر احسان نمود

هر انگس در آن غم را بنوازود بام بر اهریم هر از بود
 جو محرم به انصاف خاقان بشد حکمتش به یکبار از جان بشد
 سبب شاه بود بر اهریم شاه بکابل فرستاد یا صد سپاه
 ماهی ن مالک زاده نیک نام پیران افغان ز تیغ و حسام
 بر ایند از جو پور آن زمان پیام داد و آگره شادمان
 بهر ماهی ن بخورم دلی که آن مهر طالع مهر کالیبی
 بدرگاه خاقان دوران رسید بگردون سر عودش زان رسید
 و استان در بیان ظفر یافتن بابر بادشاه بر راجگان هندوستان
 در اندم بگوش شد دادگر ز پیران در گره رسید این خر
 که را نامهاراج عالی تبار ابا فوج جرّار یکصد هزار
 دیگر راجگان ذی مسکن ماردار بر م دیو و نر سنگ صاحب وقار
 و دیگر پور راجه رول دیو نام قوی دل جوانمرد عالی مقام
 چندیری مهناراج گردون آب نهم مسبدنی رای عالیجناب
 دلیب و چند بهمان و دیگر مهران بی بنجاه شصت الف جنگی جوان
 حسن خان سیوات با صد چشم ابا فوج ده الف بی خوف و غم

و در انجار سید او مرزا و او شان نمود و بیکبار بر باد شان
 احمد میرزا باید ایامزار بر شاه طهماسب عالی تبار
 ز کابل به ایران بدل شادمان بقیه پاپ تسخیر ملک و جهان
 فرستاده به شاه عالی تبار بسن نهصد و سی و سه باوقار
 بیامد بد رگه شاه جهان بهمره سیمان یکی تر کمان
 ز سلطان احمد ان تحائف تمام که آن تر مان قاصد خوش کلام
 بد رگه رسانید با شاد شاد بدختر مر و مقبول شد بنک ز او
 که بودند از ان جمله اسباب و چیز چه خوش سرکشی با کرده و کهنیز
 بدیدار شان شاد شد مرزبان نو اندیش بهی کرد بر حسب شان
 همانوقت مام بر ایهیم شاه که بود او به نزد یک عالم پناه
 به پیوسته با مطبخیان ز قهر ادر خاصه شاه آمیخت زهر
 از ان طعمه بابر جوانه ک بخورد بدانش در ان اندکی راه برد
 مگر رقی آنوقت سلطان نمود راجان شیرین خود زان نمود
 بد ر یافت اگر چه چو شد دین پناه بد نلت مام بر ایهیم شاه
 ز غصه مقید بزندان نمود به مال و شوکتش ویران نمود

کوه منتهی باشند و با جاده بود مهر اراج منکبت زد و کین خواه بود
 بجنگش جوان میر طاعت داشت حصار می باشد نیز راحت نه داشت
 اطاعت گزیده بر مرزبان مدد خواست آنوقت تاتار خان
 هم او گفت کین در سپاهم بود همین عرض و امید دارم بتو
 برو شد ز الطاف او کرد کزان غم در انخواست آزاد کرد
 و سیده در انک شاهی سوار بر آمده بمنکبت ز پانی حصار
 ولیکن همراه از تاتار خان بقولش نه ثابت باشد آن زمان
 بقوج شهری و همراه نامدار نه داده روی اندرون حصار
 مگر از بهانه جوانان شاه و سیده نه در شب در ان قلعه گاه
 از ان رویشان قلعه تاتار خان چهر دو و سیده بر مرزبان
 نواز مس بر و شاه بسیار کرد در این از لطیف مردار کرد
 در آنوقت زیتون هم از دهلپور نه خواست و گرفت امان در عضو
 حمید و همراه از سارنگ خان او در حصن فیروزه با صدیلان
 بی جنگ سلطان همراه افتاد بسی فتنه هر سو بر افتاد
 بر او شان یلان نامزد محاهد کرد روانه به تیمور از راه کرد

امیر بیانه نظام آن زمان که از راناسنگا بداد و غلبه جان
 اطاعت بد رگانه سلطان نمود هر عرض خود از دل و جان نمود
 هموارهش ز دستش جو سلطان ^{بخواست} از آن جنگ آن سرز خاقان ^{ست} بخوان
 بیاباقلی با سپاه و یلان بجنگش فرستاد شاه جهان
 جو با باقلی ز دهن دست یافت بر اسیان بد رگانه با بر شتافت
 جو زین راناسنگا خبردار شد بملک بیانه به اسوار شد
 بمهرش بجنگید و حیران نمود همراه سر سپاهش بر ایشان نمود
 دیگر بار امیر بیانه نظام بد رگانه سلطان عالی مقام
 معافی ز تنه میر صابق ^{بخواست} هم از شاه امداد لایق ^{بخواست} است
 بر شیه جو اظهار طاعت بکرد به بخشید جو مرش نهایت بکرد
 ابر راناسنگا سپاه و یلان در اندم روان کرد شاه جهان
 بترسید راناز شاه سپاه که بزان سوی ملک خود بر در راه
 در اندم ز درگاه شیه بر نظام عطا شد همان مانگش از لطف ^{عام}
 خراج بیانه شهر بخود ولی بست گز ز مقرر نمود
 ز اولاد سارنگ تاتار خان ابر حصن گوا لبار آن زمان

به آمد او باد و شاه جهان گو کائناتش را کرد آفتاب و ماه
 بین چون ز جنگش گریزان شد و قاسم از ظلم آن خان بشد
 همان محسن بسیر و قاسم ز جان گو کائناتش را با صبا و دیلان
 او در خدمت شاه آن میر ماند ابا شادمانی نه و گلبهرمان
 ملی و دفع افغان شرقی به شان همایون ملک زاد و امر زبان
 به شکر روانه در آمد م نمود با طاعت گرامی پیش بی غم نمود
 به قنوج هر که به قنوج دیلان در آمد همایون یل نو جوان
 اگر چه چهل الف مردان کار که به داشتند آن سران نامدار
 ز خوت همایون دلی شان ز ^{دو} گریزان بگشتند و در جویند
 از آن در میان فتح خان نامدار به شهر آوده پیوست با صد سوار
 همایون ادر اگر با سپاه به راه دهد ی در اندر و شاه
 به قنوج و عزت فرستاد زود بودیدش شه نشه نو از نس نمود
 به عزت همراه از شد فتح خان ^{نامدار} به اقطاع او آن زمان
 از بن لطف و احسان ^{شده} بهی میرهند و سنان باد قان
 به نگاه سلطان امان گزین بگشتند هم نرک کردند کین

بهر اہم آنکہ دارد ہوا بماند بخورم ولی بارضا
 ازین حکم بابر امیران تمام بماند با شہ طالی مقام
 مگر یساک خواہہ کلان نامدار کہ بود اوز بیمارنی سخت زار
 بکابل بناچار گشت اوروان جو زوشد بسی فتح ہندوستان
 از انرو بغزنین و کابل بجاہ ورا کرد حاکم شد وین پناہ
 جو معلوم کردند کل ہندیان کہ بابر چو تیمور صاحبقران
 مر این مملکت را نخواہد گذاشت و رین ہند تخم اقامت بکانت
 امیران و نام اوران و بار رسیدند یکسم جو شہر یاد
 نخستین گورن از میان دواب یہ سی صد جوانان پیامد شتاب
 علینجان زمیوات ہم آمدہ بصد مال و درد و غم آمدہ
 کہ فرزند گانش زار شاد شہ گہ فتار بودند با درد و آہ
 از ان بعد فیروز خان نامدار و گربایزید از سمران ذی وقار
 ز خوف شہ شہ شہ والا اثر گرفتند امن و امان زود تو
 ز سبیل سمران فراز قاسم امیر نہ خواست از شہ گہ کردن سمر
 جو آن میر از ظلم افغان بہن بسی بود خستہ بجان و بہن

بهم مرفق آن عمران نامدار به بردند بکمره باو و هی بهار
 که او پور و دریافته میسر بود خطایش سلطان محمد نمود
 ز قنوج در اگره آمدند بمیدان بی جنگ شهر آمدند
 همام مبین مهرهند و سندان که بیوسه بود او بشاه زمان
 به بیوست باشان ابی خوف و غم بر افواج با بر نموده ستم
 در طایای آن شهر هم بی خطر بگشتند باغی ز شهر دادگر
 ز تنگی قوت در صد فوج شاه بسی گشت حیران و خوار و بنده
 ز گرمی سپاه مغل هم بسی بریشان بگشتند و بی دم بسی
 از آن میر خواجه کلان و تمام بیابان بگشتند کای نیک نام
 بهاید ملک را از هند و سندان رود سوی کابل به فوج و یلان
 و راتدم شهر شاه عالی مقام بر او شان غضبناک گفت این کلام
 که این مملکت را بمحضت کمال گرفتم ز تائید اقبال و بال
 گذارم نه ز بهار هند و سندان با خیمه بمقابل بود تا که جان
 بران میر و هر پهلوان و سپاه بر فتنه بخوابد ازین جایگاه
 بکابل رود و مانعش نیستم نه از مبدل هیچ اندوه و غم

بی و دوستان نیز با صد و قار فرستاد تحفه بملک و دیار
 بسی مصیم و زرد در مزار شاه فرستاد بامرومان نیکخواه
 ازین داد و اکرام شاه زمان قلندر لقب یافت اندر جهان
 جو میران هندوستان از مغول هم از شاهنشاهی بدندی ملول
 بران میر برجایده استوار بغی گشت آمد مژده نامدار
 بسبیل بسی کرد قاسم فساد برآه عداوت زردی عناد
 ظنینان بمیوات با کت و فر نموده به یکبارگی شور و شر
 بغی گشت زینون اود دهلپور ابر دای مردان ذبح و فجور
 ادر ملک گوالیار آن زمان شرارت بسی کرد تا تارخان
 ادر ابری خان حسین از عناد بسی کرد آغاز شر و فساد
 بملک اتا و ده جوان قطنیان نموده فساد و شرارت عیان
 ادر کالپی میر عالم غنیم عیان کرد شر و فساد عظیم
 بگاه و حشم در بیانه نظام ز روی حسد کرد غوغای هام
 و را نظرت دریای گنگ ^{آن زمان} نصیر و دگر قریای خان جوان
 تصرف نمودند آن طرف را بکمر دند خوفی ز عالم کشا

به صد انگساری امان خواستند رئیسی به اموال و جان خواستند
 زان مردم را به ذی نشان یک الهامش خوش یافته مرزبان
 پده هشت مرثقال و زانش شمار ز گنجینه خلجی نامدار
 که شان یافته و زشان آن زمان پیام آورد دست شاه جهان
 همان خاص الهام با عز و جاه همایون بسمر اعطال و شاه
 آورد ز پنجم و ز اگره پیام آورد زیر فرمان شه
 در انجا بد اتم بر اہیم شاه و راشاه با بر بتوقیر و جاه
 حفاظت نموده ز مال و مال از ان بعد سلطان خجسته خصا
 دوران ماه بست و نهم شد روان ^{۲۹} بگنجینه شاه رسید و ستان
 بمرز اہمایون زرد از شہریار ^{۲۰۰۰۰۰} عطا شد سه صد الف و پنجه ہزار
 بمرز امجد و صد الف زرد و نایب ہماندم شد از دادگر
 چه میران چه افواج ہم تاجران ہر افر از گشتند بر حسب شان
 ہر انگس کہ بودہ بہمراہ شاه بر او شد عطا زرد ہم از بارگاہ
 بکابل فرستاد زرد بی شمار ہر ای رہایای کان اندیار
 یکی شہر خیز زرد بہر شخص را عطا گشت آمد م ز کشور کشا

در آمد مژ فرمان شاه جهان سوی اگره شده همایون روان
 به دلی روان گشت از حکم شاه همراه افراز سلطان محمد یگانه
 از آن بعد بابر و صد عز و شان دو از ده ز ماه رحب بایمان
 به دلی در آمد به تخت شهری بنهر مود جاوه بتاج مهی
 بر دزد ادینه ابر نام شاه صد و زین خطبه بخوانده یگانه
 چه مسجد چه حصن و عمارات شهر تماشا نمود و شهرشاده ویر
 سوی اگره شد ز دلی روان همان ماه بست و دوم بایمان
 رسید ادر اگره شهر یار بر افراخت خیر بیای حصار
 نگهبان سلطان بر اهیم شاه که بودند یکسر در آن قلعه گاه
 مهاراج گوالیار آن زمان به بکر ماجیت با عز و شان
 به بابر هر آنکه بر اهیم شاه یی جنگید با جاوه در رزم گاه
 بطرف بر اهیم شاه زمان به آن بکر ماجیت با صد بایمان
 به بابر یی جنگید آن پاک کیش در آن رزم شد قتل با شاه خویش
 در آن قلعه هم مردمان و بایان که بودند زان راجه ذی نشان
 مقتیان آن دهم آن مردمان رسیدند یکسر بر مرز بایان

دوران هویرا هیتم شه ذی وقار نمود و همه فوج را یک قطار
 بفرمود و حمله بمیدان جنگ بشمشیر و نیزه و تیر خدنگ
 از آنه و زفرمان با بر نهیم جوانان جنگی ابا صد ششم
 چپ و راست بگذاشته از زمان شتاب آمدند از پس و شمشیرمان
 جوانان هم میهنه میسرده بگرد و د حمله بفرمان شه
 بی دستگیری جراتنا هم برانبار از قول جمعی نهیم
 برقتند و کردند با هم جدال زد و صاعقه روز خوش تازدال
 در آخر بر اهیتم شه نام داد ابا فوج خود پنج پاشش هزار
 بسک جای آن معمر که قتل گشت ز خون یلان گشت سیلاب و ست
 ابر رایت با بر دادگر هماندم وزیده نسیم ظفر
 چو قتل بر اهیتم عالم خروز نگشته مستحقش بعالم هروز
 جوانان منصور عالم کشا تعاقب کنان فوج مقهور را
 قصوری نکردند بر قتل عام دوران دست کینه ز تیغ و حمام
 در اینجنگ شد کشته هندی سوار ز بصر شانزده الف آمد شمار
 بگویند خود هندیان باد قار یلان قتل گشته پنجه هزار

شهر شاه آفاق باشد و شاد بر زامحمد جرانغار داد

باو کرد این چند میران بجاه یکی خواجه مهدی بهی نیک خواه

دوم میر برلاس صاحب جنید سیوم میر سلطان عالم احمد

شهر شه بهمین چند میران بخواست معین کند جانب دست راست

فکب جاده تیمور و منصور شاه گو کاتاش مهدی و دیگر بجاه

در اندم ملک دست چپ راز بر این چند میران سپرده بشان

خلیفه یکی بود و تودی دیگر محتبعلی هم و گر نامور

بر اول بر زاحایمان نمود به او این خان میرزا بحر جو و

نجمه و گو کاتاش عالی مکان محمد علی جنگ و اهم بشان

همراه آن میرزا نیک نام معین بهر مو و عالی مقام

همراه از اخوریلان نوجوان به بعضی طرح شده ابا صدیلان

برای تدبیر برانغار و اقر اول ولی گشت با صدر رضا

مندی دستگیری جرانغار هم تعیین شد قراقرزی ذی همسم

برای ضرورت برانغار شاه معین بمقام هم نمود بجاه

برای ضرورت جرانغار هم بهاد علی شده بجاه و چشم

بمیدان جو آگاه بوده غنیمت نکر دندکاری ز عزم عظیم
 بر اہم زان رو بگشاید لیر روان شد سوی پانی پت مشن^{شیر}
 شد آگاه بابر بنفوج و یلان بزودی بگشاید در اندو و دان^{راہ}
 بنامہ بہر جاعد و با سپاہ بود شش کرده ارض زان فرق
 زوہ خیر انجا ملک بایلان پی جنگ سلطان ہند و سنان
 برو زادینہ دوران حال شاہ دہم روز ماہ رجب با سپاہ
 ابر لشکر شاد ہند و ستان ابر تاخت با تیر و گرز و سنان
 از اندو بر اہم شد زود و بیامد بمیدان بہ تیر و تیر^{روز}
 اباہم و و شد بایلان و سپاہ و وصفت جو ستادند و در
 در انوقت بابر شد یک نام جوانان بدین طرز داد انتظام
 بر ز اہم یون بر انخار را سپردہ شہر شاہ عالم کشا
 بدادہ ہم اندم بہر اہ او اکہین چند میرا ان آرزوم جو^{شہاد}
 یکی بیگ خواجہ کلان نامدار دوم بیگ ہند و خجستہ
 ولی بیگ خازن حسین بی نظیر چہارم قلی حسینستانی امیر
 محمد ملک و ولد ی پنجہمی در انوقت ج بودند با خورمی

هر انگاه گشته عیان آفتاب بد شمن بکار دند جنگی شتاب
 و ران مهر که گشت حاتم شهید بشد قید هم چند مرد و عید
 بسی پهلوان قتل و بیجان شدند ز جنگاه باقی گریزان شدند
 ابر دست میران شاه جهان فتاد هفت زنجیر بیل آن زمان
 امیران مظفر جهان و جهان رسیدند در درگاه مرزبان
 بی عبرت دیگران بیگمان اسیران بگشتند قتل آن زمان
 هر جا که میران گردون رکاب بگشتند بر دشمنان فتیاب
 و رانجا بصد جاده شش روز شاه پانده بخورم ولی با مصیاب
 درین عرصه فرموده بنکام که بر طرز روحی ارا به تمام
 بهم از رحمت خام گاو استوار به بند دینی تو پیجیان حصار
 بر ابریم سلطان هند و ستان بهر دهان هند هزار آن زمان
 گرفت و دیگر فیاض جنگی هزاره بی رزم بابر بشد استوار
 و رانظر ببا پر بل نامدار گرفته حواریان دوازده هزار
 از آن جمله پنج الف جنگی مصیاب ابر و سهم ششخون گرفته راه
 ابر لشکر شاه هند و ستان فتادند در شب به تیر و حمان

مظفر و مایون به دستش بر ر بیامد بشد شاد شد و ادگر
 چو آن شاهزاده مبارک جناب بگرداود اولین جنگ و شد فتحیاب
 از انش به بخشید شد بنگ نام همان حصن جالدر از لطف عام
 یکی از مران بر امیر شاه بین میر افغان به سی صد سپاه
 پس از روز دو آن جدل یگمان بیامد چو شاه و بگرفت امان
 و اسنان در میان جنگ و جدل بابر باد شاه با سلطان ابراهیم
 دو منزل شهرابا و مانده به پیش چو آمد ابا فوج شد باک کیش
 شنید این که سلطان هند و سنان زدهای روان شد بفوج گران
 بیامد درین سو به رخاش و جنگ کمر بسته با تیغ و نیزه رنگ
 سپاه ۲۷۰۰۰
 سپهدار داد و د حاتم بجاه ابا بلیست و هفت الف شاه
 بود فرق سه جار فرسنگ راه کنون پیش آمد پر خاشخواه
 قنک جاه بابر شد بی نظیر به تیمور و مهدی و سلطان امیر
 دیگر میرزا عادل نام دارد ابا فوج خاص آن زمان باد قار
 که بر لاس سلطان جنید و حسین همراهی از دانی دران فوج عین
 فرستاد و بهر جدل بید رنگ که نادشمنان ابا حازم رنگ

همانم دلاور ز قید شدید رها گشت و آمد بر شه سعید
 که میدانستندش بقیه گران برادرش غازی و بابش بجان
 غازی و با شاه چون جنگ ^{گشت} به یک بار غازی بسی تنگ گشت
 شب با شب بدیگری گریزان شد بنزد برادرش سلطان شد
 درین عرصه از خواهش روزگار شد فوت دولت گدای نامدار
 در اندام شهر شه خبر داد گشت که افغان ز شه رسد بیزار گشت
 به پیچید سر و از احکام او بدل گشت ناخوش به هنگام او
 ز بس خواهش تخت شه ذی نامم روان شد بدیگری از ان با چشم
 همانم دلاور سعید و بر دین شاه عرائض سران برادرش شاه
 که آید شهر شاه و گیر دلاور بدیگری نماند که کسی کینه خواهد
 با فوج و لشکر چو شاه سعید به اطراف دریای کسک و سعید
 در اینجا شهر شاه عالم شنید که سر حصن فیروزه اعظم حمید
 به اراسته فوج بهر جدالی زده اید اکنون بجاده و جلال
 بی و زمام او باد شاه جوان بایون بهر و افرست آزمان
 در اینجا رسید و بفرمود جنگ ز آرم شهر داده شد میر تنگ

گزین تیغ دو گردن شهریار نمایم جدا عین در کارزار
 چو آخر ادب جنگ شاه جهان نمیدانست طاقت گرفت او امان
 مگر شه بگر دانش بهر مزار بر این بخت آن مرد و شیر را
 ازان بس گناه پیش ز راه کرم به بخشید خاقان عالی مقام
 به افواج شد شده درون حصار سواران ابلی حکم آن شهریار
 نمودند تاراج اموال و زر غضبناک زان مرد بشد وادگر
 بنفر مو و منع آن مرد را بسی چو ناور دور گوش کلمش کسی
 شهر شاه بر اسب گشته سوار گمر است بر قبض جان هزار
 بهارید بر فوج خود چند تیر بی حفظ ناموس دولت امیر
 ز میران همایون یکی نامور بناگاه تیری بر مش شیدا
 از آن مردمان و سواران مست ز تاراج کوتاه کردند دست
 کتبیانه غازی هرگاه دید بد آن شادگردید شاه سعید
 چو غازی بد شاه و مولوی ایافت بسی دانست در بهای
 از آن رو کتب مجتمع کرد خوش که از دیدنش بود آن مرد خوش
 از آنجا و گرد و ز شاه جهان بی مهر غازی بگاشته روان

به اول ربیع اولین روز نهم گذشت ز دریای صمد آن نهم
 شهرشاه در حال جوی بار نمود و هیلان مجتمع ده هزار
 از انجا بفرج مغل مرز بان گذشت ز آب بهشت شادمان
 چو در سیاه گوت آن شهر ^{رسیده} خلا دین در اندام بهر رگه رسیده
 محمد علی میر خانی مهم سپیدار ملک کلا نور هم
 چه دیوان لاهور خواجہ حسین رسیده شادان در آن وقت عین
 آنوقت قازی و دولت امیر ز طرف بر اہم شہ بنی مظہر
 گرفتہ چهل الف مردان کار به نزدیک لاهور راوی کنار
 بی جنگ با پادشاه جوان اقامت نمودند با جاہ و شان
 بنزدیک انجا حو سلطان رسیده ز خوف ملک شان بلب جان
 مرافراز دولت ہر احسان بگشت بلشکر بملوت گریزان بگشت
 سوی کوه بگرخت قاری بغم ز خوف شهرشاه عالی نامم
 شهرشاه ز انجا بفرج و صوار بملوت در آمد بیای صمد
 و صمدش نموده بفرج و سپاہ کہ آنوقت دولت در ان قلعه گاہ
 براہ بخت شمشیر و دوبر میان ہمبگفت بر حال با بر نشان

زره کوه نزد بر اهریم شاه به هلی بیامد به صد در و آه
 به نزدیک آن شاه هندوستان به آن میر قازی باسن و امان
 اور جنگ بابر ملائک بنه نشد قتل تا آن بر اهریم شاه
 و احسان و ریان ناخت کردن با و شاه با بر
 کرت پنجم بر هندوستان و فتح یافتن بر آن
 شکست هلا دین جویش نید شاه ^{۹۳۲} نزد کابل روان شد به فوج و سپاه
 به اول صفر نهصد و سی و دو که آن سال و روز آن شد بنکخو
 به هندوستان پنجمی بار ناخت اهریم بار هندوستان فتح ساخت
 به بون ملک زاده اندم بجاه نزد ملک به دشان به فوج و سپاه
 بیامد به نزدیک شاه جومان در انجنگ با شاه گشت او ^{روان}
 به دار غزنین که خواجه کلان هم او شد همراه سلطان روان
 اور راه لاهور آن شهسوار نموده بسی کرگدن را شکار
 در آن صید میران و گردان بسی بگرد و مردی نمایان بسی
 گشتند زنده بسی کرگدن نمودند چون قوت اهریم
 بسی را بگرفتند و در صیدگاه به به او آن شاد شد باد شاه

ابر تخت و هلی بجاه و جلال نشانیم اود ابر بکنگ و جدال
 که این ملک نامک سریندهم به بار تعلق بود با ششم
 در اندام طار از گفتارشان امیران لاهور طالی نشان
 نیز دیک دولت بفوج و سوار یزودی فرستند با صد و کار
 ز نایب غازی و دولت امیر علاء الدین ملک زاد صاحب تبریر
 به هلی برقت و بگردش حصار به صد جاه با چار صد سوار
 بر اهریم سلطان هندوستان به شاد و راگره آن زمان
 به دریافت این حال خود با سوار به هلی در آمدنی کارزار
 به اخوی علاء الدین بر اهریم شاه بکنگید بسیار در رزمگاه
 علاء جون در زمش گشته تپاه به پنجاب آمد بنوج و سپاه
 چو غازی ازین حالش آگاه شد روانه کلا نور با جاه شد
 شکسته همان عهد پیشینه را گرفته همان جا بکنگ و وفا
 اقامت نموده اود بر مرور هماندم شنید این خبر آن غور
 که آید شهر شاه با بر ز راه به تسخیر هند و صغان با سپاه
 به آگنده ز انجا بهوت شتافت که یزی بحر هیچ چاره نیافت

جوانان قوی نامزد کرده بود چو دولت به آن شاه بد کرده بود
 در اندام بسزایند افواج شاه و سپهبد از حکم عالم پناه
 جو زین حال دولت خبر وارگشت به افواج و اسوار پناه گشت
 ادر جای بجواره آمدیشان بی جنگ سلطان همد و مستان
 بسالار فوج بر ابریم شاه بطرف خود آورد داور زنگاه
 سواران و میران دیگر از آن بد دولت نکرده جنگ آن زمان
 روانه سوی شاه و هلی شدند زمیبدان آرزوم خالی شدند
 علاء دین همان دم توقیر و شان زد و نگاه بایر تر یا مکان
 بلاهور آمد ابا صد مرا و بجاه و چشم بایمان شادشاد
 هم آورد و فرمان عالم پناه بنام امیران مغلی نیکخواه
 که نصر علاء میر لودهی کنند همدن شاه بر تخت و هلی کنند
 جو غازی و دولت ازین ماجرا خبر یافتند آن زمان بادضا
 بنزد یک میران بایر کسی فرستند و گفتند باشان بعضی
 که سلطان علاء نیک شهر آوده است بر ما فرستند او را امر است
 عرض آن که او شاه افغان بود و بعدش همان تازه خندان بود

بیا با مغال هم بر آن محترمشم به بخشید دیبال پورا از کرم
 محمد علی و اکلا نور د او صوی ملک کابل ملک رفت شاد
 مرا نگاه با بر نه هند و سستان بکابل و وان گشت با صد یلان
 در اوقت دولت در کین کشود دلاور پسر را بر نه ان نمود
 در آخر و ان شده بدیبال پور به سلطان علاء دین و بابا ز و در
 بجنگید و شانرا بر زیست بداد گرفته همان جا بشرد و فساد
 بکابل علاء دین بگشت و وان بلاهور بابا بیامد و وان
 مرا فرازد دولت به صد عز و شان به تسخیر و در سیالکوٹ آن زمان
 فرستاد و پنجاه صد مرد کار قوی دل جوانمرد هم هو شیاه
 جو سردار لاهور عبد العزیز امیران فیضان لاهور نیز
 اندین تاخت دولت خبر یافتند بتائید خسرو سپه تاختند
 به افواج دولت بجنگ آمدند جوانان دولت به جنگ آمدند
 گریزان بگشتند از رزم گاه بجال زیون سمرنگون و و سیاه
 ظفر یافت عبد العزیز آن زمان بلاهور آمد ابا سرداران
 بر اوسیم سلطان هند و سستان بی جنگ فازی و دولت بشان

پس از چند گاهی ز الطاف عام
 به بخشید همه جرم او شان تمام
 هم از لطف و احسان بیش از
 هر و شان عطا گشت سلطانپور
 چو دولت که آن شهر آباد کرد
 با و شان به ادا آن نه بر باد کرد
 شده رخصت از شهر سلطانپور
 رسیدند هر گاه آن باب و پور
 هر آل و اطفال را آن زمان
 به بردند همه به رود و فغان
 آوردن کوه لاهور زود
 گریزانان بگشسته مانند رود
 ابر خان دلاور لاهوری نیک نام
 عطا کرد جاگیر او شان تمام
 بجلعت اباخان خان خطاب
 شهر شاه آفاق گردون رکاب
 به مانی در آن سال شاه زمان
 ز افعال دولت نگشته روان
 بلاهور آمد ز مهر همه شاه
 در اندام به صد شان و شوکت بجاه
 همین مملکتها بتوقیر و شان
 بپیران عطا گشت از مرزبان
 بعد العزیز آن زمان از کرم
 عطا گشت لاهور با صد شتم
 بخمس و گوگانش گشته عطا
 دیار سیالکوٹ با صد رضا
 یکی داشت اخوی بر اہیم شاه
 علاء الدین و را نام بود و بجاه
 علاء از برادر بگشته تباہ
 در اندام ز با بر گرفته پناہ

فلان یکی بود غازی و گر دلاور سویم صاحب پر مهر

بر او شان عطا شد ز شش نیکذات چنانکه در دگر قصیده و برگزینان

بمیران نامی گرامی شده مرا فراز از لطافت شاهی

صدس گفت دولت لهی شاه را رسد فیض از تو خور و ماه را

باید به تهره کنون زودتر فرستی جوانان بر خاشخ

که اینجا صاعیل جلوانی هم بسی میرا فغان آبی خوف و غم

باشکر مقیم اند با صد وقار که سازند باشاه آرزوم و کاد

شهر شاه ذی جاه عالی مقام بفرمود مقبول عرض تمام

به تهیه فرستادن فوج شد از آن فرق دولت ابراج شد

درین حین دلاور پسر کوکلیش ز تر ویر و والد شده کشرکاش

به احوال و مخفی بر باد شاه اهلین عرض بنمود آن خیر خواه

که دولت پدر نیز غازی اخم بخوانند از مکر فوج آن تهم

مرا سر نماند از شد جدا از آن بعد سازند باشاه و غا

بر شد گزینگار چون شان شده اند همانم مقید بزند آن شد

ز دریای ستاج گذشت به بگاه رسید به بنو شهر شد با حبابه

بهمن نهند و سی. نفوج و سپاه ملک گرت چارم از تختگاه
 ملی ضبط و نسیم هند و مصان روانه شد از میان گهکیم ان
 به ده دور فرسنگ شش ارض راه ز لاهور کابجا. نفوج و سپاه
 شهر شاه با بر اقامت نمود همه لشکر خود حفاظت نمود
 امیران پنجاب با صد سپاه بهر کین هم بهار و مبارک بشاه
 نمودند بسیار جزگ وجدال در آخر بگشتند همه پای مال
 مظفر بلالهور سلطان رسید غنایم بدست جوایمان رسید
 چون جنگیز یافت این رسم دون بیاز او تا جوت قال و شگون
 زنده آتش هرگز شود فتح جنگ از این ویز و مار شهید رنگ
 بخانده در آن ملک سه چار روز روان شهید بهمن شاه عالم فروز
 نفوج و یلان سوی دیالپور همه حاکمان افش. سلطان زدور
 نمودند چون جنگ زان قتل^{عام} بهر سو و سلطان ز تیغ و حسام
 ز سلطان دهلی بر ایم شاه ایما آل دولت بگشته تباہ
 میان بلوچان بدر دو فغان همی ماند دولت لدهی آن زمان
 از انجا به نزد یک با بر رسید اباحه و لسم های خود در رسید

در صبحت بدادش ز تیغ و دوزم از ان بعد سلطان عالی همم
 بقصد نادر آمد هم آن حصن را حصار ی بفرمود عالم کشا
 هماندم شنید این خبر مرزبان که خان میرزا ترک کرد این جهان
 بجایش نمایون بعد را بجایه بملک بدخشان فرستاد شاه
 که سه سال شه بک ارغون امیر دران حصن قندار بوده اسیر
 در آخر زارزم شاه جهان گریزان به بهر کمر شد از خوب جا
 که آن شهر بد سند را تختگاه ماند او در اینجا پندی سپاه
 پس نهصد و بیست و هشت آن د لیر جنگ و جدل شد بران حصن
 هماندم ادر دست شاه و لیر در آمد هر ملک است گریه
 ابر و دوی بی و در شش کاران عطا شد همان ملک از مرزبان
 همی پسند دولت لاهی نامدار بسی ملک بوده بکمر قرار
 ز سلطان دهلوی بر اهیم شاه ز جان گشت بیزار و شد کینه
 بد رگانه با بر شش بیک نام فرستاد عرضی یزدی تمام
 که آید شهر نشسته به اصحاب جنگ بگیرد هر هند را بید رنگ
 و اصحابان در سان تاخت کردن باد شاه با بر گشت چهارم بر هند وستان

ازان بعد خود شد بکابل روان شنیده در آشنای ره این بیان
 که با فوج و لشکر شه کا شفر ازان عزم برگشت و شد منتهی
 شده شاد سلطان بفوج دیلان ابر تاخت بر خضر خیل آزمان
 که آن قوم افغان بدو را هرن ازان شد غضبناک آن تهن
 در آور و یکبار در قتل عام بکابل بیامد شه نیک نام
 و احسان در بیان تاخت کردن بادشاه بامر گشت میوم برهند و صدان
 ۹۲۶
 بدین نصد و بست و شش مرزبان بدو گشت میوم بار با صد یلان
 روان شده بهند و صدان زودتر به افغان برده کرد زیر و زبر
 بشهر سیالکوٹ آن شهر بار مظفر در آمد بفوج و سوار
 و خایای انجا بر مرزبان نه خواصند و گرفتند امان
 برانگه رسید و او رسید پور رعیتش با شاه از راه دور
 یجنگیه آخر گرفتار گشت غنی از غنایم خود را سوار گشت
 در انجا شهنشه شنیده این خبر که حال او قندار با کز و خر
 بکابل روانه شد بهر جنگ از انجا ازان باد شه بیدرنگه
 بادشکر سوی تخت گاه باز گشت بساو یب داد و دهم ساز گشت

ابر حصن بر مال شده حق بر شده یکنگید با گمرازان باشکوه
 نماید سلطان مغل دوست میر مظفر بران شده ز بخت نصیر
 بدرد و دشمن گمرازان از زمان گریزان سوئی کوه بردند جان
 دمی مال و زرانه را آن قلع بود در آمد به دست شده بحر بود
 بران مهرکت شاه نسیم کرد سیر و ده های رانه تا خیر کرد
 نکابان از آن بعد شده باز گشت به عالم ازین فتح مهمتار گشت
 و احسان در بیان تاخت کردن با و شاه بابر گشت دویم برهمنه وستان
 همان سن و دویم بار شده بایمان به نسیم لاهور گشته روان
 بردان یوسف زنی شده بر او یکنگید و بنمود شاهر ابناء
 مظفر از آن سو عسا کر کشید حمان و حمان در پشاور رسید
 ملک قلعه اش را بسیار است به اسباب پایکار دل خواسته
 باهی خواست کو بگذرد ز آب سید نماید که نسیم اقلیم سید
 بنزد نسیم روانه مر رسید این خبر که سلطان سعید اینک از کاشغر
 عزیمت بسوئی بدخشان نمود در آن سو رخ به او امان نمود
 سلطان محمد ملک آن زمان سوی ملک لاهور کرده روان

ابر ملک هند اوّلین بار تاخت که تسخیر تا آب نیلاب ساخت
 بر انگس ز طاعتش پیچید سر جدا شد سر او زن از تبر
 از آن بعد آن آب را طی نمود و در تحت پنجاب بهره کشود
 و غایب و میران بهره تمام خواجهش بدادند شده و ابکام
 گرفته از دوشان شده و اوگر بود شهر خنی چار صد الف زو
 از آنجا که این داد بی مقام شاه به سلطان بر ایمیم با عرّه و جاه
 که اولاد تیمور شده و میباشند حکومت به پنجاب میداشتند
 از آنرو پس این ممالک تمام ملک و اگزاره شده شاد گام
 اباهم که تا عربده ناشود نه از خون یل غرق صحر شود
 نعمت بر دیگر ولایات او که تا نارسد خود ز حرکات او
 به با بر در آنجا نوید این رسید که پیدایش پور شاه سعید
 عزیز است چو سلطان به هند و مغان نموده از آنرو شده نو جوان
 بسرا بر فرمود هند ال نام به ملکین عطا کرد و زر صبح و شام
 همان ممالک تا جو بار چو نایب سپرده حسن بیگ را شده شتاب
 ابر گمکران با سپاه دیلان عزیز است نموده بگر زو مغان

ابر وین بیدی به او خوشتر گین یکی بر همین را بگشته ز گین
 بفرمود شاه سگند و بجاه سن بست و هشت و دو گری پنج ماه
 * داستان در بیان سلطان ابراهیم لودهی سلطان دهمی *
 بر ده سگند و چو در آگره بر ابراهیم پوروس بشد باد شده
 امیران و ارکان هندوستان اطاعت نمودند بر آستان
 مگر از غرور فی سلطان هند امیران افغان کشمیر و هند
 بگشتند باغی ز سلطان خویش بگشتند دشمنش از جان خویش
 همانوقت بابر شد کامران ز پارس روان شد بهند وستان
 سلطان هند وستان چار بار بجنگید بابر شد نامدار
 نشد فتح زان جنگ ای عظیم از ان بعد بابر بفضل کریم
 چو در بنجی بار بنمود تاخت بخوبی همه هند را فتح ساخت
 زار شاد صاحبقران بو ظفر و بد شرح آن داستانها کنور
 * داستان در بیان تاخت کردن محمد ظهیر الدین *
 * بابر بادشاه غازی کرت اول بر هند وستان *
 سن نهصد و بست و پنج از دیار فلک جاه بابر بفرج و سواد

ابر تخت و همای نشست آن زمان بخویشان نموده جدل در میان
 هراگس یجنگید با باد شاه بگشت او به یکبار زشت و تباہ
 ز بس خانہ جنگی ممالک تمام شدہ بود یکبارہ بی انتظام
 سکندر بسدر نج و محنت کمال بفرمود تسخیر ممالک از جدال
 سلطان شرقی حسین آن زمان یجنگید سلطان بفوج و یلمان
 کہ آن شاه را باب او از عقب بر آید از جوہور از غضب
 سکندر ہم آن شاه را از بہار برون کرد با حال اندر و خواہ
 ابر ممالک پنگالہ ان مرزبان عزیزست بفرمود با پہلوان
 بران ملک چون شد نشد فتحیاب و اندر سوی تخت و ہمای شتاب
 بدن ^{۹۲۳} نہصد و بست و سہ مرزبان ز بیمارئی سخت بسر جان
 کہ آن شد بسی نیک کرداد بود طبیعت رصا بود و ہر شیاد بود
 بسی بود شد شاعر بی نظیر بسی بود داد قاضی و ہم و بیر
 ہوا و قدر دان بود عالم و ہنر بہر شش بشد نسخہ ہا مندر
 اگر چه ہوا از وصف بہر شہریار نگرید بہر بن فغان بد اسواد
 کہ تنہا نہ ہوا از راہ ستم بگردہ ہر امر نہ است و ہدم

فلک جاه بهاول عالی مقام اگر چه بشد شاه و هلی بکام
 مگر اوز شاهان شرقی همیشه بی ملک میداشت اوزم پیش
 بسی ملک هندوستان از جدال بنفر مودت خیر آن یک قال
 سن هشت صد و چار و نو در آن سال آن شاه طالع اسید
 بسی از تب لرزه بیمار شد ز دنیا بنفر دوس گلزار شد
 سی و هشت سن هم بود و هشت ماه و گره هفت روز آن فلک بارگاه
 بنفر مودت شاهای هندوستان بشوکت به شمت بصولت بشان
 پیش اقرار به تخت شهری بنفر مود جلوه بتاج مهی
 بنخویشان و اولاد آن نامدار به بخشید با جاه ملک و دیار
 که تا بعد مرگش بی ملک و مال ابایم نماز نه جنگ و جدال
 اگر چه بدین طرح قسمت نمود بهر خویش و اولاد آن بجز و
 مگر بعد مرگش یک با و گره نمود نه جنگ و جدال بیشتر
 همین است آیین هندوستان نه بر صالح قائم شود کس ز جان
 * و اسکان در بیان سلطان سکندر لودهی سلطان و هلی *
 سکندر لودهی ابن بهاول شاه زرای امیران بفرج و سپاه

چو آمد زمان عم بهلول میر بقایم مقامی با طعنه کثیر
 وصیت به بهلول کرده بشان اگر چه که او داشت فرزندگان
 بن میرا سلام خان قطب خان فراهم نموده بسی بهلولان
 و گدایان بهلول فیر و نه خان که او داشتی نیز فوج گران
 در اندام همی و دو جوانان ز کین ز بهلول گشته چمن بر جبین
 نمودند با او ستیزاه و جنگ ولی هر دو آخر بگشاده تنگ
 ظفر یافت بهلول و شادان بگشت سوی صید خود ز میدان بگشت
 شید آمد بدو هلی روان قطب خان به درگاه سلطان محمد جوان
 رسید و هر عرض به شاه کرد ز آزار بهلول آگاه کرد
 ز بانی سلطان هند و ستیان بهر هند گشته روان قطب خان
 ز آرزوم بگرفت مهر هند را هر بیت به او آن توانمند را
 صوفی کوه بهلول رفت آرزو زیان کرد اوقات چون در میان
 بهر آگاه فوج شهری باز گشت ز ملک او دیگر بار بهماز گشت
 از آن بعد بهلول لودهی امیر ز شایان و هلی گردون مهر
 به انسان که بگرفت تخت و دیار بیان داده ام او پس شرجوار

گروهی ز افغان لودی. دشان
 بهر ای تجارت بهند و سستان
 شد آمد نمودندی او شان تمام
 بهنگام فیر و ز شیه نیک نام
 که بهرام لودی مهر نجران
 بهر داشت کالا ملک نوجوان
 از و هست بهلول لودی امیر
 عیان ست پایش صغیر و کبیر
 ز شیه بهند فیر و ز شیه ذی وقار
 همراه از مروان ملک نام دار
 به ده میر لسان یچاه و چشم
 مانند می شب و روز بی درد و غم
 به نزدیک آن مهرور نیک نام
 به ده جد بهلول چاکر مد ام
 عبید ص عم و بادش بر خضر خان
 بخندت گذاری بهندی ز جان
 هر آنکه به اقبالنخان خضر خان
 یحنا گید از گرز و تیر و صنان
 چو احلام خان عم بهلول خان
 در انجنگ کوشش نموده ز جان
 بهر میر اقبال از تیغ تیز
 ز قالب جدا کرد و در جتیز
 از ان خضر از مهر احلام را
 به صد جا به مهر بهند کرده عطا
 اور خدمت عم خود با چشم
 ماهی مانند بهلول بی درد و غم
 بر وزان نطف ز جان داشت
 عزیزش ز فرزندگان داشت
 آباد خیر خود بهر است تمام
 لکا حس به اوده شده شاد گام

بران میر بر جا که مردار بود ز حرکات شه عین بیزار بود
 از امر و بشه شاه خود و دشمن تعلق نمیدانست از مرزبان
 هر ملکه از دست شه و ابرفت هر شمت و تگنات ابرفت
 بد اودن و گر شهر دهلی تمام بمانده در اندام حکمش بکام
 حسن هشت صد بود بنجاه و دو در آن سال بهاول فرخنده خو
 ابی رزم دهلی گر قه بنجاه بشه شاه اندم به تخت و کلاه
 بشهر بد اودن علا دین بماند ز بهاول لودهی ابی کین بماند
 چو هشتاد و سه شد دهین هشتصد علا دین بخت علم خوش بزد
 ابر تخت و دهلی به تیغ و کلاه نموده شهری هفت حسن چید ماه
 کوهستش بد بر بد اودن قریب حسن است و هست آمده ای لبیب
 فلک جاه سلطان شرقی حسین بی ماتم شه در آنوقت عین
 بقوج و سپه در بد اودن رسید از آن بعد از غدر و کمران عید
 ز آل علا دین بد اودن گرفت چو او را هوس ملک دامن گرفت
 بشد قطع زو خاندان خضر خان از آن باد شاهی هند و مستان
 * داستان در بیان سلطان بهاول لودهی سلطان دهلی *

ز داهی بملکش بفرج و حواری روان گشت بهاول مهر خوار و زار

محمد ملک بعد از آن چند سال بفرمود شاهی ولی حسه حال

۸۲۹

بسیار شد بر چوای خردون شد پسند از دور گردون دون

بسی گشت بیمار و بسیر و جان ازین خاکدان شد بیباغ جان

دوازده به سال هم چند ماه ابر ملک پسند و ستان حکم شاه

* و اصفهان در بیان سلطان علاءالدین سلطان داهی *

بن شبه محمد بشان آن زمان علاءالدین ابر تحت شد مرزبان

یحز میر بهاول لودهی دگر امیران پسند و ستان نامور

اباندر در تختگاه آمدند اطاعت کنان نزدش آمدند

ولیکس ادر ملک رانی خیال نمی دانست مطابق شد خوشنحصال

بشهر به اودن بسیر و شکار همیشه گذشتی بفرج و حواری

به داهی نمیداشتی قنارم و راندن و دلش بود و مانم مدام

میران عرض میران بر باد شاه نمودندی مقبول می شد بجاه

چو شایان که عقلی نمیداشتی عهد و رابسی دوست انگاشتی

ز بی فهمیش هم ز غدر مهران ز لزل فتناده بهند و ستان

به عهد جاه بگرفت شاهی خطاب
 بی جنگ سلطان محمد شتاب
 به نزد یک دهلای امر احمد سید
 ابر لشکر شاه شکر کشید
 مدخواست از میر بهلول شاه
 بی جنگ خلجی سوار و سپاه
 مگر شاه و خلجی از جنگ عظیم
 سبب من صالح کرد و نه با هم ز بیم
 ولی میر بهلول با فوج خویش
 به خلجی بچنگید و راه پیش
 هر دست و راداد و خزان نمود
 هر لشکر و من را بر ایشان نمود
 غنایم بسی یافت و خورسند و شاد
 و صید و بدرگاه شد با مراد
 و را شاه اندم بدشقت بسی
 عطا کرد و دشمن یغ و خاعت بسی
 نموده و را اطاخانان خطاب
 ز میران برافرازد شد آنجناب
 عطا کرد و لا هور و د بهالپور
 و را خواند هم شاه فرخنده پور
 بی دفع جهرت هر که گران
 معین و را ساخت با صدیلان
 مگر میر بهلول و دهلای باو
 به پیوست آنوقت آن جنگ جو
 عنایات سلطان فراموش کرد
 همه بند شیطان ادرگوش کرد
 با لشکر روان شد به دهلای شتاب
 بچنگید با شاه عالی جناب
 نشد سود آخر ز آرم شاه
 شد من دست کوتاه از عزم شاه

به پهلای پس از چند شه باز گشت . رفیر و زنی بخت و در ساز گشت

به آرام و عشرت پرخنگ و در باب . بشه شاه شاغل بجام و شراب

به بر کار شاهی نظر داشتی . فقط تاج شاهی بسر داشتی

امیران ز اطوار سلطان خویش . نمودند نفرین از جان خویش

سپهر از سرهند بهاول میر . به آسانی آن دم رفو ج کنیر

ز لاهور و دیگر شمشیر دست . رفیر مود و تسخیر تا پانی پست

صبا به محمد ملک بید رنگ . قیامت نما با او بنمود جنگ

به زیست بخور و او گیران شده . بملکس بر فته پریشان شده

و گربار بهاول با بهاولان . گرفته ایمان ملک و از سنان

فلک جاه و ستور اعظم حسام . ز فرمان سلطان عالی مقام

به بهاول جنگید با بهاولان . بخور و او به زیست شده حسام

به پیش شه هند باز آمده . پریشان و بی برگ و ساز آمده

ز گفتار بهاول فرخنده نام . ز بی عدل شه کشته گشته حسام

از آنرو بهی میرهند و حسام . سلطان نمودند و زم آن زمان

در آنوقت محمود خلجی جوان . که بر مالوه بود حکمش عیان

تغییر نماید هم آن بدشمار هر خبر خواهد شهری رازگار
 امیران بگشتند باغی از و بدل خویش گشتند طاغی از و
 بی داد و سلطان مبارک ز جان به بسته میران کمر بر میان
 نمودند جنگ و جدل با وزیر بناچار باشد شد او قلع گیر
 ز غدرش محمد جو آگاه بود دلش بر مران نیکو خواهد بود
 چونین حال سلطان شد اگر وزیر کمر بست بر قتل شد بی نظیر
 و را بجا که سلطان بده مستقیم بر فتنه ای با چند مرد آن خنیم
 مگر شد ز اول چه شیوار بود همیشه بر سر مرد بیکار بود
 ز حکم ملک آن زمان به رگاب بقتلش رساندند گردان
 بدین هشت صد سی و هشت آن ز عالم بگشتند بد و زخا صبر
 و راند م ز حکم شد دین پناه سران نیکو کار با صد صپاه
 ز بیرون بشهر اندرون آمدند به پیش ملک سرنگون آمدند
 سراز از گشتند ز انعام شاه عطا گشت هم منصب و عز و جاه
 و راند م ملک ملکات و اتمام بقدر و به انصاف داد و نظام
 روان شد بکشتان و دیگر دیار بی حفظ اقلیم و صبر و شکار

از اردو علی شیخ با هند سپاه . بقولا و اندم بداده پناه
 بسی بار با شاه دهلوی جنگ . به یوسف از گرز و تیر و قنک
 بهر یار از شه برزیدت یافت . ز شمشیر بندی نصیحت یافت
 در آخر امیران ز آرزوم گاه . هر کشته فولاد نزد یک شاه
 و خاندان با مرده فتح جنگ . همان بر بگشته ز آواز جنگ
 علی شیخ اندم بکابل برقت . ز هند و سنان فته با کابل برقت
 ز غدر ملک سرور الملک میر . که او بود آن شه را اعظم و زویر
 بملت بدست است صد صبی و هفت . ز شمشیر خان مبارک برقت
 همه در حیز و حال هم چند روز . نموده شهری شاه عالم فروز
 به عالم پراز وصف آن شاه بود . فریدون چشم بود و نگاه بود

* و اصحابان در بیان سلطان محمد شاه سلطان دهلوی *

نبیره یکی داشت آن خضر خان . به از خان فرید آن ملاک نشان
 که سلطان محمد و رانام بود . بهت به عالم جو بهرام بود
 که آن سرور الملک و صورت دهند . بکرده و را شاه منصور دهند
 و لیکن بدل داشتی آن شری . که گیرد سپس خود کلاه و شری

که آنخان بسن هشتصد بست و چاره ازین دیو که شد به دار القمراه
 و اسماں در میان سلطان معز الدین ابوالفتح مبارک که شاه سلطان دهلی
 در آمد مبارک بن خضر خان ابر تحت دهلی ششصد بستان
 همانوقت جوهرت سرگمراں بساطان مبارک بفوج ویلمان
 بسی بار جنگید با صد حشم به نخیل پنجاب لاهور هم
 امیران میوات هم بیدیان دگر مرید اودن دگر مرزبان
 بساطان مبارک بسی بار جنگ بگر و نه آخر بگشتند تنگ
 بران ملک به مشرق تختگاه بوانی آن صالح فرمود شاه
 همیشه همان صالح قائم بماند بملک خود آن میر و ائم بماند
 بد از ترک فولاد نامی غلام بحسن پسر هند با احتشام
 بساطان مبارک بچنگید او بشیانی خویش چون دید او
 مدد از علی شایخ جست آنزمان که او بود در دار کابل بستان
 ز طرف ملک شایخ دین پناه به او آمد صد هزار و سپاه
 مبارک سپهر راه هند و سندان چو از شایخ باد شاه جهان
 رفتی گشته ام باج هند و سندان نمیداد و خود شده آنزمان

صاحبان ملک باب آن حضرت خان بشد میر ملتان بتوقیر و شان
 که او را پسر خواند مروان بجایه شد او میرزا نور و بغض ال
 صاحبان بهرگاه کرد انتقال بشد حضرت خان میر صاحب جلال
 بسی بود او طاق و هو شمس قوی دل جواند و اهت بلنه
 تهر چون بعضی ملک هند و حدان عطا کرده از لطف بر حضرت خان
 ازین لطف و اوصان طایب جناب بی خویش نگرفت شاهی خطاب
 بملتان ابو نام صاحبقران مکی سکه میزد بتوقیر و شان
 پس از مرگ تیمور باصد و قار ابر نام اولاد آن شهر باد
 در آن ملک سکه زدای آن امیر بودید از ان شاد خور و کبیر
 به های بصد جاہ آن محشم بنام ملک شاهرخ ذی المہم
 زدای سکه ہم خطبه بر نام او بخوانند ی عالم بهنگام او
 بر شاهرخ باج هند و حدان فرستی با عزاز با قاصدان
 و طایا و میران بهنگام او بسی شاد بودند ز انعام او
 ز کشمیر و کوه ہمالہ شمار بصد جاہ تا ملک گوالیار
 ہم از سند تا ملک کوہی و دواب بدہ زیر فرمان عالی جناب

از اندر دهلوی شهری چند سال ^{۸۱۴} نموده سپس گردیده انتقال
 اور هشت صد چارده سال شاه بر فتنه بخت ازین دیرگاه
 شهنشاه هندوستان و در بین محمد ملک غوری اشتهاب دین
 یکی از غلامان خود را بجای بهنگام و طاعت سپرده کلاه
 که از فوت محمود عالی مقام بدست میهنم خاندان آن غلام

* داستان در بیان خضر خان *
^{۸۱۶}

میرانگاه محمود که انتقال بعن هشت صد شانزده بی جدال
 نشسته ابر تحت دهلوی بکام فلک بجاده ولت لدهی بیکنام
 گمر میرانسان که آن خضر خان به احوار و فوج و سپاه و یلان
 ز دولت گردت آزمان تحت را گرفتار کردان بکوبخت را
^{۸۱۷}
 سن هشت صد هفده آمد نگار ظفر یافت دهلوی ز آرزوم و کار
 ز آل محمد علیه السلام عیان است این خضر خان بیکنام
 بهنگام شاهی 'فیر و ز شاه' ملک مروان از طرف آن دین پناه
 بدو میرانسان چو گشتش و فات ملک شیخ یورش خجسته صفات
 بدست میرانسان بجاده وحش هم جواد هم گذشت از جهان برالتم

بخوبی نشد لیک تسخیر هسند نشد نیز ز و نظم و تدبیر هسند
 و اصفهان در بیان بازیافتن سلطان محمود و تحت و هلی خود
 ز آرزوم صاحبقران گورگان شه هسند محمود عالی مکان
 گریزان بگجرات چون رفته بود ز بی لطف میران دل آشفته بود
 به هلی بنا جا را آخر رسید بحال زبون خوار و مضطر رسید
 فلک جاہ اقبال آن شاه را بصورت بصد جاہ جم جاہ را
 به عظیم پایت و از آمده به آن شاه بر تخت باز آمده
 بکاه شهری اختیار آن زمان ندادش ولی میر اقبال خان
 شب و روز به عظیمش بکمر نمود بخرچش ز راند ک مقرر نمود
 سپس خضر خان با سپاه و یلمان بجنگید با میر اقبال خان
 چونکه بار ز اقبال اقبال گشت ز جان خوار و ز ماک پامال گشت
 پس از قتل اقبال محمود شاه با سانی بگرفت تحت و کلاه
 مگر کار شاهی از ان بیک نام نمی یافت یکدوره نظم و نظام
 گم آمدم بشاهان هسند و اصفهان نبود ای ابا هم جدل در میان
 گرفتنی به آسانی آن تخت را بر اندی ز تحت آن بکوب تخت را

به نصرت بختگاهید در رزم صگاه نمودش بیگبار خوار و بنهاده
 بدین بی هراسی مرا نگاه شد فتحیاب و گر ملکها در میان و و اب
 اور تحت تخت آنهر ملک خود فلک جاه اقبال ز اقبال بود
 مرا نگاه تیمور طاهران بیامد با قلم هند و ستان
 در آنوقت بر خضر خان نامدار عطا کرد ملتان بجز و و قار
 و گر ملک پنجاب و لاهور را و داد ادهم شاه عالم کشا
 بنامده برین مملکتها از آن حکومت در آنوقت آنخضر خان
 که بر ملک ملتان از آن پیشتر بدو حکم آن خضر خان نامور
 ز دستش ولی چند که آن دیار بر افتد ز ظلم سران نامدار
 جهان شاه میری بصد عز و شان ابا جستی و چاگی آن زمان
 گرفته او ده نیز قنوج را کرده و و گر چون پوراز و غا
 و لا و بیسی جان فشانی نمود ابر ما لوه حکم رانی نمود
 ظفر خان سپه دار اعظم گرفت بکجرات جز آن نه عالم گرفت
 بران میر هر جا که بدست تقیم بشد شاه انجالی ترس و بیم
 در اندام بکوشید اقبال خان برای ترقی ملک و جهان

* داستان در بیان احوال هندوستان بعد از *

* مراجعت صاحبقران امیر تیمور گورگان از دهلوی *

به ه صاقیا جام مل بار بار به خوشی و زور و بادیها و

رو ناز و گزاف و خندان چمن شگفته گل و لاله و یا سمن

بگشمن به اوصاف گل بلبلان کشادند لب شادمان شادمان

کنون بایدم خوش زخم داستان به اوصاف شایان هندوستان

بخاقان هندوستان بود ظفر به یغ الزمان عادل و دادگر

ز احوال او شان کنم شاد شاد بمن است چون لطف شاهی زیاده

پس از فتح تیمور هندوستان هر آنکس بداهی شده مرزبان

ز احوال شان خوش بیانی کنم بشیرین سخن داستان زخم

ازان بعد احوال بابر نشان و هم شرح از فتح هندوستان

ز دهلوی هر آنگاه صاحبقران مظفر بیاد من بگشته روان

دوم بود دهلوی بعضی بی نظام ازان بعد نصرت ذوی الا

بکرده به راه چندی سپاه بداهی گرفت و شد اوباد شاه

که اقبال و دستور با صد هزار بتائید شایان قریب و جوار

همی آل صاحبزاده آن دین پناه بیمار س نمودند شاهی بجای

از آن جمله بابر بآخر زمان بر آن تخت تیمور شد مرزبان

فر بابر از آن خاندان می باشد با و شاهی بیمار س نهی

ز اولاد بابر شد دین پناه بود شاه من بود ظفر بادشاه

که آن بود ظفر بادشاه زمان به تحریر احوال هند وستان

بمن حکم داده با طفت و کرم میزد تا مهر خود بگردون برم

و عدلش ز جودش بجهانم اقرار ز رعیتش بامر زده و گاه دار

جوان و جوانمرد و فرخنده بخت پدر بزرگ تاج و تخت

بزرگ خدایا و پهلوان و نهار بود آن بهادر شده نامدار

خدا یابدارش بحفظ و امان به تخت شهری جادوان جادوان

الهی بود تا جهان را قرار بمانا و شاه زمان را قرار

بآرام و عشرت به داده و جام بمانا و شده و ایما شاد گام

همیشه مددگار بختش بود و عد و است از دست سختش بود

گدازان رحمتش عالم بگام بماند با من و امان صبح و شام

کنده از عنایات شاه جهان بشیرین زبانی ز دایم و امعان

از آنروز قهر شده نامدار بگشته کشته هزاران هزار
 جبروده همان ملک را با حشم بخواجه کلان سرور ذی بهم
 از اینجا شهر شاه گردون رکاب مظفر بکابل پیام شتاب
 سگانه و لاله می شاه هند و سنان جوگشت انتقالش از بن خاکدان
 به تختش بر ابریم پورش بجاه بفرمود جاوه جو خورشید و ماه
 امیران افغان بآن باد شاه اطاعت بگم و نه ظاهر بجاه
 ز بی القات امیران نام بشد ملک هند و سنان بی نظام
 جو زین حال بابر خردار گشت به افواج جزا و تیار گشت
 به نسیم هند و سنان عزم کرد بدل خواهش تحت بالبحریم کرد
 که اولاد صاحبقران گورگان نمودند شاهی بهارس بدشان
 از آن نامور هر که ابافتم ز حالش بیان مختصر حافظم
 که منظورم از حال هند و سنان کنم از زده راستی کل بیان
 ولی کردم از حال بهارس رقم از آنروز که از آن خاندان ذی بهم
 ملک شاهرخ باد شاه جهان و گریه محمد دگر سرور آن
 به اقلیم هند و سنان باد حشم نمودند شاهی بعدل و کم

مر آن قلعه با فوج کرده عمار
 بجاه و چشم آن فلک افتد از
 سلطانین اوزبک در اندم بستان
 ز ملک بنجارا بفوج و یلان
 در انجار حیدر و کردند جنگ
 ز شان گشته آن میر ب یار جنگ
 جواز بخت احسن نیامد و
 شد او قتل بالشکر بی عدد
 جو آن میر شد قتل در کارزار
 روان گشت بابر بسوی خضار
 امیران مغل آنچه همراه شاه
 بهمد جاها بودند با صد سپاه
 شبی شیوه غدر کردند حرم
 بی قتل بابر نمودند عزم
 بدون رفت از خیمه آن شهر بار
 به تنها درآمد بحسن خضار
 که آن قادران آن زمان زدود
 گرفتند بد هر چه مال و گهر
 بیکبار زانجا گریزان شدند
 به اطراف وادی پریشان شدند
 از آن ملک بابر بچندی سوار
 بکابل نیامد شده خوار و زار
 بغزنین برادرش ناصر بجاه
 روانگشت از حکم عالم پناه
 شهرت شد حسن نهصد و بیست و چهار
 به دیبجور و اسواد گشته سوار
 که افغان یوسف زئی نامدار
 تعالیق بران داشتی باوقار
 به افغان انجا طاعت گزین
 نگشتم ابرو در که دور بین

در آمد مابا خاطر شاد شد . بصد جا و اعزاز رخصت بداد
 بچنگ سمعیل شاه جهان بگشتند بجهان جو آن اوز بکان
 ابا خانان هست و جیران شدند به اقلیم ترکان گریزان شدند
 ابر جای شیبانی گشته قرار به تیمور نامی یکی نامه اورد
 فراهم نموده سپاه ویلان از آنجا پس از چند گه آن جوان
 روان گشت و بر ناخت با صد ^{سپاه} ابر شاه با بر ملا یک پناه
 به بابر نه بگذاشتند بران غریب هم رفتند جنت نشانی
 که از وی گرفت او همه قند را بریت بداد آن نومند را
 گریزان سوی شادمان و حضار بشد شاه بابر بفوج و سوار
 در آن دم سپاهانی بنجم دوم که اد بود و سردار صاحب حرم
 بفوج قرهلباش صالحا ر بود به تنجیر بلخ آن زمان رو نمود
 به آمد در آن طرف آن نیکمرد ابا شاه بابر ملاقات کرد
 به نودی که آن میر از اوز بکان گرفته ^{۱۰۰۰۰} هزار قراش از مسلمان
 ز کیمش بگذاشتند قتل آن زمان ده و پنج الف از سپه اوز بکان
 پس آن میر با بابر دین پناه سوی قجندوان رفت با صد سپاه

گشت

گشت

در آن جنگ سلطان ظفر یاب هم از طالع ننگ شاداب

در آن جنگ خان میرزا بهلوان بسی کرد و کوشش بفرج و یلان

ز طرف همعیان باز آمده بخت همیں جنگ ساز آمده

ز درگاه بابر به عز و شان بر و گشت انعام شاهی عیان

امیران ایران بعض از چند روز بد درگاه سلطان عالم فروز

قای خان علی نیز شهرخ فشار و گره صوفی احمد بفرج و سوار

ز حکم همعیان شد دین پناه رسیدند از ره بامداد شاه

به نزد یک بابر شد کامگار جوان بخت گشت و دوی هزار

بر انضار و بقلان و قند زیجاده ظفر یافه شد بفرج و سپاه

رسیده بملک بخارا شتاب بشوکت بر آن گشت هم فتحیاب

بعبد الله و جانی بیگ آن زمان از آنجا بر کرد شاه جهان

همان سال سلطان بفرج و سوار بکاه رجب بازده با و قاهر

گرفت همه قند را زود و صیوم بار سلطان به تیغ دینور

برادرش ناصر ملک را یجاده به بخشید کابل بفرج و سپاه

همه فوج سلطان همعیان را به بخشید انعام فرمانروا

بدین نهد و هفتاد آن شهریار روانه گشته بدوی خضار
 بخان میرزا ابرو دهمه شتاب ز آب اسویه گذشت آنجناب
 رسید به اراکه بتوب خضار بهدشان و شوکت بفوج و سوار
 جوان مرز بین اوز بکان با عشم نگه داشتندی ابی خوف و غم
 شهنش به خود هیچ چاره نیافت دشم خود و آخر بقدر شتاب
 در آنوقت صفوی معیبل شاه بهمشیر و بابر دین پناه
 بقدر ز بر شاه بابر فرست بدین شاهزادی ماه زمین
 بجنگ ممر قدم گشته اسیر بیامد بر وجیت آن امیر
 بقدر ز چو از مرد آن نازنین رسید به بابر و دین
 ز اخلاق سلطان ابران بجان بسی شاد بابر بگشت آن زمان
 دگر وصف و اخلاق آن شهریار ز خواهر جو بشنید شد بی
 به ابا به راه خان میرزا بر ای معیبل عالم کشا
 فرماناد هم خواست از وی مدد از آن بعد با لشکر بی عدد
 روانه گشته بدوی خضار بجنگید با اوز بکان شهریار

خان

صاحب شاه ایران بفوج و یلمان روان شد بی جنگ شیبانی

همراو زبکان را شه دادگر بکرده ز ملک خراسان بدر

به مرد آفرمان با سپاه و یلمان رسید و سیمیان شاه جهان

در اول ز بیمنس بفوج کثیر سپهدار او زبگ بشد قلعه گیر

ز شرم و جفا بعد از آن یلمان برون آمد از در شده خدمه جان

نمودند با هم ستیزه بسی زگوپال و شمشیر و نیزه بسی

در آخر ز دست سیمیان شاه هزیمت بخورد او بگشته تنه

ابا پنج صد کس جوانان کار که بودند شان سرور و نامدار

گمیزان شد خان از انجار جان قزلباش اندام به تیغ و صنان

ز طرف سیمیان عالی مقام و هابند حاضر اادر قتل عام

در اندام ز ملک بدخشان شهاب فرستاد خان میرزا با صواب

به نزد یک بابر ملک آن خبر بقند ز روان گشت خود زودتر

نوشت هم که ای شاه گردون و قار بیابا چشم با سپاه و عوار

بگیر این زمان ملک ابای خویش بکن باد شاهی ابر جای خویش

و اصنان در بیان فتح یافتن سمرقند محمد ظهیر الدین بابر باد شاه

گه از ملک و ز شاهی چه کار بگو شد نشین بدله کارزار
 یکی چوب و کجاول با عهد صواب برایت ز درگاه عالی جناب
 عطا گشت فی الحال از نذل وجود که میراث آبی تو آنچه بود
 اگر باز حدت فراتر نهی بیندیش از فرق و تاج شهی
 عروس جهان آن کشه در کنار که بود زنده بر لب ذوالفقار
 ز سلطان ایران جوابش چنان در آمد به نزدیک شیبانی خان
 که شاهی بمیراث بودی اگر شدی عالم آرا بس در دهر
 شهی بس ز بهر ادیان بر کیان از آن بعد در حکم جزگینر خان
 نینفادی شان کی شدی شهریار بتو کی رسیدی کلاه و دیار
 مگر حق نوشی که ملک و جهان ادر دست آید ز تیغ و سنان
 رسیدم کنون گریانی بچنگ درین کار هرگز نه سازم درنگ
 اگر بر نیانی به آرزوم من بترسی بجان خود بش از عزم من
 و دو
 برایت فریدم بس این جرخ بکار دم بتو هر چه باید هلوک
 نمودم بسی تجربه در جهان بآل نبی سرور و مرسلان
 مرا نکس و افتاد بر او فتاد مضامین نامه به این بامراد

بر نزدیک با بکر خاوند خویش رساندش ابراهیم عزت و جاه پیش
 مقید به دست زبیر آن زمان بشد میرخان میرزا نو جوان
 که یوسف علی جا که میرزا همان دشمنش را زجور و جفا
 رسانید و در قتل غیر از نبرد بخان میرزا آن زمان شاه کرد
 بشوکت بحشمت بصد بر روی نوشت است در واقع با جوی
 که شاهان به دشمنان که از نسلشان بود شاه بیگم تر یا مکان
 رساندشان نسل خود را دشمن به اسکانند و فیالقوی زمان
 و استان در بیان کشته شدن شیبانی خان بچنگ سلطان اسمعیل
 بن نهصد و شانزده باوقار بشیبانی خان نامه در نگار
 شهر شاه ایران اسمعیل شاه نوشته بتادیب آن دین پناه
 که کوتاه کن دست خود از عراق بکن آتشی به دفع نفاق
 بر دهن کش سپاهت را قایم ما بیاید ترا غین معظم ما
 جوابش چنین داد شیبانی خان بصد جاه با بلای آن زمان
 که شاه باولا و سلطان رسد ترا کی بگوید عوئی آن رسد
 بمعالم برودی جوسن شاه که تو بودی همزاد ارتخت گهر

نه با بر بد او بلکه بپر ز میان تو کوئی بهمت جو بپر بیان
 علی سیدستانی و اوزبک نظر و گر میر یعقوب صاحب مهر
 علی کور نسب هم بهادر جوان که بودند بازو و سر و شمعان
 ز شمشیر با بر همین مهر چند به ام اجل پس بگشته بند
 دوران معرکه عبه رزاق شاه مقید بگشته بدست سپاه
 در اندم و را شاه آزاد کرد ز جان و ز مالش نه بر باد کرد
 و گر بار چون مصر رفته گشت دشت قتل رزاق سلطان بدست
 جو بر ملک آن شاه خمر و یحاه ظفر یافته اوزبکان با سپاه
 در اندم ولیکن بد خشیان بگشته با غی ز شیبانی خان
 بهر گوشه 'مردی' مر فاخت بدل اند کی خوف از وی نداشت
 نهیران زمان مردی با عز و شان قوی تر بگشت از هر مردوان
 و رانوقت خان میرزا با سپاه ابامام خود شاه بیگم یحاه
 که آن نازنین به چو در یتیم ز نعلان شهبان بد خشان قدیم
 از ان زوی بی بردن آن کلاه شده رخصت از شاه گرفت راه
 به آن شاه بیگم صبه کاشغر مقید نمود ده بر ده بی خطر

مقید به آفت نگشتی جو خان همش دشمنی نو نگشتی عیان
 بدین طور نصرت کنان باهوار اگر آمدی خوش ز ملک و دیار
 گمانم شدی حال بابر چنان که بگذشت بر حال آن خاندان
 جو خان دشمن صعب کین سازد^{ست} ز کشور کشائی و را باز داشت
 بنده بقیعه چارم همان روز سال بکن بود بابر خجسته خصال
 بکابل تو در بشمار^{۹۱۳} همایون و امان فرمود شاه
 بسن نهصد و چارده شهریار بر افغان میمند گشته سوار
 و درآمد سپاه مغل انچه پیش ز خمر و به نزدیک آن پاک کیش
 بن شد الغ بیگ عالی مقام به عالم بدش عبد و زاق نام
 و درآمد بکابل که آن شاه را نشانده بر تخت جمجاه را
 و گرفوج چون زین خردار گشت ز فرمان بابر یکبار گشت
 ولی پنج صد پهلوانان کار بماند نزد شهر نشسته قرار
 از انجا بکابل بزود و شتاب رسید به شهر شاه عالی جناب
 به میدان به آن چند مردان کار به دشمن یحسین پایدار
 نمودار کرده چنان جنگ او که لرزید دشمن ز آهنگ او

که اکنون بسوی بدخشان روم دیبا عازم هند از ره شوم
 و در آخر شد این مصالحت برقرار و دود سوی هند و سیدان با سوار
 شهر شاه دوران بفوج یلمان به تسخیر هند و سیدان شد روان
 به تومان سناهار سلطان رسید و در آن جندی خیر اقامت کشید
 چو طبعش از آن عزم ناصاز گشت بکابل به اسوار خود باز گشت
 اما نوقت ناصرب نزد یک شاه ز قندهار آمد بفوج و سپاه
 که آن ملک قندهار را با یلمان گرفته و در آنوقت شیبانی خان
 بخوبی آموزش از آن بیگ نام نگشته هر ضبط و خوش انتظام
 که شد آن زمانش بفوج و یلمان بر فتن بسوی خراسان روان
 در آنجا بعد از مدح سلطان گذاشت به تسخیر در هم جوانان گذاشت
 بهر مود هم خان عالی تبار و در آنوقت آن میر را با وقار
 که بعد از ظفر این ملک تمام به اولاد ذوالنون سپارد و بکام
 بهر انگاه قندهار را خان گذاشت بسی خسته و خوار و بران گذاشت
 یکی شد ز اولاد ارغون ملک در آنجا شد از مهر گردون ملک
 بهتوب و جوارش جوان شاه بود از آن ناگهان ملک را برکشود

هر بخت جواز جنگ شده یافتند گریزان از جنگگاه ر و یافتند
 بطرفت بسا دل بشد بیگ شاه به داور مقیم آن زمان بر و راه
 گرفته ملک حصن قندار را به اداذن تاراج اسوار را
 هر مال ذوالنون بدست سپاه رسید و در آنوقت بر حسب خواه
 به قندار و داور سپرده ز جان شهزاده ناصر ملک آن زمان
 اور تحت کابل بجایه وحشم پیام از آن سوشه محشم
 از آن هو محمد مقیم آن زمان بر قندار گاه شببانی خان
 باغوا ای او خان بد قندار رفت بی جنگ ناصریه اسوار رفت
 حصار ی بشد شاه ناصریه بجایه فرستاد عرضی به عالم بساه
 چو بشت نایب مایر شده کامیاب به اخوی بدین طرح داده جواب
 که کوشد ز جان بهر حفظ حصار در آخر بگرد و اگر تنگ کار
 نهاز دبدل اندکی در دو غم از و صلح کرده یاید بر م
 گزان بعد نمایان به منجبر هندی بگو ششم و گیریم دهمای و مسند
 به شببانی خان چون شده خوشحاصل نمیداشت طاقت یجنگ و جدال
 زارکان دولت و طالبید رای شهزاده شاه ذیجاده کشتور کشای

فرستاده نامه سوی شهریار بی رفتن آن نواح و دیار
 که تا ملک قندهار را بسپرد همی رود گاه باز غما بسپرد
 هماندم شهر نشسته بفوج و سوار روان شد در آن صوبه و دوقار
 رسیده به راه نگاه شد در قلات در آنوقت خان میرزا انک ذات
 چو چاکر رسیده به راه نگاه شاه بمصد انحصاری گرفت بناده
 چو او یافت از لطیف شاه ایامان همراه سلطان بگشته روان
 بسر حد قندهار چون شده رسید همی را یست فتح نامه رسیده
 بشه ییگ و ارغون محمد مقیم فرستاده نامه به نشان عظیم
 که اکنون ز گفتار و عرض شما رسیده ابام فوج فرمان روا
 بیایند و خدمت گذاری کنید به راه نگاه ما جان سازی کنید
 چو شان نامه باد شده یافتند ز اقرار و گفتار همی رفتند
 ز طلبیدن شده شبمان شدند تحسین حصاری بمصد شان
 در آخر برودن آمدند از حصار بی رزم سلطان بفوج و سوار
 خنک نام ده قرب قندهار بود برانجا ز اشجار و انار بود
 در انجا بگردن جنگ و جدال ابی جرم با شاه فرخنده قال

بدل شاد گشته خورد دکانان رسیدند در پادشاه جهان
 بجان میرزا زان بسی جنگ گشت ز آهنگ مردان زمین تنگ گشت
 در آخر و راهم سازم ساخت شده بروی هیون معتم ساخت شاه
 که خان میرزا بدو و فغان سوی میرزا و النون بگشته روان
 شبانه سوی معتمدان و راه محمد حسین آن زمان بر راه
 ملک به خشان به تاجدار که ناصر ملک اخوی شهریار
 بریت چو او یافت از اوزبکان بنزد برادر رسید آن زمان
 ز ملک خراسان به صد عز و جاه جهان گیر اخوی عالم پناه
 برانگه سوی ملک خود باز گشت ز افراطی طبع ناصر گشت
 بشو سخت بیمار و بسپرد جان بکایس شهزاده شاه گردن مکان
 پناه برادر بتو قبر و جاه فرستاد از خورمی با سپاه
 بسن نهصد و سیزده شهریار بگشته بر افغان خلجی حواری
 بسی گو سفند و دیگر چیزها چو از مرورش یافت عالم کشا
 در اندام از انجا به فوج و سپاه همان تافت با جاه گیتی پناه
 امیران از غوینه آن زمان شده تنگ از غلبه اوزبکان

در اندام شنیده آن شه نیک نام که سلطان حسین ^{حشام} ذوالا
 ازین دار فانی بیافز چنان بنفرمود رحلت چمان و چمان
 که ناهم بناموس آن خانه ان نه برگشت زان عزم آن مرزبان
 همه بود سلطان حسین آن زمان نکر دند چون جزگ با او زبکان
 چو گرما گذشت و زمستان رسید به آراسه فوج با بر سعید
 روان شد بکابل بشوکت ز راه ملک هزاره رسید او بجاه
 زافزادن برفت بر جان خویش کشیده بسی سختی آن پاک ^{کیش}
 از انجا ستیزه گمان در گذشت مظفر شهر شاه با برگزشت
 هرانگه دران عربه بایلان بده عین مصروف شاه جهان
 که بر لاس و محمد حسین و دیگر امیران مغل چند با کمر و فر
 بکابل که او شان بدند آن زمان فلک جاه خان میرزا از جان
 نشانند بر تخت فرماندهی بصولت به حشمت بتاج مهی
 که هم و بسر خاله شهریار بد آن میرزا عادل و هوشیار
 چرا که شنیده بدند آن تمام خرامان بشد شه به ارالسلام
 چو خلق از رسیدنش آگاه گشت یعنی از دل و جان ز خان شاه ^{گشت}

ز غزنین بکابل. نفوج ویلان رسید به نزدیک شاه جهان
 ز آن مار بابر جهان گیر باز از آن ملک ناگه با سبب و حاز
 ابلی اذن سلطان عالی جناب روان شد بملک هزاره شتاب
 ز آل عمر شیخ ابن تر به صد شان و شوکت یکی نامور
 بملک خراسان بده مرزبان تا خوانش بود و آمد پیر و جوان
 که نامش عیان بود سلطان حسین به او صاف محمود پر بود عین
 و دوازده به نه صد قزاقان بود حال که آن شاه بابر خجسته خصال
 به اسباب جنگ و نفوج ویلان به سویش ز گفتار او شد روان
 که باشد کند مصاحت بید رنگ نماید ابا اوز بکان رزم و جنگ
 تحسین بزد خیر سلطان براه بی عمرت آن جهانگیر شاه
 که او از شهر نشسته بغی گشته بود خیالات فاصد به دل بسته بود
 و پیوست باشد چو میران او به شد خوف بسیار بر جان او
 بناچار آخر جهان گیر شاه به پیوست با شاه عالم پناه
 به همراه سلطان نفوج و صباه بر فقه بملک خراسان بجای
 هر ازگاه آن شاه عالم فروز رسید و در کشور نمود ز

دوران روز و حسن مادر شهریار خرامان بگشسته به ارالمقرار
 دوران سن هم از زلزله های سخت فدا ده بسی مسکان و درخت
 ازین حادثه کابلیان تمام بگشسته مایوس از جان تمام
 زمر نویمان ملک را شهریار بهر سود آبا و چون مرغزاران
 خالق در آنوقت جان یافته به اکرام شاه ای امان یافته
 بزودی بلشکر شده پاکدات از انجا بر فته محسن قلات
 زمروان از خون به از زم و جنگ گرفته مران قلع را بید رنگ
 شهزاده ذیجاء گیتی ستان بگرد آشتی با بدیع الزمان
 که او آمده به بفوج و سپه بتایید اولاد و آفر غویند
 از انجا به نغیر دیگر دیار روان گشت سلطان بفوج و
 هزاره و افغان و قشلاق نیز بعضی ملک کو هی شده با نغیر
 دوران حسن بفضل خداوندگار بهر جاه بگرفت از کارزار
 در اندام برادر جهان گیر را بهر لطف آن پیکار بهر
 عطا کرد و غزنین بجاء و حشم شهزاده آفاق و الا هم
 پس از چند گاه آن جهانگیر شاه ابی حکم بابر ملا ملک پناه

هرگاه آن شاه بابر سعید به لشکر حوالی کابل رسید
 حصاری شد اول محمد مقیم در آخر امان خواست از ترس و بیم
 خبر ده ادر دست شاه جهان رسید بدگی قلع را آن زمان
 بدست ملک گرجه شاهی رسید به صد جاه فرمانروائی رسید
 ولیکن ز بیم عدد دیکه خواه نتوانست خوش ماند عالم بنام
 در آنوقت زان شاه دریای جود بسی خادران ملک بی ضبط بود
 حکومت بران قوم آزاد داشت دل از شاه بسیار نشاط داشت
 بی ضبط و تسخیر آنصوب؛ نمیکرد و گاه همش اقسا
 گمان کی شود زان شه نیک نام که باشد همین تخت قابم مدام
 بدو کس نه دستور عالی نداد که بر وی بدارد ملک اعماد
 جهانگیر بد اخوی شهریار بفرستش که باید و را اعتبار
 که او کرده بسیار جنگ و جدال به پیوست باشد شده خسته حال
 یعنی داشتی که چه فوج و سپاه بدو لیک بیگانه در حق شاه
 که کرده ز خاندن پیشینه غدر به پیوست باشد و بجای عصر
 حو سن نهصد و یازده شد پدید پناه بخ اول محرم رسید

بشوکت در آمد بمفضل المهر ملکش آمد بمفرمان شاه
 در آمد مچمل صد منخل باوقار برادر و اموال و زر بی شمار
 ز گنجینه شاه خسرو امیر رحماند نزد شه بی نظیر
 هر اموال و اسباب با جاهد یافت بطرف جنوبی عنان شاه یافت
 بکابل که غمخسای رخ بیگ شاه بشوکت نموده شهری چند گاه
 بسن نهصد و هشت آن تاجدار برود بشد پورا و شهر یاز
 بمعالم بدش عبد رزاق نام بده خرد حال آن ذوالاحشام
 ز کی بیگ گشت مدار المهایم امیران دیگر از ان میکنام
 بگشتند باغی ز کین پید رنگ بمقتاس رحماند بی رزم و جنگ
 اور شهر ذی الحج در روز عید بران بیگ این حال ابتر رسید
 بن خرد ذوالنون محمد مقیم بده حاکم گر سیر آن فهیم
 در آنوقت با عبد رزاق شاه بفوج هزاره و تکدر بمجاه
 بکنجید و اورا هزیمت بداد بناچار آن شاه و الازاد
 موئی ملک افغان بدرد و فغان شبها شب گریزان بشد آن زمان
 یکی بدت لغ بیگ شاه فهیم در آمد به تحت نکاح مقیم

و در آنوقت آن میر با صد صواب همین عرض کرده به پیشش شناس
 که ملکات همه بر و شیبانی خان زبردست ادگشت ای مرزبان
 مناسب زمانگش که بیرون رویم به تسخیر کابل روانه شویم
 همین مصالحت را پسندید شاه بهمن نه صد و ده بنفوج و سپاه
 روان شد در آن سوشه بی نظیر گذر کرد در ملکات خرد و امیر
 و اندام ادر زیر حکم آن امیر به ده باغ و میدانت لشکر کنیز
 بر عزم بابر ملک احمد او به ده ارجمند از سران نکو
 وزیر بانی سند غم آن میر بود نه زهار او بنکات بهر بود
 که سلطان خود را یکشته ز غدر به تخت شهری خود نشسته ز غدر
 بملکش برانگاه بابر رسید بخند پیش خیر و چو چاکر رسید
 معافی ز تقصیر سابق تمام ز شیه خواست با سرنگونی بکام
 سپاهش زیاده ز هفتاد صد به پیوست با شاه طالع اسد
 هم اخوی خرد و گه باکی امیر در آمد بد رگه بنفوج کنیز
 از آن شاه خرد و بختی نفور به پنهان ادر سب شده منتظر
 بسوی بدیع الزمان راه برد بهمره غم و در و جانگاه برد

ولی بیگانه آید خوش روزگار بدی شاد و خرم بسیر و شنار

غزلهای پر صوز آن خوشه قمار شب در روزی گفت بر حسب حال

اگر چه به آفت گردنار بود مرا باز دور و دالم خوار بود

ولیکن شهزاده امید قوی بدل داشتی بهر تخت شهری

و دو صد یا صد مرد همراه داشت بسی زان عصا دار با جاهد داشت

و در خیمه فقط داشت آن پاک کیش یکی بهر مادر دگر بهر خویش

و صیده به تر مد جو شه بی نظیر و را نوقت باقر محمد امیر

که از خوف شیبانی بود او ملول ^{حصول} نبودش از آن هیچ راحت

یحسان و بدل شادمان شادمان بدرگاه با بر صیده بشان

بسی نذر و هدیه به سلطان به او بماند او بخندستش چون خانه زاد

که روزی شهزاده گیتی معشان چنین گفت با وی بدر و فغان

که من مثل گوئی یخوگان دهر گرفتار به دستم زد و در سپهر

منم مثل سلطان شطرنج هم کنم سیر خانه بجانه بنغم

بهر صوبه باد و زانم دوان ندارم بیک لحظه راحت بجان

ز راه توبت با و مصاحت پذیرم ز جان اینک آن مشورت

چنان
 سپهر مست شد صاحب باهر
 که دو کس ز اسوار میر آن زمان
 بصد جا بکی پیش رو آمدند
 سلطان بدین گفتگو آمدند
 که گوی شهنشاه عالی مهم
 بگذشتم گرفتار و عاجز شدم
 بدینسان ابا هم کنان قیل و قال
 موسی کوه رفته شد بی همایل
 بی قید با بر جو حیران شده
 ز سیمش بجان خویش مرسان
 در آمد مکی کمر برداختند
 اطا عیش از غدر برداختند
 در آخر شد شاه با بر اسیر
 بدست جوانان تنبول میر
 کزان شد ت قید آن شهریار
 داشت پس از محنت بی شمار
 در آن جنگ هم خال آن بادشاه
 مقید شده بود گشته تباہ
 در آمد بفرمان شیبانی خان
 هر مادر النهر آمد بشان
 مگر بر زمین شامل باخ بود
 نیامد بدست شه بحر جو و
 جو با بر زاقایم و تحت و کلاه
 بشد نا امید و بگشته تباہ
 بفرمود طی پس و کش کوه را
 ابا آل در غم شده مبتلا
 داستان فتح یافتن محمد ظهیر الدین با بر بر کابل و بغره
 در اندام سانش بدست و سه حال
 ز بی ملک گریه تبه حال بود

به تنگی قوت و درسد فوج شاه گریزان بشد هم ز جان شد تبار
 جو با بوس از ماک زان خان بشد همانوقت بابر گریزان بشد
 گزشته بحیرانی شد راد و حال گهی در کستان گهی نزد حال
 بحالش چنان دمس مصیبت فناد که ترک غلامان ضرورت فناد
 ز اورنگ و ماکش چو شد ناامید به یه شب تار روز سفید
 شهر شد بدل کرد گاهی خیال که به نهان گذارد بچین وقت و حال
 بفرغانه چون فتنه آمد ک نشست به نخبیر آن شاه بکاشاد دست
 و راند م ز نایب محمود خان ظفر یافت فرغانه و اندگان
 جهانگیر اخوئی آن تاجدار به پیوست با وی بفوج و سوار
 به رگه جماعه شیبانی خان نه خواست قبول میر آنزمان
 ز نایب خان میر قبول باز بجزگید بابر سر فراز
 ابا هم بگردند خو خوار جنگ ز گوبال و شمشیر و تیر خدنگ
 چو آخر میست شهر شاه یافت با شکر رخ خود ز جنگاه یافت
 تعاقب نمودند افواج میر برای اسیری شده بی نظیر
 چو فوج شهر شاه ناچار گشت بدست مخالف گزشت

بطرف ملک ساکنانش تمام در اندم بگشتند با شاد گام
 بگشتند شان اوز کاز از تیغ نگر و ندیکه روه خوف و دریغ
 جو بشید این حال شیبانی خان بفرج و یلان شد و ران سو
 جو آمد در شهر بست بدید جو مارا بد و چشم خسته بدید
 زیچارگی شد از انجار و ان به سوی بخار ا بفرج و یلان
 بمقرمان بابر رسید آن زمان همه ما در النهر با عز و شان
 بران ملک شش ماه شاهی نمود بصد جاه فرمانروائی نمود
 بی جنگ شیبانی آن شهریار بشاهان ذیشان قرب و جوار
 فرستاد نامه که تایید رنگ بسوی پیش شوند و بدارند جنگ
 جو او شان نگشتند همراهی شاه بناچار تنها بفرج و سپاه
 مقابل بگشته شیبانی خان به نیر خدنگ و عمود گران
 ابا هم نمودند بسیار جنگ نمی گشت کس اندران رزم تنگ
 در آخر ز غدر مغول و امیر زیچارگی شده بشد قلعه گیر
 بعضی بار خار ابد اوه شکست عیسی شاه از دست او گشت دست
 مر آن قلعه را خان بفرج و سپاه نموده حصار آن زمان چهار ماه

پیایه گشتا شاه گبر و سمریه همین آرزو داشتندی کثیر
 روان شد در آن سوشیه سرفراز ابالشکر و فوج و اسباب و حاز
 پیش از رسیدن شنیده این خبر که از قوم اوزبک یکی نامور
 ابافوج و لشکر بخارا گرفت سمرقند هم شاه و الا گرفت
 همین نام و دانست آن تاجدار شهری یگ و شیبانی خان باوقار
 در آن طرف آن میر تبول باز گذشته بمادای شه فتنه ساز
 ازین هو دزدان هو چو محرم گشت بر احسان و حیران و مغنوم گشت
 کمستان جنوبی فرغانه بود در انجا گرفت و اقامت نمود
 بر انگاه بشنیده شاه جهان که شیبانی خان مرور اوزبکان
 از شهر سمرقند باصد و قار روان شده به خیر ملک و دیار
 دود با چهل پهلوانان جنگ بمره گرفت آن زمان بید رنگ
 در سمرقند در وقت شب گذشته شهرن شاه و الا حسب
 در انجا کسانیکه در بان بدند قوی دل بسی پهلوانان بدند
 یحزگید و شانرا برزیمت بهاد ز شمشیر هندی فصیحیت بهاد
 پیار است اسوار اندک چنان که بپسندیده بسیار بر ده گمان

ز خدعتش شد رفته رفته نهان چنین است آئین در هم جمان
 و گرنه فوج فرغانه و اندگان یعنی گشت از شاه بامر ز جان
 در آمدیم به تببول احمد امیر موافق بگشتند خود دو کبیر
 که اخوی بامر جهانگیر را بگردند بر ملک فرمان بر و ا
 ازین فتنه چون شاه آگاه گشت بر اخوی ز جان خویش بدخواه
 به تحت صمصام قند جلوه فروز به شاه بامر سه سه چند روز
 از ان روز و ازین بیس آن در آنجا تانست کردن قیام
 امیران صمصام قند آمد ز شاه بگشتند با غنی بمفوج و سپاه
 ز دل خوف سلطان نمودند ترک اطاعتش از جان نمودند ترک
 و دیده صمصام قند فرغانه هم بر فتنه دست شه ذی اهم
 در آمدیم ز محمود خان خال خود پناه و مدد خواست بر حال خود
 بمن نهصد و پنجاه بی در و درج با فواج و لشکر شه نکهت معراج
 ز مردی خود هم ز تائید خان ظفر یافت فرغانه و اندگان
 بنادیب هر گش مضبوط دیار هر آنگاه مشغول بد شهر یار
 امیران صمصام قند آمدیم یگاه فرستند عرضی بر پادشاه

جهان گشت گلشن ز اقدام شاه غنی گشت لشکر ز اکرام شاه
۱۰ ۹۰۰

بماه محرم بروزد هم به نهمه حسن آن شاه صاحب حرم

ازین داریانی بکرده گذر ز فرزند گانش یکی نامور

بانی مسخرش نام بوده غیاث ابر تحت شاهی نشست آن زمان

در آن دم برادرش و میران بسی با و جنگ کردند با شان بختی

هزیمت جواد یافت از جنگ شان برادرش شد بادشاه آن زمان

به یمنسان به تخت مسمر قند شاه یکی می شد و دیگری شد تباه

و احسان و زیان محمد ظهیر الدین بابر بادشاه قازی
۱۰

چو شد عمر بابر ده و پنج سال در آنوقت آن شاه فرخنده قال

ابر ماوراالنهر لشکر کشید نشد سود خجالت در آخر کشید

به یمنسان بسی بار آن شهر بار هزیمت بخورد و در کارزار
۳۰ ۹۰۰

در آخر بسن نهمه و سه یگاه به تخت مسمر قند شد بادشاه

ازان پیشتر آن مهاک تمام شده بود یکبار بی انتظام

ازان روز خراجش بخوبی ادا نمی گشت زان شاه کشور کشا

خرینه تهی گشت دینار و زر چو لشکر نمی یافت شد سینه شمر

مقابله نمود و جوشیر زیان به نهند و دگر پال و تیر و گمان
 یلان سو بسو و در تگابو شدند ابا هم ز جان عربده جوشدند
 ز جنبیدن پهلو انان کار بلور زید روی زمین گاه دار
 ز بس چالش پهلو انان کار ز نعل هیسو نان بر آمد شرار
 نه به کار دیگر بحر تا ختن دگر یا ختن یا بیدن ا ختن
 قتل دند بر خاک مردان بسی بگشتند مایوس از جان بسی
 ابا هم بفوج دیلان بید و نگ بدانسان بسی روز کردند جنگ
 در آخر ز با بر پشیمان شدند ز میدان بلشکر گریزان شدند
 شبها شب گزینند راه دیار بس از چند احمد شه نامدار
 بر وی قعه آمد ران سن و سال ازین دار قانی نمود انتقام
 برادرش محمود سلطان بلخ بود و شمشیرش را هر نوش بلخ
 چو از فوت اخوی خبردار گشت در آنسور وانه با سوار گشت
 و سبیده جوان شاه عالم بنه بقرب ممر قند با عز و جاه
 اراکین دولت بساز آمدند برای ملک پیشو از آمدند
 به ارکان دولت به تخت شهری بفرمود چاره بناج می

بسن هشتصد و نود و دو اور ماه رمضان چهارم ۸۴
 عمر شبنم گرگان بگم دانستمال ازین ویر قانی یحاه و جمال
 احمین صد و بیست و نه شد یک نام بعالم بماند با احتشام
 یکی بود بابر ملک ذی حرم دوم شد جهانگیر و ناصر میوم
 ابر تحت پوشش ز فضل آله فلک جاه بابر بشاد شاه
 در انوقت عمر آن شد خوشنحصال همانا فردن بود و ده و دو سال
 بدو خرد سال ار پته آن شهسوار ولی بود پخته اور کارزار
 قوی دل جوانمرد و یکتا شدی پست در جنگ او اهرمن
 اور زیر پا بشن شود پست کوه همه پهلوانان جهان زد و ستوه
 بحق رعیت به از باب بود سپاه دلاور زو شاداب بود
 دامنان وریان مزیت خوردن سلطان احمد و
 محمود خان از جنگ محمد ظهیر الدین بابر پادشاه غازی
 ملک احمد و نیز محمود خان در آندم ابر ملک بابر بشان
 کشیدند لشکر برای جدال نکر و ند سوئی قرابت خیال
 رسیدند هرگز بمیدان جنگ ابا فوج بابر ملک بید رنگ

بهر ملک و هر جا بدی مقیم بگشسته سلطان ز فضل کریم
 به تخت عمر قند احمد بجای بفرمود جلوه به تیغ و کلاه
 ابر ماورا لهر شاهی بگرد بانصاف فرمانروائی بگرد
 رعیت بدید شاد ز انصاف او جوان بر بگشسته ز او عاف او
 نموده بسی حال شاهی بکام هر ملک را داد خوش انظام
 از ان بعد با خویش بادشاه پی جنگ شد مستعد با سپاه
 گناشتن عمر شایخ شه گورگان بدادشاه فرغانه داندگان
 بدین ششدهشت و هشتاد شاه ابر تخت شاهن نشسته بجای
 پیش بر داشت با عز و جاه حکومت بکابل عمر بادشاه
 که آن شه ز حکم بدر بعد زان شده میر فرغانه داندگان
 برادرش یغ بیگ از حکم باب حکومت بکابل گزیده شتاب
 و دین طر سلطان عمر گورگان بگرداوریده سپاه دیلمان
 که احمد ملک نیز محمود خان بنارند بر ملک اوتار یان
 که آن خان برادر زن آن عمر ز اولاد جغهای بد نامور
 درین عرصه آن شاه والا زاد ز بام کبوتر بر او افتاد

بهر گه شه داد گه بو سعید به دفع حسن بیگ شکو کشید
 ز بهر رسد خست و حیران هم از غدر میران شبیهان گشت
 بناچارگی از فرا باغ شاه بهی خواست تا باز گردد ز راه
 در آندم حسن بیگ آن ترکمان بجز گیده با شه بفرج و یلان
 به زیر نگ شه را اگر فشار کرد ز کینه هماندم ز جان خوار کرد
 دو پورس در آن جنگ بود^{۸۷۳} ملک شاهرخ هم محمد امیر
 هم فساد و شه شد بدین هشتصد باه رجب بست و دوم غدو
 در آن حال و روز آن ملک بدست حسن بیگ گشته شهید
 همین یازده پور آن شهر یار ماندند اندر حمان یا و گاد
 فلک جاه محمود و احمد ملک الخ بیگ سلطان و محمد ملک
 ابا بکر و شهرخ فلک اقتدار مراد و حایل و عمر ذی وقار
 عمر شیخ سلطان و سلطان^{بشان} ز فضل خداوند کون و مکان
 و اصنان در بیان نزاع بر پا کردن سلطان احمد سلطان صر قند
 و محمود خان با سلطان عمر شیخ گورگان سلطان فرغانه
 هر انگاه شد قتل شه بو سعید در آندم ملک زادگان حمید

جوانان ابا تیغ نیز آمدند دلیرانه دل بر سبزه آمدند
 ز کوس و تیغ بر آمد نفیر خرداد مردم زیوم العیر
 بشد گرم بازار پیکار و جنگ بر آمد ترنگا ترنگ از خدنگ
 به شفقت و رحمت بدل داشتند ز غصه یحسان تخم کین کاشته
 چنین تا جمل روز کردند جنگ نیامد کسی اندران جنگ تنگ
 بشد صالح آخر ابا مرد و شاه با من شرط آمد م توقیر و جاه
 گزین سوی همچون یکی راشود وزان روی در یاد گدرا بود
 پسر شاه بابر بفوج و یلان بسوی خراسان بگشته روان
 چو بر او شصت و یک سال گشت بمشهد ازین دهر با برگزشت
 ز فو قش بملاک خراسان تمام بگشتند میران بر ایشان تمام
 بی تخت شهرخ ملاک زادگان نمودند جنگ و جدل در میان
 زاد لاد بو صف قرا تر کمان یکی شد بران تخت شه آن زمان
 چو آگاه شد زان ملاک بو معیند بران ملاک با جاه شکر کشید
 هرا ناکس بهنگبید زو گشت تنگ گرفت آن همه ملاک شه پید رنگ
 خراسان و مازندران و هرات چه کابل چه قندهار و دیگر جهات

بدو گاه خمر و امیران تمام اطاعت گزیدند با شاد گام
 سپهر شاه اورنگ ابو خیر خان ز شش خواست رخصت و فوج و
 چو باشد محبتش بسیار بود فراقش زمانی بدل بار بود
 منظور بوده شهر شاه را جدا سازد از خود فلک جاه را
 در آخر بدنت بشوکت تمام به جنس و بدایا و عزت تمام
 بشو جشر بناچار رخصت بداد به اورنگ خود رفت آن شاه شاد
 پس از چند گاه آن ملک بو سعید ابر ملک بابر عساکر کشید
 بملک خراسان بداد باد شاه چو مور و مانخ داشت فوج و سپاه
 یحنگ ملک بو سعید آن زمان امیران بابر سپردند جان
 چو بابر ازین حال آگاه گشت بسویش روانه بصد جا گشت
 ملک بو سعید آن فلک اقدار ز باغ آن زمان با سپاه و سوار
 بزودی ابر تحت خود بازگشت به تیاری رزم بر ساز گشت
 ازان طرف بابر و فوج ویلان بفرمود طی ره به اندک زمان
 رسید و سمرقند را شهریار به افواج و لشکر بکرده حصار
 با فوج هم آن ملک بو سعید پی رزم بابر بمیدان رسید

در آخر صباه ملک بو سعید بسی تنگ آمد ز دست غنیم
 چو سلطان ز جنگش هراسان ^{بشد} ابا فوج آمد مگر یزان بشد
 پس از چند گه آن فریدون زمان ز آمد او سلطان ابو النخیر خان
 و گریه با لشکر بی شمار مقابل بعبد الله شد شهریار
 چو شیران جوانان بهم تاختند یکی سخت آرزوم برداختند
 ز بانگ تبیره جوان مست گشت ز اقدام لشکر جوان دست گشت
 ز شمشیر و گویا و تیر و سنان بر آمد فغان الا مان الا مان
 یکی بربار ان جو بارنده میغ فروزان دگر آتش از برق تیغ
 یکی گرز کوبان چو پیل دمان همدون دگر تاخت با سنان
 یکی را ز بر خون برودن ریخته و گریه از مهر مغرور خون ریخته
 ز سیلاب خون دست همچون بشد شفق دار آفاق گامگون بشد
 دران جنگ عبد الله شه نامدار بشد قتل از گردش روزگار
 ملک بو سعید آن شه دین شاه به تخت ممر قدم شد با و شاه
 رعیت بعهدش بسی شاد گشت ز نظمش همه گیتی آباد گشت
 غنی گشت لشکر زاکرام شاه به گشت دشمن ز مصام شاه

از داندان ایلغ بیگ شاه بشد نیست و نابود زین دیرگاه

و استان در بیان سلطان ابو سعید سلطان ممر قند

مهرافراز عالم ملک بو سعید چو او بادشاه کس بمعالیم ندید

نابیره امیران ملک نامدار ز سلطان محمد بدادیا و گار

به نزد ایلغ بیگ شاه گورگان بماند ی شب دروز آن مرزبان

بگروه چو عبد اللطیف انتقال شد او شاه اندم بجاه و جلال

بسی ملک فارس بمفرمان او در آمد ز انصاف و احسان او

بخند مستش میران ذیشان بسی بدندی دگر پهلوانان بسی

چو آن شاه ذیجاء پاک و شریف خبر یافت از مرگ عبد اللطیف

ز شهر بخارا بفوج ویلمان بسیمت ممر قند گشته روان

در آن سوار اکین دولت نام بحشمت بشوکت بصولت نام

ز اولاد شهرخ یکی نامدار که عبد الله نامش بده آشکار

به تخت ممر قند آن شاه را نشانده با تاج فرمار و ا

بفوج ویلمان آن ملک بو سعید بمقرب ممر قند چون در رسید

در آن وقت عبد الله آن نامدار مقابل نموده به آن شهر بار

و فرزند بود و دزد و با تیر جوانمرد عبد اللطیف و عزیز
 به عبد العزیز آن شه بحر خود ز جان و ز دل لطیف ای نمود
 از آنرو ملک زاد عبد اللطیف بدل داشت کینه ز باب شریف
 همراه برده جوانان کار بسوئی پدر شد پی کار زار
 ایام بگردید جنگ و جدال در آخر ملک شد بدی خسته حال
 در آن جنگ شد قتل عبد العزیز گرفتار گشته اُلغ بیگ نیز
 شد شاه عبد اللطیف آن زمان به تخت ممبر قند با عزت و شان
 پدر از راه دغاشهر یار بگه روان گرد با صد سوار
 فرستاد عباس را از عقب بی گشتن باب خود از غضب
 به حسن ^{۸۵۳} ششصد پنجه و سه ز شمشیر عباس شد قتل گشت
 از آن پس امیران عبد العزیز رئیسان صا طمان اُلغ بیگ نیز
 بی داد خاوند خود و ز جان ابر قتل عبد اللطیف آن زمان
 بگشتند تیار با شور و شبن ^{۸۵۴} بمقتلش رسانید با حاسبن
 حسن ^{۸۵۵} ششصد بد به پنجاه و چهار در آن سال شد قتل آن شهر یار
 نموده شهری آن شه ظلم کار بران ملک شدش ماه آمد شمار

چو شهرخ ازین دارقانی گذشت همانا که تیمور ثانی گذشت
 در آندم زهر سو قیامت نشان یکبارگی گشت فتنه عیان
 مذا دلاد تیمور هر کس که بود بد عوئی شاهی جسارت نمود
 هر انگس بر جا که بود ده مقیم بشد شاه آنجا بشان عظیم
 بن شاهرخ عادل و دین پناه آلف بیگ سلطان فلک بارگاه
 به تخت صمر قند آندم بشاد خدیو جهان گشت آن مردزاد
 که آن شه هسر مند بسیار بود فضیلت بعضی دانست و هشیار بود
 بن شه بانی سنغر دین پناه علاء دله آندم بفوج و سپاه
 ابر تخت شه شاهرخ جد خویش نشسته بصد جاہ آن پاک کیش
 به دست آلف بیگ پس آند یار در آمد بصد جاہ از کارزار
 بعد الطیف آن ممالک بداد پیام سوئی تخت خود شاد شاد
 بن شه بانی سنغر میک خو که بابر ابو التماسم از دست او
 گرفته همان ملک را آن زمان یحنگ و جدل آن یل نو جوان
 آلف بیگ سه حال شاهی نمود بعام هشت جانفشانی نمود
 کتابی در آن علم مرصوم شد با سم گرا پیش مو صوم شد

راد

هران احب مرزا اُغ بیگ داد بران شد سوار آن شد مرد

همه قاصد شاه رخ را از آن در اندم شهر شاه دیمنگ خان

بزم آن شدت گرفتار کرد همه خواست شمار از جان خوار کرد

ولیکن زگفتار ارکان خاص نموده همه قاصدان را خلاص

تخاطب بر او شان بگفت این کلام که باید بشاه شما بامرام

فرستد چنان تحفه بیک تر کزان حب زاید شود هر کس

همیگفت و با جاه رخصت بداد ز روزی و روحش و خلعت بداد

تخا قان و باشاه رخ شهر بار در آن حال شد دوستی استوار

ببینسان بشان عالم تمام مودت نموده شد بیک نام

ز شان گیتی خزون جاه داشت ^{۷۷۷} بفرمان عراق و عجم شاه داشت ^{۱۲}

بس هفتاد هفت و هفتاد ^{شاه} بشانی ربیع اربعه عشر جو ماه

بمالم بیدار گشته ^{۸۵۰} بشان بطالع چو اسکندر و گورگان ^{۲۳} گزشت

چو بر شصت سال ^{۷۲} پنجاه گشت ز ذی الحج به دست و پنجم

ادر عمر هفتاد و دو سال شاه بری کرد در حالت ازین دیرگاه

و استان در بیان سلطان اُغ بیگ گورگان سلطان سمرقند

نگار من نمودیم کان بود فرض ازین بیشتر چه نایم عرض
 هر نامه فغفور چین با چشم بدین همه زبان خوش نمود ده رقم
 یکی پارسسی بود و ترکی دیگر سوم بود و چینی بصد کرد و فر
 رقم بود حال جلوسی دران همین رسم او شان ست نایم
 هر نامه شاه رخ ذی ماهم دهمی و در پهلوی بد رقم
 رقم بود نیز اندران نامه ها جلوسی سن و حال فرمانروا
 که این رسم حال جلوسی هنوز دران خانه ان است جلوه فروز
 کزان خانه ان ست شه بو ظفر شهرن شاه دهمی چو خور مشهر
 از دست زیاده تخت و کلاه هماندار کشور کشادین پناه
 تراند بود ملک و اقبال او مرقی شو و عمر و اموال او
 بنفرمان او و استان میزنم ز کلاک خود این در فشان کنم
 که روزی شه چین فلک اقدار روانه بگشته بسیر و شکار
 بران باد پاشا هر خ داده بود بران شاه چین خود هواری نمود
 چو آن باد پاشه روان همچو باد شه چین ز زمین بر زمین او فناد
 بدستی شهرن شاه ضربی و معید غضبناک رو و صوی خانه کشید

بداد و بمحشم محبت بشان تو اضع زهرشی بهای گران
 به تخم بیض الحال ای بادشاه بشد دوستی چون اباهم بجاه
 بهره بوقایمک و دیگر امیر فرستادگان شه بی نظیر
 اچنگو و گر قاصد از ابجاء فرسید اکنون بدرگاه شاه
 که او شان بدرگاه شاهی بکام رسانند چینی بدایا تمام
 که شفقار خوش هفت دست و ظروفات چینی و کنخا عن زر
 بدست خودان مرغ وحشی تمام برانده ایم ای شه بسکنا نام
 که شفقار ارچه باقلیم چین نه پیدا شود ای شه دور بین
 ز اطراف دریایا بیم ما ولیکن نباشد ش چندان بها
 بملک شما چونکه نایاب هست از آن رویکی تحفه تر باب هست
 ذرا دمودت کنی گر قبول شو دشا دمانی بایان حصول
 بی از دیاد دمودت بکام بدین طرز لازم بمایان و وام
 بداریم رسم و ده سایل عیان که تا قاصدان و دیگر تاجران
 شد آمد نمایند باشد گام و عایا بیاستند خرم تمام
 قوی تر امید است کان کردگار ابر ما کند لطفت زان بی شمار

نوئی حق گزین عادل و خوشحال سرتاج اسلام و فرخنده قال
 چو احکام یزدان یحیا آوری ز جان هم بصدق و صفا آوری
 خداوند زان روز تو شاد هست دولت زان سبب شاد و آباد ^{هست}
 فرساده بودیم در پیش شاه شیرالیده میرو و دگر را بجاه
 بسی کردی اکرام بر حال شان شنیدیم وصفت برون از بیان
 بهراه او شان با طمعت کبیر ابا بیگ بوقا و دیگر محیر
 پاننگان و یوزان و امه پان عرب فرستی و گره چیز با طرب
 همه را بدیدیم و گشتیم شاد یسقین گشت بر ما ست لطف زیاد
 ز پیشین بمغرب بسی خوشمند حقایق شناس ار چه پیدا شدند
 ولیکن بعلم و هنر در شمار نیامد فرزون کس ز تو شهریار
 بیاید بمایان بران مردمان نمایم الطاف و شفقت ز جان
 همین است فرمان پروردگار که بر مهر بان مهر باید یار
 چرا خوش نباشد بر آنها کریم نمایند با هم که حبّ حمیم
 بهم از دل خود کشایند راز یباشند گریه بدور و دور از
 مقابل چو آینه صاف ترا نمایان بود عکس بر یک و دگر

بعضی هشتصد بست با صد و قار سفیران خاقان چین نامدار
 ییاجن یکی جا تیاچن و گر تیاچن هیوم صاحب پر مهر
 که شفقار و کنخاس زرین نگار و مشک و دگر تخفیه چین هزار
 رسانند بهر ملک آن زمان و گر بهر میران و شهرادگان
 یکی نامه شاه چین نام دار رسانند بر درگاه شهریار
 همه را بخلعت شه بسکنا نام بفرمود در خلعت شده شاد کام
 فرستاده بدشایرخ پاک دین بسی چیز نامور پی شاه چین
 ابارد شیر و دگر قاصدان بجان و بدل خورم و شادمان
 پیامد ز چین بعد از ان ارد شیر شده مهر فراز از شاه و لیر
 خرداد اندم بشاه جهان که آیند اکنون ز چین قاصدان
 بعضی هشتصد بست و دو کن ^{نگاه} ^{۸۲۲} بایام رمضان ادر بارگاه
 رسیدند جنهاچن و با ماچن رسانند نامه بشاه زمین

نامه خاقان و یسنگ خان مغفور چین ماچین

مهر نامه نام خدای کریم که از مهر و لطفش بگشتی فہیم
 بخوبی از ان شاه عالی مقام که شاهی اسلام یا بد نظام

رعایا و میران شاهى تمام بر این دین مقیم اند باشد گام
 به آئین محمد علیه السلام همه کار شاهى بیا بد نظام
 کون رسم و آئین جنگیز خان بشد و دود منوخ گشته نهان
 چو دین نبی راست دایم ما نجات آخرت زانست خوانیم ما
 امید این بدارم که ای شهریار ملک خود این دین و هی اشتهار
 کزان بادشاهى دابر ابقا شود حاصل از فضل رب العالم
 که شاهى دنیا ثبات و قیام ندارد و یقین ای ذوالاحشام
 ابا تحفه بادشاه قاصدان رسیدند اینجا بحفظ و امان
 نمودند آگه ز اخبار شاه بگشتم بدل شاد بی اشتهار
 از ان خاندان و از بن و دومان به پیشتین چنان دوستی بد عیان
 زمر نو بشد همچنان رسم و راه ما و شما حالیا باد شاه
 به راه بخشى محمد ینکو فرستاده شد تحفه بهر تو
 همیشه چنین طرز نامه پیام بیا شد با هم عیان با مرام
 که تا تاجران ملک ما و شما تجارت نمایند با صد رضا
 بر و باد را ضی خداوند کار که باشد ابر دین حق استوار

بیاید چه مسکین و چه شهریار نمایند این را است دین اختیار
 بسازند ادیان ویشینه ترک نمایند آئین ویرینه ترک
 همین دین را اسلام خوانند خلق بصدق و صفار است دانند خلق
 گذشت است چندی که جنگبزرخان فرستاد هر سو بفرزندگان
 هوئی دست قبیحاق و دیگر دیار ملک جوجی خان را بنفوج و سوار
 ادس خان و اوزبک و کر جانی ^{خان} زاد او جوجی شه کاران
 حکومت بران مملکت داشتند بدین بی معدلت داشتند
 بسوئی عراق و خراسان و گمر هلاکو بر فیه ز حکم پدید
 و ران سوز آل هلاکو بشان نمودند شاهی ز تیغ و صنان
 چه غازان و البختو بادشاه و گریو سعید آن فلک بارگاه
 که ما قبل مرگ آمدند آن تمام بدین محمد طایفه اسلام
 در آخر به تیمور شه باب من بنامید آن واحد ذوالمن
 بشد بادشاهی عالم قرار چون خور یافت ز دین بی اشتها
 کنون شاهی ما در انهر هم عراق و خراسان بن باحشم
 بنضال خداوند شده استوار نمایم بدین بی جان شمار

هر ایا فرستند با قاصد ان به نزد یک آن بادشاه جهان
 هر ر ا ملک شاه مرخ دین پناه به بخشیده خلعت بتوقیر و جاه
 از ان بعد سلطان عالی تبار بشاهان و میران ملک و دیار
 بمحضرت بتوقیر و عزت دسی هر ایا فرستاد و خلعت دسی
 دیگر بهر فقیر و چین دین پناه فرستاد مکتوب و هدیه بجاه
 نامه سلطان شاه مرخ سلطان هرات

بنام خداوند پاک و مجید که از حکم او آدم آمد بدیده
 به اولاد او داد و بفرستد که حازم و دین حق را بری
 چه بر شاه داد و دهم دین پناه بر ابریم و موسی و محمد بجاه
 کتب هم شرائع گذشته نزول فوائد کزان خالق ساز و حصول
 بی بندگی نه و آفتاب بتان نیز و شاهان عالی جناب
 بگرداند منع آن همه انبیا ز جان و ز دل هم بمصدق و صفا
 بگفتند بر طاعت ذوالجلال که اولاً شریک است هم لازم ال
 بهم مختلف گریه بدین داشتند بطاعتش لبکن یقین داشتند
 در آخر همه دین و آئین شان بمفرود و صندوخ محمد بشان

همراه از گردی با نعام خویش به عالم بر آورده نام خویش
 بمقاصد به راه او شان و گد فرسی با تحفه با کز و فر
 ازین روی شاد بر شادایم ز خلق کبرست دل آبادایم
 که شاهی ز دست مغل چند گاه شده بود یکبار ز دست و بنده
 ز باب تو تیمور و فوما مگر هر نو بگشته شهری جلوه گر
 که آن بادشاه عادل و حق گزین به سیزای فغفور خاقان چین
 الهیه است رسم و رسایل عیان چنان شده که با ما از ان مهربان
 الهیه بدین طور نامه پیام بپاشد عیان و در میان با مرام
 که تا تاجران حبشی و پارسی نمایند با خرفی تا جری
 کنون مادی و حی چن بیاض و سبجو و گردان چن کنجی نیک خو
 فرسیم کنخاص و ترکش و گد برای تو ای مهربان ذیقندر
 بداریم این آرزوی جلیان کنی لطف بر حال ساطان
 بصن مشصه و پانزده قاصد ان رسیدند و رسیدن شاه جهان
 همانم ز هند و سیستان خضر خان خراج ممالک بر مرزبان
 بمقاصد فرستاد با صده و قار و گرنیز شاهان ملک و دیار

چو از ره بندرگاه فغفور چین رسید نه آنوقت آن پاکدین

بتقاعدنوازش به انسان نمود ابرقاصدانس که سلطان نمود

و گریبار فغفور چین نام دارد تو شته یکی نامه باصد و قار

فرستاد بدیه ابا قاصدان برای ملک هم ملک زادگان

نامه خاقان و یمنگ خان فغفور چین ما چین

بنام خداوند برود و جهان که از حکم او شده زمین و زمان

جهان بهر ارادش خالق ساخت زمان بهر آسایش خالق ساخت

همچو داد بامالک خود شاه کرد ز هر خالق دنیا فرون جاده کرد

بباید که حکمش بجای آوریم بجایش بصدق و صفای آوریم

که با هم بخلاق خداوند خویش ره آشتی را بگیریم پیش

چه نزدیک باشد چه دور و دراز بران منحصراً بندست ای سمرقراز

شنیدیم او صفات تو پیش ازین که هستی سمرقراز روی زمین

بحق رعیت تو هستی پدر خوش اخلاق هم زیرک و پرهیز

بسی شاد هستیم مایان ز جان ز کردار تو ای شهنشاه جوان

هر انگاه با تحفه با قاصدان به پیشت بر فتنه زینجا نشان

ترقی از دریافت علم و هنر که او بود و قاضی نامور
 ملازم همه قاضیان زمان بدرگه بانه ندی خورم ز جان
 بدل بغض مطایق نمی داشتی به بر مرد ابلق نمی داشتی
 نمیدانست عیبی ملک شاهرخ منور به بهتر از ماه رخ
 به پسر زاده صاف شاه جهان ساعه دانش بودند پیر و جوان
 چو شد یازده سن به شصت عیان
 به پیش ملک شاهرخ خوشخصال فرستاد با قاصدان خوشه قبال
 یکی نامه در ماتم شد تر و گهر چیز و هدیه بصد کرد و فر
 بصد خرمی تحفه شاه چین بفرمود و منظور آن پاکدین
 همان قاصدان را بتوقیر و جاه عطا کرد و نشر یفت عالم پناه
 بفرمان سلطان عالی مقام امیران ذیشان شاهی تمام
 که آن قاصدان را بعزت بسی ضیافت نمودند و شفقت بدی
 بهر انگاه رخصت ز سلطان شدند همرا دارا کرام و احسان شدند
 ملک شاهرخ نیز همراه شان ابا قاصد خود بد یرنگ خان
 هدایا فرستاد بر حسب خواه زرد زیور و اسب و نامریحاه

یسک مقبره آن دو فرخنده بی بگشتمند فون اور ملک ری
 و استان در بیان سلطان شاهرخ سلطان مرات
 ملک خراسان بسعد عز و جاه ملک شاهرخ عادل و دین پناه
 به پیش مر آن شه خوشحال نموده شهری با طرب هفت سال
 بدستش پس از مرگ صاحب ^{قران} همه ملکهایش رسید به نشان
 به انصاف او ملک آباد بود دل خالق بسیار زو شاد بود
 بدل حرص اقامیم کم داشتی به تسخیر عالم نه غم داشتی
 نهمتن جوانمرد بسیار بود نه دل مالمش لیک پیکار بود
 بهنگام خود آن شه یسک قال فقیر مودشاهی چنان با سده حال
 بهتی گشت هر کس باورزم کرد بناحق نه بر ملک کس عزم کرد
 همه نورافغان و پوران خویش که شانرا بسا بهتر از جان خویش
 بدانستی آن شاه و الامهم نوازش فقیر مودی خود بیس و گم
 جوان و جوان نخت و هشیار بود زمانه ازو شاد بسیار بود
 و کش بود مائل بعلم و هنر بسی دور بین بود و اهل نظم
 به اکرام و بخشش به بی مثال با خلاق احسن ملک خصال

جز این کار دیگر نمیداشتی خور و خواب یکسر نمیداشتی
 چو بشید سلطان چنین حال او بسی جیفت خورده بر اقبال او
 بطلبید با جاه و عزت تمام در اندم در اشاهرخ نیکنام
 بگفتش که ای نور چشم خلیا بگفتی چرا خوار زنت و ذکیا
 چه مال و چه حشمت چه دیهیم من بی تانت ای باب اقلیم من
 خراسان به بخشید مت از کرم نخورد و دل خویش کند ز غم
 به راه خود گیرد و دل خویش بشو شاه اینجا بیا و خویش
 در آنجا نموده شهری چند روز بصد عیش آن شاه عالم فروز
 دوازده فرزند بود بر هشتصد ^{۸۱۲} بماه رجب شانزده کن عدد ^{۱۶}
 بوقت نمایون در آن روز وصال بنفر مود سلطان خلیا انتقال
 زن شاه شاد الملک بسک کار چو بشید مرگ شده کار
 بحضرت گریبان خود چاک کرد زور و دالم خواست تن خاک کرد
 بدو دیده تیره جهان را بدید که بی یار و یران مکان را بدید
 ز ماتم رخ مهرشش تار گشت ز جان خود و یکبار و بیزار گشت
 بهشتم زمانه بیفشاند خاک نموده ز شمشیر خود را هلاک

امیران که کردند مکر و دغا بساطان خلیل آن مهاک کشا
 ملک شاهرخ حق گزین آن زمان ز غصه باو شان بگفت آنچنان
 که باشه خلیل آن جگر بند من همان جان من به ز فرزند من
 چرا مکر هم عذر؟ ساختید نترسیده از من و عاصا ختید
 به بین نکابی داد و چون کنم همه را یکبارگی خون کنم
 همین گفت و جلا در احکم داد پی قتل او شان به دفع فساد
 از آن پس ملک شاهرخ از عتاب و طالبید شاد الملک را شتاب
 ز روی غضب گفت کای نابکار خرابی گرفت از تو ملک و دیار
 بی تو ملک زاد و دیوانه گشت هم از افعمر و تخت بایگانه گشت
 به گشت جانم ز مال و منال که آن نور چشمم خجسته خصال
 بخواریش انگاهش بهر کرد برای امیرش نه تاخیر کرد
 بی گشتش نیز صاحبقران اراده نموده دوباره ز جان
 به دست ملک شاهرخ آن زمان رسیده همه ملک صاحبقران
 بد آن طرف آن بنک سلطان ^{خلیل} پی یار و افعمر بگشته ذلیل
 غزلهای پاکیزه بر حسب حال بحسرت همه بگفت آن نو نهال

بطایفه شهر را در آرم گاه که تافتح گرد و ز اقبال شاه
 هماندم ز گفتار او بید رنگ روان گشت سلطان با سبب جنگ
 سلطانیه شاه چون در رسید خداداد بر شاه لشکر کشید
 در اندم قیامت نما جنگ شد در آخر شهر شاه زوتنگ شد
 خداداد را آن زمان باد شاه بفرمود دستور اعظم بجاه
 پیشش ملک شاه رخ نامدار چو آتش برافروخت و از غضب
 بتادیب او شان بفرج گران بسوئی ممر قند گشته روان
 چو زین حال میران خبر یافتند یکبار جان در خطر یافتند
 امداد و دیگر امیران شاه بمانند با فوج در قلعه گاه
 خداداد آن دم ز راه دنیا سوئی اندگان بر و آن شاه را
 بدست مغولان ز حکم خایان در انجا شد او کشته حواری ذلیل
 رسید ه ملک شاه رخ دین پناه چو قرب ممر قند با عز و جاه
 همه نامداران و میران شهر جوانان جنگی و پیران شهر
 پیشش ملک شاه رخ یافتند نه خواستند و امان یافتند

چو آن شهر بدختگاه تر از آن رویده پر ز لعل و گهر
 که آن بادشده در میان چار سال نموده هر گنج را با مال
 قدیمی یکی خاوم آن پری بروداشتن لطف از جان پری
 و شاه و مددور اعظم نمود بعزت ابر ملک ناظم نمود
 وزیران و ارکان سلطان تمام میا مکان نامداران تمام
 چو زین فعل سلطان پریشان شد بدین و بدل خوار و حیران شدند
 بنحیفه کتابت نمودند شان با آن خدا داد شیطان زمان
 که با بادشاه او کند عزم جنگ بسویش شوند آن زمان بید رنگ
 چنین نامه چون آن خدا داد و مانت می جنگ سلطان بادشکر بنافست
 امیران ز راه فریب این فغان رخسارند در گوش شاه جهمان
 هماندم الهداد را با سپاه بسویش فرستاد عالم بناه
 بطرفش پیوست آن بد خصال نگارده باد هیچ جنگ و جدال
 ز جیله یکی نامه شد را دکاشت با داد فوج و سپه عرض داشت
 که چون اعتبارش بر شاه بود ز مکرش از آن شده آگاه بود
 روان کرد لشکر بر سر شهر یار و گره باره از مکر آن به شمار

بمقدمه دارد و بدقتش رساند ملک شاه رخ زان بسی خوش بماند
 و رآمد بفرمان آن شهریار در آنوقت قندهار و دیگر دیار
 هر آنکه خایل آن شه نیاک قال نموده بشه پیر محمد جد ال
 بسی سروران آن زمان از ملک بگشستند باغی ز جان از ملک
 شهر شاه شانرا بچنگ و جد ال نموده یکبارگی خسته حال
 در آخر بهرگاه آن بادشاه گرفته از خوف جان کل پناه
 همه ملک را آن شه نو جوان بداده چنان انتظام آن زمان
 که ملک از حسن و خادش پاک گشت عهد و پش یکبارگی خاک گشت
 صبیح شاه در عیش شافل بماند ز کار شهری بسکه فافل بماند
 زنی بود شاه و الملک نازنین چو مهابت تابان بروئی ز مبین
 بعد ششش شهر شه گرفتار گشت ابر حسن او صحت مهر شار گشت
 شهر شاه خوش باد لارام ماند شب و روز با باد و جام ماند
 بعیش و طرب آن شه بحر جود در گنج یکبارگی بر کشود
 در آندم که آن ملک آراسته جو باغ ارم بود و لنخواسته
 بدو هر ز اموال گنج جهان به اسباب و اجناس شاهنشاهی نشان

مهر پناه امان دوران دست برد زگر زگران معنک بشکست خورد
 در آخر ملک پیر محمد بجنگ ز سلطان خایان آمده تنگ تنگ
 گریزان سوتی ملک خود با سپاه شباسب روان گشت با درد و آه
 ظفر یافت سلطان ز بخت بماند براحت نشسته به تحت بماند
 ملک پیر محمد پس از چند گاه فراهم نموده سوار و سپاه
 و گریز بر ملک شد عزم کرد و درآمد قیامت نمازم کرد
 سپهس پیر محمد پریشان شد ز جنگ شهر شاه حیران بشد
 حصاری شد او در و رشتادمان ز شه صالح کرده گرفته امان
 چو آن پیر محمد بقندار رفت بدید در و جانگاه و آزار رفت
 بدست وزیر علی تاز پیر رسید به قتل آن شه بی نظیر
 فرزند بو و نه بر حسن هشتصد که از کلک تاه بخ فوتش نزد
 علی تاز و سواران دین پناه ابر تحت قندار شه باد شاه
 شهر شاه دوران ملک شاه رخ چو بشکست آن ماه رخ
 برایش بسی آه و زاری نمود که از چشمها چشم جاری نمود
 درآمد بنا و دیب آن ر و سپاه ز حکمش امیری بنفوج و سپاه

بجنگد اک- او جنگ با شاه کرد ز خون لاله گون خاک بجنگاه کرد
 تن بهلوانان بخون غرق گشت ز تن فرق و تن فرق از فرق گشت
 ز بدس بهلوان گشته و خسته شد به بحر دم آمد م جو پل بسته شد
 ظفر جایگه چون در مشت داد ز جنگاه سلطان حسین پشت داد
 بسن هشتصد چون فرون گشت^{هشت} بشانی محرم ز شه تنگ گشت^۲
 بحال زبون رفت سوئی هرات ز حکم ملک شاهرخ نیک ذات
 ز شیر بر لاس نوشیر و ان^{گشت} بشد قتل سلطان حسین آن زمان
 ظفر یافت از جنگ و شه باز ابا عشرت و عیش و مساز گشت
 از ان سوبه بباب جنگ و جدال ملک پیر محمد شه خوشحال
 ز بتار و حیون به تن شب رسید بملک ممر قند اقرب رسید
 چو لشکر سلطان خلیل آن زمان بی جنگ او شد نفوج و یلان
 و و لشکر رسید ان جنگ آمدند به آرزوم و بیکار تنگ آمدند
 نمایان چنان بود رخشده تیغ در خنده چون برق در زیر تیغ
 ز گرمی مردم ز تاب آفتاب تن بهلوانان بگشته کباب
 جگر ریزه ریزه ز نوک سنان ز قالب برون گشته جان جوان

بن شته جهانگیر عالی مقام بعالم چو خور پیر محمد بنام
 خواخویش از دار فانی گذشت به پایش نیا آن نشانی گذشت
 ولی عهد تیمور صاحبقران و را کرده در وقت نزع روان
 در اندم که آن شه مقتدر بود باشکوه بصد جاوه و شیار بود
 خبر یافت چون شه که سلطان ^{حایل} به تختش بشد شه دشان جایل
 عزیزست بسوئی همرفند زود بفوج گران آن شهر شه نمود
 فرستاد قاصد بسوئی خایل بدعوئی تختش بصد قال و قایل
 جوابش چنان داد شه باصواب که شد پیر محمد از دلا جواب
 سپاه ^{سپاه} سپهش شه بمیران بفوج و بسویش فرستاد با عز و جاه
 ز حیون گذشته شان بی گزند ادر بانج با جاه خیر زدند
 نواسه یکی داشت صاحبقران که سلطان حسین بود نامش عیان
 که اواند ران فوج سالار بود بسی حق فراموش و مکار بود
 بغی گشت اندم ز سلطان خویش نترسید یکد ره از جان خویش
 بدعوئی شاهی شرارت نمود پی جنگ باشد جرات نمود
 امیران سلطان ز خویش تمام بحیل بطمر فتن بگشته تمام

خدا داد میری الهه داد را به تائیدش آن مرد آزاد را
بظرف خود آورد و با صد وقار به سلطان نامه که تا کارزار
همان سال بحری بماه شوال نمودند و حصن تیزک جدال
رفتایا و میران اش باره کل ز خوف مغولان یکباره کل
بفرزد الهه او با مال خویش رسیدند با آل و اطفال خویش
امیران و ارکان زافعال او تحسیر بخوردند بر حال او
بگفتند گای نامه از زمان چرا جنگ کردی بشاه جهان
ازین بند میران شد او شرمسار بدل خون بسی خورد و بی اختیار
ز غفایت یکبار بیدار گشت ز دل بر خدا داد و بیزار گشت
بمراه برده سپاه و سوار شبانه شب روان شد بر شهریار
رسید و ز سلطان معافی بخواست بهدالتجالتطفن شاهی بخواست
بشد شاد و سلطان ز گفتار او سراسر از کردش ز کردار او
وزیر المهاک نمودش خطاب ز المظافن شاهی بشد کامیاب
چنان داد او کار شاهی نظام که گردید سلطان بر و شاد گام
و استیانت در میان جنگ و جدل خاییل سلطان با سلطان پیر محمد

از آن پس بزدق بریدش طناب بگردید همراه سرشکست و خراب
 که تا فوج سلطان خایان و دیگر نکردن تواند زور یا گذر
 در آخر ندید او دیگر هیچ راه بجز خدمت شاه عالم پناه
 چون قریب بمهر قند سلطان رسید بمصد جاده آن شاه دوران رسید
 امیران و بیکاه پیش آمدند اباپیشکش های پیش آمدند
 به عظیم و اعزاز شد را بجان شهر سمر قند برودند شان
 پس هشتصد و هفت ماه صیام بنام رخ اسعد و ده و شش بکام
 ابر تحت شاهی بشد جلوه گر به ارکان دولت چو شمس و قمر
 بمصد شان و شوکت ممالک تمام در آمدیم به داد آن خایان از نظام
 پیا پیش امیران نهادند هر بفرمان شاهی به دادند هر
 الهه دادا شتبار به با صد شکوه پی بندگی شد حق برده
 روان شد ز ملکش بشان خایان چو بشید شد که سلطان خایان
 بنامش همانوقت فرمان رسید زورگاه سلطان بمصد شان رسید
 که تا بی ز ملکش برون ناورده بحفظ ممالک زیون ناورده
 هم از طاعت باد شاهی مدام بنام داد صبح و شام و گام

چو بشنید آن میر این خوشخبر بدل شاد و خرم شده بیشتر
 مگر شه ملک میر هم نور دین و گر نامداران روئی زمین
 بگشتند حیران ز اطوار شاه بگفتند او شان ز آثار شاه
 که این عکس مرضی صاحبتر است خرابی اقلیم زان بی گمانست
 ولی عهد چون نیست آن نونهال زهر سو شود یک که جنگ و جدال
 که عهده برائی از و کی شود همین فتنه از روم تازی شود
 بر اہیم و لغ بیگ عالی مقام ملک ز ادگان دگر یکنام
 ابانور دین و ملک شد و گر با فواج و اسباب با کز و فر
 اراده نمودند تا بی گزند که اندر سمیر قند یکسر رودند
 ولیکن در اندم نه بکشد و دور که آن میر از خون از حطوان
 امیران و شهر ادگان خوشخصا^ل ابانور و نکر و ند جنگ و جدال
 با فواج و لشکر گزینند راه سوئی پیر محمد ولی عهد شاه
 بحصن بخارا با فوج عظیم بمانند او شان همه مستقیم
 چو عبداکریم و بزمق و گر طغی رسیم و سید دین و دین
 با اسباب آرزوم با فوج کل ز جیحون گزشتند از راه پل

و م صبح چون شام میرده شده جهان بین خورشید خیره شده

دلیران ز هر سو بهم تاختند جو شیران یکی رزم بودا خند

ز شب شاپ میروز چاکال تبع کس از جان بدادن نکودی دریغ

در آخر مظفر بشد بادشاه یکبار گشتند او شان بناه

جهان شد بصد منت و انگار در آمد مبنه خواست از شهر یار

میکنند بحسرت ز دل خون ^{بویحبت} یکبار ز انجا شباسب گریخت

* داستان در بیان خلیل سلطان سلطان سمرقند *

هر آنگاه صاحبقران با مصیبه ابر ملک چین تاخته بد بخاه

با و جز بن شاه میران خلیل نبوده کسی شاهزاده خلیل

براهیم و گنج بیگ و دیگر پسر همراه آن شاه بودند و مدگر

که بودند لیکن هر خور و حال کی آگاه باشند از حال و مال

بنازار صاحبقران زمان چو فرمود در حالت ازین خالدان

ز بعض بود و بسیار سیاطان ^{خلیل} بطرفش بگشتند میران خلیل

و وان گشت از تا شکانت ^{آن زمان} بدل خواهش تحت صاحبقران

بمحسن سمرقند بدستقیم رفوج و یلان شاه ارغون فیهیم

در اینجا بچنگید آن شهر یار ابا و بس بر لاس عالی تبار
 به ماه جمادی ثانی بدان سن هشتصد و یازده آن زمان
 در آن جنگ بابکر مقتول گشت به ماه شهادت او مشمول گشت
 پس از چند آن احمد و ترکمان نمودند آرزوم با هم ز جان
 در آن جنگ مقتول احمد بشد بطرف قراغچ احمد بشد
 ز فغانش هواگاه شد شاه رخ ز غصه یکبار افروخت رخ
 برای برادر بسی آه زد بمویه طپانچه برخ شاه زد
 فغان کرد و بسیار ماتم نمود چنان روز و شب بهر اذغم نمود
 پس از چند آن شاه عالی نژاد به آرایش فوج باصد مراد
 بدفع قراغچ و صف ترکمان به آذر بایمان بگشته روان
 باد عریده کرد سلطان سه بار وفات آخرش گشت در کارزار
 مسکن در جهان شاه پوران او جوانمرد آن نور چشمان او
 بادشاکر مقابل بخاقان شدند دالیر در جنگ میلان شدند
 ز بوق و ز کرنا بر آمد فغان ز صور و مرا فیل داده نشان
 ز گرد سواران در آن دست کین زمین شد سمان آسمان شد زمین

ابابکر هر گاه به تبریز بود بی دفع هر فتنه انگیز بود
 در آندهم قریب حضرت کمان با سبب جنگ و سپاه و یلان
 عزیمت به آذربایجان نمود بسوی شش رخ بهار امان نمود
 در آنوقت میران ملک با سپاه هم آن شاه با بکر پورش بجای
 بی رزم خیر بمیدان زدند ز کین آتشی در نیستان زدند
 رسیدند لشکر ابابکر فراز زمانه نموده و در کینه باز
 ز آواز زدن صحنه یلان بر افتاد ک گوس ملک شد گران
 بر دو صبه از صدای هوی قیامت پیما گشت در چار سوی
 ز هر دو طرف بهاروان بید رنگ در آمد بمیدان به هر خاش تنگ
 بسی جنگ کردند شان آن زمان ز شمشیر و دمی و گرز گران
 به دست و ششم ذیقعد کن شمار بسن هشتصد و ده در آمد نگار
 عزیمت بخوردند اندروز و سال ابابکر و میران ملک خوشنحصال
 در آن رزم میران ملک دین پناه روان شد بحدت ازین دیرگاه
 قریب حضرت آندهم ظفر یاب گشت ز نخت و ز اقبال شاداب گشت
 بکرمان ابابکر سلطان گریخت بر صد در و جانگاه نالان گریخت

مرا نگه عمر زو شکستی بیادست سوئی شاه رخ عم خود بر شتافت
 پس از فتح ما ز ندران با وقار عمر را عطا کرد شه آن و بار
 پس از چند گاه آن عمر با چشم بخت گید با شاه رخ ذی بهم
 فراموش کرده که مه های شاه نرسید اندک بدل از االه
 و لیکن ز آرزوم آن شهسوار گریزان بگشته عمر نامه ار
 او دست مضرب والا امر بشد زخمی از تیر آن نامور
 از آن زخم سنگین ز جان خوار گشت بناچار آخر گرفتار گشت
 اطباء به راه او از کرم بداده در اندم شه ذی بهم
 روانه بکردش بسوئی مرا ت از آن زخم در راه گشتش و قات
 و اسنان در میان جنگ کردن قرا یو صف تر کمان با سلطان میران شاه
 پس از مرگ صاحبقران زمان ملک احمد الکحانی و تر کمان
 یکبار شاه را بتوقیر و جاه شه مصر قارض قلک بارگاه
 ز قبه مصیبت رائی به اد از بن رنج و غمها جدائی به اد
 بسوئی عراق عرب آن زمان روان شد قرا یو صف تر کمان
 به بغداد با جاه احمد بر رفت ابی خوف آن شاه اسعد بر رفت

بسوئی عمر عزم بالبحرزم کرد / ابر قلعہ ساطانیہ رزم کرد
 بفضل خدا فتح گردید جنگ / زد مدتش عمر گشت یکبارہ تنگ
 همه آل و اطفاش و جا کران / مقید نموده ملک آن زمان
 که از استیلا عس بزدی تمام / امیران ایران شده شاد گام
 بساطانیہ تحتک آمدند / بمیران ملک در پناه آمدند
 بشد خطبه و مسکه بر نام او / امان یافت ایران زاکرام او
 ابابکر جندی بدر را از جان / اطاعت نموده بتوقیر و شان
 صمصام گشت با جاده خود شهریار / نماندش متعلق بآن ناجدار
 ز بابکر هر که عمر شد تباہ / ز آل عمر شیخ بردا و پناه
 کیشان داشتندی بصد طمطمیرانی / حکومت بفارس و گبر عراق
 ز نائیدر ستم شاه کامران / هم اسکنند و پیر محمد جوان
 به بابکر جنگید در در گزین / بمقرب صفهان ز شمشیر کین
 قیامت نمارزم شد آشکار / زمین تنگ آمد به پای هوار
 چنان صد جوانان زهر و مصیبت / به دار الفنا هر که رفتند راه
 در آخر دران جنگ شد فتحیاب / جوانمرد بابکر عالی جناب

ای نامه به تنخبر ملک دگر ندارند خواهش بدل مهر نسر
 مرقی ازان میشو و عز و جاه نیابد خالص هیچ در زحم و راه
 بنضال خدا ملک دو جهان بیاشی شهادت ایا شادمان
 بکادوس میران ملک بدیشان در انجار رسیدند آن مروران
 بدرگاه آن خضر و نیک نام رسانند معروض شهرخ نام
 بسی شادگشته ملک باحشم نوازید شاعر از لطف و کرم
 بفرمودگان اخوی سن بجاه بماناد قایم به تخت و کلاه
 که او قوت هر دو باز و یمن عقیده بسی باشد سن سویمن
 پراوصاف هست آن عزیز القدر سعادت به ادس قضا و قدر
 بران عرض کردند آن مروران بفرمود مقبول شاه جهان
 شده رخصت از شه بحسب المراد بدرگاه شهرخ رسیدند شاد
 درین عرصه با بگر شده نامدار به پیوسته با کوتوال حصار
 رانند ز قید شدید آن زمان ز آذر بایجان بگشته روان
 بسوئی بدر رفت و شامل بشد بی داد و ذره نه غافل بشد
 از انجا پدر را به راه برد بسی پهلوانان بصد جاه برد

که هر ملک صاحبقران گورگان بهر آل خود بخش کرده ز جان
 بیاید هر را که بر ملک خویش نماید شاهی با حفظ پیش
 ز حرکات مرزا عمربیل هست برفته است آذر بایجان ز دست
 ولی ارمه پس مغان باوقار بمانده است ایران و دیگر دیار
 مناسب بی حفظ آن ملک ؛ بکوشی ز جان و ز دل خیر و ا
 بفضائل خداوند رب الانام تو هستی هر مند و ذی احد شام
 بگفتار هر فتنه ساز جهان گر فتنه هرگز نشو مرزبان
 ابر شیشه خویش سزگی مزین کمن جنگ با شکم خویش تن
 خرابی بگیرد از ان خاندان ز هر سو برارند هر دشمنان
 بی تنگ و ناموس کردم رقیم نه از عجز خود این سخنها ز دم
 مباد و اگر کینه با هم شود جهانی ازین فتنه پر غم شود
 اگر شیشه دل بیابد شکست محالش بود باز پیوند و بست
 نخستین بسج ای شه دادگر بیزان خاطر ز نفع و ضرر
 پذیری همان مصالحت با صواب کزان هیچ آخر نباشد خراب
 جوید داده ملک صاحبقران قناعت نماید فرزندان

هم آنجا بر تخت شاهی نشست به ارکان خود آن مهابه نشست
ابر نام خود سکه زد در جهان بخوانند خطبه بنامش بشان
ز باب و برادر بزرگان خود حسابی نفرمود از شان خود
برادرش با بکر آن بحر خود ز بغداد چون قصد آمدن نمود
به خویش در راه دو چار شد به سستش گرفتار ناچار شد
حسن قصد بود هشت آن زمان امیران ملک با سپاه ویلان
روان شد بسوی خراسان بجای شد آنگه جوزین شاه رخ دین پناه
بهمراه امیران سپاه و سوار بداد روان کرد با صد و قار
نفر مود هم شاه عالی رکاب بی پاسبان خویشی اگر آنجناب
قدم رنج فرمود لازم بکام نمایند خدمت گذاری مدام
چو یابند شهر را ازین برخلاف کشند آن زمان تیغ کین از غلاف
بنامش یکی نامه زر نگار نوشت بدین حاکم بمرور و قار
مضمون نامه سلطان شاه رخ سلطان مراست
ولس از محمد آن داد و دو جهان نامه ده کل زمین و زمان
ولس از کر نش و بندگی بی شمار کنم عرض بر درگاه شهر بار

داستان در بیان جمال الدین میران شاه گورگان سلطان ایران
 بزودی بیاساقتی 'نیک خو' بیاینی بمن ده می 'مشک بو'
 جهان می بده ساقی 'مهربان' که قارغ شود دل زور و فغان
 یکایک شود شادمانی حصول و مادم بود کامرانی حصول
 هر آنکس ز اولاد تیمور شاه پیار من نموده شهری با کلاه
 ز احوال او شان بیان خوش کنم با شعار شیرین جهان خوش کنم
 شهرن شاه هند و مسلمان بو ظفر به نصفت به عالم چو خور جاوه گر
 فرشته ز مدحش یحان شاد هست ز فیضش جهان یکسر آباد هست
 همه عالم و نفق ز ذائقش بود که تار و ز محشر جیانش بود
 بار شاد آن خسر و نامدار در آوردم این داستان در نگار
 تریگ گورگان صاحبقران هر آنوقت بدرود کرد اینجه جهان
 به بغداد آنوقت میران ملک به صد عیش و عشرت بده آن ملک
 به بشتنید احوال فوت بدر به تحت شهری انجام شد جاوه گر
 بر ز ابا بکر فرزند خویش همی ملک میراند آن پاک کیش
 و گر پور سلطان عمر نوجوان به آذر با یحان بده آن زمان

ز آدم بسرد در دهر تا هنوز ابر تخت شاهی است جاوه فروز
 شهنشاه غازی و صاحبقران کز و هست زیبند هند و سنان
 بهر عالم دارد بسی دستگاه بزرگیش راه است دانش گواه
 به پنجابی و هندی و پهلوی سترکی معربی است او مولوی
 سخن صانع بسیار دان بر خرد جهان بر و راست و جهان پرورد
 دلش از مهر خرم و شاد است ز عدلش همه گیتی آباد است
 چنانست اکرام و جودش عیان کزان گشت کان ز مرد و نهان
 همه چاکرش چون مه و آفتاب در آتش روند از بگوید شتاب
 خط بند گیش کشد کهکشانش کمر بسته بر در گیش آسمان
 فرشته پیا بوس در بان او رسد تا سر راه ایوان او
 بدارد بدین بی اعتقاد بذر خردار و زو سب است شاد
 اگر جوهرش بر نگارم همه توانم که اختر شمارم همه
 دلم هست در در گیش بانیاز بود جاهش افزون و عمرش دراز
 بمن حکم با خاطر شاد شاد به تنظیم احوال شاهان بد او
 مقرب بدرگاه او شد کنور ازان رو شد ه ختم حال تر

داستان در نسب نامه محمد ابو ظفر میراج الدین
 بهادر شاه غازی شاهنشاه دهلوی خاندان ملکه و سلطان
 بن میر تیمور صاحبقران امیران ملک عادل و نوجوان
 بن شاه میران ملایک پناه فلک جاهد سلطان محمد چوماه
 و رابن همچنین قمر بو سعید عمر شیخ پورس بمعالم پدر
 ولد داشت آن شاذوالاقتشام مدوگاد دین بابر نیکنام
 پسر داشت بابر شده نامدار محمد همایون خلافت شکار
 همایون پسر داشت شکسته فند جلال الدین اکبر شاهنشاه هند
 بن شاه اکبر جهانگیر شاه درابن شاه جهان دین پناه
 از بد عالم گیر اورنگ زیب که بود است اقبال او و لغریب
 پسر داشت آن شاه عالم مقام معظم بهادر شده نیکنام
 ولد داشت آن شاه عالم پناه معین الدین محمد جهاندار شاه
 حاکم بودزان شاه والاگر عالم گیر ثانی بمعالم شمر
 ولد بد ورا شاه عالم بدان از و اکبر ثانی کاکامران
 از و است سلطان سن بو ظفر نسب نامه اش همچنین خود شاهر

عمر شیخ سلطان ملا ملک پناه پسر پنج مبد است آن بادشاه
 یکی را ستم و پیر محمد دگر صبیوم شاه احمد فریدون اند
 مسکن در چهارم قرا پنجمین نابیره چهاراند زان پاکدین
 یکی است اکبر و جایی دگر زرستم ملک زاده این دو پسر
 یکی است مهدی و گرشه عمر که از پیر محمد امین و پسر
 تفصیل اولاد جمال الدین میران شاه پسر صبیوم صاحبقران
 پسر شش امید است میران ^{بجاء} ابا بکر و سلطان محمد جو ماه
 خلیان و صیور و عمر شهریار و گربو و ایجان همه یادگار
 نابیره امین و زمیران ملک که از بابا بکر شمس ز مهر فلک
 یلنگر یکی بود عثمان دگر یکی بنک حیرت دگر پر مهر
 که تا حال از نفس میران ملک ابر تحت شاهی ز مهر فلک
 پناه است در شهر و هلی قرار که سلطان من بو ظفر نام دارد
 * تفصیل اولاد سلطان شاه رخ پسر چارچی صاحبقران *
 صیور و الغ بیگ و اخان نجوان بی سنغر و یار و دلی بدان
 بر ابریم و جوکی پسر هفت این که هستند از شاه رخ پاک دین

ادر عمر هفتاد و یک سال شاه بفرمود در حالت ازین دبرگاه
 ز پور و نبیره سی و شش گداشت بر آنها بسی شفقت و مهر داشت
 بر آنکس ز اولاد آن بادشاه به پیشش پدیدار شد همچو ماه
 به تفصیل او شان بعز و قار نوشت این حکایت کنور یادگار
 * تفصیل چهار پسران صاحبقران امیر تیمور گورگان غازی *
 جهانگیر شاه و عمر شیخ شاه امیران شه و شاه رخ دین پناه
 همین چار فرزند صاحبقران به پیدار بودند اندر جهان
 * تفصیل اولاد جهانگیر شاه پسر اولین صاحبقران *
 جهانگیر سلطان فلک بارگاه همین دو پسر داشت چون مهر و ماه
 یکی بود سلطان محمد جوان دیگر پیر محمد ملا یک نشان
 نبیره همین ده خوش اخلاق اند که اندر جهان زان شه ارجمند
 جهانگیر و محی بهم سعد و قاص ز سلطان محمد سه این پور خاص
 هم از پیر محمد پسر هفت دان ملک زاده قید و تحفه بنین بخوان
 بوزنجیر هم سعد و هم ^{است} سنجر جهانگیر هم خالی هم قیصر است
 * تفصیل اولاد سلطان عمر شیخ پسر دومی صاحبقران *

گذر هفتاد و سی بشش سال به عالم پدید آمد و شد همچو ماده
 تر است لگ داشت مردانکار همه جنگ جویان و بیست شعار
 چنان بود در عیش که طفلی اگر به جود می برده کیسه عصیم و زر
 میزاحم نگشتی کس از بیم شاه اگر بود می آورد ستم کینه خواه
 بترکی و در بهاروی او سنا و به از کار حق بود تیمور شاد
 به بین نبی داشتی اعتقاد به ده وصف ابن علیش مراد
 زبیدی نوایجاد شطرنج دان دیگر بود طرز نس به پیشینیان
 ترک و بازیش ایجاد نو همان طرز تا حال آگاه شو
 به بر اتحاد کیش اعتماد نه رای طالبش کس دخل داد
 نه داد سلطان نه خواه را سزا داد باغی و گمراه را
 از ویافت آئین شاهای نظام به نسق جهان داشتی دل مدام
 بسی خسروان را شکستی به داد بسی را کله داد حسب المراد
 نه کس باد شه هم عصر داشتی جهان جمله زیر تیر داشتی
 چو تیمور شاه می نیامد پدید شهر نشه نکس در جهان همچو دید
 ز او صاف هر بود صاحبقران مگر قتل فرمود نصفی جهان

یک و نیم صد میای طی کرد راه ^{بصد} شست و جاه عالم پناه
 نصب کرد خیمه به اثر ارشاد ز آسیب مرما بشد شاه
 که اثر او را نیز شهر تراب ^{رقم} کرد تاریخ دان در کتاب
 شهر شاه بسیار بیمار گشت از دست تیپ و لرزه ناچار گشت
 جوخ خورد بسیار از تشنگی بر آمو و تیمور از زندگی
 ملک پیر محمد را آمد بشاد ^و لے عهد خود کرد و تختش ^{۱۷} بداد
 حسن ^{۸۵۷} و هفت چون در ^و شعبان ^و هفت برده مزید
 به ارا بقا خود و خرا مان بشد برادر نگ فردوس سلطان بشد
 از انبار دان گشت نابوت شاه بسوئی ^و هر قند با صد سپاه
 هزارش ادر روح آباد شد دل خویش و احباب ^و شاد شد
 جهان تا عمل روز یهوش ماند تن اهل قار ^و سیه پوش ماند
 از دست ^و چمن ^و بیافت ^و چمن ^و پناه ^و بیافت
 پس از چارده سال این ^و که آن ^و شاهرخ ^و شجاعت ^و از
^{۳۶} مغفور ^و چمن ^و بس اتحاد ^و در اذکار ^و شرح ^و خواهد ^و فنا
^و مرصط ^و سی ^و شش ^و سال ^و کرد ^و ز غصه ^و بسی ^و ملک ^و پامال ^و کرد

ز انعام و اکرام صاحبقران بگشتم خور و دوکان شادمان
 ضلایین و میران که حاضر شدند چو پروین دران بزم ظاهر شدند
 شهنی گویا دران انجمن فرستاد قاصد بعذر رستن
 ز انگاه بود آنچنان شهریار که از بند گیش بفرمود هار
 ملک زادگار ایشوکت بشان ابامردخان عقد بست آن زمان
 بدین بی قاضی آن عقد خواند شهنشاه بسیار زان خوش بماند
 زن و شو که هر گاه بخاوت رسید بنده بار خوش خلعت نو کشید
 بفرمود بسیار گوهرنار بر آنها بیانی بصد افتخار
 درین مجلس عیش تیمور شاه صد ده داشت بزم طرب حسب خواه
 بفرمود این کرد آرام و عیش همه عمر صرفش شد از کام جیش
 و اسنان تاخت نمودن صاحبقران امیر تیمور گورگان
 غازی بر ملک چین و وفات یافتن در اثناء راه
 در آخر تاخت بر ملک چین که از بهاس خویشی بده چشم گین
 سپاه یلان حاص و دصد هزار همراه برده بی کارزار
 ابابنج صد گروون اسباب ز سیحون روانه بشد بید رنگ

شه فرزند چارلس هفتم بکام شمالی و گر خسر و ان بیک نام
 فرستند به اباقاصدان بشوکت بمنّت بعزت بشان
 همراه ده شاه احسن سعید چنان بود که در عجم کس ندید
 شهر شاه نذر و تحایف تمام بفرمود و منظور از لطفت عام
 بحسب مراتب بران قاصدان عطا کرد و شریعت صاحبقران
 بعقد نکاح ملک زادگان هماندم ملک شادمان شادمان
 یکی محفل جشن با صد مرام بداده ادرکان گل انتظام
 ملک زادگان را بتوقیر و جاه بطالبید آتشاه عالم پناه
 اراکین دولت بهم خالص و عام بفرمودشان و اذیافت تمام
 بگردند طیار طعم چنان که انبار گردید زو کوه صان
 چنان همه را روشن انجا بگشت گفت دست شبید بیضا بگشت
 نه صحرای خالی بد از خیمها ز کمخواب و ز کار راحت فرا
 چه ترتیب خوش داد آن انجمن کز و گشت شرمند و باغ عدن
 هر کار شاهی چو منقود بود بهر کس در کار صمد و دود
 ملک زادگان را اباقاصد و فر به بخشید شریعت لعل و گهر

در آنوقت از دوم صاحبقران مظفر روان شد نفوج و یلمان
 و گریبار در جیه رسید و نظامش بزیمر کاوست کشید
 در آنهم باطراف فارس تمام حلال بود افتاده در انتظام
 بی رفع آن خسرو نامدار روان گشت از جیه با مواری
 بنحو بی شهرنشا و صاحبقران به ادا نظامش به اندک زمان
 ازان بعد شده در سمرقند رفت مظفر بگردید و خورسند رفت
 و استان آرایش دادن محفل جشن صاحبقران امیر تیمور
 گورگان غازی بقریب عقد نکاح بنبیرکان خود در کان نکل
 مریگ صاحبقران گورگان به ارکان دولت بعهده عز و شان
 بفرمود بر تخت شاهی خلوص بنوبت بزدبانگ کرنا و کوس
 زانصاف و عدل شده نیکنام بگشستند خورد و کلان شادگام
 مکانات و ایوان و گلزار و شهر چو فردوس ترتیب داده بهر
 در اندام بدرگاه شاه جهان رسیدند از هر طرف قاصدان
 زمهر و زترک و زردش و عرب ز اسپین و هسند و صغان باطرب
 شه کش قیل شاه صاحب حرم منور چو مهتاب هسری سیوم

هر آنکه بقصد تر نامدار نمود به انگوریه کارزار
 که فغفور چین پیدس زان چار^{سال} زو نیای گانی بگردانمقال
 نبیره بشد خسرو و ملک چین ولی بود او بزدل و نازنین
 امیران و باشندگان دیار بگشتم باغی از آن شهریار
 ابر تختگاه آن زمان تاختند بخاقان چین عربده ساختند
 بران تختگاه آتش افروختند یگبار آن شاه را سوختند
 دران جنگ خویشی ابا شهریار بردند چینی هزاران هزار
 یکی شاه جنگیز و دیگر تر زیک خاندان بدو آن دو گم
 از اندر دور اندم تر بید رنگ ز غصه بیارات اصحاب جنگ
 یکی قافه فوج فولادین فرستاد موئی خطا و خن
 برای کشودن راه آمد یار به آباد کردن بیابان خار
 هم انجا به تعجیل شه حکم داد که سازد صالح خانه با مراد
 بی دخل هم منگل و کال موک فرستاد افواج شاه ماوک
 بدست سپه دار آن شهریار و رآمد یکی نقشه آن دیار
 بیان اندرش بود و مرحد چین ز دریای اریقس تا سد چین

و در دیابان روستا آن زمان کند بازگشت آن شه کاهران
 را داده همین کرد آن شهر بار در آنوقت قرض بصد آنکسار
 فرستاد با قاعد خوش مقال ز روزی و رجس و اسباب و مال
 یکی بود زه نایه خوش خرام و گرنه حد و خار مایه تمام
 بنام ترسکه و خطبه خواند بجان ورم نام نامیش مانده
 ششم بوظیفه آنکه اولاد او است زده مسکه و خطبه بریاد او است
 هم از حکم صاحب تران زمان که آن احمد و یوسف ترکان
 بدست شه مصر عالی جناب مقید بگشتند با حد عتاب
 از آن روز شه شاه عالی تنار نه بر تاخت بر مصر و دیگر دیار
 مصر شه بن نوح عالی مقام که آن شهر احداث کرده بکام
 که از نام او گشت مصر آن زمان سخن خوش زوم راست درواستان
 و راند م تر را ضرورت فساد که در ملک فغفور چین با مراد
 فرستاد سرباه یلان و سوار هم آن شه به پیدی به اسنواد
 و گروجه قهر تر به یجا که هنگوا و اولاد جنگیز را
 به گرو و شه با و شه هنگوا و از و منگ اولاد شاه بیت نو

خراج اقالیم خود را بجا به منست رسانند نزدیک شاه
 ملی عذر خواهی خود را ز جان فرستند نزد ترقا صیدان
 خزانہ را و شان چو تیمور یافت نه بر ملک او شان ^{شناخت} _{شهر شده}
 حایمان ز جنگش شده خسته حال گر بزان بگشاید ملک شمال
 ولی پس بمودش اطاعت قبول فرستاد عرضی بطبع مادل
 که بر بندہ آن ملک رو میبندید عطاگر شود از عنایات شه
 حیاست کم تا دم زنده گی نگر و مفراموش از بندگی
 تهرش نام رو میبندیدیش داشت بملک شمال آن را باید نکاشت
 در آن ملک قسطنطنیه بدان رقم شد ز ملک کنور این بیان
 تر کرد عرض حایمان قبول ازان شد و را شادمانی حصول
 نوشت او که ای شاه عالم بنامه مقصد شوم گر ز پایوس شاه
 نه برگشتم از بند گیت ز جان ولیم هست حاضر بشاه جوان
 ایلمد ریم را آنچه شاه گیرس ز رواج میداد و هدیه نفیس
 تر را بداد آن شه نامدار بعد التیجا و بعد انگمار
 ز دریای نیل و ز جبرالتر که تا شور را قیام نکست بی خطم

که تا هم بدل داشتند این خیال بگیرد هر ملکهای شمال
 سپاه یلان داشتند بیشمار ظفر بود و همراه هم استوار
 هر بادشاهان ملک شمال بگشتند از خوف شد خسته حال
 برفتند در آن ملک دور راه بود و می اندر آن ارض جاتگاه بود
 ز بحر هندس بخت دور و صفرش همین است راه تری روح کش
 ز قسطنطنیه و گالی بولی دیگر این همین است راه بوی
 و تری عمل بود در راه بوی بد و از فرنگی طریق تری
 بدین در میان گرچه بود اختلاف هم انگاه گشتند دل از کینه صاف
 یکی بر دیگر بدس بعضی مهربان بگشتند از بیم صاحبقران
 بچفظ ممالک بهر و اخشنه بی مصالحت فکر و باختند
 شربت شاه تیمور عالی تبار پی رفتن آن نواح و دیار
 از ادشان طلب کرد و فوراً جهاز بر احسان بگشتند ازین کشف^{راز}
 نمودند در پدیش صاحبقران همین مکر و حیل ز بس آن زمان
 که بهر فرستادنش هزار است معافی درین کار مارا امتزاست
 که گشتیم ناچار از حکم شاه جویم از دست دشمن تباہ

نه آرد به بن کسی رخ نه لازم ز غصه ز نه طعنه
 گبن گفت تیمور عالم بنه بمقیمه اگر داد تو قیر و جاده
 ز اغماض قیصر شش کامران بفرمود او را بمقیمه گران
 وز انجا نمود او خیال فرار و زان رو شهزاده شاه عالی تبار
 که شاید بی عبرتش بکنفس نموده گرفتار اندر قفس
 مگر هر بخت خوش نوار رخ دان بگذاخت محض این داستان
 نوشت این کنور حاسد ان نمر بدادند این در وقایع خبر
 از ان رو نوار رخ گویان تمام قیامت رقم کرده اند آن تمام
 اگر بودی آن خرم و کامگار غضبناک بر قیصر نامه دار
 همه آل و اطفال آن بکنام رساندی شهزاده شاه و رفتن تمام
 بقمر زنده گانش صریر و کلاه نه بخشیدی آن شاه عالم بنه
 نه فی همراه تابوت شاه بعد شان و شوکت بعد و روداد
 غضبناک شده بر اراکس که شاه ورا کرد از خانان خود تبار
 از ان قصه پنجره آهسین بود خام نزد و بالیقین
 رسیده بدست ترم با طرب ز آسانی چون ملک روم و عرب

تواریخ دان لیکن خوش بیان دیگر نیز ترکی شبر بن زبان
 گریس و فراسیص هم باد لیل بگردند با هم چنین قال و قیل
 که قیصر جواز شاه با جار گشت بشد منبر هم گرفتار گشت
 بشد فید در بنجره آهین ایلمد ریم خود دید روز چنین
 بدین پنج قیصر زرد ز جلال پس از چند مکرده بود انتقال
 هم ابن عرب شاه احمد بنام دهر بنی همین گفته اند کلام
 دیگر نیز احوال صاحبقران ز راه عداوت زده داستان
 حفظ گفته از پس نشان تر مرا با هم از خانه ان تر
 و لیلش نداده ولی بی و لیل بسی کرد در شان او قال و قیل
 خالق از ان روز کردار او صداقت ندارد و بگفتار او
 یزیدی هر قوم را منهدم نموده تربیگ عالی اهم
 و گر ملک شام و عرب باد شاه بسی کرد ما و اے ادشان بنه
 ز قوم یزید او چو بد استوار که ما و اے او بودیم آند یار
 از ان روز غصه تر از جان بسی و او دشنام در داستان
 همان به که راوی زره راستی بگوید سخن بے کم و کاستی

شهرنشاہ بسیار غمگین شد ز غم خواریش چشم ترگین شد
 روان گشت همراه نابوت شاه بد فتنش پیرداخت باورد و آه
 که آن آرزوی ترم دین پناه نه حاصل بشد از رضائی الہ
 حقیصہ ولد داشت موسی بنام بطالبیدہ اور از مہر تمام
 بشفقت بخشید خلعت اورا نمودہ بصد جاہ و عزت اورا
 نوشتہ بشنگرف فرمان بداد بران مہر کرد و بفرمود شاد
 کہ تحت اب توبرت شد عطا بہ برسا بشو باد شد خسروا
 تواریخ گویان اہل عجم بگویند برسا بود رسد و اہم
 شہنشاہ دین علی خوش تواریخ دان نوشت است این حال صاحبقران
 پس از نوزدہ سال فوت تہ رقم کرد و در قاضی بنک تہ
 بدستور نذران تواریخ شاہ پیور و نابیرش بداداد بجاہ
 بہ اتفاق آن شاہ رخ بنک ذات کہ پیش بدریافت تحت ہرات
 و را بود این بر اہیم نام مصنف برووقف کردہ بکام
 اگر راست بودی نہ آن داستان کیش برگزیدندی آن خسروان
 نمازد و غلط حال نازہ کسی ولی بگذرد چون زمانہ بسی

که سلطان ترک و انقبس قیصر است بدین بنی خاندانش و راست
 به قسطنطنیه به روم و دیگر بود زیر حکم آن شده و دیگر
 شهری بود قسطنطین نامدار بسی بود او عادل و هو شیار
 سوئی مشرق روم آن بادشاه نموده در اینجا بنجو و تخته گاه
 کرد و نام قسطنطنیه بشد بدین سببجا شهرنشده شده
 اندین پیشتر خاندان شهریار همه بود و در دین بیدار اسوار
 پیشتر رومبولس یکی شاه بود به صد شان و شوکت به صد جاه بود
 کرد و نام او گشت روم آن زمان به عشرت رقم کرد این و احسان
 یکی به شهرنشاه قیصر بنام زر و دمی بدین بید به شاد گام
 که از نام او گشت قیصر خطاب نوشت این حکایت کنور با صواب
 و از نام اهل فرنگ این زمان بگویند سبزر هم اندر جهان
 که سلطان محمد ولی عهد شاه پس از چند روز آن فلک بارگاه
 اجل کرد با او مرا نگه و قاق و قاقش بگردید در شهر آق
 برایش شهرنشاه آن بحر بود حمل روز باد رود ماتم نمود
 همان جایله در بحر حامت نمود با قایم جنت حکومت نمود

* داستان آراست گردن محفل جشن صاحبقران *
 * امیر تیمور و گورگان غازی بتقریب فتح روم *
 در آندم شهرنشا شاه عالم نظام بدید شان و شوکت بحساب المرام
 بتقریب نسجیر دلخواسته کی محفل جشن آراسته
 همه بادشاهان همه مروران بهم بقصر روم با عز و شان
 هر را بتوقیر دعوت نمود به اقسام اطعام و شربت نمود
 بقصر شهرنشا شاه تعظیم ساخت ز اورنگ و دیبیم مکریم ساخت
 بگفتا که ای قیصر کامران به پنجم بنو ملکانیت همان
 در ایش دگر ملکانی شمار عطا تو خواهد شد ای نامدار
 شجاعت اثر نام عثمان ملک به تخت شهری بد ز مهر فلک
 که در هفتصد سال آن شاه نو بعالم گزفته بدین جا و نو
 کز اولاد اوست شه بایزید خطابش همین است باید شنید
 ای بدریم و سلطان ترک است دان بهم بقصر روم و غازی بخوان
 بزازت و را خواند اهل فرنگ همین نام گویند مروان بنگ
 و اولاد اوست تا این زمان میر خلافت بدید عز و شان

بدین تئیس بش. بفرور آیار که او کرده و بن سبج اختیار
 بشهر بورد. بصد عز و جاه نموده ایلمد و بم خود تحت گاه
 مکان و نیز می اندر آن شهر بود نه مثلش دگر شهر و در دهر بود
 همه شهر را شاهزاده بدوخت باطراف آن نیز آتش فرو
 پلک نایس بعد از آن کرد تاخت بدل خواست انملک ویرانه
 چو آن ملک بآباد بود و بفر و دوس کس را نه الحاد بود
 کشوده همان ملک و یک نگاه که آن شاهزاده بفر و دوس پناه
 رسید به اطراف بحری بشان که پر پنس بودش مدعی عیان
 ملک زادگان هم امیران دگر کشودند اقلیمها سر بسر
 تریگ را بهر دفع فساد با سر نه رفتن ضرورت فساد
 ایلمد و بم در عرصه هفت حال بران شد مظفر بدگر کمال
 نموده تریچارده روز جنگ مظفر بران قلعه شد بید رنگ
 نه بشده چو افردن بد پنج حال گرفته همان حصن را از جدال
 تریو چون عادل و نیک زاد ز فحش همه مرد گشتند شاد
 همه مسایین عجم اندرین بگردند بر امدش آفرین

روان گردید ملک قیصر تمام پنی دخل و تسخیر و نظم و نظام
 نبیر و ولی عهد صانعقران که سلطان محمد شجاع زمان
 جوان داد با او تفرسی هزار مهر با صناع و تهور شمار
 که آرد ساسیمان ملک را بجای گریزان که او گشت از هر نگاه
 جو از خوف تیمور روان بشد به تخت پور سه گریزان بشد
 در اینجا فرستاد شهر آده را بتا که آن شاه عالم کشا
 صد و پنجاه و ده میل راه گریه بود در ایام خمس او هر طی نمود
 جوان ماند همراه اربع هزار و گریه پس بماند مردان کار
 ساسیمان شنید این خبر پیشتر صناعی شهری بود و دینار و زر
 ملک شمالی گریزان بشد از خوف تریگ جران بشد
 هم اهل پور سه از خوف و خطر گریزان بگشتند پس بدست
 گم زوجه قیصر و دخترش به عصمت قرین که بچوبیک آخرش
 از اینجا فرستاد و شمار ایشان به نزدیک جدش بحفظ و امان
 فرستاد و شان را تمبر بادشاه بنزدیک قیصر بدست عز و جاه
 بقیصر نمود و تمبر باز خواست که بدست تو در دین عیسی چراست

بلائی چنان بر خریدی تو خود قبائی محبت و ریدی تو خود
 درختی بر از خار خود کاشتی بخود و تخم این غصه انباشتی
 به جنگ میان که راضی نیم چون خود جنگ جسی چه چاره برم
 ظفر یار گشتی به ویت اگر چه عالم شدی هست حق را بحر
 مگر من به خوش صدای کی کم مخور در دل خویش یکدانه غم
 به بخشیدم ای خرم و نامدار مرا جان و هم عزت و هم وقار
 به جوبشید این کار از شهر بار ایلد ریم گشته به شرمسار
 بهمانوقت شد را اطاعت نمود و تربیگ خاست عنایت نمود
 به تیمور قیصر بگفت آن زمان که موسی بجا هست ای مهربان
 بهفور ابرایش تر حکم داد که حاضر شود بهان خاقان زاد
 به قیصر به پیش بسی شاد گشت بهوسیدر ویش دل آباد گشت
 به قیصر به بخشید تیمور شاه مکانی خوش و خرم و عیش گاه
 به حفظ و بنو قیصر و عزت تمام در انجا فرستاد آن یکنام
 به ظفر یافت بر ملک ناتولیا به شد مردیش شهر جا بجا
 در اندم شهر شاه عالم پناه ملک زادگان را به فوج و سپاه

که آن احمد الحاقی و ترکمان بر فتنه ترسان بمصر آن زمان
 در دو آه
 گرفتند از شاه فارض پناه بمصر عجز و زاری بمصر
 مگر شکر قیصر اهل فرنگ به تیمور بر ناخسته بید رنگ
 نریگ شان را از نیت بداد همه جنجری نصیحت بداد
 ز گرمی خورشید و از تشنگی بگشتند چیران یلان قیصری
 ز نقره من حرمین بود قیصر بدان از ان گشته او خسته و نیم جان
 سرعت ابر باد پاشد سوار گریزان از ان جنگ شد نامدار
 خطیر یافت تیمور عالم پناه ایلمدریم قیصر از و شد پناه
 ۸۴
 بدین هشتصد بود افزون چهار ز جنگش ایلمدریم گشته خراز
 همه سرور قیصر دین پناه مقیم بگشتند از حکم شاه
 و گر پور قیصر که موسی بنام گرفتار شد آمد م آن یکنام
 یکی خان تیمور با فوج خویش بمقصر برگردید در راه پیش
 بعزت بتوقیر او را ر بود بدرگاه جم جاه حاضر نمود
 جو قیصر در آمد بنزدیک شاه به تعظیم و تکریم با عز و جاه
 نشانید بر مسند خود و را بگفتا بمقصر تر خرم و ا

و مادام ز شب شاپ تیر و خدنگ بر افلاک گوش ملک گشت تنگ
 بهم جنگ کردند مردان چنین که لرزید هفت آسمان و زمین
 و عالم نموده قیامت رخی ز آفت نمانده هلاست رخی
 دران وشت از ترک تازیان غبار زمین رفت تا آسمان
 بگردیده تر نوزده بار تاخت قریبش ظفر بود لیکن نصاحت
 بسی سال کرده بسی کارزار از ان گشته شده واقف و بخت
 هر آنچه بیا موخت تدبیر جنگ نمود اندرین عریده بید رنگ
 در انوقت در فوج خاص کثیر سپه دار بودند و دبیر
 یکی شاه رخ آن مل ینک نام و گر بود سلطان محمد بکام
 همراه بر و آنهمه را تر به پیلان هندی بصد کمر و فر
 ابر فوج قیصر شهنشاه تاخت بشمشیر چون شیر با جاه تاخت
 ایله ریم بال شکر جنجری نموده به ستور جنگ آوری
 که از نسل آن قیصر کامران پسر بود نامش سایمان جوان
 بگرداد از ان جنگ خود را نهان و گراهل ترک و بصاحب دران
 جواز جنگ ستور جیران شدند اطاعت گزین آن زمان شده

نمودی از ان طئی تر راه زود و پیازوی چپ راه را می کشود
 و در آنجا ایلمد ریم ماند استوار ز راه تکبیر بغضات بکار
 ز کار تراده آگاه بود کزینجا به آنجا رود و شاه زود
 کشوده تر ملک می زیرین در اول همین ملک بگرفت شد
 ز بهر هامن خسرو نامدار رسید به بانگورده با صد و قار
 حصارش نموده بنفوج و سوار چو بشنید این قیصر کا سرگاز
 روان گشت سوئی تر با حدیاه رسید و بز و خیمه آنجا بجای
 و استان با هم جنگ شدن صاحبقران امیر تیمور
 گورگان غازی و قیصر روم ایلمد ریم بایزید سلطان ترک
 دولشاکر قوی دل بهم آمدند بی عربده با چشم آمدند
 بگشندند گردان همه با قطار بس و پیش هر دو طرف بدشمار
 بهر دو طرف عزم با البحر نم گشت قیامت نما آن زمان رزم گشت
 ز خون یلان و ست و زیاب شد ز آرزوم شان ملک صحراب شد
 بهر بیان سمنده ان و نعره زمان دل دیو را کرد آب روان
 حقا حاق خنجر چنان شد بماند که از بانگ رعد همان شد بماند

برزیت بخورده ز جنگ تر شده جماعه با خاندان مندر
 گرفته پنه از ایلمد ریم شاه درین جنگ حاضر بده آن عباده
 نموده و گرج جمع آن شهر یار برائی جدول مردمان بیست هزار
 نوشته فرن ز اتوار یخ دان یک و نیم لک بود و فوجش عیان
 هدیه جرمی آنکه در جنگ بود حساب یلان چار و ده لک نمود
 بنفر موو تیمور خود از زبان که بد چار لک فوج قیصر بدان
 کنور گفت بسیار فوج تر ز افواج قیصر بده در نظر
 بدل داشت قیصر چو بخت کمال روان شد بسوئی ترمینی مال
 ملک سو باس آمد او بید رنگ بر افراخت آنجا نشانهای جنگ
 ذخیر از کشیز تیمور شاه گرفته بصد جا و اقبال راه
 شده از مینه و ناتولیا با آراسه فوج عالم کشا
 بسوئی ایلمد ریم میرفت شاه در آنوقت افواج قیصر براه
 میدیدند کونا کجا میرود و کجا شاه تیمور خیر زنده
 ایلمد ریم هر جا که کرده مقام نزد خیر آنجا ترمینک نام
 بدل داشت تیمور چون این خیال که در عین ملکش نماید بدل

که جد ظفر شاه عالم گذشت از وجدم از عهده مانور گشت
 مراتب باو شش هزار ری رسید و اگر منصب الف اربع بدید
 مفصل ز احوال جدّم بجاه به اذکار آن شاه عالم بخواه
 یکی عهده میداشت چون جدّم از ان صدق دارم بقول گبن
 بهر حال فوج ترکامگار بنزد خود بود بس بیش مال
 جود و سیریه ملک فوج مغول نمودند و افرغنایم حصول
 بسی شاد بودندشان بهر جنگ به سلطان ایلدریم زان بید رنگ
 و گرشه عطا باقی هفت سال ز نیمور بر فوج تنخواه و مال
 ز خمر و جوانان شیر افغانان ازین شاد بهر شاد گشتند شان
 بهر گه ترکیک در جنگ بود دل خمر و ان زو بهاتنگ بود
 و ران عرصه تا سال دو بید رنگ ایلدریم آراست اسباب جنگ
 ۲۰۰۰۰۰ آردی
 هو ارض و یل خجری جمل الف از بهر جنگ
 ۲۰۰۰۰۰ جنگ
 ز آهن صبه پوش فوج فرنگ عیان بود بست الف از بهر
 ز هر قوم و هر ملکهایش سببه معین بود از جانب باد شه
 سپاه با تو لیا مردگار و گره فوج قیاق هم بی شما

گذشته بجا بمان هرشت گک رسیدند از مالکها یک یک ^{۸۰۰۰۰۰۰} یک
 شرف دین عالی خود که فوج تر حسابی دهه است گک در جر ^{۲۰۰۰۰۰}
 گریشن تواریخ دان کم نگار نویسد هر فوج را بهر ار
 گریس و اتالی و گریسها بود حصه ملک یورپ بجا
 در اردوم و اتالی اهل عجم یک نام خواستد اهل عجم
 مگر نام بحریکه در اردوم است بمیدای توین دران بوم است
 دران ملکات بادشاه گریس بخود داشتی تختگاهی نفیس ^{۱۱۰۰۰۰۰۰}
 وقایع نگاران لسن قصه خوان رقم کرده هم باز ده گک جوان
 تواریخ انگلس گین آنچه گفت به تمیل و تحقیق گوهر بسفت
 که در منصب شش هزاری سوار مسلم نه آنقدر باشد شمار
 بهرگاه آن عهده داران رسیده بالقباب او شان حسابی کنند
 گویا نیز داند کزین خاندان نه بر خاست آن رسم تا این زمان
 که در عهد سلطان من بو ظفر شه من صراج الدین آن دادگر
 رسد منصب پنج شش ده ^{هزار} خطاب و مراتب بمر و وقار
 من آن رتبه کز بو ظفر یافتیم پیا نش به احوال او خاتم

همان شهر را کرد ویران تمام به پاس علی هم بداد امام
 از آن بعد سلطان ^{سیپاه} بفرج و گرفته ره بحر خرقه یجا
 الا پو باطراف آن شهر بود بر آن ملک تیمور را قهر بود
 بفرمود آن را که آتش زند و لیکن بقومی را نئی دهند
 که بر مرتضی عشق دارد بدل بر اولاد او جان بسیار و بدل
 و گرنه ابر کر بلا را تمام بسی داد انعام آن نیکنام
 بشد زین سبب در همان آشکار که شه بر علی میبکند جان نثار
 سببش شاه عالم به بغداد رفت بفرج و سپاه بادل شاد رفت
 بخوبی بر آن ملک فیر و زگشت ^{۹۰۰۰۰} دل شاه زین راحت اندوز گشت
 مرد دشمنان چهل و پنجه هزار فراهم بشد کوه صان با قطار
 و گرنه بار در هر حد جرجیه بر رفت و بدیده تر بادش
 و استان جنگ کردن صاحبقران امیر تیمور و گورگان
 غازی با قیصر روم ایلمد ریم بایزید شهرنشاه ترک
 سپس خیمه زد با جنود و سپاه باطراف بحر اکر شیر شاه
 بی جنگ با قیصر کامران و را بنجایار است فوج و بیان

بگیرد از آن شاه قارض برفت بناچار از همه قارض برفت
 که هر چند بگریخت او از دشمن سپاهش بجزگ نمر کرد عشق
 دلیرانه در جنگ شغال شدند بخوتخوانی خالق مایل شدند
 باو شان تر گفت بی باد شاه چرا جنگ سازید با من سپاه
 اطاعت گزینید و آری نمر بماند در ملک بخوف غدر
 و فرمان خسر و شنیدند شان اطاعت نمودند و ایچان
 به ایاب شاه کردند پیش تر رفت در شهر با فوج خویش
 چون خود اندرون شد بگاه و چشم زادشان در آنوقت شاه عجم
 طلب کرد و دیار پس یک کرد و خراج همان ملک بر سر و شور
 تبه کرد و قوم یزیدی تمام زن و بچگان کشت از قتل عام
 مگرداشت قوچی که را من حسین بتوقیر و تعظیم چون نور عین
 بمنزات رساند آن قوم را بهم جمله معمار را با رضا
 بسوی سمرقند با صد و قار بگاه و چشم آن زمان شهریار
 خردن بود و حال از هشتصد ^{۸۵۳} تریگ با شکر بی عدد
 بران ملک آمد مظفریاب گشت چون خور طالع شاه بر تاب گشت

در این طرف جاری شده و قتل ^{عام} حکم شهرنشاه عالی مقام
 در شهر از خون چه صیلاب گشت که مانند دریای خونتاب گشت
 و زاندم بفرموده شهریار مرکشتگان جمع شد با قطار
 بعیش و طرب بود و فوج مغول زن و مرد آن ملک خوار و ماول
^{۸۵۲} فرزند بود و بر حسن هشتصد بفضل خداوند پاک و صمد
 بدان سان شهرنشاه عالی مقام گشوده بادشکر بسی ملک شام
 که آن ملک را خود بن نوح شام بفرمود و احداث با او شام
 که از نام او شام مشهور گشت بعالم جو فردوس معمور گشت
 او در شام جائی بده عیش گاه بن شاه نمرود و دشاق شاه
 نموده در آن تختگاه خود بعشق کز و نام او گشت شهر و مشن
 در آن شهر آن خدرو نامدار بزد خیمه با لشکر بی شمار
 یحنگید با شاه قارض نمر شکستی بخورد و دلی بی ضرر
 یکی از نابیران شه کامگار بخود کرد طرف و مشن اختیار
 زافواه حال خرابی شه شده شادمان مردم سیریه
 چو افواج ملوک خویش و صیاده بگشتند باغی از آن بادشاه

پسر مود تیمور و از خشم دید که هر سینه محکم بدین بزد
 تصرف کند معادیه بود و یزید او جفا کار و حاشیه بود
 خلافت علی را همزاد است نه زین راست تر هیچ گفتار است
 نمودند شان این سخن را قبول نگشتند مّا اح آل رسول
 خلافت علی را همزد بالیقین نگفتند شه گفت الحق چنین
 ز گفتار او شان تر شاد گشت دلش زان سخن شادی آباد گشت
 بر او شان بسی مهربانی نمود نه بار و گر بد گمانی نمود
 یکی را بگفت آن شه نامدار که عمر شریف است چه دارد شمار
 بگفتا که پنجاه سالیم گذشت بیا و خدا اینک عالم گذشت
 پسر مود سلطان باین عمر و حال که فرزند من بودای خوش خصال
 اگر چه منم ناتوان و ضعیف در آمد عجم پس بدست خجسته
 نه ظالم نه قاتل منم ای رفیق بود شاید من خدائی شفیق
 نه من تاخت کردم بملک دیگر گویا آنکه بنمود با من خطم
 ز افعال خود خود خرابی نمود ابر خویش تن تیغ بازی نمود
 بدین طرّف با قاضیان بادشاه سخن گرم میداشت با عزّ و جاه

و عاقبت نموده شده نامدار و عبید و در آن شهر با عهد و قار
 کشوده در قعر را پید رنگ به اقبال شده فتح گردید جنگ
 و سامر و مان را اگر فناء کرد ز غصه بعضی را از جان خوار کرد
 بدو هر که قاضی بخیل اسیر طلب کرد آنجهه صاحب مریه
 بفرمودشان را ترم با وقار که ای اهل دینان صاحب
 که با من بگویند با صدق زود و بران کس که در جنگ رحلت نمود
 که امنزلت در شهادت رسید بر دوزخ و اور و سعادت رسید
 هر قاضی ملک فارس بهم زدند از بعد از درین کار دوم
 مگر قاضی سیریه مرد را و جوابی چنین با شهزاده داد
 که بانیست بیک و با اعتقاد مرا نکامس براه حد اجان بداد
 گرفت او بملک شهادت مقام خرامان شد عوی دار السلام
 بفرمود این احمد دین پناه بدین منحصرا نیست ای بادشاه
 ترم بعد بر شان عنایت نمود حوال دگر را حکایت نمود
 که بعد از نبی علیه السلام مریه خلافت مژد بر که ام
 بدادند او شان جوابی چنان که شهزادان غضبناک شاه جهان

بشهر الا بو بنفوج بلان امیران فارغ شده کامران
 بگشتند حاضر بجنگ نمر بصدشان و شوکت بصد کمر و فر
 جوانان که بودند انجا تعیین دلیری نمودند در رزم و کین
 و مشق ز شمشیر فولاد و نیز چنبن حربه یاداشتندی کثیر
 شمار سپه بودند و دوی هزار هزار چست و چابک اور کارزار
 در شهر کردند و ابی مال بمیدان رسیدند بهر جدال
 نهو ر نشان بودند و جنگی نژاد نبوده ابابهم و لے اتحاد
 بطرف تهر چند زان ناظمیان رسیدند از خوف صاعب قران
 گرفته ره دست چندی امیر ز بی اتقاقی بنفوج کثیر
 جو دیده چنین حال شان بید رنگ شهرنش پیارا است اسباب جنگ
 تحسین صف پیل آراست به بشنش گماند ار پیر اسد
 حواری و پیاده هزاران هزار چو مور و مانج در قطار و قطار
 چو دیده آراست فوج شاه ز هیبت گرفته آن جمله راه
 حواریان بهر طرف کردند جنگ نه در رفتن و کشتن شان درنگ
 فتادند بر یک و گه مردمان بسی ناپسند جام زمان

هندیان که پورش و سباه چنان حصن قسطنطنیه بجای
 حصار ازمان کرده آن تهمتن نه شخصی که بیرون رود. نهمین
 مقیمان آنجا همه عیوی بدند و بدارنده زان خرمی
 ز دین تربود آن دین حرام و زان روزگارش به او شاد گام
 ابر ملک آن قیصر کامران نه بر تاخت آن وقت صاحبقران
 و اسنان جنگ کردن صاحبقران امیر تیمور گورگان غازی ^{فارض} پاشا
 روان گشت بر مصر و بر سیریه بسی بر و تیمور فوج و سپه
 حکومت شد ترک را پیشتر بران ملکهها بود با کت و فر
 بدست ملک بارکک بعد زان در افتاد آن ملکهها ناگهان
 همه سنا کن ملک سر کیشیه نمودند مملوک را باد شد
 به او پیشش مملوک عالم بدان بر او بود الطاف سر کیشیان
 به اول تم قاصدان را بجای به پیشش فرستاده آن بادشاه
 بخاطر شرم و تورا حقیر همه قاصدانش بکار ده اسیر
 و قاتش چو گشته ازین دیرگاه پسر بود فارض بشد بادشاه
 ملکش پاداش آن با سپاه بفرمود نهضت شد دین پناه

خواجهش بدرگاه مابا صواب فریسیدای بی ادب با حساب
 بمال و خراج ارئه حاضر شوی برائی آدایشش جو قاصر شوی
 بدر قریب و بساط مایه بخوبی آدایشش شود از سپه
 گراز جنگ قیصر نمائی فرار طلاق بی زن داده باشی سه بار
 سپهس گریز و جیت آری خیال بطور شریعت کن اورا حلال
 بجنگ شما گر قصودی کنم همین طرح بازن فتوری کنم
 چو مضمون فرمان قیصر شنید تم سوخت از قهر و لشکر کشید
 بمقرب ^{۴۰۰۰} انا تو لیا شهر بود که حیواس مشهور در دهر بود
 یار ارمنی چهل صد نو جوان نگهبان آن قلع بودند شان
 چو کردند جنگی بشاه ز من ازان زنده مدفون شدند جمله تن
 که آن ملک بد قیصر دین پناه ظفر یافت اول بران ملک شاه
 ایامد ریم سلطان سپاه یلان فرستاده در ملک روم آن زمان
 بسا بادشاهان رومی نژاد بادشان که پورس هزیمت بداد
 زدستش همه ملک او شان ^{بکست} چو گشتند ز دور و میان تنگ
 خطاب اب اوزان رویشان بشد در جهان قیصر دوم دان

چو فرمان تیمور عالم پناه رسید به درگاه قیصر ز راه
 بدل خود ترانه اندک شمرد که از خواندش شعله در دل سپرد
 جوابش چنین داد قیصر دلیر بغیر یکه یکس بار مانند شیر
 * نامه حضرت قیصر دوم ایله ریم بایزید شهرنشاہ ترک *

بگفتا بنام خدای جهان که او را در سده حکم برانند و جان
 من آنم شهرنشاہ ملک عرب ادب خود نگیری تو ای بی ادب
 نوئی درین دکارائی تو غدر بخیل شهران هیچ داری نه قدر
 به اعدای خود حق نمودی غصب گزهرگار بودندشان زان سبب
 گرفتی بسی ملک از غدر و زور حسابش زد یوان شایسته دور
 چه ایران چه توران بسی ملک هم ز دم بار با حاکم دوم
 ترا هست بسیار فوج مغول شوند آن همه از سپاهم ماول
 سپاه شما غیر قوس و خدنگ همتای دیگرند اردو جنگ
 چو دارم سپاه یل جنجری ز تیغ و تبر هست جنگ آوری
 نه داده ام من باعدای تو بکن آنچه آید ادر رای تو
 زارگان وار زیرم این دو خواجست
 خواجست زارگان وار زیرم این دو خواجست
 خواجست زارگان وار زیرم این دو خواجست

خبری است نمود است دیگر چرا در غایبای از زیرم شاه را
 ازین خشم این نامه بنویست شاه بنام شده ترک باغ و جاده
 * نامه حضرت امیر تیمور گورکان غازی *
 هر نامه نام خداوند کار جو کمش بود در جهان آشکار
 که تو خود ندانی شنیده منم بفرمان من هست ملک عجم
 سپاه و جوانان و شاهای یلان جو بحر محیط اندر جهان
 صفاوت دوام است همراه من نمیدانی ای بوالهوس جاده من
 بدرگاه ما خیمه و آن جهان اطاعت گزینند و حاضر ز جان
 تکبر ز نادانیت و در چه کار شه نشه ندارد ترا در شمار
 چو رهن بدشت انا تو لیا نمودی جدل با حسابش کجا
 بجنک ملاطین ملک شمال بدادی باو شان اگر گو شمال
 بداند آن همه مردمان عیسوی ظفر یافتی از پناه نبی
 چو داری یسین بر کلام مجید نه بر ملک تو شده معپاهای کشید
 خروار از برق پاداش من بجان کوش و دفع پر خاش من
 مزن نیش ای مور بر پیل مست که جانت پیاده ز پایدش شکست

ز بی انتظامی آن نو نهال امیران فارس بسی بد خصال
 یعنی گشته بودند یکبارشان بهم احمد انجانی و ترکمان
 تریگ غازی یحنگ و جدال بکرده دگر بارشان خسته حال
 چو او شان بگشتند از شه تپاه ز قیصر گرفتند اندام پناه
 ابرناخت بر جریه بعد از آن اگر موسم خرم بده آن زمان
 که آن ملک هر چند که شمار بود کشور داوود چون ظفر یار بود
 هر قوم دارند دین عیسوی هر آنکس که نام بدین بی
 رسانید در قتل او را تر نخورده بدل هیچ خوف و خطر
 از آن ملک هر گه تر شد روان ملاقات فرمود با قاصدان
 فرستادگان جمله نزدیک شاه به فرمان قیصر خداوند جاه
 بسی کرد با شان شه بکنام ز راه شجاعت بسختی کلام
 همین بود بنیاد جنگ و ^{جدال} به تیمور و قیصر شه خوشخصال
 بسم خود گفت شه از زیرم دگر خواست بگرا فر نیز هم
 شه ترک میگفت هر دوزماست تراد عوی ملک مانا عز است
 خصومت دگر داشتی نیز شاه که او داد اعدای شه را پناه

بکابل بشد در صحرای قند رفت غنیمت بسی یافت خورسند رفت
 بمرو آن زمان بدت نیمور شاه پسر ماند سلطان حبش چو ماه
 پندی سکون کرد در تختگاه بعیش و به آرام دل باد شاه
 و اسنان تاخت کردن صاحبقران امیر تیمور گورگان
 قازی بر ملک فیصر روم ایله رسم بایزید شاهنشاه ترک
 اگر عمر سلطان بدو شصت و پنج چو روئین تنش بود بیدر و درج
 نموده بسی جنگ تا هم بجان خیال جدل داشت هر دم عیان
 اشارت بده و ج مغولان نمود که در اسفهران جمع گشته زود
 روان شد بدو ای هرانکس سوار بدین جنگ رفتن و را اختیار
 کرد اختیار آن شد خوشحصال سفر تا به تخمینه هفت سال
 چو طیار گشته همه سازه جنگ روان گشت صاحبقران بیدرنگ
 تختین بنادیب میران ملک روان شد بدو لش بگردان
 به تبریز با باده لعل قام که او داشتی عیش و عشرت مدام
 بیدیده تمر را جو میران براده همان خود بچشمش در آمد
 بی خبرت شاهزاده تمر بکشت اهل سازه و ندیم بر سر

کشد دیر در فتح و حیران شوند خلائق از بین راه پریشان شوند
 بی حیل و تنو و اندک سپاه زیون حال و بشکسته زشت و باده
 چو اقبال و ستور و محمود شاه بیدند احوال او شان باده
 چون آمد از قلعه شه باو زیر گرفته بهر راه لشکر کثیر
 ۱۰۰۰۰
 ۲۰۰۰۰
 حواری آهین حله بس و ده هزار پیاده چهل الف مردان کار
 ۱۲۰
 صد و بیست ز بحیر فیلمان مست بحر علوم شان بیع زهر آب بست
 رسید به شه هند در رزم گاه تر دید آن بیل مست و مسیاه
 خفر کرد در راه و آتش فروخت دران آهسی میخها هم بسوخت
 چوپایان بیدند آن شعله گریزان زدند آدم خویش را
 سببه چون بید این چنین کارزار همه بر نهادند رخ در فرار
 بگجرات محمود شه شد روان و زیمش به بیرن بگشده نهان
 حکومت بهند و سنان بهچنین نمودند که چه همه مسدود
 ولی ملک بر بود از بیدمان که بودند ده چند زان مردمان
 بدین نبی به ترم با صواب بداندست آن دین و ملت خراب
 بفرمود خسرو ابر قتل شان چنین بود انصاف صاحبقران

و بشتیید نیمو ر حال بسر روان کرد افواج هیبت اثر
 بد هلی در انوقت صاحبقران گرفت و در انصوب گشته روان
 نابیرش از ان بند معنایین برست و را افتاد لاهور و مانتان بدست
 زمین لاله گون گشت از قتل عام بشد طعمه تیغ عالم تمام
 عطا کرد مانتان ابر خضر خان به صابو داد و عاقل و کاروان
 و زان دس ترفوت بر ملک گوه بشد قلعہ بکا شیر زد و سوه
 بد هلی در آمد بهر گاه شاه صد سال زان پیش انجا بجاه
 بدین محمد سلطانین بدند به تخت شهری بر یک آئین بدند
 از ان پیش د هلی که هستینا نام اهی داشتی در خواض و عوام
 مقرر شها نسکه انجا بدند همه قوم از پید پیدا بدند
 همه پید یان را به عالم تمام نمودند مشهور هند و بنام
 مگر هر که در هند پیدا شود به مجبور هند و هویدا شود
 فقط پید یان را نه هند و بد ان کنور است نوشت این داستان
 مفصل ازین قوم حال و بیان به اذکار اکبر دهد داستان
 تصویر بدل کرد تیمور شاه که بر قلعہ جنگه اگر این سپاه

صد و پنجاه ذرع حسابش بزن چنین پنج کرت کشیده در حسن
 چو شد بر زمین شاه عالی جناب بهر کرتی یافت عقد حساب
 بمصد محنت و رنج افواج شاه رسیدند و در پیش عالم پناه
 ذراه انگ هم ز دریای مصد بمحنت بسی کرد طی بحر همد
 متحسین ظفر یافت بر اندر آب بکابل روان شد سید ص با صواب
 چو فرمود سلطان انگ را عبور در اکناف عالم در افتاد شور
 و زانجا نه دهمی است و در انجمن مسافت سه صد میل و اردعیان
 نه آمد به دهمی روان شد بدشت سرکنده از انجا یگانه باز گشت
 مبارک در انجا بفوج کشید تعیین بود از شاه هند آن امیر
 مقابل بشد چون خریافت او بر بخت ز جنگ تریافت او
 ازین پیش این جهانگیر شاه بفرا مان جدش بفوج و سپاه
 در آمد بهند آن شد خوشحال ظفر یافت مانان ز جنگ و جدال
 مگر جهت بارش یلان مغول شد می ز جنگ و غنیمت ماول
 چو کردند آب دوارا پسند هر خیمه در شهر مانان زدند
 ولی گشت محصور شاه دلیر بود و همچو در آهسی قلعہ شیر

فرایند این قصه چون از آصفیان بیان کرد احوال این داستان
 که میران محمود سلطان هند به کشمیر و لاهور و دهلی و سند
 هر حاکم ملک خود خود شدند از فرمانده خویش گردن کشتند
 چنان است محمود دهم ناپاک که زن هم یار و درادر شمار
 و زبانش کند هر چه آمد بدیدل کند هر کرا شاه خواهد بدیدل
 کسی نیست آنجا قوی دل جوان فقط بهر نامست شه را نشان
 چو بشنید این حال هند و صغان فرایند ترک کرد فوج یگان
 صد حصه هر فوج سلطان نمود بدینگونه بخش حواریان نمود
 قزاقان بر نمود و داند دو هزار بر مربعی بود و ده صد حواری
 نزد دید چون عسکر مربعی شمارش خوش آمد چون نامی
 گذشتند از بحر حیون و هند نمودند طلی کوه ذیشان هند
 و ران کوه بودند و روان بخشی از شمیر سلطان نماده کسی
 ز بس زالد و برفت و همراهی نمودند مردان و اسبان بهم
 ره کوه بوده بر از خارگاه ز سختی نمودند طلی ارض راه
 ز بس بود و کوهی جوگردون بلند ترزان فرود آمده از کند

به اذربایجان و بغداد هم بهمدان و دیگر نواح مجسم
 و ضبط ممالک بخیل سپاه از حکم بدرفت میران بجای
 مرات و خراسان و مازندران سپرده ترشاه رخ راز جان
 و استان تاخت کردن صاحبقران امیر تیمور و گورگان غازی بر
 تبر بعد تفتیح اقلیم روس بفرمود بر تخت شاهی جلوس
 امیران و ارکان دولت تمام بدرگاه بودند حاضر مدام
 و تیمور ارشاد شد همچنان که دارم ز بس عزم هندوستان
 ازین گفتگویی تر بادشاه امیران کشیدند یکبار آه
 همه عرض کردند کای شهریار پر ازفته باشد همه آن دیار
 بسا کوه ذیشان و زخار بحر بیابان و فیلانستان و هر
 جوانان جنگی و قولا دین دران ملک هستند شاه ز من
 غضبناک شده ز گفتارشان بگشتند از هیبتش نیم جان
 بگشتند بیچارگان زان ملول نمودند کمش ز بیدش قبول
 ز گفتارشان شد شجاعت احساس نیاد و در خاطر اندک هراس
 در آنوقت جاسوس آن شهریار در آمد ز هندوستان باوقار

ز بس داشتندی بخرم دلی در آن جایگاه بیست و تاجوی
 عزیزست نه سلطان کند سوی ^{شان} همی آرزو داشتندی عیان
 نکرده ترمه را و شان قبول نگشته از آن رو مطالب وصول
 ترا ستر اکان و حیرای را بزد آتش و سوخت انجای را
 چنین نوع بسیار تاراج ساخت ^{ساخت} مستخر جهان صاحب تاج
 بر ملک منصور شد بادشاه ز دولت غنی گشت قوج و سپاه
 نو بود و نه زاید از مقصد در آن سال آن شاه طالع اسد
 گرفته بر ملک روس و دگر شهزده تربیگ با کرد و فر
 یکی را بقیچاق و الی گذاشت که اندر جهان جوینخان نام داشت
 درین راه چون داشت عزم سفر به بلخار و روضی شد تر
 چه شهر است بلخار اسکنندری بمیرد و طوطی و را بخابری
 در انجا چنان روز در جمله سال شفق تا دم صبح ماند بحال
 بگفتند و تیمور حیران بماند که انگه نماز عشا کس نخواهد
 تر با ظفر زان طرف باز گشت بشادی و آفاق و مساز گشت
 تربیگ اندر سر قند رفت بعد راحت و عیش ^{فیب} خوردند

حسن بکهرار و دود و صد شصت و دو رقم کرد تا ریختن این صدق گو
 و اسنان تاخت کردن صاف بقران امیر تیمور گرگان غازی بر ملک
 بوقتی که از شاه گشته بهمان ^{نه} برده آرد و یوک تو قشیر خان
 بنادیب آن دیوک بر روس ^{تاخت} نمر خواست آن ملک تا راج ^{مباحث}
 هر روس از هیبت بادشاه چو گلخن بگردید و خوار و بنده
 بهمانداران و دیوکان روس بهمت چو شیران صحرای روس
 بهزیمت زدست تر یافتند ز جنگاه خود روی بر تافتند
 بدست سپاه شه نام دارد در آمد ز روسیم تا بی شمار
 ز میونی بخت خاقان روس ز خسر و نه بشنید آواز کوس
 به اطراف دریای کامگار بر و خیمه با لشکر بی شمار
 به آن عوزوی گردن کوس را بهزیمت بدادی شه روس را
 مگر از بزرگی عنان تافت شاه بگفتند اینجا بازار در راه
 که از برکت مریم دین بنده نه عازم بشد این طرف بادشاه
 همه تاج و مهر و مصر و شهر و صاعقه نه رویای دهر
 که جنود گلمان و بسکی بهم نبودند از یکدیگر بیشتر و کم

که از خواهرش کردگار جهان نشانداران از طرف تو قتمش خان
 نشان برزیمت برافراشته که این غدر و بس طو حیان ساخته
 نشان را چو دیدند افواج خان گریزان بگشتند از ترس جان
 غضبناک شد خان ز اطوارشان به کرد اولاد طو حی ز جان
 بشه فتح از جانب باد شاه بفضل برارنده مهر و ماه
 سپاه ترمدر ولایت شتافت پی اخذ مال غنیمت شتافت
 اور دست لشکر غنائیم رحیمه ز اموال و جنس و بهایم رسید
 سن هشتصد و نود و دو و هفت مظفر بشه شاه فیروز تخت
 بملک شمال است لتهیان بدان در انجاروان گشت تو قتمش خان
 بدست نمرحون بشه او بپناه خود از دیوک لتهیان گرفته پناه
 وزان بعد تو قتمش لشکر کشید به اکشاف دریای و لغار حیدر
 نموده نجویشان ده و پنج جنگ ازان پس بدست اجل گشت
 بروداد در دشت حی بیریه شده فوج خان آن زمان پس
 دران دست پیدا شده کان زر کنور را است بنوشت این نو خبر
 بشه و در دجاست بران همان زر به صرف آورد این

نفسی راه طی کرد و سلطان بزود در آشنای ره ملک بایش گشت و
 جو در دست قیماق سلطان رسید ز کینه جمان را بلب جان رسید
 و دلشگر جوان مرد با هم و گریه جان دادن خود نه زین کم و گریه
 مقابل برابر صفت آراسته پش و راست هم قلب پیر آراسته
 بهم دو نوبه جنگ شد آشکار ز خون یلان شد زمین لاله زار
 دگایوی مردان نام آوران دران لازم گدازد شیر زیان
 حواریان حنان نازیان در ^{نبرد} ز غیر امانیرفت تا جرخ گرد
 گسی زیری گشت فوج تر گسی فوج تو قتمش گشتی زیری
 گسی فوج تو قتمش گشتی تباہ مظفر گسی شاه در و زم گاه
 گسی خان تر را شکستی بد او گسی اورا تیمور رستی بد او
 ز هیج گسی تو قتمش می گریخت گسی او بفوج تر خون بر بخت
 خروش جوان و صهییل صمد که چون رعد غر و دبحرخ بلند
 جمان بر بد از بانگ کرنا دیوی بنده تر کتا ز یلان جوق جوق
 یکی بر دیگر تیغ و بر کشید یکی نیزه و رنات دیگر کشید
 چه تو قتمش خان و چه شاه عجم نبوده ابا هم و گریشت و کم

نموده حسن را ابقیه شدید منزائی هر گروه خود بدید
 بفرمان شده ساکنانش تمام رسیدند یکبار در قتل عام
 سرکشگان را بهم ساختند تو گوئی یکی کوه پر داشتند
 روان کرد لشکر شده نامدار بتدبیر و تسخیر ملک و دیار
 چه موصل چه مسقط و جرجیه و گز ملک بسیار گرفت شده
 برانگه عمر شیخ ابن تر ز فارس روان شد بسوی پدر
 بخرمات و افتاد در کار جنگ بگشته و قاتش ز زخم خدنگ
 بفرزندش احکام فارس بداد بشد پسر محمد ز تیمور شاد
 بسمع نمایون رسید آن زمان که بر شیروان تاخت تو قتمش خان
 همه ملک را کرد خسته خراب بتادیب او آن شده کامیاب
 رسید و را بنجابه اسباب جنگ گریزان بشد تو قتمش پید و نگ
 چو تعظیم اولاد چنگیز خان شهید شاه میگرد و ایم ز جان
 از آن روز فتنه اش تر نامدار و عبوری نمودی بسی اختیاد
 مگر بارها از جفا و ستم بر او شد غضبناک شاه عجم
 بناچار بر ملک او بادشاه روان شد و راندیم بروج و سپاه

ظفر یافت تیمور با احتشام بداده بتاراج شده حکم عام
 همه آل و اطفال منصور شاه رسانید و در قتل تیمور شاه
 نمر چون عزیمت بهر مزنمود و در فتح یکبارگی برکشود
 همان ملک ز ریز بسیار بود که شش لک حصولش زوینار بود
 چو آن ملک در زیر حکمش رسید به بغداد افواج خود برکشید
 شه احمد النخانی با تکیه در آن ملک میداشت او سلطنت
 ز آل هلاکو شده کامیاب که او یافت سلطان خانی خطاب
 جفاکار و خون خوار و مکار بود رعیت ز ظلمش دل انگار بود
 بنا بر شهید شاه عالم پناه کشوده همه ماکش از یک نگاه
 ابر حصن تکریت شده عزم کرد ابا میر انجالبسی رزم کرد
 حسن نام میداشت آن بدشمار نیمه است جز بهزنی هیچگاه
 بر آن قلعه بر قلعه کوه بود که احداث آن را میکنند نمود
 نقب کرد در زیر دیوار آن بفروخت آتش در آن زمان
 نو بود و شش زاید از هفتصد در آن حال با شکر بیعه و
 بگاه تحمیر به بسم حساب ز آتش نمر کرد آن را خراب

بعضی را بگشت و بعضی را به بست ^{مست} و بعضی گشت و در دست و خون پیل
 کسی را نشد تا بآرزوم او و مرا همان بشد فوج از عزم او
 مرا آنکس مقابل سلطان نمود و دنیا تن خویش بهمان نمود
 چو منصور احوال افواج دید و دستش سرخویش بی تاج دید
 سوئی شاه رخ کرد و مرکب روان بشمشیر و گرز و به تیر و کمان
 یکی بر دیگر تر کنازی نمود و چو شیر ریان دست بازی نمود
 بی این شدی زیر و گه آن زیر نه بدیش و کم یک با هم دیگر
 بهم دو نمودند بسیار جنگ و در آخر شد شاه منصور تنگ
 شد شاه رخ آن یل نیک نام نموده یک ضرب کارش تمام
 مرکب منصور عالی جناب به پیش پدر بر و آمد مشتاب
 پیغامند در زیر پائی تر بگفت این سخن شاه رخ بادر
 کنین نمط هر طاسد باد شاه بفضل خداوند گرد و تپاه
 از آن کار فرزند شادان بگشت ز شفقت بروشه ثنا خوان بگشت
 پیوسته و پیش ز مهر تمام به بخشید خلعت تر با مرا م
 و عبیده چو در قتل منصور شاه گمیزان شد فوجش از روز نگاه

جو دیدند لشکر چنان همیش جو اندودی و شیر جان همیش
 پس انگه یاران تمربید رنگ یکایک به او شان نمودند جنگ
 چه گویم دلیرئی منصور شاه مرا حسان از و گشت نیمه و شاه
 دمی جنگ شد آن زمان آشکار جوان از آتش فتنه شد پر شرار
 ز خنجر زنبیره ز شمشیر تیز جوان از نشان داد از دستخیز
 ز بس میل خون یلان فوج فوج همین دست کینه بر آورد موج
 ز آواز کرنا و کوس گران زن خواست پرداخت جان یلان
 ز گرد و موار و پیاده بدشت رخ روز روشن شب تاریک گشت
 ز بس خسته و کشته پاشیده ره مار و هم مور بر بسته شد
 چو باران بیارید تیر و خدنگ ز خون یلان شد زمین لاله رنگ
 بهم دو و سه بد چنان ترکناز فتنه از فلک بر کبوتر جو باز
 صهییل میمند و خروش جوان همی میدید ز زمین و زمان
 شجاعت امیر شاه رخ شهریار بی رزم آمد بر کعب سوار
 که عمرش عیان هفت و ده سال^{بود} جو شیر زیان با بر و بال بود
 عزیزست با فواج منصور شاه به داد و بگردا و بسی را تپاه

چو بکشد و شه آن حصار صفید بفارغ بشد شتر این نوید
 از آن پس ترسوی شیر از تاخت ^{صاحت} بهی خواست آن ملک تاراج
 بن زین دین شاه منصور شاه که بعد از پدر یافت تخت و کلاه
 بامر حد شیر از صاحب قران رسیده با فواج و با صدیابان
 بهمت بهیبت ^{۳۰۰۰} به صد ترکتاز بروز جمعه عین وقت نماز
 که سی هندوواران گرفته بجایه به تیمور بر تاخت منصور شاه
^{۳۰۰۰۰}
 یحیی تر محکم و استوار عیان بود با لشکر سی هزار
 به اردوی تیمور شه در رسید بر افواج شمشیر و خنجر کشید
 همه فوج تیمور حیران شدند ز منصور از جان و مریشان شدند
 بجز پانزده کس به نزد تر عوار و پیاده نمانده و گم
 چو این حال لشکر تر شاه دید جهان را به وحشم خود گاه دید
 بفور آشهر نشسته گریسته تنگ بطایبید نیزه پیر خاش و جنگ
 در آندم بگر اسلحه دار شاه گریزان بگشته ز آرزوگاه
 گرفته یکی تیغ ^۳ مانند کوه مقابل بگردید با صد شکوه
 ز حدیدش ابر خود و ضرب تیغ ز منصور تا هم نکر داد و دریغ

که آن قلعه را در دستم ز ابلی ز شمیر و از خنجر گابلی
 فتح یاب گشته ز محنت کمال به تفصیل در شاه نامه است حال
 به احکام محمود شاه غزنوی ز فردوس طوسی است و در پهلوی
 کنور نیز از حکم شاه بو ظفر بیان کرد این داستان تر
 کز انصاف و عدلش چهار ^{قیام} از فیضش شد آباد عالم تمام
 ز شوکت ز حشمت ز جاه و جلال مسور چو خورشید تابنده حال
 ز خوفش ز رعیتش بلرزد زمین ز اژدها که مرگشته چرخ برین
 چنان بو ظفر شاه غازی ولیر ز جوگش گریزد شود گریز شیر
 سخن مسیح بسیار و دانای عصر چو امینا و خضر است و در نظم
 چو گشتم شناخوان آن بادشاه کجا میرسد طوسی با من یحیاه
 چو تیمور خاقان در انبار سعید بران قلعه گه تیغ و خنجر کشید
 که آن قلعه بر کوه بد استوار نبوده در انجا گذر یک سوار
 بحر شاه تیمور در دستم ولیر نگر دیده یکس بران قلعه خیر
 نریگ در صدم که اندر جهان چو پیدا شدی هر دو در کیزمان
 اگر بودی با هم یکنگ و جدال ندانم جهان را چه کردیدی حال

در اقامت بر بالاس و تر تو شای بدندی به پیشین و ر آنجا
 پیارس سپرس آن گروه بد قماش بخوش داشتندی مکی بود و باس
 تربیگ شش از حمام دوم بنفرمود آن نسل را منهدم
 ۷۹۴
 چهارم و نود بد سن هفتصد هفتمین سکه نیک نامی بزد
 رفت رفت
 از آن بعد ششوی بغداد و بعد جاه و خشمیت دل آباد
 که بغداد ایجاد نو شیر و انست همان باغ داد شش کامرانست
 از و نام ادگست بغداد و ان کنور خوش رقم گرد این داستان
 در آنجا تر فوج را با حشم نموده دو حصه بدیهش و کم
 با ذریایان و کردسته شاه فرستاد یک حصه آن سپاه
 و گر حصه فوج با صد و قار بهره گرفت آن زمان شهریار
 ۷۹۵
 و پنج و نود گشت بر هفتصد و ران سال آن شاه و الاخر و
 روان گشت آن دم بسوی عراق به سنخیر عالم بعد طمطمراق
 گرفته همه خرم آباد شاه و گر شینه تر ماک کوهی بجاه
 با اظهار مردنی خود در جهان از آنجا روان گشت صاحبقران
 برای کشودن خصار حنفید با فواج خود داد آن دم نوید

هواران قوی چنان و پنجه هزار گرفته و گشت کر بی شما و
 ز بلخار و سرکش ز قبحاق و دوس جوانان بهره بگردان و کوش
 ز دریای سیحون برانک تاخت مکانات تیمور ویرانه ساخت
 چو بشید تیمور شه آن زمان ز شیراز رفته به فوج و یلان
 بمقابل بمیدان بشدید رنگ نموده تمر تو قتمش را به تنگ
 عدد و از غصه هر دست بداد زهر نوع او را نصیحت بداد
 گمیزان ز جنگش بشد آن زمان گرفته ده ملک تو قتمش خان
 به تنظیم ملک و یحزک و جدال گذشته تریگ را پنج سال
 فرستاد تیمور شد دور بین یکی حصه فوج خود هوی چین
 هوی بحر اریس دیگر معپاه فرستاد آن شاه عالم پناه
 معینوم قافه شد روان بید رنگ بدریای و لغایه اسباب جنگ
 زمار ندان آن شه محشم روان شد بفاروس بجاه و حشم
 همه نامداران آن مرزمین به پیشش بگشادند طاعت گزین
 هر آنکس نموده ز شه انحراف هماندم مهرش را زن کرد صاف
 قدادی همه قوم و زدان بدند خلائق ز ظلمش پریشان بدند

رحیمده بدست شه بیگنام بفضل خداوند فارس تمام
 همه محروم و یرد و کرمان و هم لرستان او را پیش شاه عجم
 در اندام فرستند و زو خراج بحفظ ممالک به او رنگ و تاج
 نمر ابرقش ضرورت فساد و سوئی تختگاهش به دفع فساد
 که از ماک خود توقمش با سپاه ابر تاخت بر ماک تیمور شاه
 که او هست از نعل چنگیز خان حکومت بقبا ق دار و عیان
 زوارث چو توقمش گشته تباہ کزین پیش از شه گرفته پناه
 فرستاده و امث به نزد مرصفران شیرین سخن بر ممر
 که تا توقمش را نه بخشد پناه تمنای همیده است از باد شاه
 نکرده به او شان ترقیل و قال زور که بر انده شه خوشحال
 نه داده به شه توقمش خان با سبب جنگ و بفوج دیلان
 ظفر یافت خان ماک خود با چشم به تأیید آن باد شاه عجم
 که مهای او را فراموش کرد سخنهای ابایس و رگوش کرد
 تصور بدل کرد او همچنان که اولاد و احفاد چنگیز خان
 ز دست تر شد تباہ و خراب ازین صواب غفارت بود

که یک سب جو آهنگری با نشاط نزد جوب بر کوس از انبساط
 ز آواز او ساکنانش تمام تصور بگر دند از عقل خام
 که آمد به پرخاش فوج مغول نموده اگر چه خزانه وصول
 پیارا شدند آن زمان ساز جنگ رسیدند در فوج شهید رنگ
 بده فوج تیمور ^{۳۰۰۰} ششم بی خبر نمودند شان ناگهان این خطه
 بکشند سی صد سپاه مغول نه گشتند زین فعل رنج و ملول
 در شهر یکبار کمر دند بند حصار می ماندند شان بی گزند
 نموده طلوع آن زمان آفتاب گزان فعل شان شاه عالیجناب
^{جنگ} پیارا است از طیش اسباب ز رعب شهرنشده همان گشت
 بهم یکدگر جنگ بسیار گشت به آخر ز تیمور ناچار گشت
 شهرنشاه غازی گیتی ستان مظفر بگر دید بر اصفهان
 بمفرمود آمد متمر قتل عام چنین بود انصاف آن بنکناام
^{۷۰۰۰۰} هر کشتگان جمع شد کوه صحر بهفتاد و الهت آمده در مشمار
 از انبار دوان شد بشیر از شاه همان مانگ بگرفت در یک نگاه
 ز خوف تر بیگ صاحبان گریزان بشد زین دین کامران

محمد قرا بو و مرد ارشان که دارالملک بدش شهر و ان
 که هشتاد و نه بود بر هفتصد و در ان حال تیمور ملکش بر و
 از ان بعد سلطان بروج دیلمان ابر قاخت برزین دین آن زمان
 حکمش بد اصفهان و عراق مر بر تکبیر ز بغض و نفاق
 بود و آن شاه عالی مقام به مشهور شاه شجاع یکنام
 از و با تر بود چون اتحاد بوقت وفات آن شه بنگ زاد
 حیرده بر زمین دین راز جان بدست تربیگه صاحب قران
 فرستاد و شه قاضی هوشیار بطالبیدن زمین وین نامدار
 نیامد خود و قاضی باد شاه بگردش بخواری بزدان بپاه
 ز فعلش غضبناک تیمور شاه روان شد بدویش بروج و سپاه
 بتادیب او باد شاه جوان بزد خیمه با فوج و اصفهان
 عمومی شه زمین دین کامگار در انجا بدو حاکم نامدار
 حیردا و شه نشاه را اصفهان تر شد ز کردار او شادمان
 در اندم شه نشاه ز شفقت مزاج بطالبیدن و ملکه را را خراج
 قریب الجمع گشت دیار و زر بشد آن زمان با جرات طرفه

بر او هم سلطان شروان بجایه گرفته ز تیمور آمد م پناه
 بنوعیکه از رسم تاتار بود بدستورشان ندو حاضر نمود
 ز سیم و طلا و جواهر کثیر غلامان و اسپان ز بس بی نظیر
 همه خیزد بود نه نه شمار مگر از غلامان یکی کم بدار
 پسر سید یک کس از ان محترم یکی از غلامان چرا گشت کم
 به پیش تر گفت شروان پناه یکی از غلامان منم باد شاه
 ازین گفتگویش تر شاد گشت به بخشید مالکش دل آباد گشت
 شهنشاه غازی تر گورگان شنید این خبر ناگهان آن زمان
 کردالی کوه لرستان ز غدر بز و قافه یگانه را ز قهر
 هوئی کعبه میرفت بهر طوان همه دین اهلام دارنده صاف
 که آن والی میداشت دین ^{عیسوی} از ان بود کینه ز دین نبی
 بیادیب او شان تر با سپاه فرستاد میری در انجا بجایه
 ز اقبال سلطان ظفر یاب گشت ز خون یلان کوه میلاب گشت
 از ان یافت تیمور غازی هنوز است از خاندانش حساب
 نموده جدل شاه با تو کمان همه قوم بودند شان رهزنان

بخط ممالک بجنگ و جدال گذشته تریگ را هر سه سال

۷۸۵

حسن هفتصد بود و هشتاد و پنج رسید به دستش بسی ملک و گنج

و استان تاحت کردن امیر تیمور رگورگان غازی بر ملک فارس

ز سلطان ممالک کو به به سعید چنان بادشاه در جهان کس ندید

بسی از رحلت آن شده نیکام در اقلیم فارس نبود و انظام

بر آن ملک تیمور رشکر کشید ز دریای جیحون به ایران رسید

۷۸۶

به ۲۰ تا دوشش هفتصد سال شاه ظفر یافت سلطانیه تخت گاه

پلی بر ارکشیز دریا به آن مستیمی عیان ذیل ملکش بخوان

از آن شوروان گشت در جریه تریگ سلطان به فوج و سپه

نموده در آن ملک سه بار جنگ در آخر ز دست تر گشت تنگ

۷۸۸

حسن هفتصد بود و هشتاد و هشت بر آن ملک سلطان فتح باب گشت

زمان

هوئی ملک پلیدس رفت آن به فوج و یلان بادشاه جهان

که سلطان پلیدس فرخته حال نکرده به تیمور جنگ و جدال

چو دین نبی کرد او اختیار از و شاد گشته تر نامدار

پلیدس خان لسیجی به پیش تر پنه خواست از خوف جان زود

ظفر یافت تیمور بر کاشغری و گرماک خوارزم هم به بنظر
 گذشته تهرانش و پنج سال^{۱۱} مضبوط مهاگرم بمحنت کمال
 و ران عرصه از خواهش کردگار بدل حسرتی خورد آن شهریار
 بهفتاد و هفت سن به قصد گذشت از جهان نوجوانش و له
 جهانگیر کرد از جهان انتقال که عمرش قرین بود با دست سال
 از دهر و سلطان محمد بماند بهمین دو دهر یا دگارش بخواند
 بشانی ربیع و همان سن و سال^{۷۸۲} شده شاه رخ پور آن خوشنخصال
 فرون بود به قصد زهشتاد و دو بگرداود خراسان را در جستجو
 غیاث الدین والی آن ملک بود به او شاه تیمور جنگ آزمود
 و در آخر بد رگه گاه تیمور شاه به صد انکساری گرفت او پناه
 به بنحشید جانش بنو قیر و جاه خراج مهاگرم از و خواست شاه
 مرا ت و دیگر ملکها را خراج بداد او بر صاحب تخت و تاج
 از ان بعد قندهار و کابل تمام کشوده تریگ عالی مقام
 تهرابر فتن ضرورت فتاد بملک خراسان بدفع ذساد
 از ان بعد تسخیر مازندران نمود و تریگ دهم سیستان

ولیکن زو محاسن بر نیت بخورد و بهر نوع اندم فضیحت بخورد

نمرش ظفر یافت و منصور گشت ز سخت و ز اقبال منصور گشت

بحاکم حسین و به تیمور شاه پس از چند شد صالح با هم بجای

هم نامداران حاکم حسین بدند از طریقش ^{شین} بهد شور و

ز ظلمش امیران چویشان شدند ز انصاف تیمور شادان شدند

یکی میر تاناه صاحب شمار برادر یکی داشتی با وقار

چو حاکم حسین قتل اور نمود پاداش اخوی کمر بست زد و

نموده ز شمشیر اور اهل ملک سپردش بیکبار در زیر خاک

و استان بادشاه شدن امیر تیمور گورگان غازی بر سخت ^{یا فتن بر ملک} هر قند و دنج

ز هفصد فرون بود هفتاد و یک ز فضل خداوند مهر فلک

تبار بنح هفتم باده هیام تر را بشنقت خواص و عوام

نشانده نذر تحت شاهی ^{نیم} شاد دران حال تیمور شد با مراد

در انوقت عمرش شده سی و چار به سخت ممر قند شد شهر یار

به ارکان و احباب از عمام داد چهار ایه بخشش خوش انجام داد

همه مادران لهر را انظام خود داده بخوبی شد بیک نام

قهر کرده از جنگ و جدال مظفر گذشته چنین خوشحال
 گریزان تر گشت از کارزار بصد ناله و در و بادل و کار
 چنین صدمه بر خال شده در صید به امثال غیرت بسی بر کشیده
 هزیمت جو خورد آن تمام دار به عالم همین و ادبش اشتهار
 ز دست حسین شده چو حیران باشد بسوی خراسان گریزان باشد
 چو بشنید این حال حاکم حسین بمانده بغضات بگردان حسین
 بهره دو صد چهل و سه پهلوان گرفته ابر تاخت صاحبقران
 و صد حسن جو در شب تار شاه رسید به پنهان در آن قلعه گاه
 نگهبانان اینجا به بهیخبر بهقتادش رسانید حاطان تر
 ظفر یافت آن قلع را بید رنگ حد ویش زدستش مگردید تنگ
 در اندم بزدبانگ کرداد کوس جوانان جنگی جو محر اخبوس
 جو خور گشت اندر جهان آشکار پدیدار گردید روی نهادر
 بدیده سینه دار و حاکم حسین که با چند گردان به شب تار حسین
 کشود و در قلع از مار و فکر بدیوان مردی در انبست ذکر
 ابر تاخت زان رویه تیمور شاه که او را شکستی دهد با صیلا

رانی ز دستش مهر فند شد حسین و نمرود و خرسند شد
 و استان جنگ کردن صاحبقران امیر تیمور گرگان غازی با امیر
 سیدس با حسین و به تیمور شاه نزاع و اقمه شده بناج و کلاه
 سخی هم جوان مرد غریبانه زاد صاف پیر بود تیمور شاه
 حسین تنگدل بود و ظالم کمال بدل داشتی پست تر حص مال
 ز تیمور زان رو خواص و عوام ز جان شاد بودند هر صبح و شام
 طبایع اگر مختلف داشتی به ل تخم کینه بهمین کاشتی
 ولی در میان آن دو والا نزاد بی پام خویشی به اتحاد
 بر آنگاه مهرشیره آن حسین شده از تب و لرزه بیمار حسین
 ز بیمارانی زوج حیران بماند نمریگ از غم برایشان بماند
 بسی جستجو کرد در صحتش نشد هیچ حاصل بحر حیرتش
 در آخر چو پیک اجل در رسید به اقلیم جنت عالم بر کشید
 حسن مفصل و شصت و هفت ^{۷۶۷} آن زمان بجا کم حسین و صاحبقران
 بشد در میان آن دو والا نزاد ز بغض و عداوت شروع فساد
 بهر دو طرف جنگ بسیار گشت در آخر نمریگ ناچار گشت

هفت کاشمر را برینت بداد و در آنجوی نصیحت بداد
 شروع حسن و شصت و شصت گریزان شد الیاس با درو
 از آنجا ملک بدخشان رسید بی نظم بیغ میاست کشید
 بچندی در آنجا نموده قیام از آن بعد الیاس با احتشام
 همراه برده سپاه و حواری روان گشت از طیش آن شهریار
 بسی کرده طی راه دور و دراز در آمد و را را لهر باز
 که آن شاه الیاس والا گهر نموده جدل با حسین و تر
 صف دشمنان را بداد و شکست بسی را بگشت و بسی را به بست
 یکایک حسین و تر با د شاه گریزان بگشتند از رزم گاه
 ظفر یافت الیاس شهید رنگ حسین و تر شه از و گشت تنگ
 و راند موی خاکنا نش تمام بگرد و رزمی بآن یک نام
 بشد شاه الیاس حیران ز کار هراسان بگشت او و نفوج و سوار
 و رایش یکی مرض پیدا بشد میان سواران هویدا بشد
 بمردند بسیار مردان گاه از آن رویشان بشد شهریار
 ز ناچار الیاس شهید رنگ روان شد سوئی ملک خود گشت تنگ

شده شاه الیاس را آن زمان بملک بدر و فتش ناگهان
 درین عرصه همه مرد و نامور بفتیش بودند بهر تر
 یکی تو بک و خواجه نغاس و گدوم صید دین میر صاحب هر
 به آخر بامیه خود و در سید و اطراف وادی نمر ابدید
 هر سه کسان جنگ سازنده خوب سواران بهفتاد و دوازده خوب
 را بتعظیم و عزت تمام بهمراه بردند با صد مرام
 کسی را که بود از شجاعت اثر ز آثار تیمور حسن خبر
 بنزدش در آمد صغیر و کبیر شد آهسته آهسته لشکر کبیر
 و اسنان اتحاد شدن صاحبقران با امیر حسین و بهزیمت دادن
 ۷۶۴
 حسن مقصد بود شصت و چهار بجاکم حسین و نمر نامداد
 هر دو بشد اتحاد کمال بسر کردی اوقات در نیک حال
 حسین شاد گشته ز اطوار شاه به زوج هم شیر و ادش بجای
 بگشتند شان مدتی بعد بهر جنگ به الیاس خان آن زمان پیر رنگ
 برانوقت آن شد بفوج و سپاه بملک ایب خویش بگرفت راه
 حسین و نمر شد بفوج و یلان نمودند با او جدل در میان

در آنجا بردفت و اجل در رحیمه در آمد بمقتل و بگشت او شهید
 بدرگاه تغلق شاه کامران تر خود بنه بر و از خوف جان
 همی ماند و در خدمتش اودام نمیداشت جز خدمتش هیچ کام
 ز اطوار او تغلق خوشنحصال نوازش نمود و ز لطف کمال
 و را حاکم مالد را لهر کرد بموئی بدخشان بشد ره نورد
 بتادیسب میران خود بادشاه بدخشان رحیمه بقوج و سپاه
 جوآن ملک را شاه داد انتظام موئی مالد را لهر شد خوش خرام
 بمی ملک را شاه آمد گرفت ز اقبال بی فکر و بیغم گرفت
 ز جمون و تا بحر گزارد قیصر گرفته حصویش ملک بانمیز
 پسردان تغلق شاه کامران که نامش بدو خوابه الباس خان
 ز الطاف و اعطاف خود ^{بامداد} و را شاهای مالد را لهر داد
 تر شد صید دار و دستور او بمانده بر احکام مالد او
 طاعت و را کرد جندی قبول تر بعد بار بخش و بر ماول
 سیاحی دشت کرد اختیار تنی گشت و دستش ز ملک و دیار
 مرا نگاه تغلق شد یسکانام نموده ز عالم یحنت مقام

جو عمر نمر گشت بر بست و پیچ ز تغلق بدی یافت او در درنج
 و اسنان تاخت کردن تغلق تیمور خان بر ماوراالنهر و جنگ
 کردن با حاجی بر لاس و گریختن تیمور از جنگ تغلق و حاکم
 شدن تیمور بران ملک و با و شاه شدن الیاس خان
 شهری بود و تغلق به تیمور خان که چنگیز و آن شه زیک خاندان
 بد خشان و هم کشور کاشغر بد زیر حکم شده دادگر
 حسن مقصد و شصت و یک سال ^{بود} و ماوراالنهر او برکشود
 بفوج یلان آن شه نامدار رسید و بکس شهر با هند و قان
 که حاکم دران حاجی بر لاس بود عمروئی نمر او جو الیاس بود
 ز خوفش بملک خراسان گریخت از آنجا بناچار بیجان گریخت
 ظفر یافت تغلق شه کامران بران ماوراالنهر با عزو شان
 ازان بعد بر ملک خود رفت شاه بخرم دلی با مظهر سپاه
 خبر یافت چون حاجی نامور در آمد بجائی خودش بی خطر
 و گریخت آن شاه عالی مکان بزد خیمه بر کس ز فوج گران
 دیگر بار حاجی هراسان شد بسیمت خراسان گریزان شد

بهشت در آن ده بوقت بهار نموده تمر بود و باش اختیار
 که و نام شد شهر صبر آن زمان همین است مشهور اندر جهان
 قراغار نوین در آن ده ماند و رانجامیت کاومت براند
 نمر دانست ابقا خوش و نو ^{جوان} ولد بود و هنگام زوکام ران
 از دست فرزند بر کل بخوان ز دانش تراغای نوین بدان
 تریگ سلطان قازی از دست که اندر جهان این بیان نکوست
 چو برده فرون شد دو سال تمر بردی شده در جهان شهر
 اگر چه شهنشہ تر لنگ بود ولی زیر حکمش جهان تنگ بود
 و گر حسن و خوبیش بسیار بود جوانمرد و چالاک و هر شیار بود
 و مرهم تمر هم تر نام شاه تریگ هم هست عالم گواہ
 تر لنگ و تیمور و تیمور نام بگویند این نامها خاص و عام
 بستر کی تمر معنی آهن بدان و گر معنی بیگ سردار خوان
 شدش عتد باد دختر جغتای خان مانتقب از آن گشت با گورگان
 بستر کی که داماد را گورگان بمعالم بگویند خور و کلان
 تریگ از قوم بر لاس بود بخاصیتی مثل الیاس بود

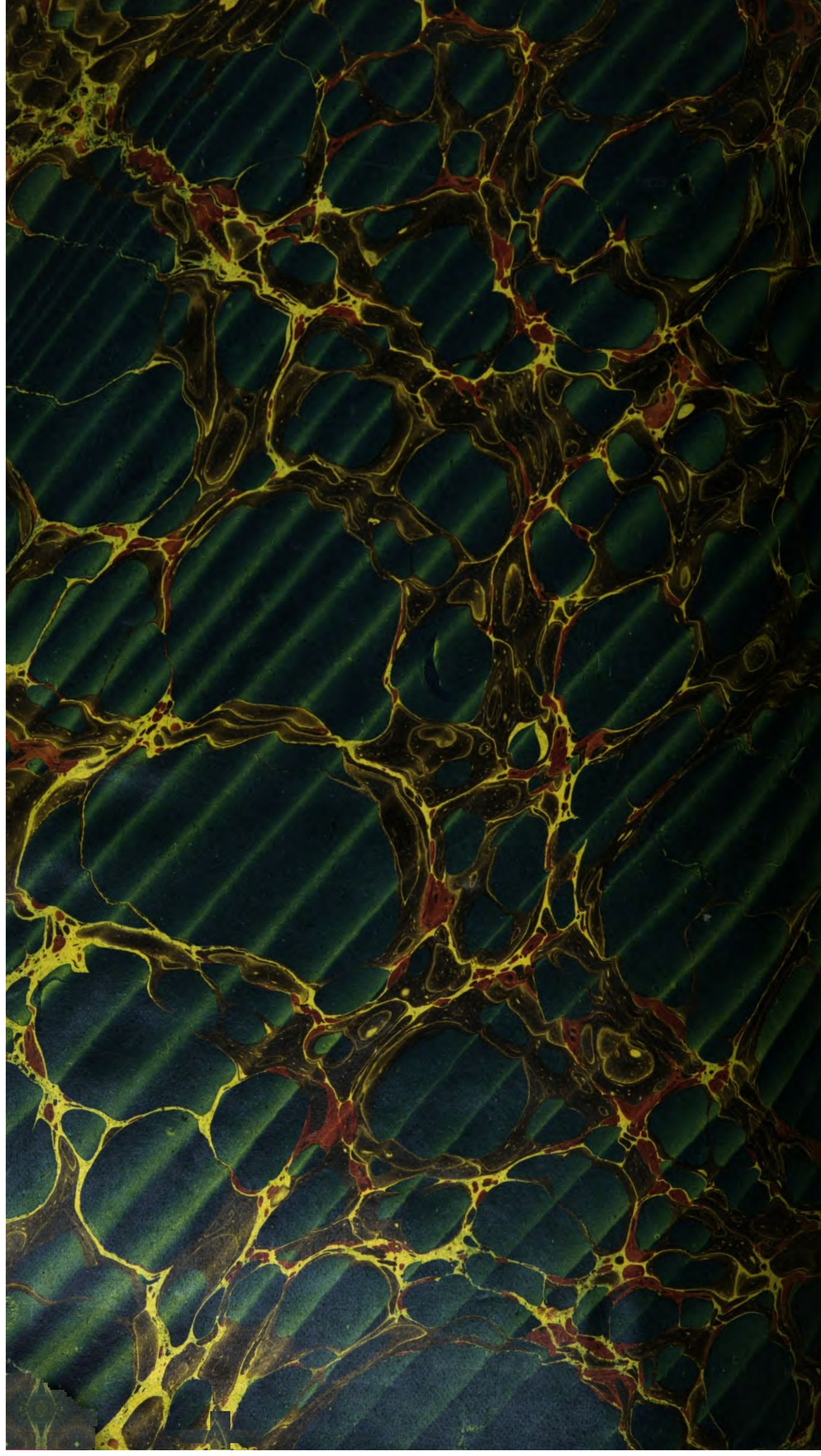
مدبر شد قبل خان به تخت پدر و زیرش شد قاجو لے نامور
 پسر داشت بر تان بهادر قبل شد بعد او شاه چون شد محل
 و زیرش بگر دید ایردی بچی که بود ابن قاجو لے نوین نقی
 مسوکا بهادر از ان بعد شاه بگر دید او ابن بر تان جو ماه
 قراغان شد ابن ایردی بچی و زیر مسوکا بعد خوش شد لی
 مسوکا پسر داشت جنگیز خان که در کلمش افتاد جمله جهان
 و زیرش قراغان نوین شد که ابن قراغان هم او بود خود
 پسر داشت جنگیز خان تولینخان و را اب خان هلاکو بدان
 هلاکو پسر داشت اباقا خان و را ابن ارغون بخان خوش بخوان
 زار غون پسر همت الچایتو بدین بنی گشت آن شک خو
 از ان نام او گشت اندر جهان محمد خدا بنده دیگر بدان
 از و ما سبق خان دانش تمام ادر دین پیدی بد شاه و گام
 پسر بو سعید است آن شاه را که و گشت نعل هلاکو جدا
 جنوب صم قه خرم مقام و هی بست میل است خوش صبر
 که آن قریه را پیش کس نام بود ز اشجار و آثار فرجام بود

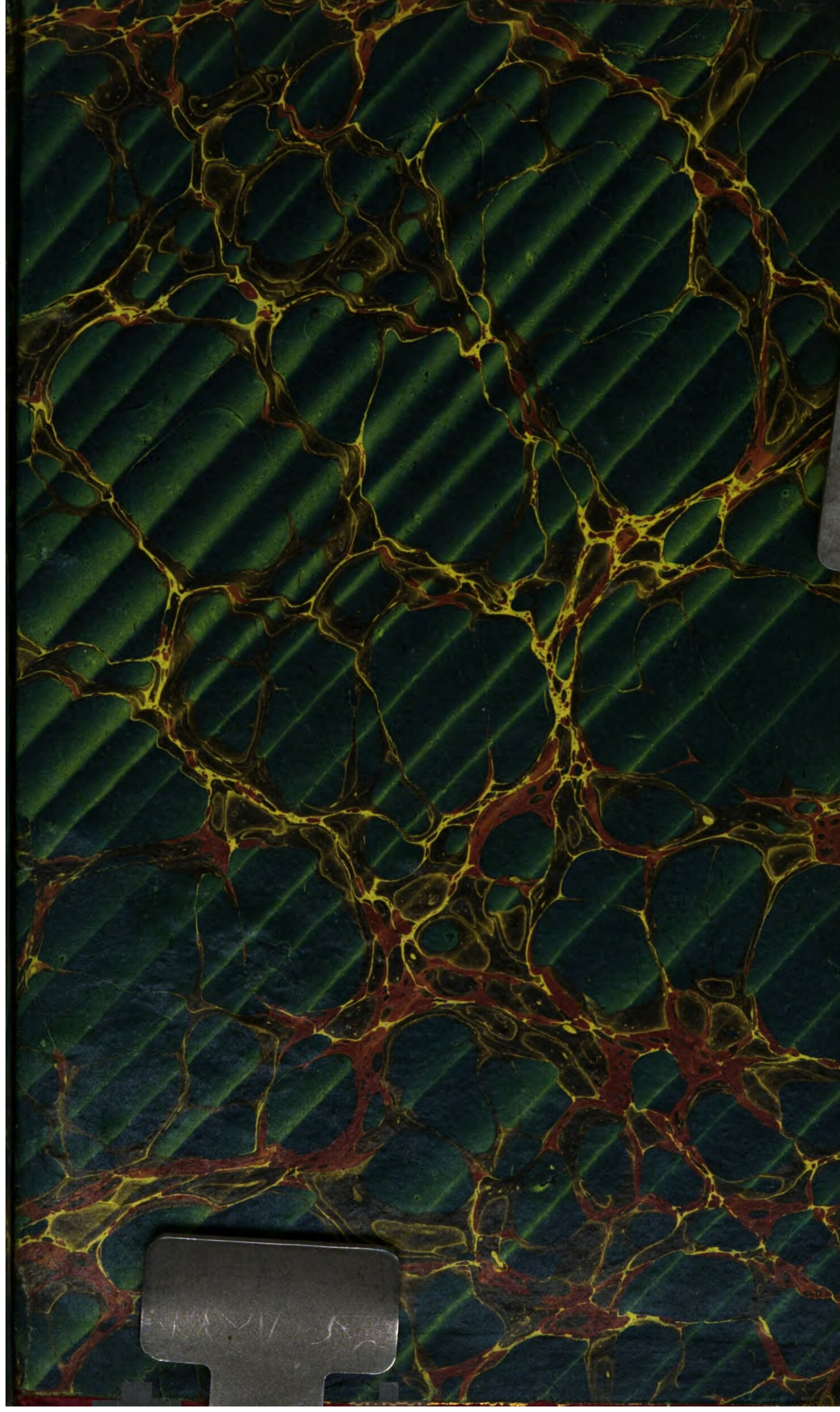
مهر زیور و صفت او کرده است که از نیستی هستت او کرده است
 نیایی بخود جز خدا مهر بان ستایش زد دل کن ستایش ز جان
 فزون تر چو کارش ز بندار ماست ز بسیاری اندک ستودن رواست
 چو بسیار گوید زبان گوهرش ببايد گمان باز زان بر ترش
 ازین در دول خانه را جاک شد مهرش اندرین راه چالاک شد
 جهانی بر از یاد یزدان بود که جنبیدن برگ و باران بود
 بشادونی یادش بخند و چمن نه بینی که دریا شود ناله زن
 کنده ابر باران ز دل یاد او پیادش بود هر زمان باد او
 مزن دم و دین کار هرگز مجوش کنور تانه انی سخن را خموش
 داستان در بیان صاحبقران امیر شیمور گورگان غازی مع اباد اجداد او
 ملک تو مسیه خان بدست داشت دو توانان حسین و جوان و نیکو
 قبل خان و قاجو لے نویان بنام چنین عهد بستند خود تا دوام
 که هر کس که ز این قبل خان بود بر پس وادش تحت و تاج آن بود
 پسر های قاجو لے نویان مدام وزارت نمایند و خرم نظام
 بدادند با تو مسیه خان سبیل سپرد او به اردغ خود ز دل

* بسم الله الرحمن الرحيم *

* شاه نامه همنده *

بنام خداوند هر دو جهان که هست آفریننده انس و جان
نه برگشت گاهی اسید از درش بر آوردن کار آسان برش
دل از بند گیش بجان شاد هست ز نامش جهان جمله آباد هست
کسی را نه او گر شود و ادراش و گرد جهان کیست فریادش
فرو زنده روی تابنده هور ر سائنده روزی مار و مور
بچشم و نگه کس نه بایند و را خرد از نهان برگزیند و را
خرد کج نمودی جو زین راستی چه دیوانگی در سر آراستی
خرد را عده راه در راه او که با سوز دل بسته به ساز او

Ápúrva Krishna Bohádur, Mahá Rája

The History of the Conquerors of Hind from the most early Period to the present Time: containing an Account of the Religion, Government, Usages and Character of the Inhabitants of that Kingdom (Schâhnâmeh i Hind, Heldengedicht in persischer Sprache.)

Calcutta 1852

A.or. 3394

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10250574-7